

BERNINA®

artista 730

BERNINA®

BERNINA®

Licentie-overeenkomst voor de eindgebruiker

U heeft een naai- en borduursysteem («Systeem») aangeschaft, dat software bevat, waarvoor Microsoft Licensing Inc. of een met haar verbonden onderneming («MS») licentie aan BERNINA heeft verleend, alsmede gebruikerssoftware van BERNINA. De geïnstalleerde, van MS afkomstig zijnde softwareproducten zijn, net als de gebruikerssoftware van BERNINA, inclusief de hierbij behorende media, drukwerken, alsmede de in internet of elektronisch beschikbare documentatie (allen te zamen «Software») door de internationale auteursrechten en -overeenkomsten beschermd. Voor de Software wordt licentie verleend. De Software wordt niet verkocht. Alle rechten voorbehouden.

GEBRUIK HET SYSTEEM NIET OF KOPIEER DE SOFTWARE NIET, INDIEN U NIET MET DEZE LICENTIE-OVEREENKOMST VOOR DE EINDGEBRUIKER («LICENTIE-OVEREENKOMST») INSTEMT. NEEM IN DIT GEVAL DIRECT MET BERNINA OF UW BERNINA DEALER CONTACT OP VOOR AANWIJZINGEN IN VERBAND MET TERUGGAVE VAN HET ONGEBRUIKTE SYSTEEM TEGEN VERGOEDING.

ELK GEBRUIK VAN DE SOFTWARE OP HET SYSTEEM OF OP EEN ANDERE WIJZE GEEFT KENNIS VAN UW INSTEMMING MET DEZE LICENTIE-OVEREENKOMST OF BEVESTIGT EEN EERDER VERLENDE INSTEMMING.

VERLENING VAN DE SOFTWARE-LICENTIE. Deze licentie-overeenkomst verleent de navolgende licentie:

- U mag de Software alleen op het systeem gebruiken.
- **Geen fouttolerantie.** DE SOFTWARE IS NIET FOUTTOLERANT. BERNINA HEEFT ONAFHANKELIJK VASTGELEGD, OP WELKE WIJZE DE SOFTWARE OP HET SYSTEEM WORDT TOEGEPAST EN MS VERTRUWET EROP, DAT BERNINA ALLE NOODZAKELIJKE TESTS DOET OM TE BEPALEN, DAT DE SOFTWARE VAN MS VOOR EEN DERGELIJKE TOEPASSING GESCHIKT IS.
- **GEEN GARANTIE VOOR DE SOFTWARE. DE SOFTWARE WORDT IN DE ACTUELE VORM EN MET ALLE EVENTUELE FOUTEN TER BESCHIKING GESTELD. U AANVAARDT HET VOLLEDIGE RISIKO MET BETREKKING TOT TEVREDENSTELLEND Kwaliteit, prestatie en precisie (onafhankelijk van bekend zijnde onachtzaamheden). GEEN ENKELE GARANTIE WORDT VERSTREKT VOOR STORINGVRIJ GEBRUIK VAN DE SOFTWARE OF SCHENDING VAN HET AUTEURSRECHT.** INDIEN U GARANTIES MET BETREKKING TOT HET SYSTEEM OF DE SOFTWARE HEEFT ONTVANGEN, STAMMEN DEZE NIET VAN MS OF BERNINA EN ZIJN DEZE NIET BINDEND.
- **Opmerkingen met betrekking tot Java ondersteuning.** De Software kan ondersteuning van programma's bevatten, die in Java tot stand werden gebracht. De Java-technologie is niet fouttolerant en niet geschikt, gecreëerd of bedoeld voor het gebruik of de wederverkoop als online controle-uitrusting in een omgeving, die voor gevaren ontvankelijk is en welke een bedrijfsveilig prestatievermogen vereist, zoals op werkterrein van een reactorcentrum, luchtverkeersnavigatie of communicatiesystemen, luchtcontrolesystemen, levensreddende apparatuur of wapensystemen, waarbij het falen van de Java-technologie onmiddellijk tot de dood of verwondingen van personen of ernstige schade aan techniek of milieu ten gevolge kan hebben. Sun Microsystems Inc. heeft MS contractueel verplicht, deze clausule met betrekking tot uitsluiting van aansprakelijkheid in de overeenkomst te integreren.
- **Geen aansprakelijkheid voor enige schade. BUITEN DE WETTELIJKE BEPALINGEN IS NOCH MS NOCH BERNINA AANSPRAKELIJK VOOR ENIGE INDIRECTE, DIRECTE, GEVOLGSCHADE OF TOEVALSSCHADE DIE DOOR HET GEBRUIK OF IN VERBAND MET DE PRESTATIES VAN DE SOFTWARE ONTSTAAT. DEZE BEPERKING GELDT ZELFS DAN WANNEER DE HULPMIDDELEN HUN WEZENLIJKE DOEL MISSEN. IN GEEN GEVAL IS MS AANSPRAKELIJK BOVEN EEN BEDRAG VAN 250 USD.**
- **Beperkingen met betrekking tot nabouwen, verveelvoudigen, decompileren en decoderen.** U mag de Software niet nabouwen, verveelvoudigen, decompileren of decoderen, met uitzondering van de omvang welke door het van toepassing zijnde recht in tegenspraak met deze beperking uitdrukkelijk wordt toegestaan.
- **Beperkte toelaatbaarheid voor softwaretransmissie.** U mag de aan u door deze licentie-overeenkomst toegestane rechten alleen in verband met een definitieve verkoop of een andere definitieve overdracht van het systeem blijvend overdragen, echter alleen indien de ontvanger met deze licentie-overeenkomst instemt. Indien de Software een upgrade is, moeten ook alle vroegere versies van de Software worden overgedragen.
- **Exportbeperkingen.** U erkent, dat de Software van MS van Amerikaanse origine is. U geeft uw instemming, dat u alle internationale en nationale wetten zult naleven, die op de Software van MS van toepassing zijn, inclusief de Amerikaanse exportregelingen, alsmede de beperkingen voor eindgebruiker, eindgebruik en land van bestemming, die door de regering van de Verenigde Staten of andere regeringen in kracht werden gezet. Voor meer informatie over de export van software van MS kunt u contact opnemen met www.microsoft.com/exporting.

Belangrijke veiligheidsvoorschriften

Bij het gebruik van een elektrisch apparaat dienen de navolgende en gebruikelijke veiligheidsvoorschriften absoluut in acht te worden genomen:

Lees voor het gebruik van deze naai- en borduurcomputer alle instructies zorgvuldig door.

De naai- en borduurcomputer moet, als deze niet wordt gebruikt, altijd uitgeschakeld worden door de netstekker uit het stopcontact te trekken.

GEVAAR

Om het risico van een elektrische schok te vermijden:

1. Laat de naai- en borduurcomputer nooit onbeheerd staan, zolang deze nog op het stroomnet is aangesloten.
2. Na gebruik en voordat u de naai- en borduurcomputer reinigt, moet u de netstekker uit het stopcontact trekken.

WAARSCHUWING

Om het risico van verbrandingen, brand, elektrische schok of verwondingen te vermijden:

1. Laat niet toe, dat de naai- en borduurcomputer als speelgoed wordt gebruikt. Voorzichtigheid is vooral vereist, wanneer deze door of in de nabijheid van kinderen wordt gebruikt.
2. Gebruik de naai- en borduurcomputer alleen voor de in de handleiding beschreven doeleinden. Gebruik alleen toebehoren, dat door de producent wordt aanbevolen.
3. Gebruik de naai- en borduurcomputer niet als:
  - kabel of stekker zijn beschadigd,
  - deze niet storingvrij naait,
  - deze gevallen of beschadigd is,
  - deze met water in aanraking is gekomen.Laat uw naai- en borduurcomputer door uw BERNINA dealer controleren, resp. repareren.
4. Let erop, dat de ventilatie-openingen tijdens het gebruik van de naai- en borduurcomputer nooit geblokkeerd zijn. Verwijder pluisjes, stof- en draadresten regelmatig uit de openingen.
5. Houd uw vingers op voldoende afstand van alle bewegende delen. Let vooral op de naald.
6. Gebruik altijd een originele BERNINA steekplaat. Een andere steekplaat kan veroorzaken, dat de naald breekt.
7. Gebruik geen kromme naalden.
8. Duw niet tegen en trek nooit aan de stof tijdens het naaien. Dit kan veroorzaken, dat de naald breekt.
9. Zet voor alle handelingen binnen het bereik van de naald, bijv. inrijgen, vervangen van de naald, naaivoet verwisselen, enz. de hoofdschakelaar altijd op «0».
10. Trek tijdens de in de handleiding beschreven reinigings- en onderhoudswerkzaamheden de stekker van de naai- en borduurcomputer altijd uit het stopcontact van het stroomnet.
11. Steek geen voorwerpen in de openingen van de naai- en borduurcomputer.
12. Gebruik de naai- en borduurcomputer nooit buiten.
13. Gebruik de naai- en borduurcomputer niet in ruimtes waar aërosolproducten (sprays, spuitbussen) worden gebruikt.
14. Schakel de naai- en borduurcomputer uit door de hoofdschakelaar op «0» te zetten en de stekker uit het stopcontact te trekken.

15. Trek bij het uitschakelen altijd aan de stekker, nooit aan de kabel.
16. De producent kan geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die door een verkeerde bediening van de naai- en borduurcomputer zijn ontstaan.
17. De naai- en borduurcomputer is dubbel geïsoleerd. Gebruik a.u.b. alleen originele onderdelen. Raadpleeg a.u.b. de aanwijzingen voor het onderhoud van dubbel geïsoleerde producten.
18. Laat de naai- en borduurcomputer bij het gebruik van de borduurmodule nooit onbeheerd staan.

ONDERHOUD DUBBEL GEISOLEERDE PRODUCTEN

Een dubbel geïsoleerd product is van twee isoleereenheden, i.p.v. een aarding voorzien. Een dubbel geïsoleerd product bevat geen aardingsmiddel. Dit hoeft ook niet te worden gebruikt.

Het onderhoud van een dubbel geïsoleerd product vereist grote zorgvuldigheid en een uitstekende kennis van het systeem en dient derhalve alleen door vakkundig personeel te worden uitgevoerd. Gebruik voor service en reparatie alleen originele onderdelen.

Een dubbel geïsoleerd product is op de volgende wijze gekenmerkt:

«dubbele isolatie» of «dubbel geïsoleerd».

Het symbool kan eveneens aangeven, dat een product dubbel geïsoleerd is.

Deze naai- en borduurcomputer is alleen voor huishoudelijk gebruik bestemd.

! VEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN ZORGVULDIG BEWAREN

artista 730

Geachte «artista»-klant,

De «**artista 730**» is het meest innovatieve naai- en borduur-systeem, dat op het moment wereldwijd verkrijgbaar is. Uw keuze is op dit product gevallen.

Hartelijk gefeliciteerd! Door de aankoop van dit systeem blijkt, dat u naar mogelijkheden zoekt, uw creativiteit individueel te beleven en met liefde voor details te realiseren.

Door de toepassing van geavanceerde technologie op het gebied van naai- en borduurcomputers heeft u **ongekende mogelijkheden** voor de uitoefening van uw hobby. Het systeem bevat niet alleen BERNINA hard- en softwareproducten, maar biedt ook een directe verbinding met de creatieve wereld via het internet.

Natuurlijk willen wij graag, dat u alle veelzijdige mogelijkheden van **het nieuwe BERNINA computersysteem** leert kennen. Een goede kennis van het product is hiervoor noodzakelijk. U kunt daarom bij vragen altijd met uw BERNINA dealer contact opnemen.

Ik wens u veel plezier met uw BERNINA en hoop dat uw creatieve projecten naar volste tevredenheid gerealiseerd kunnen worden.

H.P. Ueltschi
Eigenaar BERNINA
Naaimachinefabriek
CH-8266 Steckborn
www.bernina.com

Geef uw creativiteit vleugels.

BERNINA®

Colofon

artista 730

Handleiding naai- en borduurcomputer

Tekst / Naai- en borduurprojecten

Susanne Festi, Franziska Kiener, Herbert Stolz, Anna Tiberini

Foto's

Ben Wiesenfarth, Konstanz: Blz. 8, 9, Tussenbladen naaien / borduren

Tekeningen

Müller-Melzer ID, Kreuzlingen

Bitmaps

Herbert Stolz, Steckborn

Vormgeving

Silvia Bartholdi, Schaffhausen

Binnenkant kaft (U2/U3)

Marlis Bennett, USA

Zetsel, layout, DTP

Silvia Bartholdi

Druk

Heer Druck AG, Sulgen

Copyright

© 2005 by BERNINA, Steckborn

Alle rechten voorbehouden. Ten behoeve van een verbetering van het product, alsmede ten voordele van onze klanten, kunnen wijzigingen m.b.t. de uitrusting van het apparaat of de onderdelen, zonder aankondiging vooraf, te allen tijde worden aangebracht.

Inhoud

Veiligheidsvoorschriften **1**

Inleiding **3**

Naaien

De naaicomputer **7**

Nuttige steken **35**

Decoratieve steken **73**

Schrifttekens **97**

Knoopsgaten **109**

Quiltsteken **135**

Persoonlijk Programma **153**

Geheugen **157**

Setup-programma **163**

Naai-ondersteuning **177**

Randapparatuur **191**

Borduren

De borduurcomputer **195**

Wetenswaardigheden over het borduren **215**

Borduren **223**

Geheugen **247**

Borduurondersteuning **253**

Randapparatuur en accessoires **259**

Glossarium **265**

Steekoverzicht **268**

Borduurmotiefoverzicht **274**

Index **279**

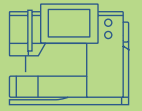

Naaïen – Inhoud

De naaicomputer

7-34

Nuttige steken

35-72

Decoratieve steken

73-96

Schrifttekens

97-108

Knoopsgaten

109-134

Quiltsteken

135-152

Persoonlijk Programma

153-156

Geheugen

157-162

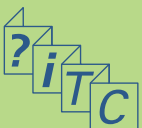
Setup-programma

163-176

Naai-ondersteuning

177-190

Randapparatuur

191-194

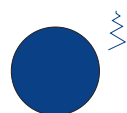
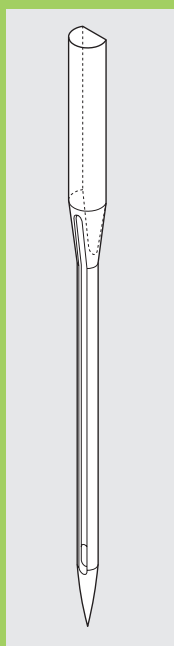
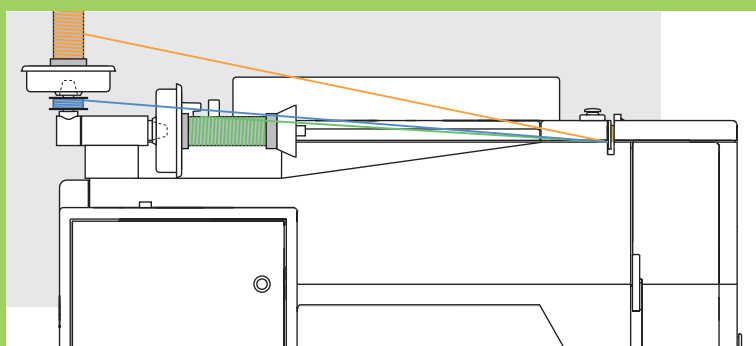
Naaicomputer gereedmaken **8**

Bediening **11**

Informatie op het beeldscherm **23**

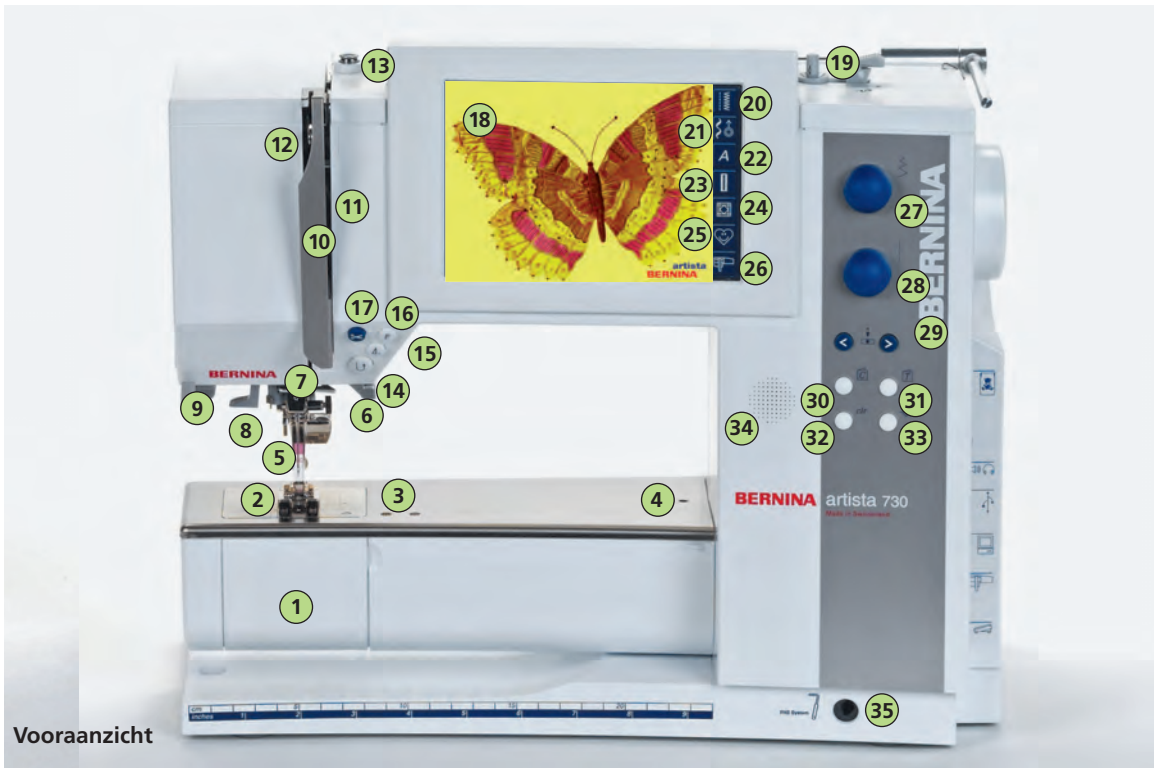
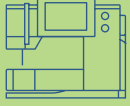
Externe functies **28**

Functies op het beeldscherm **29**

De naaicomputer

Details van de naaicomputer

Naaicomputer gereedmaken

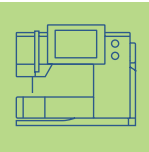

Zijaanzicht (links)

Zijaanzicht (rechts)

- 1 Spoelhuisdeksel
- 2 Steekplaat
- 3 Bevestiging voor speciale accessoires
- 4 Opening voor bevestiging van stopring
- 5 Naaivoet
- 6 Naaldhouder
- 7 Draadgeleider
- 8 Naaldinrijger
- 9 Loephouder (speciaal accessoire)
- 10 Draadhevelbescherming
- 11 Draadgeleidingsgleuf
- 12 Draadhevel
- 13 Spoelvoorspanning
- 14 Achteruitnaaitoets
- 15 Motiefeinde
- 16 F-toets voor individuele programmering (via Setup-programma)
- 17 Automatische draadafsnijder
- 18 Beeldscherm
- 19 Garenwinder met aan-/uitschakelaar en draadafsnijder
- 20 Knop voor nuttige steken
- 21 Knop voor decoratieve steken/16-richtingen
- 22 Alfabetknop
- 23 Knoopsgatenknop
- 24 Quiltstekenknop
- 25 Knop voor Persoonlijk Programma
- 26 Naaimodus/Borduurmodus-knop
- 27 Draaiknop voor steekbreedte
- 28 Draaiknop voor steeklengte
- 29 Naaldstandtoetsen
- 30 Naaigids-toets
- 31 Tutorial-toets
- 32 clr-toets (clear)
- 33 Setup-toets
- 34 Luidspreker
- 35 Opening voor kniehevel (FHS)
- 36 Handvat
- 37 Garenkloshouder horizontaal
- 38 Naaivoethevel
- 39 Houder voor aanschuiftafel
- 40 Naaivoetdrukknop
- 41 Draadafsnijder aan de zijkap
- 42 Draadgeleider voor het spoelen tijdens het naaien of borduren
- 43 Garenkloshouder verticaal (draaibaar)
- 44 Handwiel
- 45 Diskdrive voor BERNINA-modem (speciaal accessoire) en borduurkaarten (speciaal accessoire)
- 46 Aansluiting koptelefoon (speciaal accessoire)
- 47 Aansluiting voor USB stick
- 48 PC-aansluiting (speciaal accessoire)
- 49 Aansluiting voor borduurinrichting (speciaal accessoire)
- 50 Aansluiting voor pedaal
- 51 Transporteurknop
- 52 Hoofdschakelaar aan/uit
- 53 Stopcontact voor netkabel

Accessoires*

De onderstaande accessoires zijn separaat in de verpakking of in het koffersysteem (speciaal accessoire) opgeborgen

- pedaal
- handleiding
- netkabel
- garantiebewijs
- kniehevel FHS
- aanschuiftafel
- kantliniaal voor aanschuiftafel
- «Seasons of Artistry»-boek
- presentatie- en instructie-CD-ROM
- Design/Tutorial USB-stick
- BSR-systeem
- draagtas
- beeldschermen

- meer informatie m.b.t. de presentatie- en instructie-CD-ROM op blz. 194 ●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Draagtas

- beschermt tegen stof en verontreiniging
- ❖ de naaicomputer kan hierin goed worden getransporteerd; de accessoires kunnen overzichtelijk in de vakken worden opgeborgen

Accessoirebox

Accessoires opbergen

- ❖ zet de accessoirebox neer door de beide draaivoeten naar buiten te kantelen tot ze vastzitten

De beide boxen zijn standaard uitgerust met elk een kleine en een grote opbergla, alsmede twee houders voor spoelklossen, twee houders voor gecodeerde naaivoeten en een houder voor niet-gecodeerde naaivoeten. De houders kunnen naar wens in de box worden bevestigd (extra houders en ladingen zijn als speciaal accessoire verkrijgbaar).

- ❖ schuif de spoeltjes in de hiervoor bestemde houders
- ❖ spoeltje wegnemen = zachtjes op veertoets **A** drukken
- ❖ hang de naaivoeten in de houders
- ❖ berg de overige accessoires (zoals afgebeeld) op

Koffersysteem (speciaal accessoire)

Dankzij het speciaal voor de naai- en borduurcomputer ontwikkelde koffersysteem met geïntegreerde wielen kan de naai- en borduurcomputer heel gemakkelijk worden getransporteerd.

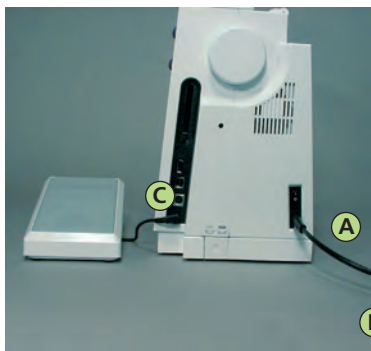
- meer informatie op blz. 262 ●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Standaardaccessoires*:

- 4 spoelen (+1 in de spoelhuls)
  - naaldassortiment 130/705H
  - tornmesje
  - schroevendraaier klein
  - speciale Torx schroevendraaier
  - kwastje
  - randgeleider
  - 2 schuimstof plaatjes
- terugtransportvoet nr. 1C
  - overlockvoet nr. 2A
  - knoopsgatvoet met codering nr. 3C
  - autom. knoopsgatvoet nr. 3A
  - ritsvoet nr. 4
  - blindzoomvoet nr. 5
  - jeansvoet nr. 8
  - knoop-aanzetvoet nr. 18
  - open borduurvoet nr. 20C
  - dwarstransportvoet nr. 40C
  - transporthulp voor het naaien van knoopsgaten
- nivelleerplaatjes
  - 3 garengleidingsschijven
  - oliespuitje
  - USB kabel

* kan per land variëren

Kabelaansluiting

Netkabel

- ❖ A in de naaicomputer steken
- ❖ B in het stopcontact van het stroomnet steken

Pedaalkabel

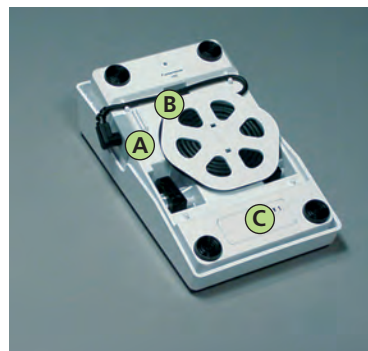
- ❖ steek de stekker van pedaal kabel C in de naaicomputer (let op het symbool)

Pedaal

Naaisnelheid regelen

- de naaisnelheid wordt geregeld door harder of zachter op het pedaal te drukken
- door met uw hak op het pedaal te drukken, kan de naald omhoog of omlaag worden gezet

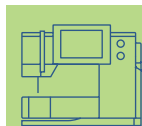

Kabel oprollen

- ❖ rol de kabel aan de onderkant op
- ❖ zet het kabeleinde (stekker) bij A vast

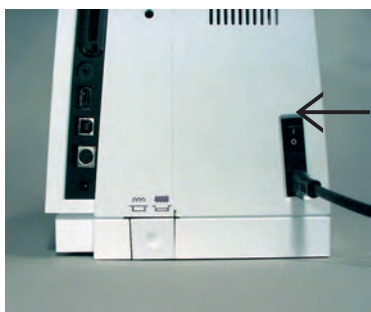
Voor het naaien

- ❖ rol de kabel op de gewenste lengte uit en zet deze bij B of C vast

Bediening

Hoofdschakelaar

Tuimelschakelaar

De tuimelschakelaar bevindt zich aan de kant van het handwiel.

- 1 de naaicomputer is ingeschakeld
- 0 de naaicomputer is uitgeschakeld

Het naalicht wordt tegelijkertijd met de hoofdschakelaar aan- en uitgeschakeld.

Aanschuiftafel

Vrije arm-aanschuiftafel

- de aanschuiftafel dient ter vergroting van het werkoppervlak
- de vrije arm blijft behouden

Aanschuiftafel bevestigen

- ❖ zet de naald en naaivoet omhoog
- ❖ schuif de tafel over de vrije arm naar rechts en druk hem vast

Aanschuiftafel wegnemen

- ❖ zet de naald en naaivoet omhoog
- ❖ trek de aanschuiftafel uit de houders
- ❖ en naar links weg

Kantlineaal

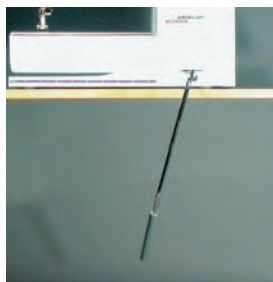
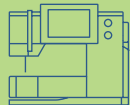
- ❖ schuif de kantlineaal van links of rechts in de geleiding van de aanschuiftafel
- kan over de hele tafellengte worden verschoven

Maatverdeling

Het cijfer «0» komt overeen met de middelste naaldstand

! Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften.

Kniehevel-FHS (Free-Hand-System)

Naaivoet omhoog- en omlaagzetten

- ❖ de kniehevel wordt gebruikt om de naaivoet omhoog of omlaag te zetten
- ❖ duw de kniehevel naar rechts
  - de naaivoet wordt omhooggezet; tegelijkertijd wordt de transporteur naar beneden gezet
  - na de eerste steek staat de transporteur weer in de normale stand

Kniehevel bevestigen

- ❖ steek de kniehevel in de opening van de grondplaat; u moet de kniehevel normaal zittend gemakkelijk kunnen bedienen

Attentie:

Indien nodig, kan uw BERNINA dealer de stand van de kniehevel aanpassen.

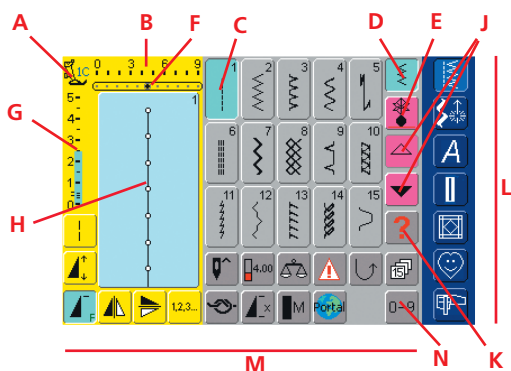
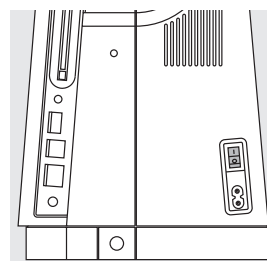
Beeldscherm

De «artista 730» wordt via de externe druktoetsen of draaiknoppen, alsmede via een «touch-screen» (= antikbeeldscherm) bediend.

Begroeting

- ❖ naaicomputer inschakelen: hoofdschakelaar op «1»
- begroetingsvenster verschijnt gedurende enkele seconden
- kan naar wens via het Setup-programma worden aangepast

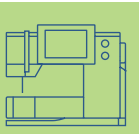
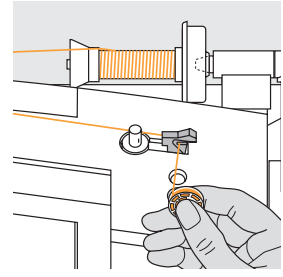
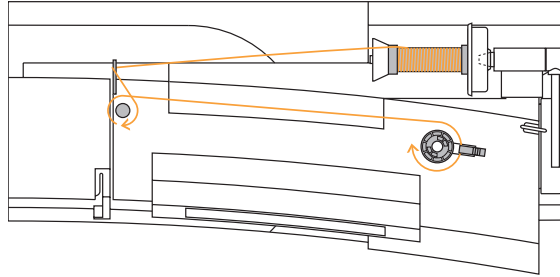
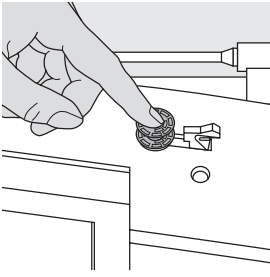
Beeldscherm voor nuttige steken

Na de begroeting verschijnt automatisch het beeldscherm met nuttige steken. Op het beeldscherm is het volgende zichtbaar:

- A Naaivoetindicator
- B Steekbreedte (basisinstelling altijd zichtbaar)
- C Afbeelding van de gekozen, actieve steek met steeknummer
- D Enkelmodus
- E Combinatiemodus
- F Naaldstand (11 mogelijkheden)
- G Steeklengte (basisinstelling altijd zichtbaar)
- H Grote afbeelding van de gekozen steek (steekbewerkingsveld)
- J Scrolpijlen omhoog/omlaag
- K Help-knop
- L Hoofdcategorieën
- M Functies
- N Steekkeuze m.b.v. nummers

Onderdraad opspelen

Spoelklosje opzetten

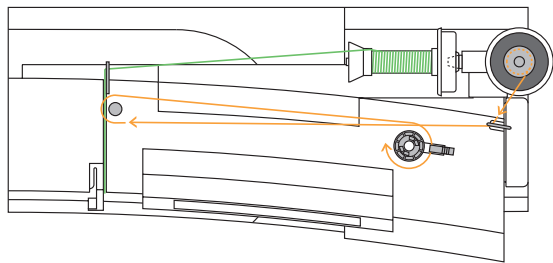
- ❖ zet de hoofdschakelaar aan
- ❖ zet een leeg spoelklosje op de as

Onderdraad opspelen

- ❖ zet het naaigaren op de garenkloshouder
- ❖ zet de passende garengleidingsschijf op (diameter van de garenklos = grootte van de garengleidingsschijf)
- ❖ trek de draad van de garenklos in de achterste geleiding en in de richting van de pijl om de voorspanning
- ❖ wikkel het garen twee tot drie keer om het lege spoeltje en snijd het restgaren met de draadafsnijder af
- ❖ duw de hendel tegen het spoeltje
  - de garenwinder loopt automatisch
  - het spoelen stopt wanneer het spoeltje vol is
- ❖ neem het spoeltje weg

Draadafsnijder

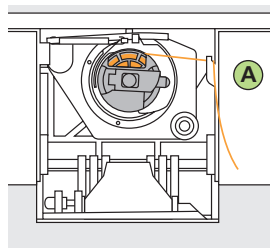
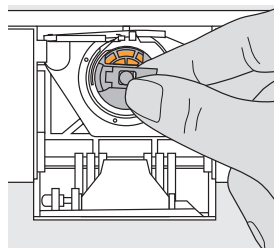
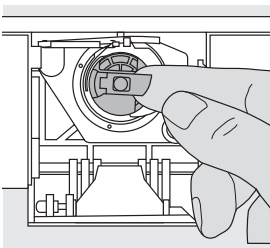
- ❖ trek de draad over de draadafsnijder

Spoelen tijdens het naaien of borduren

- ❖ trek de draad van de verticale garenkloshouder door de geleiding op de bovenkap en in de richting van de pijl om de voorspanning
- ❖ ga verder te werk zoals boven beschreven

Spoelhuls

Spoelhuls verwijderen

- ❖ zet de naald omhoog
- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ open het spoelhuisdeksel van de naaicomputer
- ❖ pak het klepje van de spoelhuls
- ❖ neem de spoelhuls uit de naaicomputer

Spoelhuls in de grijper zetten

- ❖ houd het klepje van de spoelhuls vast
  - de opening van de spoelhuls moet naar boven wijzen
- ❖ zet de spoelhuls in
- ❖ sluit het spoelhuisdeksel

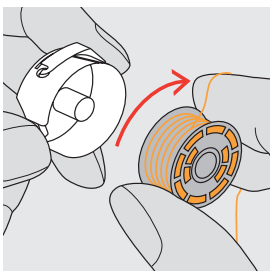
Onderdraadafsnijder

- ❖ zet de spoelhuls in
- ❖ trek de draad over de draadafsnijder **A**
- ❖ het garen wordt afgesneden

Attentie:
De onderdraad moet niet naar boven worden gehaald, omdat de hoeveelheid van het ondergaren voor naaibegin voldoende is.

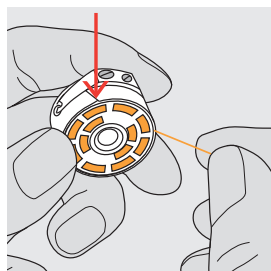
• spoeltje inzetten zie blz. 14

Spoeltje inzetten

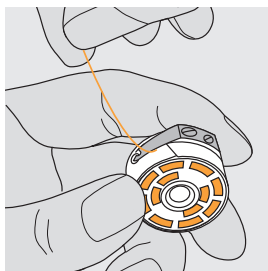
Spoeltje inzetten

- ❖ zet het spoeltje zo in, dat de draad met de wijzers van de klok mee is opgespoeld

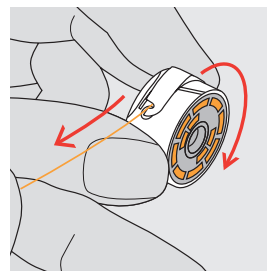
Draad in de gleuf trekken

- ❖ trek de draad vanaf de rechterkant in de gleuf

Draad onder de veer trekken

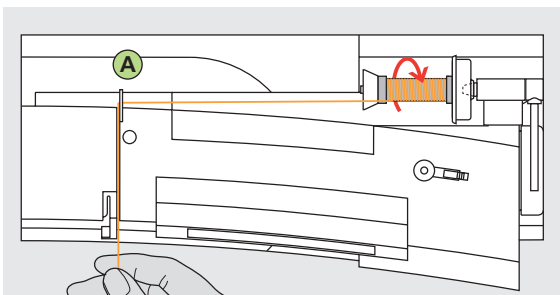
- ❖ trek de draad naar links onder de veer tot hij in de T-vormige gleuf aan het einde van de veer ligt

Spoeltje draait met de wijzers van de klok mee

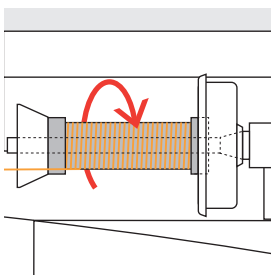
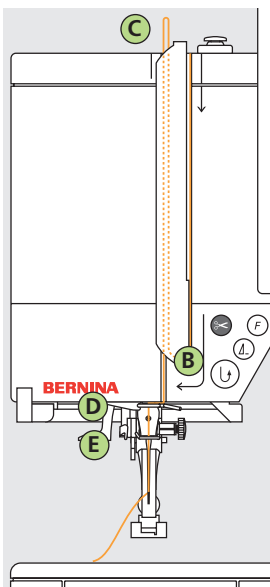
- het spoeltje moet met de wijzers van de klok meedraaien

Bovendraad inrijgen

Garenklos opzetten

- ❖ zet de naald en naaivoet omhoog
- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ bevestig het plaatje van schuimstof
- ❖ zet het garen op de garenkloshouder, zodat de draad met de wijzers van de klok mee van de klos loopt
- ❖ zet de passende garengleidingsschijf op (diameter van de garengleidingsschijf = grootte van de garengleidingsschijf); er mag geen ruimte tussen de garengleidingsschijf en de garenklos voorhanden zijn
- ❖ trek de draad in de achterste draadgeleiding **A**
- ❖ naar voren door de gleuf in de bovendraadspanning

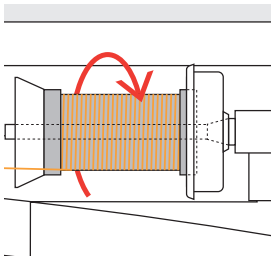

Draad naar beneden

- ❖ trek de draad rechts langs de draadhevelafdekking naar beneden om punt **B**

Draad naar boven

- ❖ trek de draad links in de richting van de pijl langs de afdekking naar boven om punt **C** (draadhevel)

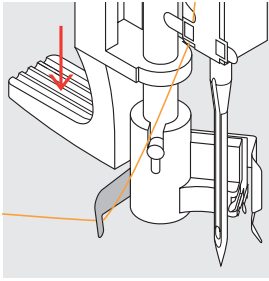

Draad naar beneden

- ❖ trek de draad naar beneden in de draadgeleidingen **D** en **E**

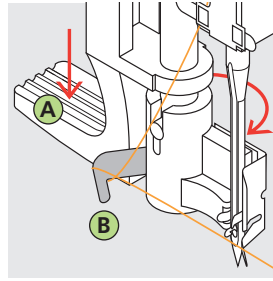
! Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften.

Naaldinrijger

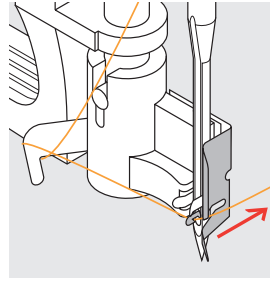
Draad inhaken

- ❖ houd de draad naar linksachter vast

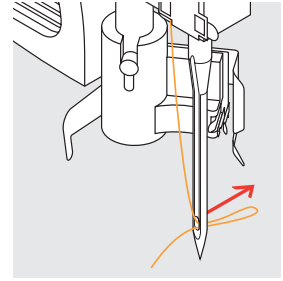
Hendel naar beneden

- ❖ druk hendel **A** naar beneden en trek tegelijkertijd de draad om haak **B** naar rechts naar de naald

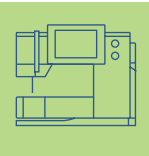
Draad voor de naald

- ❖ leg de draad vanaf de voorkant in de geleiding tot hij in het haakje vastzit

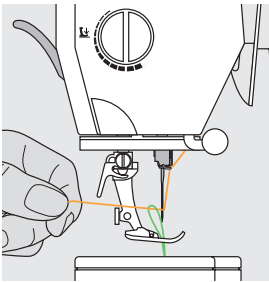

Hendel en draad loslaten

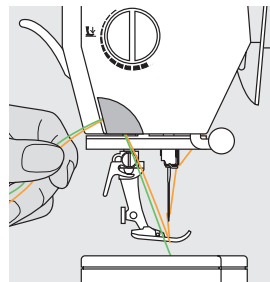
- ❖ laat hendel **A** en de draad los
- ❖ trek de lus van de draad door het oog van de naald

Onderdraad omhooghalen

- ❖ houd de bovendraad vast
- ❖ naai één steek:
  - naaivoet onder = normaal naaien
  - naaivoet boven = m.b.v. een druk met de hak op het pedaal
- ❖ trek aan de bovendraad tot de onderdraad door het steekgat zichtbaar wordt
- ❖ leg de boven- en onderdraad door de gleuf van de naaivoet naar achteren
- ❖ trek de draden over de draadafsnijder

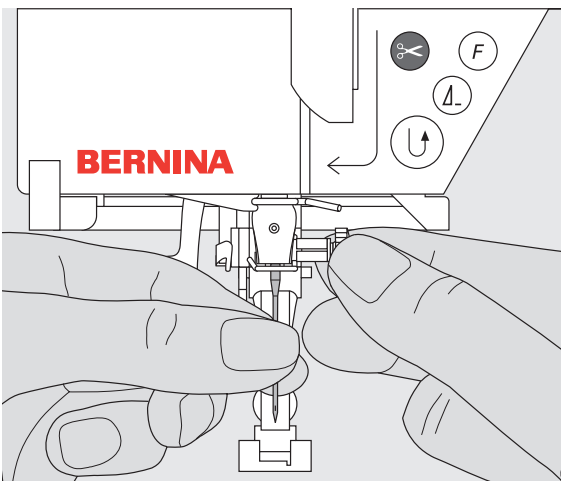
Draadafsnijder aan de zijkap

- ❖ trek de boven- en onderdraad van voor naar achter over de draadafsnijder
- de draden laten bij de eerste steek automatisch los

Attentie:

De onderdraad moet alleen bij speciale werkzaamheden naar boven worden gehaald. In alle andere gevallen is het restje onderdraad voldoende voor naaibegin, mits de onderdraadafsnijder wordt gebruikt.

Naald verwisselen

Naald verwijderen

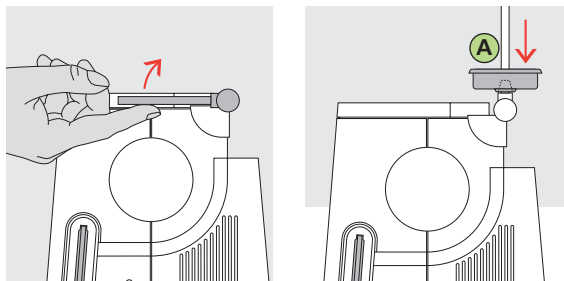
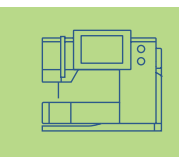
- ❖ zet de naald omhoog
- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ zet de naaivoet naar beneden
- ❖ draai de naaldbevestigingsschroef los
- ❖ trek de naald naar beneden

Naald inzetten

- ❖ platte kant van de naald naar achteren
- ❖ schuif de naald naar boven tot hij niet verder kan
- ❖ draai de naaldbevestigingsschroef vast

! Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften.

Garenkloshouder (verticaal)

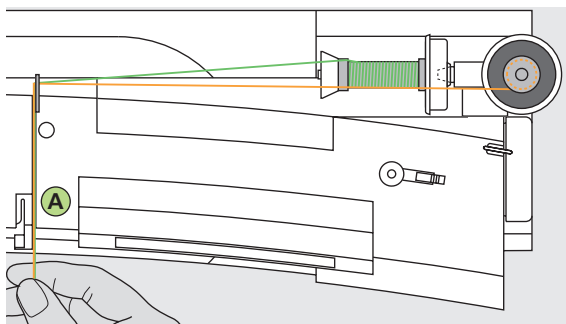
Draaibare garenkloshouder (verticaal)

- bevindt zich bij de horizontale garenkloshouder
- noodzakelijk voor het naaien met verschillende draden, bijv. bij werkzaamheden met de tweelingnaald, enz.
- ❖ draai de garenkloshouder voor het naaien naar boven tot hij niet verder kan
- ❖ bevestig het schuimstof plaatje **A**, zodat de garenklos voldoende steun heeft en de draad nergens blijft hangen

Tweelingnaald inrijgen

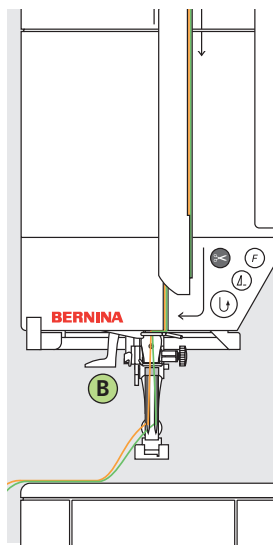
Eerste draad inrijgen

- ❖ bevestig de garenklos op de horizontale garenkloshouder
- ❖ inrijgen: trek de draad door de gleuf naar voren en aan de rechterkant langs de draadspanningsschijf **A**
- ❖ rijg de draad zoals gebruikelijk tot de naald in; rijg de rechternaald in

Tweede draad inrijgen

- ❖ zet de tweede garenklos op de verticale garenkloshouder
- ❖ inrijgen: trek de draad door de gleuf naar voren en aan de linkerkant langs de draadspanningsschijf **A**
- ❖ rijg de linkernaald in
- de draden mogen niet in elkaar gedraaid zijn

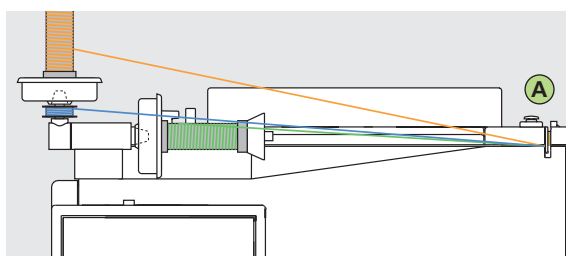

Attentie:

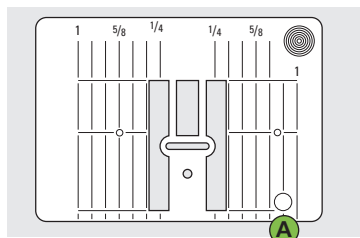
Bevestig bij het gebruik van de verticale garenkloshouder altijd het plaatje van schuimstof (verhindert dat de draad aan de garenkloshouder blijft hangen).

Drielingnaald inrijgen

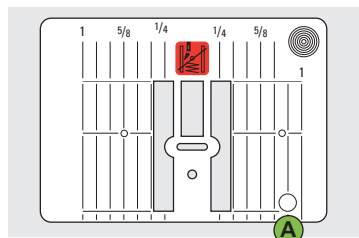
- neem twee garenklossen en een vol spoeltje
- ❖ bevestig een garenklos op de horizontale garenkloshouder
- ❖ zet de tweede garenklos en het spoeltje op de verticale garenkloshouder (het garen op de klos en het spoeltje moeten allebei in dezelfde richting draaien)
- ❖ zoals gebruikelijk inrijgen; 2 draden links langs draadspanningsschijf **A** en één draad rechts

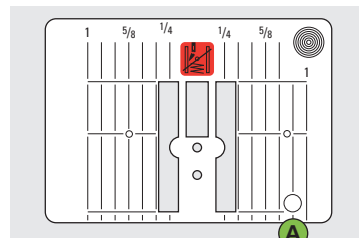
Steekplaat

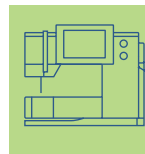
9 mm (inch-markering)

5,5 mm
(speciaal accessoire)

Stiksteekplaat
(speciaal accessoire)

Markeringen op de steekplaat

- de steekplaten zijn van lengtemarkeringen in mm of inch voorzien
- mm-markeringen zijn voor op de steekplaat zichtbaar
- inch-markeringen zijn achter op de steekplaat zichtbaar
- de lengtemarkeringen hebben betrekking op de afstand van de naald tot aan de markering

- positie 0 is de plaats waar de naald in de stof steekt (= naaldstand midden)
- de mm- of inch-markeringen staan rechts en links aangegeven
- deze dienen als hulp bij het naaien van naden, exact doorstikken, enz.
- de dwarslijnen zijn praktisch voor het naaien van hoeken, knoopsgaten, enz.

Steekplaat verwijderen

- zet de hoofdschakelaar op «0»
- zet de naaivoet en naald omhoog
- zet de transporteur naar beneden
- druk de steekplaat rechtsachter naar beneden (tot deze omhoogkantelt)
- verwijder de steekplaat

Steekplaat bevestigen

- leg de steekplaat op opening A en druk hem naar beneden tot hij vastzit

Attentie:

Als gevolg van de elektronica en motoren wordt de artista 730 (net als de meeste huishoudapparaten) bij gebruik warm. Dit is volkomen normaal.

Belangrijke informatie over garen en naalden

Door de juiste keuze van garen en naald en de onderlinge afstemming krijgt u een optimaal naairesultaat.

Garen

Het garen wordt naar aanleiding van de werkzaamheid gekozen. Voor een perfect resultaat spelen ook kwaliteit en materiaal een belangrijke rol. Gebruik altijd kwaliteitsgaren.

Katoen

- katoen heeft de voordelen van natuurlijke vezels en is daarom vooral geschikt voor het naaien van katoenen stoffen
- als katoen gemercenterd is, heeft het een lichte glans

Polyester

- polyester is voor bijna alle werkzaamheden geschikt
- polyester is bijzonder breukvrij en zeer kleurecht
- polyester is elastischer dan katoen en is vooral aan te bevelen als een duurzame en rekbaar naad noodzakelijk is

Naald, garen en stof

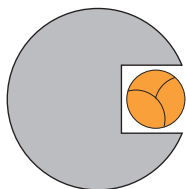
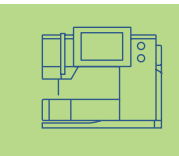
Naald en garen moeten zorgvuldig op elkaar worden afgestemd.

De correcte naalddikte hangt niet alleen van het gekozen garen af, de naald moet ook op de stof worden afgestemd. De stofkwaliteit bepaalt de dikte van het garen, de naald en de naaldpunt.

Richtlijnen	Naald
dunne stofkwaliteit: dun garen (stopgaren, borduurgaren)	70–75
middelzware stofkwaliteit: naaigaren	80–90
zware stofkwaliteit:	100, 110, 120

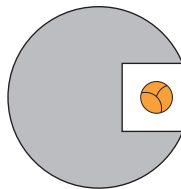
Verhouding naald-garen

Om de verhouding tussen de naald en het garen te controleren, wordt het garen in de gleuf van de naald gelegd.

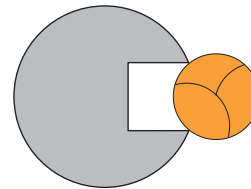
Juiste verhouding naald-garen

De draad ligt tijdens het naaien precies in de lange gleuf van de naald. Het naairesultaat is perfect.

Garen te dun of naald te dik

Het garen past niet goed in de gleuf, er kunnen steekfouten ontstaan of het garen kan worden beschadigd.

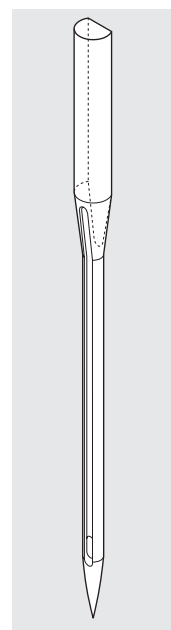
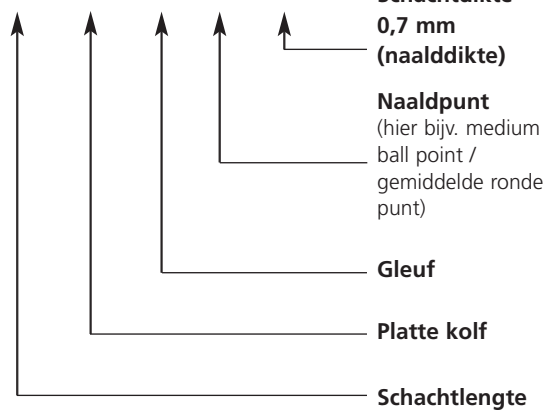
Garen te dik of naald te dun

Het garen schuurt langs de rand van de naaldgleuf en kan klem raken. Hierdoor kan de draad breken.

Naaldoverzicht

BERNINA heeft het naaldsysteem 130/705 H. Dit systeemnummer heeft betrekking op de kolfvorm en de lengte en vorm van de naaldpunt.

130/705 H S 70

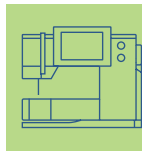

Toestand van de naald controleren

De naald moet regelmatig gecontroleerd en vervangen worden. Een defecte naald beschadigt niet alleen het naaiwerk, maar ook de naaicomputer. Als richtlijn geldt: naald voor elk naaiproject of indien noodzakelijk vervangen.

- meer informatie m.b.t. het thema «Problemen en oplossingen» op blz. 186

Als de juiste naald wordt gebruikt, kunnen vele materialen gemakkelijker worden verwerkt.

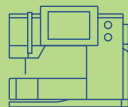

Naaldtype	Vorm	Toepassing	Naalddikte
Universeel 130/705 H	 normale punt, iets afgerond	bijna alle natuurlijke en synthetische stoffen (geweven en gebreide stoffen)	60–100
Jersey/Stretch 130/705 H-S 130/705 H-SES 130/705 H-SUK	 ronde punt (ball point)	jersey, tricot, gebreide stoffen, stretchstoffen	70–90
Leer 130/705 H-LL 130/705 H-LR	 snijpunt	alle soorten leer, kunstleer, plastic, folie	90–100
Jeans 130/705 H-J	 zeer dunne punt	zware stoffen zoals denim, canvas, overall-stof	80–110
Microtex 130/705 H-M	 bijzonder dunne punt	microvezelstoffen en zijde	60–90
Quilten 130/705 H-Q	 dunne punt	stik- en doorstikwerkzaamheden	75–90
Borduren 130/705 H-E	 groot oog, iets afgeronde punt	borduurwerk op alle natuurlijke en synthetische stoffen	75–90
Metafil 130/705 H-MET	 groot oog	naaiwerk met metallic-garen	75-90
Cordonnet 130/705 H-N	 kleine ronde punt, lang oog	voor doorstikken met dik garen	80–100
Zwaardnaald (ajournaald) 130/705 HO	 brede naald (vleugel)	ajourzomen	100–120
Tweeling-ajournaald 130/705 H-ZWI-HO		voor speciale effecten bij ajour-borduurwerk	100
Tweelingnaald 130/705 H-ZWI	 naaldafstand: 1,0 / 1,6 / 2,0 / 2,5 / 3,0 / 4,0 / 6,0 / 8,0	zichtbare zoom in rekbare stoffen; biezen; decoratief naaiwerk	70–100
Drielingnaald 130/705 H-DRI	 naaldafstand: 3,0	voor decoratief naaiwerk	80

Naaimachinaalden zijn bij uw BERNINA dealer verkrijgbaar.

Naaivoeten

Attentie: de naaivoeten met codering (gekenmerkt met «C») hebben een speciale sensor. Met deze naaivoeten kan een steekbreedte van max. 9 mm worden genaaid (steekbreedteschaal verandert van 5 mm naar 9 mm).

1C
Terugtransportvoet
nuttige steken, decoratieve steken

2A
Overlockvoet
overlocknaad, overlockzoom, randen afwerken

3C
Knoopsgatvoet met codering
knoopsgaten (wordt op het beeldscherm als nr. 3C weergegeven)

3A
Automatische knoopsgatvoet
knoopsgaten in plat materiaal, stopprogramma's (wordt op het beeldscherm als nr. 3A weergegeven)

4
Ritsvoet
ritsen inzetten

5
Blindzoomvoet
blindzoom, randen doorstikken

8
Jeansvoet
stiknaden in dik, hard materiaal

18
Knoop-aanzetvoet
knopen en drukknopen aanzetten

20C
Open borduurvoet
borduren, appliqueren, motieven met satijnsteek, monogrammen

40C
Dwarstransportvoet
naaivoet voor alle dwarstransportmotieven

Speciale BERNINA naaivoeten

De naaivoeten uit het standaardassortiment voldoen aan de meeste wensen en eisen voor gebruikelijke naaiwerkzaamheden.

Voor speciale werkzaamheden (bijv. quilten, patchwork) raden wij aan, speciale naaivoeten van **BERNINA** te

gebruiken.

Uw **BERNINA** dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen over het uitgebreide assortiment.

Voorbeelden van speciale naaivoeten

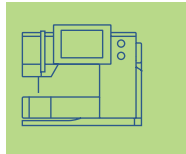
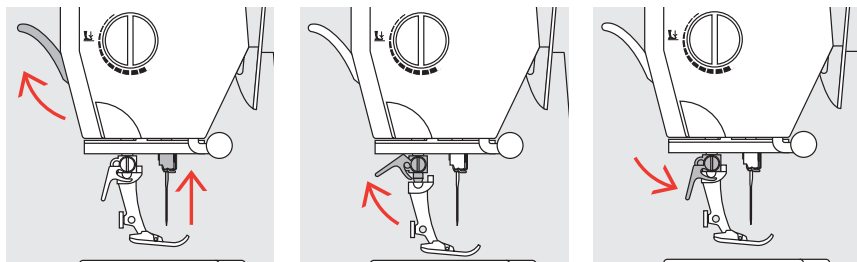
50
Boventransportvoet
voor het naaien van stroef materiaal of stoffen die snel kunnen verschuiven; quilten

9
Stopvoet
wordt in combinatie met de transporteur omlaag voor stoppen, monogrammen of borduren uit de vrije hand gebruikt.

Naaivoet verwisselen

! Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften.

Naaivoet verwisselen

- ❖ zet de naald en naaivoet omhoog
- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»

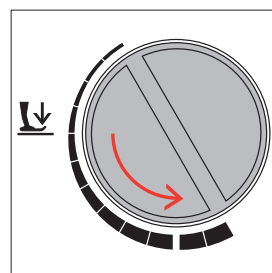
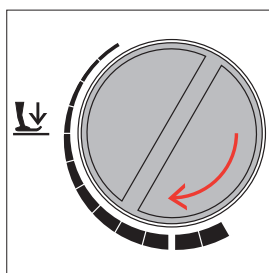
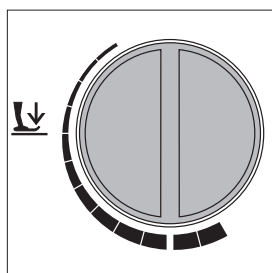
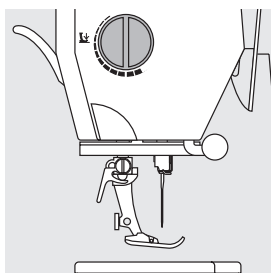
Bevestigingshendel naar boven

- ❖ duw de bevestigingshendel naar boven
- ❖ neem de naaivoet weg

Naaivoet bevestigen

- ❖ schuif de naaivoet vanaf de onderkant over de houder
- ❖ duw de bevestigingshendel naar beneden

Naaivoetdruk

Draaiknop op de zijkap

De knop voor het instellen van de naaivoetdruk bevindt zich aan de linkerkant van het naaimachineframe.

Naaivoetdruk normaal

- voor normale werkzaamheden

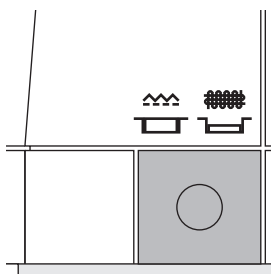
Naaivoetdruk verminderen

- voor tricot, los gebreide stoffen
- de stof rekt tijdens het naaien niet uit
- ❖ verminder de naaivoetdruk met mate, zodat de stof nog goed wordt getransporteerd

Naaivoetdruk verhogen

- voor stevige stoffen; de stof wordt beter getransporteerd

Transporteur

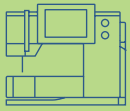
Drukknop aan de rechterzijkant van het naaimachineframe (onder het handwiel)

Drukknop gelijk met de grondplaat = transporteur omhoog (naaipositie)

- Drukknop ingedrukt = transporteur omlaag (stoppositie)
- voor werkzaamheden die met de hand worden geleid (stoppen, borduren en quilten uit de vrije hand)
  - voor borduurwerk (met de borduurmodule)

Transporteur en stoftransport

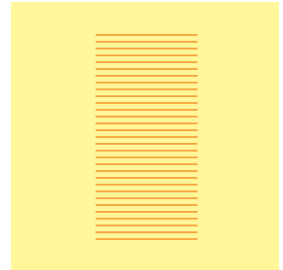

Transporteur en steeklengte

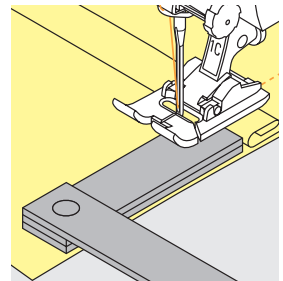
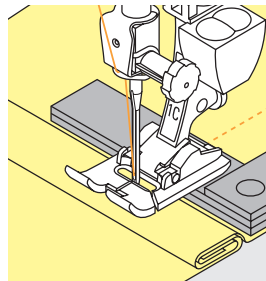
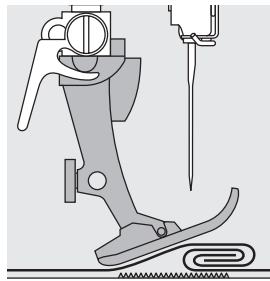
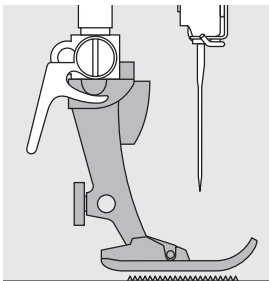
Bij elke steek verschuift de transporteur één stap. De lengte van zo'n stap hangt van de gekozen steeklengte af. Bij een zeer korte steeklengte zijn de stappen ook heel klein. De stof glijdt heel langzaam onder de naaivoet door, ook bij maximale naaisnelheid, bijv. bij knoopsgaten of satijnsteek.

Belangrijk:

- naaiwerk gelijkmatig laten glijden!
- trekken, duwen of tegenhouden van de stof veroorzaakt onregelmatige steken

Nivelleerplaatjes

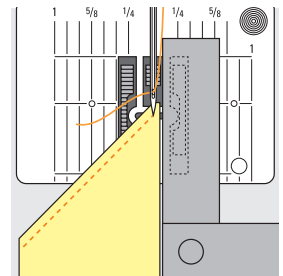
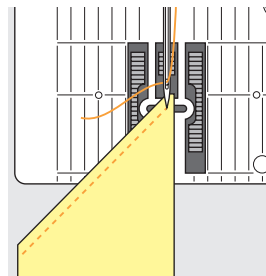
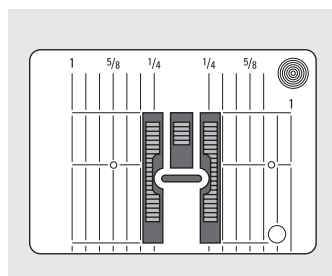
De transporteur kan alleen goed functioneren, als de naaivoet horizontaal op de stof ligt.

Als de naaivoet «schuin» staat, bijv. bij een dikke naad, kan de transporteur de stof niet goed geleiden. De stof wordt samengedrukt.

Om het verschil in hoogte te compenseren, moeten één, twee of drie nivelleerplaatjes achter de naald onder de naaivoet worden gelegd.

Om het verschil aan de voorkant van de naaivoet te compenseren, moeten één of meer plaatjes aan de rechterkant van de naaivoet, zo dicht mogelijk bij de naald worden gelegd. Naai over het dikke gedeelte en neem de plaatjes weg.

Transporteur en het naaien van hoeken

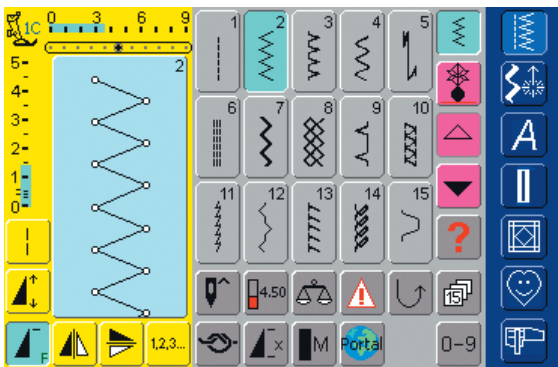

Als gevolg van de breedte van het steekgat liggen de buitenste rijen van de transporteur tamelijk ver uit elkaar.

Bij het naaien van hoeken wordt de stof niet goed getransporteerd, omdat maar een klein gedeelte van de stof daadwerkelijk op de transporteur ligt.

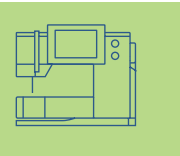
Als u één of meer nivelleerplaatjes aan de rechterkant van de naaivoet en zo dicht mogelijk tegen de stof legt, wordt de stof gelijkmatig getransporteerd.

Steekkeuze - steken - functies

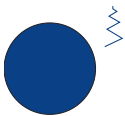

Steek kiezen

- tik op de knop met de gewenste steek
- de knop met de geactiveerde steek krijgt een blauwe achtergrond
- elke steek in het steekkeuzeveld is van een nummer voorzien.

Informatie op het beeldscherm

Steekbreedte veranderen

- draai aan de bovenste knop

De steekbreedte wijziging is op twee manieren zichtbaar:

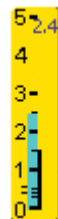
- de steekbreedteschaal 0-9 (0-5,5) bevindt zich in het gele gedeelte op het beeldscherm
- de steekbreedte wijziging is op de schaal zichtbaar (blauw geaccentueerd); bovendien wordt de effectieve instelling (het blauwe cijfer) weergegeven
- de basisinstelling is altijd zichtbaar; bijv. 3,5 mm (zwarte lijn)
- met een gecodeerde naaivoet kan de steekbreedte tussen 0-9 mm worden ingesteld
- met een niet-gecodeerde naaivoet kan de steekbreedte tussen 0-5,5 mm worden ingesteld; op de steekbreedtebalk verschijnen automatisch de cijfers 0-5,5 mm

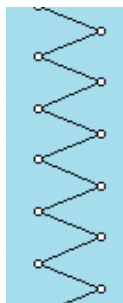
Steeklengte veranderen

- draai aan de onderste knop

De steeklengte wijziging is op twee manieren zichtbaar:

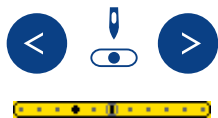

- de steeklengteschaal bevindt zich in het gele gedeelte op het beeldscherm
- de steeklengte wijziging is op de schaal zichtbaar (blauw geaccentueerd); bovendien wordt de effectieve instelling (het blauwe cijfer) weergegeven
- de basisinstelling is altijd zichtbaar; bijv. 1,5 mm (zwarte lijn)
- de steeklengte kan bij de meeste steken van 0-5 mm worden veranderd

Afbelding van de gekozen steek

- de gekozen steek is in het linkergedeelte van het beeldscherm zichtbaar
- steekwijzigingen zijn op het beeldscherm zichtbaar

Naaldstand veranderen

- ❖ druk op de linker of rechter naaldstandtoets
  - de naald wordt steeds één stap naar links of rechts verschoven
- ❖ snel verschuiven m.b.v. «auto-repeat» (toets ingedrukt houden)
  - de middelste positie op de schaalverdeling is zwart gemarkeerd
  - de basisinstelling (grijs omrand) is altijd zichtbaar

Naaivoetindicator

- de geschikte naaivoet voor de gekozen steek wordt m.b.v. een nummer aangegeven
- door op het pictogram te tikken, worden andere mogelijke naaivoeten voor de gekozen steek zichtbaar
- als de naaivoet omhoogstaat, wordt dit d.m.v. de pijl aangetoond

Basisinstellingen terughalen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets (clear)
  - de basisinstelling van de gekozen steek wordt teruggehaald

Functies kiezen

- ❖ tik op de gewenste functie
  - de gekozen functie wordt blauw gemarkeerd (verschillende functies kunnen gelijktijdig geactiveerd zijn)

- meer informatie over de functies op blz. 29–33

Persoonlijk geheugen (tijdelijk)

In het persoonlijke geheugen worden individueel gewijzigde steeklengten, steekbreedten, naaldstanden, enz. automatisch opgeslagen.

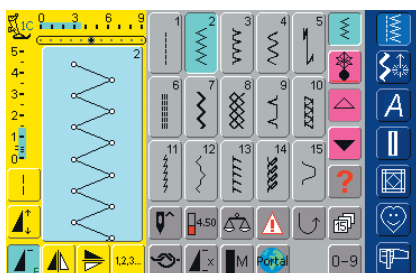
Als de naaicomputer wordt uitgeschakeld of de «clr»-toets wordt ingedrukt, worden de wijzigingen uitgewist.

- meer informatie m.b.t. het «Persoonlijke geheugen» op blz. 39

Persoonlijk geheugen (blijvend)

De door BERNINA geprogrammeerde basisinstellingen kunnen worden gewijzigd en opgeslagen en blijven ook dan in het geheugen behouden, wanneer de

naaicomputer wordt uitgeschakeld. De oorspronkelijke basisinstellingen zijn altijd zichtbaar.

Basisinstellingen (steekbreedte, steeklengte, naaldstand, draadspanning, enz.) veranderen

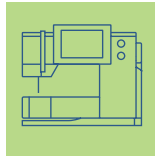
- ❖ kies een steek waarbij de lengte, breedte en/of naaldstand moet worden veranderd (bijv. zigzag)

- voor informatie m.b.t. de beide onderste knoppen zie 'Persoonlijk Programma» op blz. 156 ●●●●●

Basisinstelling veranderen

- ❖ verander de steekbreedte en steeklengte m.b.v. de externe draaiknoppen
- ❖ verander de naaldstand m.b.v. de externe toetsen
- ❖ tik op het steekbewerkingsveld (lichtblauw)
  - er verschijnt een speciaal beeldscherm
- ❖ tik op «Opslaan» = alle wijzigingen zijn nu opgeslagen
- ❖ tik op «Reset» = alle veranderingen van de steek worden in de basisstand teruggezet
- ❖ tik op «ESC» = het beeldscherm wordt gesloten, zonder dat er iets werd opgeslagen of gewijzigd

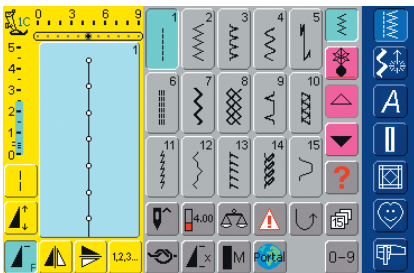

Steekkeuze

Steken kunnen op twee manieren worden gekozen.

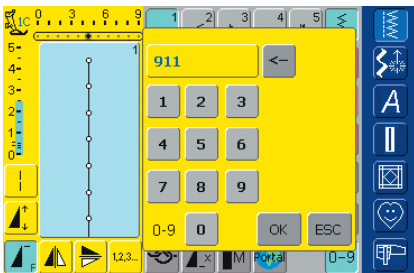
Attentie:

Indien een steeknummer wordt ingetikt, dat niet in de naaicomputer voorhanden is, verschijnt de melding: «Dit steeknummer is niet in de naaicomputer geprogrammeerd.»

Directe steekkeuze d.m.v. scrollen naar boven/beneden

- ❖ tik op de pijl naar beneden
  - alle steken van een bepaalde categorie kunnen worden door-gescrold
  - de bovenste rij steken verdwijnt
  - de volgende twee rijen schuiven naar boven
  - in de onderste rij verschijnen nieuwe steken
- ❖ tik op de pijl naar boven
  - de eerste rij steken verschijnt weer
  - alle steken van de geactiveerde categorie kunnen m.b.v. deze scrolfunctie (omhoog/omlaag) worden bekeken en gekozen

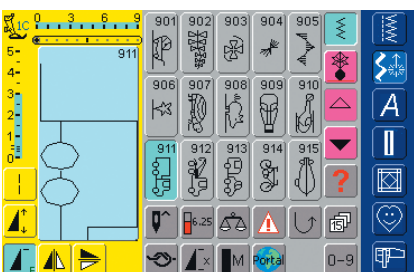

Steekkeuze d.m.v. nummers

- ❖ tik op het functievak «0-9»
- een nummerscala verschijnt op het beeldscherm
- ❖ tik het nummer van de gewenste steek in
- het steeknummer verschijnt in het vak boven de cijferknoppen

Correctie:

- ❖ tik op de pijl (rechtsboven naast het nummervak)
  - de cijfers worden van rechts naar links gewist
- ❖ tik op het nummervak boven de cijferknoppen
  - het gehele nummer wordt gewist
- ❖ voer het nieuwe steeknummer in

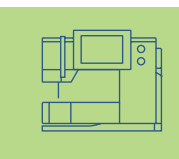
Bevestigen en verder naar het volgende beeldscherm

- ❖ tik ter bevestiging op «OK»
- op het beeldscherm verschijnt de pagina met de gekozen steek
- de gekozen steek is geactiveerd (blauwe achtergrond)

Terug naar het vorige beeldscherm

- ❖ tik op «ESC»
- het vorige beeldscherm verschijnt weer
- het ingevoerde steeknummer wordt geïgnoreerd

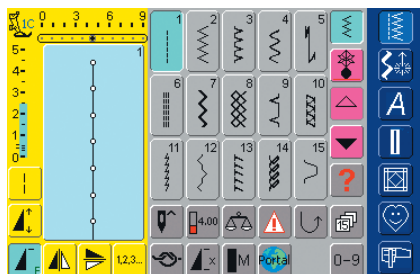
Eenvoudige menukeuze

Knoppen voor hoofdcategorieën

- ❖ tik op een knop
- de overeenkomstige categorie wordt direct geactiveerd
- de steek of een compleet overzicht verschijnt

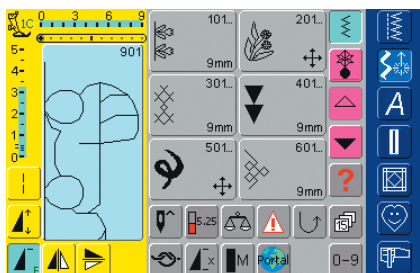
Nuttige steken

Knop voor nuttige steken

- het beeldscherm met de nuttige steken verschijnt
- 15 nuttige steken zijn op het beeldscherm zichtbaar
- de andere nuttige steken kunnen worden doorge-scrol

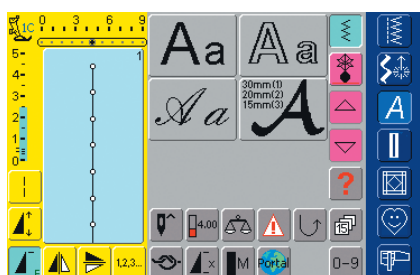
Decoratieve steken 16/4 naairichtingen

Knop voor decoratieve steken, 16/4 naairichtingen

- op het beeldscherm verschijnen 6 steekgroepen met decoratieve steken (menu)
- door scrollen worden verdere steekgroepen zichtbaar
- er kunnen verschillende steeksoorten en motiefgrootten worden gekozen
- dwarstransportmotieven worden met 4 pijlen gekenmerkt
- ❖ tik de gewenste steekgroep aan
- de steken van de gekozen steekgroep verschijnen

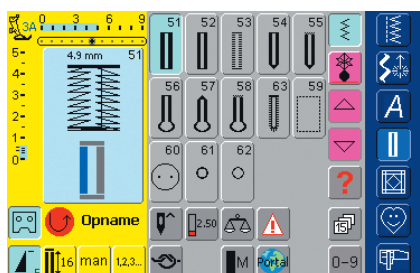
Alfabetten

Knop voor alfabetten

- op het beeldscherm verschijnt het complete overzicht van de verschillende alfabetten (menu)
- ❖ tik op één van de knoppen om het gewenste alfabet te activeren

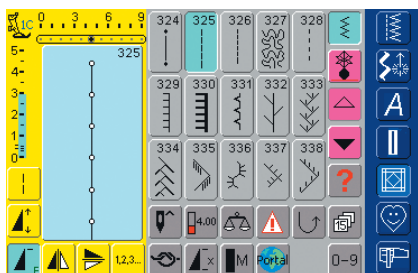
Knoopsgaten

Knop voor knoopsgaten

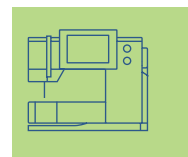
- alle beschikbare knoopsgaten, het knoop-aanzetprogramma en de ogen verschijnen op het beeldscherm

Quilten

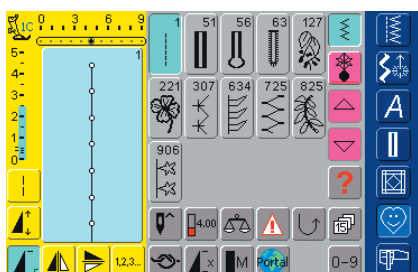

Knop voor quiltsteken

- het beeldscherm met de quiltsteken verschijnt
- ❖ tik de gewenste steek aan
- 15 quiltsteken zijn op het beeldscherm zichtbaar
- verdere quiltsteken kunnen worden doorgeschild

Persoonlijk Programma

Persoonlijk Programma

- het beeldscherm met de diverse, individueel samengestelde steken verschijnt

Borduurmodus / Naaimodus

Borduurmodus / Naaimodus

- ❖ van de naaimodus naar de borduurmodus wisselen en omgekeerd

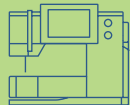
Setup-programma

Setup-programma

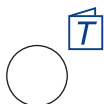
- het keuzemenu (menu-overzicht) verschijnt
- m.b.v. dit menu kan de naaicomputer aan uw individuele wensen worden aangepast
- de naaicomputer kan altijd weer opnieuw worden geprogrammeerd, resp. in de basisinstelling van BERNINA worden teruggezet

Functietoetsen op het frame (externe toetsen)

Naaldstand

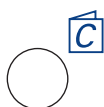
- ❖ druk op de linker of rechter naaldstandtoets
- de naald verschuift naar links of naar rechts
- ❖ snel verschuiven = houd de toets ingedrukt
- totaal 11 naaldstanden (5 links, 5 rechts, 1 midden)

Tutorial

- ❖ druk op de Tutorial-toets
- een korte handleiding, naaiadvies, enz. verschijnen

Externe functies

Naaigids

- ❖ druk op de toets voor de Naaigids
- advies bij stoffen, naalden, naaitechniek, enz.

• meer informatie m.b.t. de Naaigids op blz. 181-182 ●●●●

«clr» (clear)-toets

- ❖ druk op de «clr»-toets
- steeklengte, steekbreedte en naaldstand worden in de basisinstelling teruggezet
- de actieve functies worden uitgeschakeld

Uitzonderingen:

veiligheidsfuncties (bijv. tweelingnaaldbegrenzing, naaldstoppositie, motorsnelheid en lettergrootte bij alfabetten)

F-toets (favoriete functie)

- deze toets kan via het Setup-programma met een favoriete functie worden geprogrammeerd
- de geprogrammeerde functie is op het beeldscherm met «F» gekenmerkt
- de toets kan altijd opnieuw worden geprogrammeerd

• meer informatie m.b.t. de F-toets op blz. 170 ●●●●●●

Setup-toets

- ❖ druk op de «Setup»-toets
- op het beeldscherm verschijnen opties met wijzigingsmogelijkheden
- ❖ tik op één van de knoppen
- de gewenste wijzigingen kunnen worden uitgevoerd
- wijzigingen blijven ook na het uitschakelen van de naaicomputer behouden
- wijzigingen kunnen altijd ongedaan worden gemaakt of opnieuw worden geprogrammeerd

Automatische draadafsnijder

- ❖ druk op de toets
- de boven- en onderdraad worden automatisch afgesneden

Attentie:

Zet de naald omhoog, voordat op de toets «automatische draadafsnijder» wordt gedrukt.

Achteruitnaaitoets

- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame
- naadbegins en -einde handmatig afhechten: de steek wordt achteruit genaaid zolang de toets ingedrukt blijft
- lengte van knoopsgaten programmeren
- lengte van stopprogramma's programmeren
- omschakelen in het afhechtprogramma met rechte steek (steek nr. 5)
- afhechten bij het Quilters afhechtprogramma nr. 324
- start/stop-toets bij het borduren met de borduurmodule (speciaal accessoire)

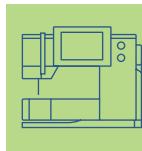
Motiefeinde

- ❖ druk op de functie motiefeinde
- de naaicomputer stopt aan het einde van een geactiveerd enkelmotief of een geactiveerde steek in een combinatie

Algemene functies

De volgende functies staan op verschillende beeldschermpagina's en in verschillende programma's van de **artista 730** ter beschikking. Deze worden altijd op dezelfde wijze toegepast.

Functies op het beeldscherm

Enkelmodus

- als de naaicomputer wordt ingeschakeld, is de enkelmodus (blauw) altijd geactiveerd. De naaicomputer kan alleen de gekozen steek naaien.

Combinatiemodus

- tik op de knop
- de combinatiemodus is geactiveerd (blauw) en steek- of motiefcombinaties kunnen worden gecreëerd

Beeldlijn terugscrollen

- tik één of verschillende keren op de knop
- de beeldscherminhoud binnen een steekcategorie wordt teruggescrold
- als u uw vinger op de knop houdt, worden de beeldlijnen snel gescrold

Beeldlijn vooruitscrollen

- tik één of verschillende keren op de knop
- de beeldscherminhoud binnen een steekcategorie wordt vooruitgescrold
- als u uw vinger op de knop houdt, worden de beeldlijnen snel gescrold

Help

- tik op de knop
- kies een steek of functie
  - een verklaring m.b.t. de gekozen steek of functie verschijnt
- sluit met «ESC»

Attentie:

Als het vraagteken wordt aangetikt, wordt de motor gedeactiveerd. Als het beeldscherm opnieuw (ergens) wordt aangetikt, wordt de motor weer geactiveerd.

Speciale toepassingen sluiten

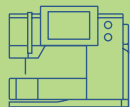
- tik op de knop
- de speciale toepassing wordt gesloten
- het beeldscherm, dat het laatst was geactiveerd, verschijnt

OK

- tik op de knop
- wijziging/keuze wordt geactiveerd of bevestigd, bijv. steekkeuze met nummers
- geprogrammeerde wijziging/keuze is gereed om te worden genaaid

Speciale functies

De **artista 730** heeft de volgende functies ter beschikking. Elke functie, die in het gekozen programma kan worden gebruikt, verschijnt of links in het gele beeldschermgedeelte of op de beide onderste beeldlijnen in het grijze gedeelte.

Naaivoetindicator

- nummer van de aanbevolen naaivoet voor de gekozen steek
- ❖ tik op de knop
- beeldscherm met verdere mogelijkheden verschijnt
- als de naaivoet omhoogstaat, wordt dit m.b.v. de pijl aangetoond

Weergave van de gewijzigde steekbreedte of steeklengte

- tik op de steekbreedte-, steeklengtebalk = op de basisinstelling terugzetten

Zadelsteek

- ❖ tik op de knop
- de naaicomputer naait elke 2e steek (max. steeklengte 10 mm)
- kan met alle nuttige en decoratieve steken worden gebruikt.
- Uitzondering:** knoopsgaten en dwarstransportmotieven
- functies en steken kunnen worden gecombineerd
- kan in de combinatiemodus en in het geheugen worden opgeslagen

Toepassing:

- voor rijgen in combinatie met de rechte steek
- voor doorstikken in combinatie met de drievoudige rechte steek

Motiefverlenging 2-5 x

- ❖ tik één of verschillende keren op de knop
- de gekozen steek wordt 2-5 x verlengd
- het stekenaantal wordt verhoogd
- verlengde steken kunnen in de combinatiemodus worden geprogrammeerd
- ❖ houd uw vinger op de knop = functie wordt uitgeschakeld, de knop is niet-actief (geel)

Toepassing:

- bestaande steken verlengen
- steken combineren

Attentie:

De knop 0-9 (steekkeuze met nummers) en de knop History (15 laatst gekozen steken) blijven altijd op het beeldscherm zichtbaar.

Motiefbegin

- als een steek wordt gekozen, krijgt de knop automatisch een blauwe achtergrond (= actief)
- bij naaibegin wordt de knop uitgeschakeld (niet-actief, geel)
- ❖ tik op de knop
- de gekozen steek of het programma worden weer op motiefbegin gezet

Toepassing:

- decoratief naaiwerk, knoopsgaten, werkzaamheden in de combinatiemodus

Spiegelbeeld (rechts/links)

- ❖ tik op de knop
- de naaicomputer naait de steek zijwaarts gespiegeld (rechts/links t.o.v. de naairichting)
- kan in de combinatiemodus en in het geheugen worden opgeslagen

Toepassing:

- blindsteek voor schelpzoom
- voor decoratief naaiwerk
- steekcombinaties

Spiegelbeeld in naairichting (boven/onder)

- ❖ tik op de knop
- de naaicomputer naait de steek in naairichting gespiegeld (boven/onder t.o.v. de naairichting)
- kan in de combinatiemodus en het geheugen worden opgeslagen

Toepassing:

- voor decoratief naaiwerk
- steekcombinaties

1,2,3...

Stekenteller

- ❖ tik op de knop
- ❖ druk op de externe achteruitnaaitoets als de gewenste lengte is bereikt (bijv. eerste knoopsgatkordon of rechte steek)
- op het beeldscherm verschijnt «auto» (bij het knoopsgat pas nadat ook de lengte van het tweede kordon met de achteruitnaaitoets werd vastgelegd)
- de gekozen steek is geprogrammeerd (tijdelijk)

Multifunctionele knop

- ❖ tik op de knop
- een beeldscherm met verdere functies wordt geopend:
  - combinatie in het steekbewerkingsveld wissen
  - combinatie opslaan
  - combinatie spiegelen (links/rechts)
  - overzicht ...
- kan alleen in de combinatiemodus worden geactiveerd

Opslaan

- ❖ tik op de knop
- steekcombinaties en schrifttekens worden opgeslagen

Wissen

- ❖ tik op de knop
- afzonderlijke steken of letters boven de cursor wissen
- steekcombinaties wissen
- inhoud van een geheugenbank wissen

Combinatie-onderverdeling

- ❖ tik op de knop
- elke combinatie kan in verschillende delen worden onderverdeeld
- elk combinatiegedeelte functioneert volledig onafhankelijk van de andere delen

Combinatie-onderbreking

- ❖ tik op de knop
- elke combinatie kan naar wens worden onderbroken
- na de stop wordt het volgende deel genaaid

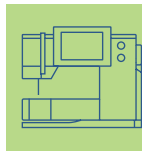
Lettergrootte bij alfabetten

- bij de keuze van een alfabet is de lettergrootte 9 mm (vakje met het cijfer 1 is blauw)
- ❖ tik op de knop
- lettergrootte wordt naar 6 mm gereduceerd (vakje met het cijfer 2 wordt blauw)

Lettergrootte bij monogrammen

- bij de keuze van een monogram is de lettergrootte 30 mm (vakje met het cijfer 1 is blauw)
- ❖ tik één of twee keer op de knop
- het blauwe vakje geeft de keuze van de lettergrootte weer:
  - 1 = 30 mm (standaard)
  - 2 = 20 mm
  - 3 = 15 mm

Invoer van de knoopsgat lengte m.b.v. cijfers (in mm) of knoopmeting

- ❖ tik op de knop
- knoopsgat lengte (in mm) kan m.b.v. de steekbreedteknop direct worden ingevoerd
- ❖ om de knoop te meten deze tegen de hoek links onder op het beeldscherm houden en de knoopsgat lengte invoeren = blauwe cirkel aan de knoopgrootte aanpassen
- 2 mm worden automatisch voor de knoophoogte bijgerekend (alleen bij knoopmeting)

Knoopsgat lengte programmeren

- als een knoopsgat wordt gekozen, krijgt de knop automatisch een blauwe achtergrond (= geactiveerd)
- m.b.v. de achteruitnaaitoets op het frame kan de knoopsgat lengte direct worden vastgelegd
- als het knoopsgat is geprogrammeerd, heeft de knop een gele achtergrond (= gedeactiveerd)
- om een nieuwe lengte te programmeren, moet de knop opnieuw worden aangetikt

Handmatig 4- of 6-fase knoopsgat

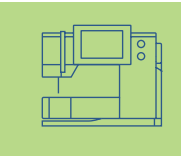
- ❖ tik op de knop
- een speciaal beeldscherm verschijnt
- ❖ handmatig knoopsgat in 4 of 6 stappen (afhankelijk van het soort knoopsgat) naaien

Naaldstop

- ❖ tik op de knop
- op het beeldscherm verschijnt de pijl naar beneden (blauwe achtergrond)
- de naaicomputer stopt altijd met de naald onder
- ❖ tik opnieuw op de knop = de naaicomputer stopt met de naald boven

Hoofdletters - kleine letters

- als een alfabet wordt gekozen, zijn de hoofdletters geactiveerd
- ❖ tik op de knop
- nu zijn de kleine letters geactiveerd

Afhechtfunctie (4 afhechtsteken)

- ❖ tik voor naaibegin op de knop = enkelmotief wordt aan het begin afgehecht
- ❖ tik de knop tijdens het naaien van een enkelmotief aan = het enkelmotief wordt aan het einde afgehecht. De naaicomputer naait verder.
- ❖ functie in een steekcombinatie programmeren = elke afzonderlijke steek in de combinatie kan aan het begin of einde worden afgehecht

Toepassing:

- enkelmotieven naaien
- afzonderlijke letters naaien
- steekcombinaties en woorden naaien

Draadspanning

- ❖ tik op de knop
- het draadspanningsbeeldscherm verschijnt
- de draadspanning kan worden gewijzigd
- de instelling is op de knop zichtbaar

Motiefherhaling 1-9 x

- door diverse malen op de knop te tikken verschijnen de cijfers 1-9
- **cijfer 1:** de naaicomputer stopt aan het einde van een enkelmotief of een steekcombinatie
- **cijfers 2-9:** de naaicomputer stopt na het ingevoerde aantal steekherhalingen of steekcombinaties
- ❖ houd uw vinger op de knop = functie wordt uitgeschakeld, de knop is niet-actief (grijs)

Toepassing:

- enkelmotieven naaien
- nuttige en decoratieve steken combineren
- in combinatie met de nuttige steken in 4 richtingen

Balans

- ❖ tik op de knop
- het balans-beeldscherm wordt geopend
- ❖ vooruit- en achteruitgehaaide steken uitbalanceren
- ❖ dwarstransportmotieven uitbalanceren

Toepassing:

- nuttige steken (bijv. wafelsteek) in verschillende materialen naar elkaar toe of uit elkaar schuiven
- decoratieve steken veranderen
- knoopsgaten uitbalanceren
- dwarstransportmotieven op verschillende soorten materiaal uitbalanceren

Motorsnelheid 1/4, 1/2, 3/4, 4/4

- ❖ tik één of verschillende keren op de knop
- de gewenste snelheid wordt ingesteld
- de balk op de knop geeft de wijziging weer
- vermindert of verhoogt de snelheid bij volledig ingedrukt pedaal
- ❖ houd uw vinger op de knop = basissnelheid (4/4) wordt weer ingesteld

Toepassing:

- betere snelheidscontrole bij borduren en quilten uit de vrije hand
- voor speciale werkzaamheden
- als kinderen de naaicomputer gebruiken

Controlefunctie

- ❖ tik op de knop
- een speciaal beeldscherm verschijnt
- door de overeenkomstige naaldknop te kiezen, wordt de steekbreedte automatisch begrensd
- de bevestigde speciale naald (bijv. tweelingnaald, enz.) kan de naivoet of steekplaat niet raken = geen naaldbreuk
- de cijfers bij de tweeling- en drie-lingnaald hebben betrekking op de naaldafstand in mm
- door de overeenkomstige steekplaatknop te kiezen, wordt de steekbreedte automatisch begrensd, zodat de bevestigde standaardnaald de steekplaat niet kan raken
- de functie blijft na het uit- en inschakelen van de naaicomputer geactiveerd

Toepassing:

- biezen en ajourzomen naaien
- zomen in rekbaar materiaal naaien
- decoratief naaiwerk
- speciaal materiaal naaien

Permanent achteruitnaaien

- ❖ tik op de knop
- de naaicomputer naait permanent achteruit

Toepassing:

- met rechte steek of boognaad stoppen
- decoratief naaiwerk op mouwen en broekspijpen
- quilten

History

- ❖ tik op de knop
- de laatste max. 15 genaaide steken verschijnen direct in een apart beeldscherm
- een steek, die reeds in het History-beeldscherm voorhanden is, wordt bij hernieuwd naaibegin vervangen
- identieke steken, met verschillende instellingen, moeten in het Persoonlijke Programma worden opgeslagen
- ❖ steek kiezen = steek verschijnt in het steekbewerkingsveld
- na het uit- en inschakelen van de naaicomputer blijven de steken in de functie behouden

Steekkeuze m.b.v. nummers

- ❖ tik op de knop
- een speciaal beeldscherm verschijnt
- kies afzonderlijke steken door de overeenkomstige cijfers in te voeren

Toepassing:

- snelle en eenvoudige keuze van een afzonderlijke steek
- snelle en eenvoudige keuze voor een steekcombinatie in de combinatiemodus

Geheugen

- ❖ tik op de knop
- het complete geheugenoverzicht verschijnt

myartista Portal

- ❖ sluit het modem of de Ethernet Card aan
- ❖ tik op de knop

Modem:

- ❖ bevestig de eerste melding met «JA», de tweede melding met «OK»
- de verbinding met de myartista portal-pagina is gemaakt

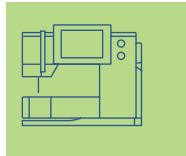
Ethernet Card:

- de naai- of borduurcomputer zoekt een actieve internetverbinding
- als de verbinding is gemaakt, wordt de myartista portal-pagina automatisch opgeroepen

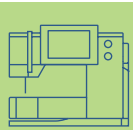

Transporteur onder

- als de transporteur naar beneden staat, verschijnt dit symbool onder de naaivoetindicator

Draadspanning

Bij de steekkeuze wordt de draadspanning automatisch op de basisstand ingesteld.

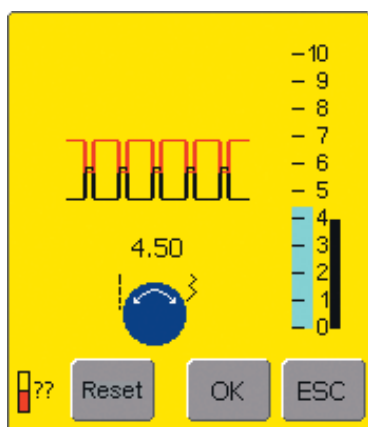
De draadspanning wordt in de fabriek op de optimale stand ingesteld. Hiervoor wordt zowel voor de onder- als de bovendraad Metrosenegaren 100/2 (firma Arova Mettler, Zwitserland) gebruikt.

Bij het gebruik van ander naai- of borduurgaren kunnen afwijkingen op de optimale steekvorming ontstaan. Daarom is het noodzakelijk, dat de draadspanning aan het naaiwerk en de gewenste steek kan worden aangepast.

Draadspanning

❖ tik op de knop

Draadspanning veranderen

- links op het beeldscherm verschijnt de optimale steek (draadverstregeling in de stof)
- de balk op de schaalverdeling geeft de basisinstelling weer (blauw)
- ❖ draai de steeklengte- of steekbreedteknop naar links of rechts = de draadspanning wordt lager of hoger ingesteld
- de spanningswijziging wordt links van de draadspanningsschaal weergegeven
- hogere bovendraadspanning (= de bovendraad wordt sterker aangetrokken, de onderdraad hierdoor meer in de stof getrokken)
- lagere bovendraadspanning (= de bovendraad wordt losser en hierdoor meer in de stof getrokken)
- de spanningswijziging heeft alleen betrekking op de gekozen steek en wordt m.b.v. «clr» en het uitschakelen van de naaicomputer uitgewist
- de wijziging wordt op de schaal en de functieknop weergegeven
- de basisinstelling blijft zichtbaar (zwart)

Opslaan en beëindigen

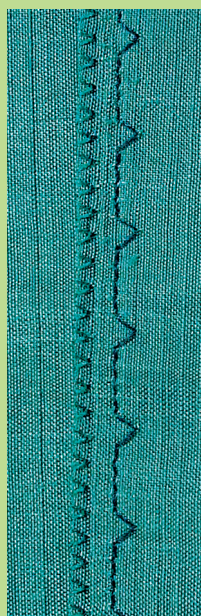
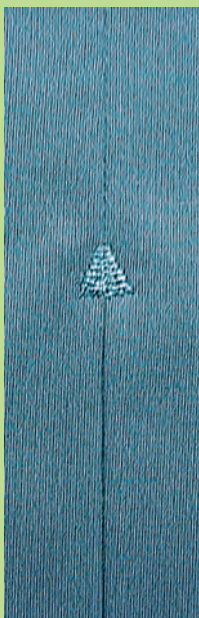
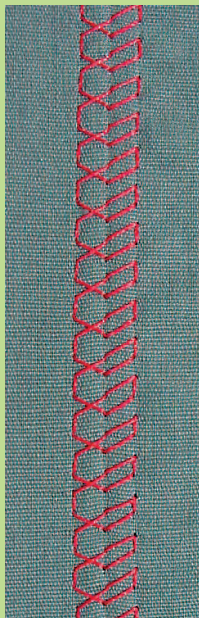
- ❖ tik op «OK»
- de wijziging wordt opgeslagen, het beeldscherm wisselt

Basisinstelling terughalen

- ❖ tik op «Reset»
- de draadspanning wordt in de oorspronkelijke stand teruggezet
- ❖ tik ter bevestiging op «OK»

Geen verandering

- ❖ tik op «ESC»
- de bestaande draadspanning blijft onveranderd

Overzicht nuttige steken **36**

Algemene informatie **38**

Persoonlijk geheugen **39**

Zadelsteek-functie **40**

Rechte steken **41**

Rechte steek nr. 1

- Afhechtprogramma nr. 5
- Doorstikken • Rits inzetten
- Drievoudige rechte steek • Rijgsteek

Zigzagsteek **50**

Zigzagsteek nr. 2 • Zigzagnaad

- Drievoudige zigzagsteek

Blindzoom **52**

Naaien van rekbare stoffen **53**

Belangrijke aanwijzingen en tips

- Wafelsteek nr. 8 • Vari-overlock nr. 3
- Dubbele overlock nr. 10 • Superstretch nr. 11 • Stretch-overlock nr. 13
- Zichtbare zoom met tricotsteek nr. 14
  - Boord met vari-overlock nr. 3
- Zomen met tweelingnaald • Boordjes

Randen verstevigen **62**

Elastiek en parelgaren **63**

Stoppen en verstellen **67**

Automatisch stoppen

- Handmatig stoppen
- Rekbaar materiaal verstellen

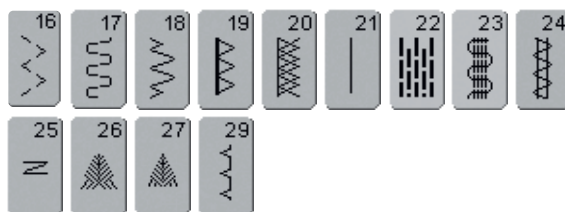
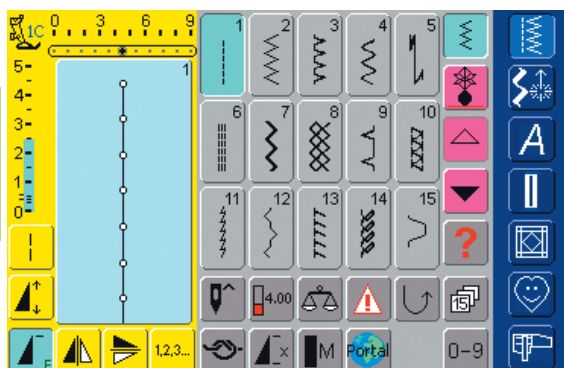
Borduren uit de vrije hand **70**

Trensprogramma's **71**

Trenzen • Vliegsteek

Nuttige steken

Steekoverzicht

Overzicht

Toepassing van nuttige steken

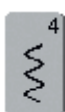
1 Rechte steek
voor niet-elastische stoffen; alle werkzaamheden met rechte steek

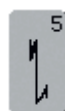
2 Zigzagsteek
voor alle werkzaamheden met de zigzagsteek zoals afwerken, elastiek en kant vastnaaien

3 Vari-overlock
voor dunne tricot; elastische overlocknaad en rekbare zoom

4 Boognaad
voor de meeste soorten stof; stoppen met de boognaad, verstellen, randen verstevigen, enz.

5 Afhechtprogramma (rechte steek)
voor alle soorten stof; voor het afwerken van naadbegins en -einde met rechte steken

6 Drievoudige rechte steek
voor duurzame naden in stevige materialen, zichtbare zoom en zichtbare naad

7 Drievoudige zigzagsteek
voor duurzame naden in stevige materialen, zichtbare zoom en zichtbare naad, band aannaaien

8 Wafelsteek
voor alle soorten tricot en gladde stoffen; zichtbare naad voor ondergoed, kleding, tafellinnen, verstelwerk, enz.

9 Blindzoom
voor de meeste soorten stof; blindzoom; schelpzoom in zachte tricot en fijne stoffen; siernaad

10 Dubbele overlock
voor alle soorten rekbaar stoffen; overlocknaad = naaien en afwerken in één handeling

11 Super-stretchsteek
voor zeer elastisch materiaal; zeer rekbare open naad voor alle soorten kleding

12 Rimpelsteek
voor de meeste soorten stof; rimpelen met elastiek; voegnaad = randen van de stof liggen tegen elkaar; decoratief naaiwerk

13 Stretch-overlock
voor middelzware rekbare stoffen, badstof en stevige stoffen; overlocknaad, platte verbindingsnaad

14 Tricotsteek
voor tricot; zichtbare zoom, zichtbare naad in ondergoed, truien; tricot verstellen

15 Universele steek
voor stevige materialen en vilt, leer; platte verbindingsnaad, zichtbare zoom, elastiek vastnaaien, decoratieve naad

16 Gestikte zigzag
afwerken van geweven stoffen, randen verstevigen, elastiek vastnaaien, decoratieve naad

17 Lycrasteek
voor lycra, voor platte verbindingsnaad en zoom, naden in lingerie doorstikken

18 Stretchsteek
voor zeer elastische materialen; open naad voor sportkleding

19 Verstevigde overlock
voor middelzware rekbare stoffen en badstof, overlocknaad, platte verbindingsnaad

20 Brei-overlock
voor met de hand of machinaal gebreide delen; overlocknaad = naaien en afwerken in één handeling

21 Rijgsteek
voor het rijgen van naden, zomen, enz.

22 Eenvoudig stopprogramma
automatisch stoppen van dunne tot middelzware stoffen

23 Verstevigd stopprogramma
automatisch stoppen in zware stoffen

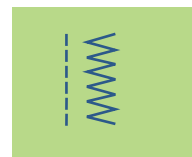
24 Trensprogramma
zakopeningen verstevigen, riemlusjes aanzetten, enz.

25 Trensprogramma
zakopeningen verstevigen, riemlusjes aanzetten, ritssluitingen fixeren

26 Grote vliegsteek
voor middelzware tot dikke stoffen; zakopeningen, ritssluitingen en splitten verstevigen

27 Kleine vliegsteek
voor dunne tot middelzware stoffen; zakopeningen, ritssluitingen en splitten verstevigen

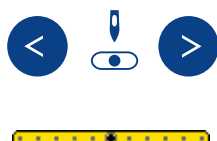
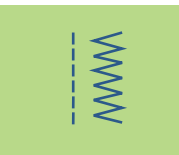
29 Blindzoom smal
voor blindzomen in fijne stoffen

Algemene informatie

Nuttige steken individueel aanpassen

Afhankelijk van het materiaal en de toepassing moeten de basisinstellingen worden gewijzigd. De hieronder beschreven aanpassingen zijn voor alle nuttige steken te gebruiken.

Steekbreedte en steeklengte veranderen

- ❖ afhankelijk van het materiaal is het noodzakelijk, dat de steekbreedte of de steeklengte wordt veranderd
- ❖ kan tijdens het naaien worden gewijzigd

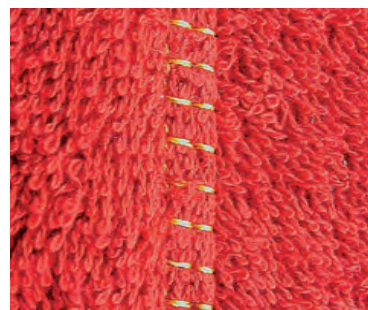
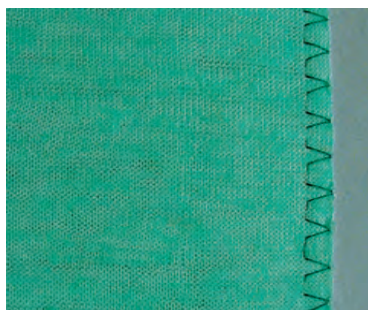
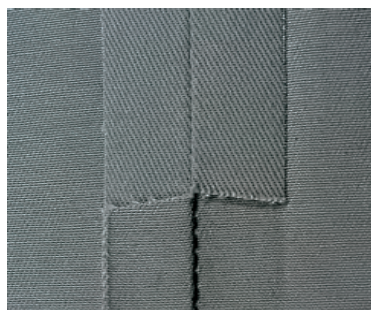
Naaldstand veranderen

- ❖ druk op de toetsen om de naald te verplaatsen, zodat de steken op de exacte plaats kunnen worden genaaid
- 11 naaldstanden in totaal (5 links, 5 rechts, 1 midden)
- ❖ snel verplaatsen = houd de toets ingedrukt

Afhechten met de achteruitnaaitoets (op het frame)

- voor het afhechten van naadbegins en -einde
- ❖ druk op de achteruitnaaitoets = de naaimachine naait achteruit
- ❖ laat de achteruitnaaitoets los = de naaimachine naait vooruit

Naden met nuttige steken

Open naden

Naden die kunnen worden opengestreekt

- naden tot ong. 1,5 cm
  - platte naad
- Aanbevolen steken:
- rechte steek, smalle zigzagsteek, super-stretch, drievoudige zigzagsteek

Toepassing:

- bij geweven stoffen
- kleding, woonaccessoires

Overlocknaden

Naden die niet opengestreekt kunnen worden

- worden in één handeling genaaid en afgewerkt
  - smalle naden
- Aanbevolen steken:
- vari-overlock, dubbele overlock of brei-overlock

Toepassing:

- bij rekbaar materiaal
- kleding van gebreide stoffen, ondergoed, beddengoed

Platte verbindingsnaden

Naden waarvan de randen over elkaar worden gelegd of tegen elkaar worden geschoven

- er wordt direct op de naadtoeslag genaaid

Aanbevolen steek:

- stretch-overlock

Toepassing:

- vooral bij badstof en lycra
- vrijetijdskleding, lingerie

Persoonlijk geheugen

Steekkeuze: **elke gekozen steek**

Persoonlijk geheugen

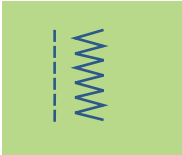
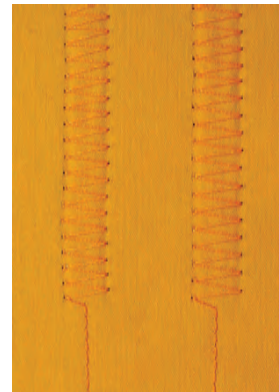
- in het persoonlijke geheugen worden de individueel gewijzigde steeklengte, steekbreedte, naaldstand, enz. automatisch opgeslagen
- door het veranderen van steekbreedte en steeklengte kunnen alle steken optimaal aan het materiaal en het naaiwerk worden aangepast
- het persoonlijke geheugen is vooral praktisch bij twee toepassingen, die afwisselend worden gebruikt, bijv. bij randen afwerken, zigzag, vari-overlock aan het materiaal aanpassen
  - steken kunnen naar wens worden verwisseld
  - bij het terugschakelen naar de gewijzigde steek blijft de vorige, individueel gewijzigde instelling behouden

Attentie:

Het persoonlijke geheugen is **onbegrensd**; het kan een willekeurig aantal steekwijzigingen bevatten (steeklengte, steekbreedte, naaldstand, motiefverlenging, spiegelbeeld-functie, zadelsteek-functie, draadspanning, balans en motiefherhaling 1–9x).

Basisinstelling terughalen – persoonlijk geheugen wissen

- 1e mogelijkheid: druk op de externe «clr»-toets (geactiveerde steek is in de basisstand)
- 2e mogelijkheid: zet de steekbreedte en steeklengte terug door de steekbreedte-/steeklengtebalk aan te tikken (of handmatig door aan de externe knoppen te draaien); zet andere functies handmatig terug
- 3e mogelijkheid: zet de naaicomputer uit – gewijzigde instellingen worden gewist

Voorbeeld:

- ❖ kies zigzagsteek nr. 2 en verander de steekbreedte naar 9 mm (bijv. om een rand af te werken)
- ❖ kies daarna de rechte steek en naai de zoom
- ❖ nu moet nog een rand worden afgewerkt: kies opnieuw de zigzagsteek
  - de gewijzigde steekbreedte-instelling van 9 mm bleef behouden

TIP

Gewijzigde basisinstelling opslaan

Steken met gewijzigde basisinstelling in het Persoonlijke Programma opslaan.

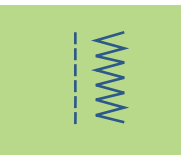
- meer informatie m.b.t. «Persoonlijk Programma» op blz. 153–156 ●●●●●

TIP

Basisinstellingen van de steek permanent veranderen

- meer informatie op blz. 24, 25 ●●●●●

Zadelsteek-functie

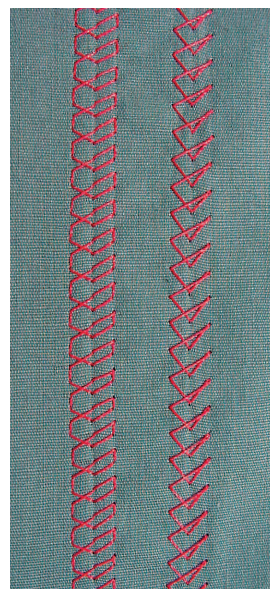

Zadelsteek-functie

- de naaicomputer naait elke 2e steek (bij steeklengte 5 mm is de max. steeklengte 10 mm)
- kan met nuttige en decoratieve steken worden gebruikt
- voor alle werkzaamheden waarbij een grotere steeklengte wordt gebruikt
- extra wijzigingsmogelijkheid voor steken

Naaien met de zadelsteek-functie

- ❖ kies een nuttige of decoratieve steek
- ❖ kies de zadelsteek-functie = gewijzigde steek is in het steekbewerkingsveld zichtbaar

TIP

Sierstiksel met cordonnetgaren

- voor sierstiksels kan de functie «zadelsteek» ook met de drievoudige rechte steek worden gecombineerd
- gebruik voor het naaien met cordonnetgaren naald nr. 100–110 of cordonnetnaald nr. 90–100

TIP

Rijgen met de zadelsteek

De zadelsteek-functie kan in combinatie met de rechte steek voor rijgen worden gebruikt.

Rechte steek

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Rechte steek

- na het inschakelen verschijnt het beeldscherm met de nuttige steken en de geactiveerde rechte steek

Toepassingen

Toepassing

- afhankelijk van de techniek is een andere naaivoet noodzakelijk
- voor alle stoffen geschikt

TIP

Steeklengte aan het naaiwerk aanpassen

- bijv. voor denim een lange steek (ca. 3–4 mm), voor fijne stoffen korte steken (2–2,5 mm)

TIP

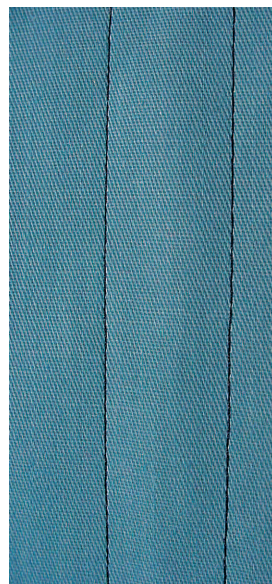
Steeklengte aan het garen aanpassen

- bijv. een lange steek (3–5 mm) bij doorstikken met cordonnetgaren

TIP

Naaldstop onder activeren

Het naaiwerk kan, wanneer het naaiwerk bijvoorbeeld moet worden gedraaid, niet verschuiven

Afhechtprogramma

Steekkeuze: **afhechtprogramma (rechte steek) nr. 5**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Afhechtprogramma

- voor alle materialen
- naadbegint en -einde afhechten
- achteruitgenaaide steken liggen precies op de naad

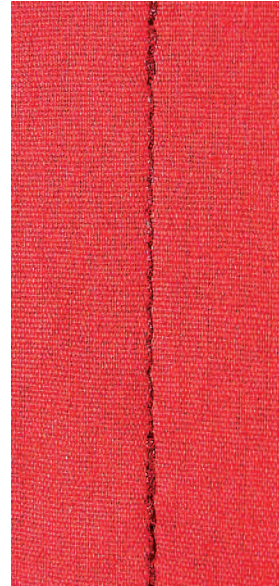
Naadbegint

- de naaicomputer hecht het naaiwerk bij naadbegint automatisch af (5 steken vooruit, 5 steken achteruit)
- de naaicomputer naait verder met een rechte steek vooruit

Naadeinde

- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame = de naaicomputer hecht automatisch af (5 steken achteruit, 5 steken vooruit)
- de naaicomputer stopt automatisch aan het einde van het afhechtprogramma

TIP

Lange naden

Het afhechten bij naadbegint en -einde gaat sneller en gemakkelijker.

Randen doorstikken

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester / cordonnet (doorstikken)**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C, blindzoomvoet nr. 5 of smalle kantvoet nr. 10 (speciaal accessoire)**

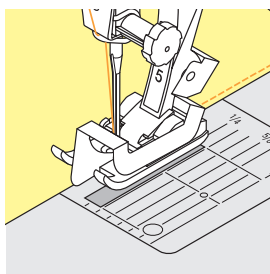
Randen smal doorstikken

Naaldstand

- links voor buitenrand
- rechts voor binnenrand (zoomrand)

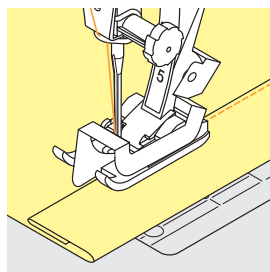
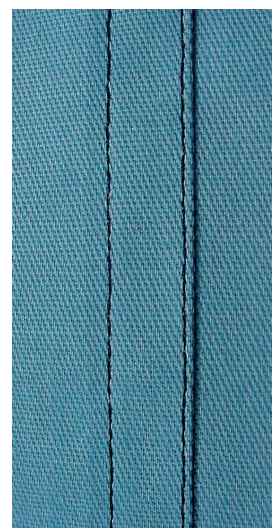
Naaivoet

- blindzoomvoet nr. 5

Buitenranden

- ❖ leg de rand van de stof links tegen de geleider van de naaivoet
- ❖ kies naaldstand links op de gewenste afstand van de rand

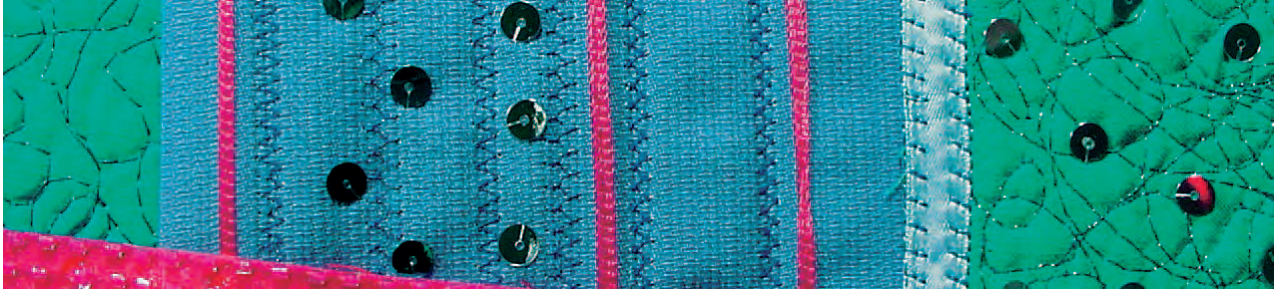
Zomen

- ❖ leg de rand van de zoom (bovenrand, binnenkant van het naaiwerk) rechts tegen de geleider van de naaivoet
- ❖ kies naaldstand rechts om langs de bovenrand te naaien

Attentie:

Naaivoet nr. 5: naaldstanden links of uiterst rechts

Naaivoet nr. 10: alle naaldstanden mogelijk

Randen breed doorstikken

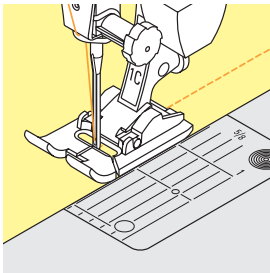
Naaldstand

- alle naaldstanden mogelijk, afhankelijk van de gewenste naadbreedte

Naaivoet

- terugtransportvoet nr. 1C

Naiiwerk geleiden

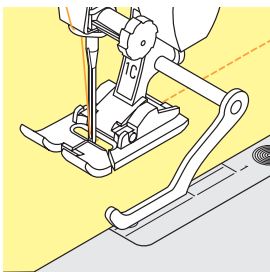

Naaivoet als geleider:

- ❖ laat de rand van de naaivoet precies op de rand van de stof lopen

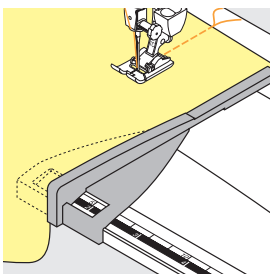
Steekplaat als geleider:

- ❖ laat de rand van de stof langs de markeringen op de steekplaat lopen (1 cm tot 2,5 cm)

Randgeleider:

- ❖ bevestig de randgeleider in het gat van de naaivoet
- ❖ bepaal de gewenste breedte
- ❖ draai de schroef aan
- ❖ laat de rand van de stof langs de geleider lopen
- ❖ laat voor het naaien van parallelle, bredere naden, de randgeleider langs een reeds genaaide naad lopen

Kantliniaal:

- ❖ schuif de kantliniaal in de gleuf van de aanschuiftafel (voorkant)
- ❖ stel de kantliniaal rechts van de naaivoet op de gewenste afstand in
- ❖ laat de stof langs de liniaal lopen

TIP

Doorstikken m.b.v. de randgeleider

- handig bij het naaien van evenwijdige lijnen, ruiten, enz.

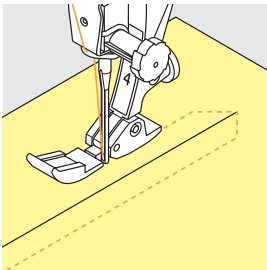

Ritssluiting

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **ritsvoot nr. 4 of ritsvoot met geleider nr. 14 (speciaal accessoire)**
Naaldstand: **uiterst links of uiterst rechts**

Vorbereiding

- ❖ sluit de naad tot aan de ritsopening en werk de naden af
- ❖ rijg de rits zó onder de stof, dat de stofranden in het midden van de rits tegen elkaar liggen

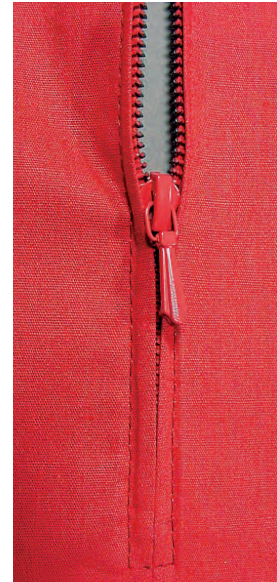

Rits inzetten

- ❖ maak de rits een stukje open
- ❖ begin linksboven te naaien
- ❖ geleid de naaivoet, zodat de naald langs de tandjes in de stof steekt
- ❖ stop voor het lipje (naaldstand onder), zet de naaivoet omhoog en sluit de rits
- ❖ naai verder tot het einde van de ritsopening (naaldstand onder)
- ❖ draai het naaiwerk en naai naar de andere kant van de rits (naaldstand onder)
- ❖ draai het naaiwerk opnieuw en naai langs de andere kant van de rits naar boven

Variante: rits aan weerszijden van onder naar boven inzetten

- voor alle stoffen met een vleug geschikt (bijv. fluweel)
- ❖ bereid de ritssluiting zoals boven beschreven voor
- ❖ begin in de naad aan het einde van de ritssluiting en naai de eerste kant van onder naar boven
- ❖ naai de tweede kant op dezelfde manier van onder naar boven

TIP

Ritssluiting als decoratief element

Zet de ritssluiting zichtbaar als blikvanger in.

Langs het lipje van de rits naaien

- ❖ sluit de rits helemaal, naai tot ca. 5 cm voor het lipje
- ❖ zet de naald in de stof en de naaivoet omhoog, open de rits, zet de naaivoet naar beneden en naai verder

TIP

Transport bij naadbegin

Houd het garen bij naadbegin goed vast en trek het naaiwerk aan het garen evt. lichtjes naar achteren (maar enkele steken)

Hard ritsband of dicht geweven stoffen

Gebruik naald nr. 90-100 voor een mooie, regelmatige steek.

Onzichtbare rits

- Steekkeuze: **rechte steek nr.1**
Naaldstand: **midden**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **ritsvoet voor onzichtbare ritssluiting nr. 35 (speciaal
accessoire) of open borduurvoet nr. 20C**
Ritslengte: **opening plus 4 cm extra**

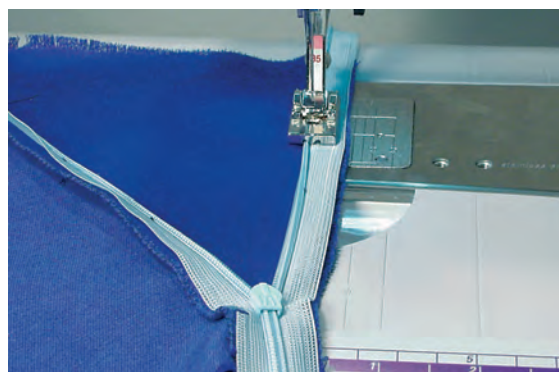

Onzichtbare ritssluiting

- neem een speciale rits, die na het inzetten zodanig door de stof wordt bedekt, dat hij onzichtbaar is
- vooral bij kledingstukken ziet dit er heel elegant uit

Eerste ritshelft inzetten

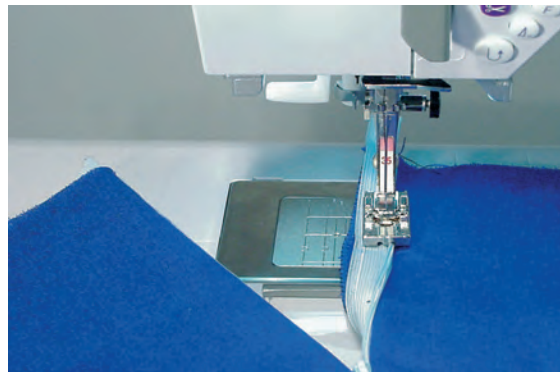
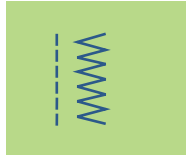
- ❖ markeer het naadbegin (ritseinde)
- ❖ maak de rits helemaal open
- ❖ leg de ritshelft met de goede kant op de goede kant van de stof (de tandjes liggen van de stofkant af)
- ❖ speld en rijg de ritshelft vast
- ❖ zet de naaivoet aan het begin van de rits omlaag; de tandjes moeten door de gleuf van de naaivoet glijden (het is handig, de tandjes met de hand een beetje om te buigen)
- ❖ naai de eerste ritshelft van boven naar beneden tot aan de markering vast

Tweede ritshelft inzetten

- ❖ sluit de rits en fixeer de tweede ritshelft bovenaan de binnenkant met een kopspeld
- ❖ open de rits; speld en rijg de hele ritshelft vast
- ❖ naai van boven naar beneden - de tandjes liggen nu in de andere gleuf van de naaivoet
- ❖ sluit de rits

Naad sluiten

- ❖ bevestig de open borduurvoet nr. 20C (beter overzicht)
- ❖ speld en rijg de naad dicht
- ❖ naai de naad van boven tot de ingenaaide rits dicht - naai zo dicht mogelijk tot aan de rits
- ❖ indien een kleine opening ontstaat, deze met de ritsvoet nr. 4 (gewijzigde naaldstand) sluiten

TIP

Ritssluiting korter maken

Maak de rits korter en zet het einde met het trensprogramma nr. 25 vast.

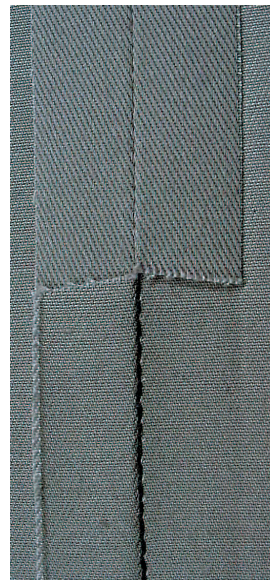
Naad met drievoudige rechte steek

Steekkeuze: **drievoudige rechte steek nr. 6**
Naald: **jeansnaald of 80-90 universeel**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of jeansvoet nr. 8**

Open naad

- duurzame naad voor harde en dicht geweven stoffen zoals denim en ribfluweel
- verstevigde naad die veel te lijden heeft

TIP

Bij harde of zeer dicht geweven stoffen

Jeansnaald en jeansvoet nr. 8 vergemakkelijken het naaien van zware stoffen zoals denim en canvas.

TIP

Decoratief doorstikken

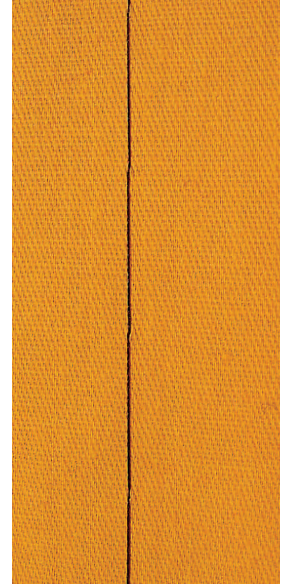
Vergroot de steeklengte en gebruik de drievoudige rechte steek voor decoratief doorstikwerk op denim.

Rijgsteek

Steekkeuze:	rijgsteek nr. 21
Naald:	soort en dikte afhankelijk van de stof
Garen:	katoen / polyester
Steeklengte:	3,5 mm – 5 mm
Transporteur:	omhoog (naaipositie)
Naaivoet:	terugtransportvoet nr. 1C

Rijgsteek

- rechte steek, waarbij elke vierde steek wordt ge-naaid (d.w.z. de grootst mogelijke steek is 20 mm, mits de steeklengte op 5 mm is ingesteld)
- voor alle werkzaamheden, waarbij een zeer grote steeklengte noodzakelijk of gewenst is
- voor het rijgen van naden, zomen, quilts, enz.
- gemakkelijk te verwijderen

TIP

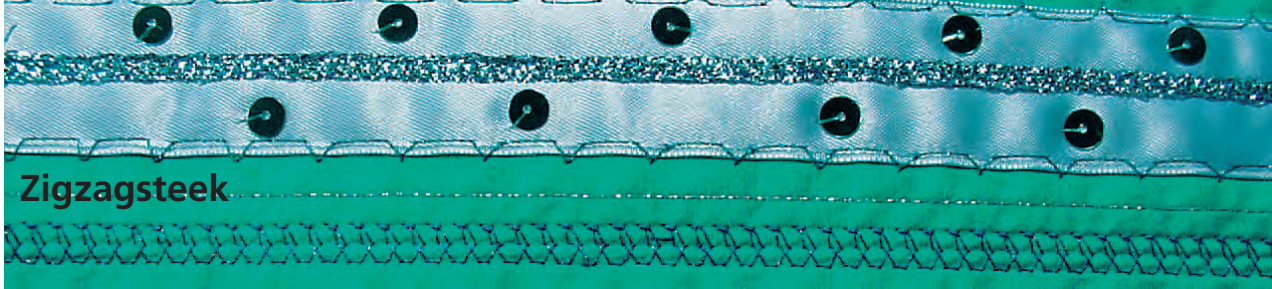
Afhechten bij naadbegint en naaeinde

Hecht het naadbegint en -einde met enkele normale rechte steken af of kies de afhechtfunctie.

TIP

Rijgen

Gebruik voor het rijgen dun stopgaren; dit kan na het naaien van de definitieve naad gemakkelijker worden verwijderd.

Zigzagsteek

Steekkeuze: **zigzagsteek nr. 2**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **katoen / polyester**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Zigzagsteek

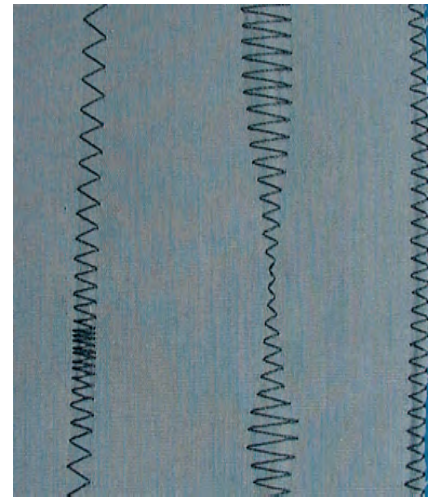
- voor alle materialen
- voor het afwerken van randen
- voor rekbare naden
- voor decoratief naaiwerk

Randen afwerken

- ❖ laat de rand van de stof onder het midden van de naaivoet lopen
- ❖ stel de zigzag niet te breed, de steeklengte niet te lang in
- de naald steekt aan één kant in de stof, aan de andere kant naast de stof
- de rand moet platliggen en mag niet oprollen
- ❖ gebruik bij dunne stoffen fijn stopgaren

Satijnsteek

- gevulde zigzagsteek (geschikt voor applicaties, borduren, enz.)
- verminder de steeklengte, de satijnsteekinstelling wordt m.b.v. evenwijdige lijnen aangegeven

A B C

A
Zigzagsteek met gewijzigde steeklengte

B
Zigzagsteek met gewijzigde steekbreedte

C
Randafwerking met zigzagsteek

Attentie:
 De naaicomputer beschikt over een geprogrammeerde kordonnaad: satijnsteek nr. 354 (blz. 143)

TIP

Randen met zigzagsteek afwerken

Indien de rand niet platligt, maar oprolt: gebruik de vari-overlock en naaivoet nr. 2A.

TIP

Borduren met de satijnsteek

Voor nieuwe effecten: verander de steekbreedte tijdens het naaien.

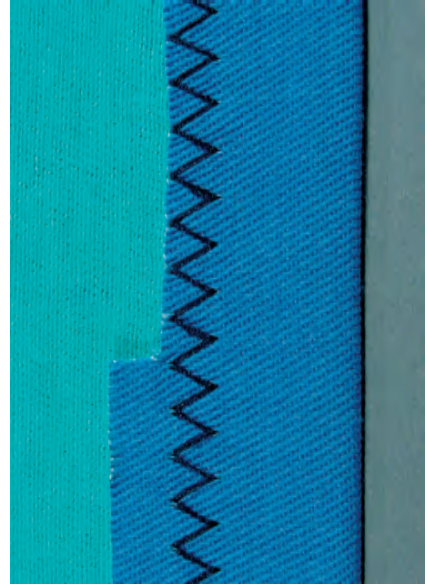
Zichtbare zoom met drievoudige zigzagsteek

- Steekkeuze: **drievoudige zigzagsteek nr. 7**
Steekbreedte: **2,5 mm–9 mm, afhankelijk van het materiaal**
Steeklengte: **basisinstelling**
Naald: **universeel of jeansnaald**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Duurzame zichtbare zoom

- voor stevige stoffen, vooral denim en canvas

TIP

Zomen in stoffen die snel rafelen, of die vaak gewassen worden

Werk de rand van de zoom eerst af.

TIP

Bij zeer harde stoffen
Gebruik een jeansnaald.

Blindzoom

- Steekkeuze: **blindsteek breed nr. 9, blindsteek smal nr. 29**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester, zijde of monofilgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **blindzoomvoet nr. 5**

Blindzoom breed nr. 9

- voor «onzichtbare» zomen in middelzware tot zware stoffen

Blindzoom smal nr. 29

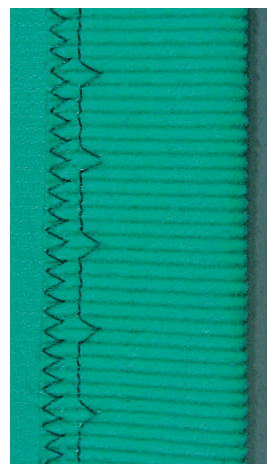
- voor «onzichtbare» zomen in fijne stoffen (kleine steken zijn aan de goede kant zichtbaar = decoratief effect)

Vorbereiding

- ❖ werk de rand van de zoom af
- ❖ vouw de zoom om en rijg of speld hem vast
- ❖ vouw de stof terug, zodat de afgewerkte rand aan de rechterkant ligt (zie afbeelding onder)
- ❖ leg de stof onder de naaivoet, zodat de geleider tegen de teruggevouwen rand van de stof ligt

Naaien

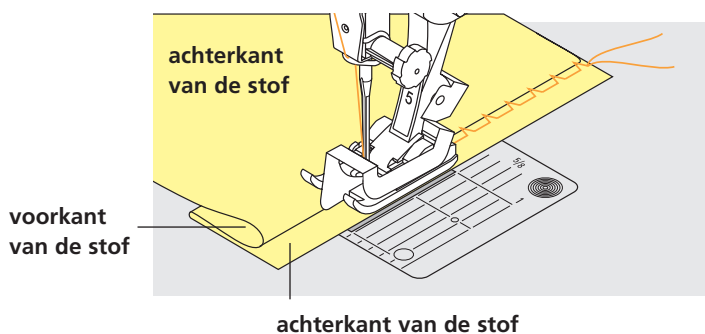
- de naald mag maar net in de rand van de stof steken
- ❖ controleer de blindzoom na ong. 10 cm aan beide kanten van de stof, pas de steekbreedte evt. aan

Blindzoom breed

Blindzoom smal

TIP

Fijninstelling van de steekbreedte

- ❖ maak een proeflapje en corrigeer de steekbreedte, afhankelijk van de stofdikte, zodat de naald maar net in de rand steekt
- ❖ laat de stofvouw steeds langs de geleider van de naaivoet lopen, zodat u een mooi, gelijkmatig resultaat krijgt

Naaïen van rekbare stoffen

Belangrijke aanwijzingen en tips

Begin altijd met een nieuwe naald

- een botte naald kan het materiaal beschadigen

Gebruik, indien nodig, een stretchnaald (130/705 H-S)

- de naald «glijdt» tussen de vezels van de stof

Gebruik dun naaigaren

- dik garen kan het weefsel beschadigen; na het wassen ontstaan gaatjes

Gebruik stopgaren om te rijden

- dit kan gemakkelijker worden verwijderd

Maak, indien nodig, een proeflapje

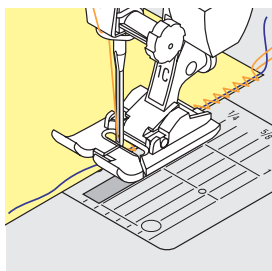
- de elasticiteit van rekbare stoffen is heel verschillend
- ❖ pas de basisinstelling aan het materiaal aan: zoom en naad moeten even rekbaar zijn als de stof
- ❖ voor meer elasticiteit: steeklengte verminderen en/of steekbreedte vergroten

Naaivoetdruk

- zachte, los geweven rekbare stoffen kunnen tijdens het naaien uitrekken (golven):
- ❖ verminder de naaivoetdruk tot de naad platligt
- de naaicomputer moet de stof echter nog goed onder de naaivoet transporteren

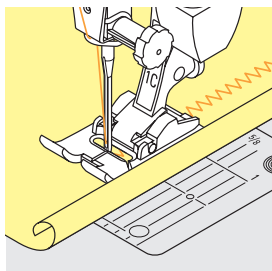

Eventuele problemen bij het verwerken van rekbaar materiaal

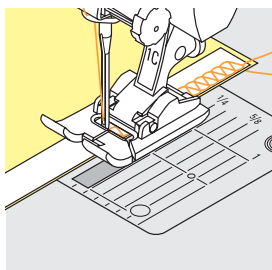
Golvende naad

- ❖ laat tijdens het naaien nog een draad meelopen
- ❖ trek daarna aan de draad, zodat de rand de oorspronkelijke lengte terugkrijgt en strijk de naad plat

Rand rolt op

- ❖ naai niet precies op de rand, maar ong. 5 mm van de rand af (op de stof)
- ❖ knip de overtollige stof daarna af

Naad rekt uit

- ❖ verstevig naden, die niet zeer rekbaar hoeven te zijn (bijv. schoudernaad), voor het naaien met naadband
- ❖ er zijn verschillende naadbanden verkrijgbaar die min of meer elastisch zijn. Opstrijkbanden zijn heel gemakkelijk te verwerken.

Afwerking met wafelsteek

Steekkeuze: **wafelsteek nr. 8**
Naald: **universele naald, naald met ronde punt (ball point) of stretchnaald**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Afwerking met wafelsteek

- in stevige rekbare stoffen, vooral tricot van katoen, wol, synthetische en gemengde vezels

Vorbereiding

- ❖ vouw de rand 1 cm om; strijk en rijg de rand desgewenst

Naaien

- ❖ naai de wafelsteek aan de goede kant (afstand van de rand = breedte van de naaivoet)
- ❖ knip de overtollige stof aan de achterkant af

Balans/correctie

Wafelsteek is niet gesloten:

- ❖ draai aan de steeklengteknop tot de steek in het rechtergedeelte van het beeldscherm en de genaaide steek identiek zijn

- meer informatie over de balans-functie op blz. 183

TIP

Naaldstop onder

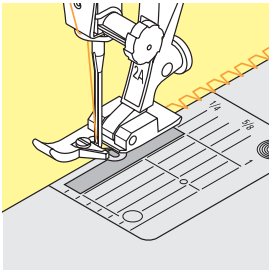
De naald blijft in de stof staan als het naaiwerk bij rondingen moet worden gedraaid (bijv. halsopening, armsgat).

Overlocknaden

Vari-overlocknaad

Steekkeuze: **vari-overlocksteek nr. 3**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **overlockvoet nr. 2A**

Gesloten naad

- rekbare naad in dunne, zachte rekbare stoffen zoals zijden jersey, tricot

Naaien

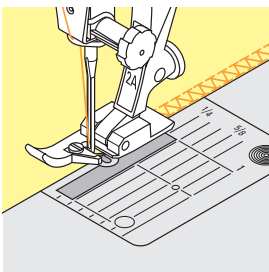
- ❖ het staafje van de overlockvoet moet langs de rand van de stof lopen
- ❖ de steek valt over het staafje van de naaivoet en ligt langs de stofrand

Dubbele overlocknaad / Brei-overlocknaad

Steekkeuze: **dubbele overlock nr. 10 of brei-overlock nr. 20**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **overlockvoet nr. 2A**

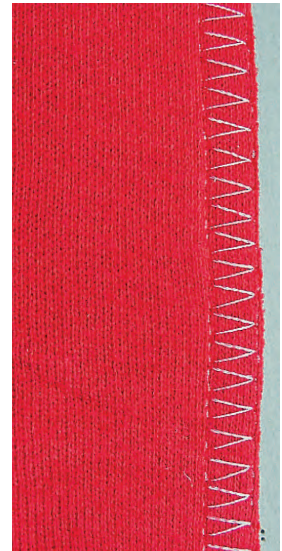

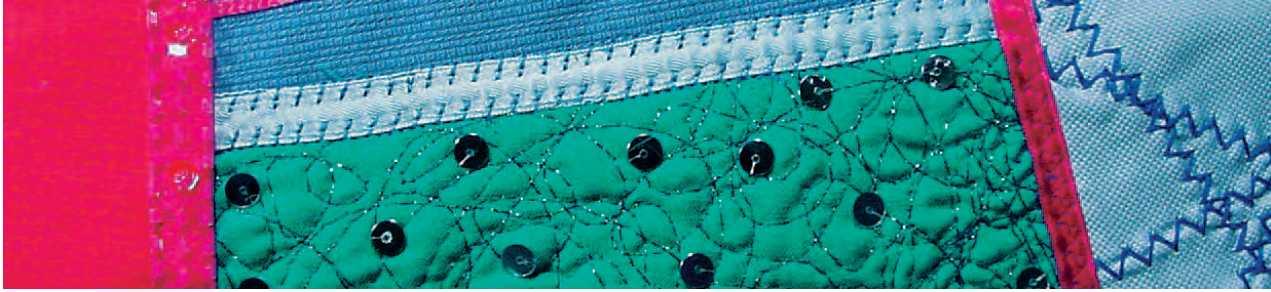
Gesloten naad

- overlocknaad in losse rekbare stoffen en dwarsnaden in gebreide stoffen

Naaien

- ❖ het staafje van de overlockvoet moet langs de rand van de stof lopen
- ❖ de steek valt over het staafje van de naaivoet en ligt langs de stofrand

Stretch-overlocknaad / Verstevigde overlocknaad

- Steekkeuze: **stretch-overlock nr. 13 of verstevigde overlock nr. 19**
 Naald: **universele naald, naald met ronde punt (ball point) of stretchnaald**
 Garen: **katoen / polyester**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of overlockvoet nr. 2A**

Gesloten naad

- overlocknaad voor grove en los gebreide stoffen en fleece

Naaien

- ❖ naai de stretch-overlock langs de stofrand
- ❖ bij de beweging naar rechts moet de naald over de rand van de stof steken

Super-stretch / Stretchnaad

- Steekkeuze: **super-stretchsteek nr. 11, stretchsteek nr. 18**
 Naald: **universele naald, naald met ronde punt (ball point) of stretchnaald**
 Garen: **katoen / polyester**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Open naad

- zeer elastische naad in rekbare materialen
- vooral geschikt voor vrijetijds- en sportkleding
- naad ligt plat en is zeer smal

TIP

Naai bij moeilijk materiaal (rand rolt bijv. op) 1 cm van de rand af; knip de naadtoeslag af.

Platte verbindingsnaad

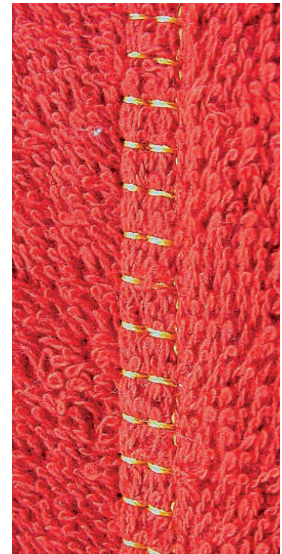
- Steekkeuze: **stretch-overlock nr. 13**
Naald: **universele naald, naald met ronde punt (ball point) of stretchnaald**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Platte verbindingsnaad

- ❖ leg de randen van de stof over elkaar en naai op de naadtoeslag = zeer platte, duurzame naad
- vooral geschikt voor hoogpolige of dikke stoffen zoals badstof, flausch, vilt, leer.

Naaien

- ❖ naai de stretch-overlock langs de rand van de stof
- de naald moet bij de rechterbeweging over de bovenste stof in de onderste stof steken

TIP

Stof en garen

Als de garenkleur vrijwel hetzelfde als de kleur van de stof is, is de naad in hoogpolige stoffen nauwelijks te zien.

TIP

Dikke naad

Vooraf geschikt voor materialen waar een 'normale' naad erg dik zou worden.

Zomen met nuttige steken

Zichtbare zoom met tricotsteek

- Steekkeuze: **tricotsteek nr. 14**
Naald: **universele naald, naald met ronde punt (ball point) of stretchnaald**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Elastische zichtbare zoom

- voor alle soorten tricot van katoen, wol, synthetische en gemengde vezels

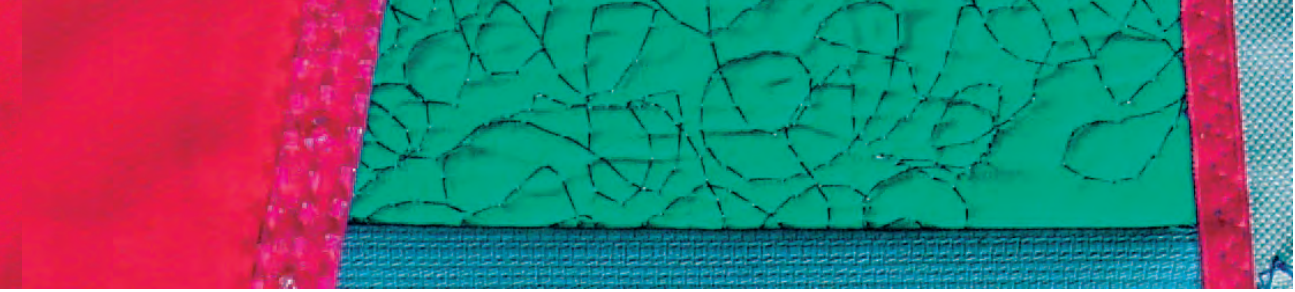
Vorbereiding

- ❖ vouw en strijk de zoom, rijg hem evt. vast

Naaien

- ❖ naai de zoom op de gewenste breedte (goede kant)
- ❖ knip de overtollige stof aan de achterkant af

Boord met overlocknaad

- Steekkeuze: **vari-overlock nr. 3**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **overlockvoet nr. 2A**

Boord met overlocknaad

- voor alle dunne soorten tricot van katoen, synthetische en gemengde vezels

Vorbereiding

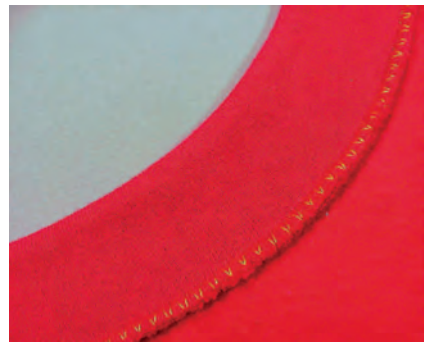
- ❖ knip een strook voor de boord op dubbele breedte plus naadtoeslag
- ❖ vouw en strijk de strook op de helft
- ❖ speld de onafgewerkte randen van de boord op de goede kant van de halsopening

Naaien

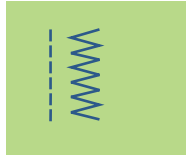
- ❖ naai de vari-overlock over de stofranden
- ❖ laat het staafje van de overlockvoet langs de stofranden lopen
- ❖ de steek valt over het staafje van de naaivoet en ligt langs de stofrand

Goede kant

Achterkant

TIP

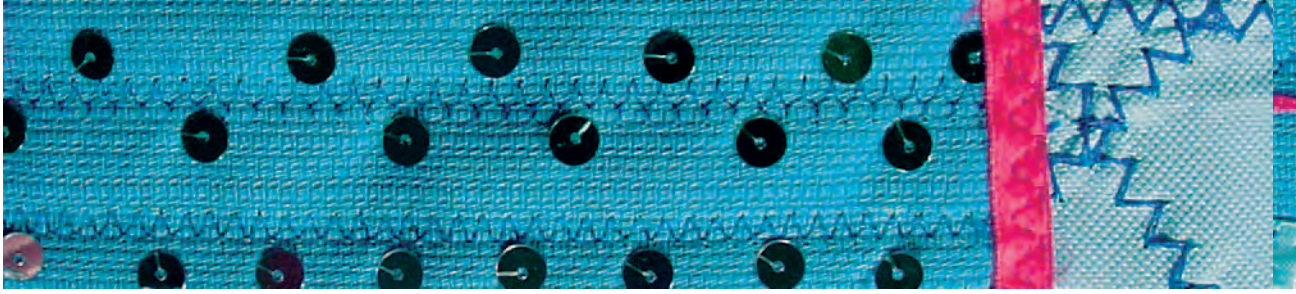
Uitlubberen van de boord verhinderen

Knip de boordstrook iets korter als de opening en rek de strook bij het vastspelden een beetje uit.

TIP

Naaldstop onder

De naald blijft in de stof staan als het naaiwerk bij rondingen moet worden gedraaid (bijv. halsopening, mouwen).

Zomen met tweelingnaald

Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **tweelingnaald**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Zoom in elastisch materiaal

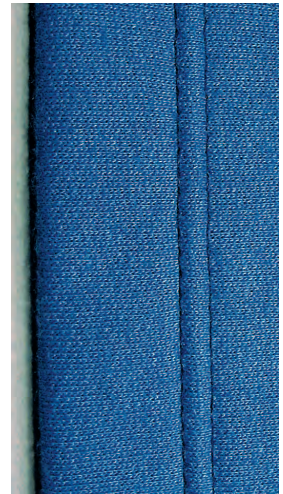
- rekbare zomen in elastisch materiaal
- geen extra randafwerking noodzakelijk

Vorbereiding

- ❖ vouw en strijk de zoom op de gewenste breedte om en rijg hem evt. vast
- ❖ zet de tweelingnaald in en rijg het garen in; inrijgen zie blz. 16
- ❖ schakel de controlefunctie in, kies de overeenkomstige tweelingnaald en steekplaat (automatische steekbreedtebegrenzing voor de gekozen tweelingnaald) – kies bijv. bij een tweelingnaald 4 mm de instelling 4.0

Naaïen

- ❖ stik de zoomrand aan de goede kant door (aan de goede kant ontstaan twee evenwijdige stiklijnen, aan de achterkant een zigzagsteek)
- ❖ knip de overtollige zoomtoeslag tot ong. 2 mm vanaf de stiklijn af

TIP

Exact naaien

Gebruik de markeringslijnen op de steekplaat of de randgeleider.

TIP

Steeklengte aanpassen

Vergroot de steeklengte afhankelijk van het materiaal.

TIP

Elastischere naad

Gebruik monofilgaren als onderdraad = de zoom is elastischer

Boordjes

Boordje maken

- decoratieve en praktische randafwerking
- geschikt voor sweatshirts, pyama's, enz.

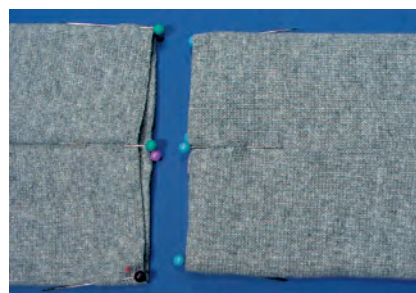

Knippen

- ❖ breedte: twee keer de definitieve breedte + dubbele naadtoeslag
- ❖ lengte: gewenste lengte + dubbele naadtoeslag
- ❖ controleer de lengte door het boordje op elkaar te vouwen en om de hals, taille, pols of enkel te leggen (controleer bij de halsopening of het boordje groot genoeg is om over het hoofd te worden getrokken)

Vorbereiden en naaien

- ❖ sluit het boordje tot een cirkel; houd hierbij rekening met de naadtoeslag (kies een overlocksteek die bij het materiaal past)
- ❖ vouw het boordje dubbel, de naad ligt aan de binnenkant (rijg evt. de randen)
- ❖ verdeel het boordje in vier gelijke delen en markeer elk deel (naad = 1e markering)
- ❖ verdeel de rand van het kledingstuk eveneens in vier delen en markeer elk deel
- ❖ speld het boordje op het kledingstuk (goede kanten op elkaar), de markeringen moeten op elkaar liggen (pas het boordje door uitrekken aan de rand van het kledingstuk aan). De naad van het boordje moet op een onopvallende plaats liggen (bijv. tegen zij- of schoudernaad)
- ❖ naai de delen met een nuttige steek (afhankelijk van de stof) aan elkaar

TIP

Kant-en-klare boordjes gebruiken

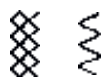
Het werk wordt vereenvoudigd, omdat het knippen wegvalt.

TIP

Lengte inhouden

Als een deel veel te breed is, de rand eerst met de rimpelsteek (zie blz. 63) of de rijgsteek rimpelen

Randen verstevigen

Steekkeuze: **wafelsteek nr. 8 of boognaad nr. 4**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **stopgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Rand verstevigen

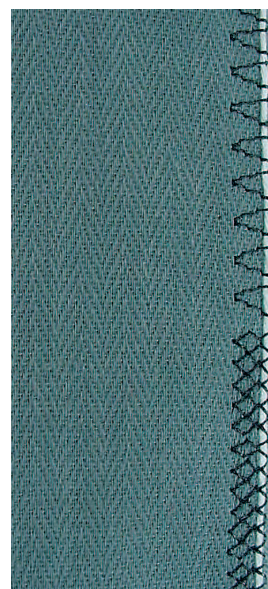
- voor werkkleding, tafellakens, handdoeken, enz.
- gebruik een vuldraad in dezelfde kleur als de stof - een vuldraad geeft extra versteviging

Als vuldraad geschikt zijn:

- parelgaren
- dun haakgaren
- stevig handnaaigaren

Naaien

- ❖ naai met de wafelsteek of boognaad over de rand en de vuldraad; houd de vuldraad tijdens het naaien tegen de rand
- ❖ naai, indien nodig, een tweede rij iets verder van de rand af

Elastiek en parelgaren

Rimpelen

- Steekkeuze: **rimpelsteek nr. 12**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **knoopsgatvoet nr. 3C**

Elastiek / parelgaren

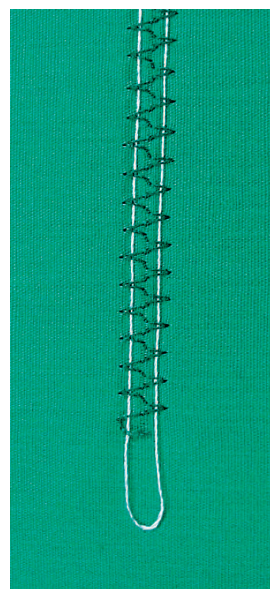
- voor het rimpelen van stofdelen, voor zomen bij kinder- en poppenkleding, voor knutselwerk, enz.

Vorbereiding

- ❖ knip het elastiek/parelgaren op dubbele lengte en vouw het in de helft
- ❖ leg de lus over het middelste haakje van de knoopsgatvoet
- ❖ trek beide uiteinden onder de naaivoet naar achteren
- ❖ elastiek/parelgaren moet in de gleuven van de knoopsgatvoet liggen

Naaien

- ❖ naai enkele steken
- ❖ neem de lus van het elastiek/parelgaren van het haakje en trek hem naar voren; laat de korte uiteinden achter de naaivoet liggen
- ❖ naai verder; let erop, dat de naald nergens in het elastiek of parelgaren steekt
- ❖ rek het elastiek tijdens het naaien uit; hoe meer het wordt uitgerekt, des te meer wordt de stof gerimpeld
- ❖ trek na het naaien aan het parelgaren om de stof te rimpelen

TIP

Begin en einde fixeren

Naai enkele steken met de transporteur omlaag.

TIP

Naaivoetdruk

Voor een beter transport van de stof, het garen of het elastiek, kan de naaivoetdruk, indien nodig, worden verhoogd.

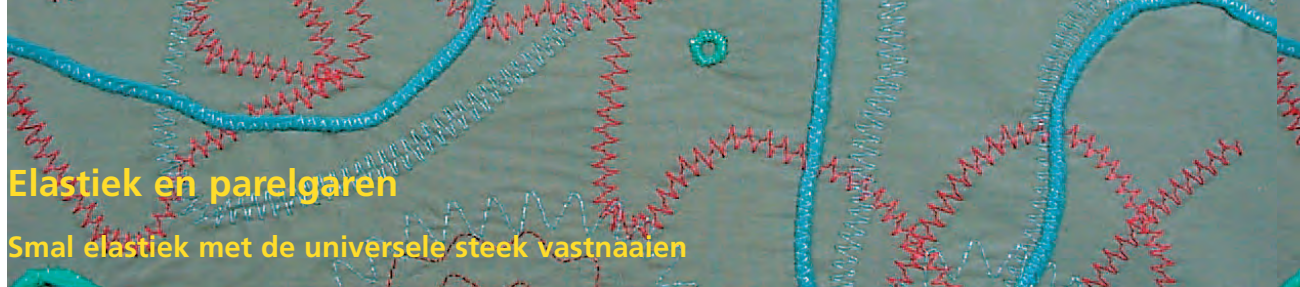
TIP

Rimpelen van lange stofdelen

Naai i.p.v. over één draad (draadlus over het haakje van de naaivoet) over twee aparte draden.

Elastiek en parelgaren

Smal elastiek met de universele steek vastnaaien

- Steekkeuze: **universele steek nr. 15**
Steekbreedte: **afhankelijk van de breedte van het elastiek**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
borduurvoet nr. 6 (speciaal accessoire)**

Elastiek vastnaaien

- rimpelen van lange stroken stof, voor afwerkingen
- in zachte materialen, voor kleding, sport-, kinder- en poppenkleding, knutselwerk, enz.
- geschikt voor het rimpelen van mouwen en halsopeningen

Vorbereiding

- ❖ knip het elastiek op de gewenste lengte

Naaien

- ❖ naai over het elastiek, steekbreedte iets breder dan het elastiek
- de naald mag niet in het elastiek steken
- ❖ verdeel de gerimpelde stof na het naaien gelijkmatig

TIP

Begin en einde van het elastiek fixeren

Naai enkele rechte steken vooruit en achteruit = afhechten op het elastiek.

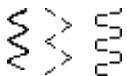
TIP

Snelle «zoom»

- voor kinder- of poppenkleding en vooral voor carnavalskostuums
- ❖ naai het elastiek aan de zoom voordat de zijnaad wordt gesloten

Elastiek en parelgaren

Breed elastiek vastnaaien

- Steekkeuze: **boognaad nr. 4, gestikte zigzag nr. 16 of lycrasteek nr. 17**
Steeklengte: **afhankelijk van het elastiek vergroten**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**
Naaldstop: **onder**

Breed elastiek

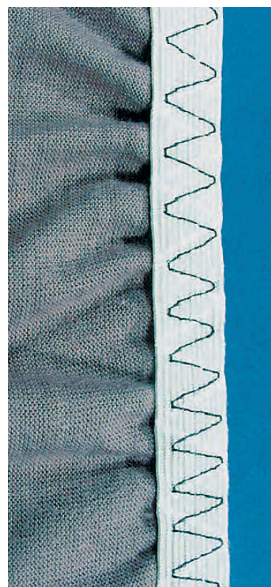
- als afwerking bij sportkleding, ondergoed

Vorbereiding

- ❖ knip het elastiek op de gewenste lengte
- ❖ verdeel de rand van de stof en het elastiek in vier gelijke delen en markeer elk deel
- ❖ speld de rand en het elastiek bij de markeringen op elkaar

Naaien

- ❖ rek het elastiek tijdens het vastnaaien uit
- ❖ knip de overtollige stof af

TIP

Stof eerst rimpelen

- ❖ naai eerst twee lange, evenwijdige rijen van rechte steken (afstand ca. 5 mm, lengte ca. 5 cm)
- ❖ knoop de begindraden aan elkaar
- ❖ houd de onderdraad vast, rimpel de stof
- ❖ het elastiek kan aan het begin plat, zonder uitrekken, worden vastgenaaid

TIP

Vermijden dat het elastiek te veel wordt uitgerekt

- ❖ pas de naaivoetdruk aan de stof aan om te verhinderen, dat het elastiek te veel wordt uitgerekt

Elastiek en parelgaren

Elastiek aan randen

- Steekkeuze: **zigzagsteek nr. 2**
Steekbreedte: **ca. 5 mm**
Steeklengte: **1 mm – 1,5 mm**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Elastiek aan randen

- uitgelubberde randen aan kleding van tricot in de oorspronkelijke vorm terugbrengen

Naaien

- ❖ geleid twee draden van elastiek langs de rand, trek lichtjes aan de draden
- ❖ naai met zigzagsteken over het elastiek (naald mag niet in het elastiek steken, de steek valt over het elastiek!)
- ❖ trek de rand na het naaien nogmaals in de oorspronkelijke vorm en op de juiste lengte

TIP

Pas de naaivoetdruk aan om het uitrekken van de stof tijdens het naaien te vermijden.

Automatisch stopprogramma

Snel verstellen van scheuren en dunne, versleten plekken

- Steekkeuze: **eenvoudig stopprogramma nr. 22, verstevigd stopprogramma nr. 23**
- Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
- Garen: **stopgaren**
- Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
- Naaivoet: **automatische knoopsgatvoet nr. 3A, terugtransportvoet nr. 1C (alleen voor stopprogramma nr. 22)**

Eenvoudig stopprogramma nr. 22
vervangt lengtedraden in alle stoffen

1,2,3...

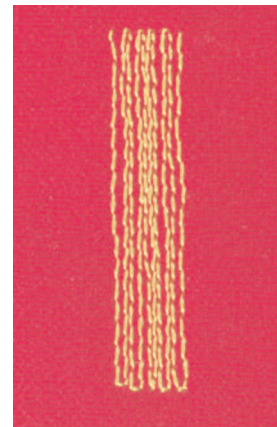
Vorbereiding

- ❖ bevestig terugtransportvoet nr. 1C
- ❖ kies de stekenteller-functie op de functiebalk in het onderste gedeelte van het beeldscherm
- ❖ leg evt. een lapje onder de beschadigde plek

Naaien

- ❖ naai de eerste lengte en stop
- ❖ druk kort op de achteruitnaaitoets, zodat de lengte is geprogrammeerd
- ❖ naai het stopprogramma verder, de naaicomputer stopt automatisch

Attentie:

Eenvoudig stopprogramma nr. 22 kan ook met de automatische knoopsgatvoet nr. 3A worden genaaid (zie de onderstaande beschrijving).

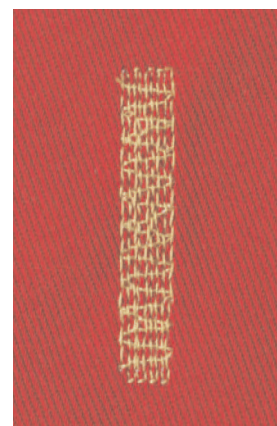
Verstevigd stopprogramma nr. 23
vervangt lengte- en dwarsdraden in alle stoffen

Vorbereiding

- ❖ bevestig de automatische knoopsgatvoet nr. 3A
- ❖ leg evt. een lapje onder de beschadigde plek

Naaien

- ❖ naaibegin is linksboven
- ❖ naai de eerste lengte
- ❖ druk kort op de achteruitnaaitoets, zodat de gewenste lengte is geprogrammeerd
- ❖ naai het stopprogramma verder, de naaicomputer stopt automatisch

TIP

Het stopprogramma bedekt de beschadigde plek niet helemaal
Verschuif de stof en naai het stopprogramma opnieuw (lengte is geprogrammeerd en kan een willekeurig aantal keren worden herhaald).

TIP

Het gestopte gedeelte is «scheefgetrokken»

Corrigeer m.b.v. de balans (meer informatie over de balans-functie op blz. 183).

Handmatig stoppen

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof stopgaren**
Garen: **stopgaren**
Transporteur: **onder (stoppositie)**
Naaivoet: **stopvoet nr. 9 (speciaal accessoire)**

Handmatig stoppen

- gaten of dunne, versleten plekken verstellen
- vangt lengte- en dwarsdraden in elk materiaal

Vorbereiding

- ❖ span de stof in een stopring (speciaal accessoire), zodat het gedeelte dat gestopt wordt, goed gespannen blijft en de stof nergens trekt
- ❖ gebruik de aanschuiftafel

Naaien

- ❖ geleid het naaiwerk in de stopring gelijkmatig met de hand
- ❖ werk van links naar rechts en verschuif het naaiwerk zonder druk
- ❖ verander van richting door boven en onder rondingen te naaien (niet spits, omdat dan eventueel gaatjes ontstaan of de draad breekt)
- ❖ naai de rijen op onregelmatige lengtes, de draad «verdwijnt» beter in de stof

1. Spandraden over het gat naaien

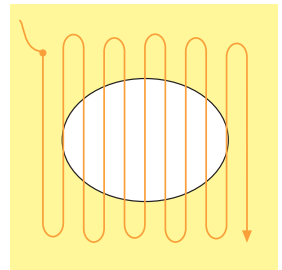
- ❖ naai de eerste spandraden (niet te dicht op elkaar en over de beschadigde plek uit naaien)
- ❖ naai de rijen op onregelmatige lengte
- ❖ draai het naaiwerk 90°

2. Over de eerste spandraden naaien

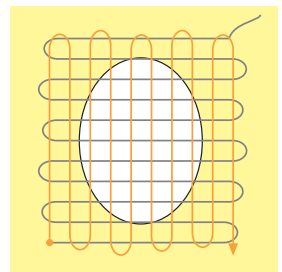
- ❖ naai over de eerste spandraden, ook hier niet te dicht op elkaar
- ❖ draai het naaiwerk 180°

3. Stopwerk afmaken

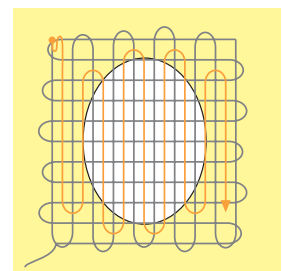
- ❖ naai nogmaals losjes in dezelfde richting als de 2e rij

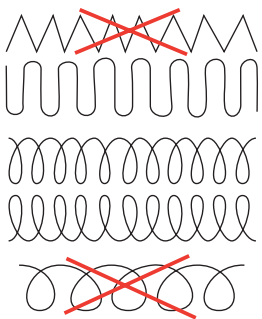
1

2

3

Attentie:

Leg bij grote beschadigde plekken passend materiaal onder de stof

TIP

Steken zijn niet mooi

- als de draad bovenop de stof schijnt te liggen, werd het naaiwerk te snel verschoven
- als knoopjes aan de onderkant van de stof ontstaan, werd het naaiwerk te langzaam verschoven

TIP

Draadbreuk

Als de draad steeds breekt, moet het naaiwerk gelijkmatiger worden verschoven.

Rekbare stoffen verstellen

- Steekkeuze: **tricotsteek nr. 14**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **stopgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Beschadigde plekken verstellen

- bij rekbare stoffen, vooral bij ondergoed

Vorbereiding

- ❖ knip het versleten gedeelte niet uit
- ❖ rond het vervanglapje af; de elasticiteit blijft dan behouden
- ❖ speld en rijg het lapje op de goede kant van de stof

Naaien

- ❖ leg het lapje op het versleten gedeelte
- ❖ naai over de rand
- ❖ naai eventueel een tweede naad binnen de eerste naad
- ❖ knip het versleten gedeelte uit

TIP

Rekbare stoffen

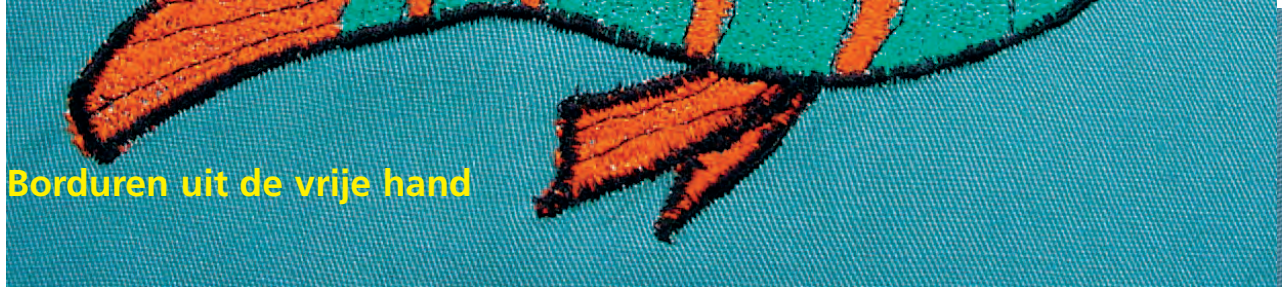
Gebruik een nieuwe naald, zodat de stof niet wordt beschadigd.

TIP

Elastische stoffen naaien

- ❖ leg vlies onder de stof
- ❖ gebruik, indien nodig, een stretchnaald (130/705 H-S); de naald «glijdt» langs de vezels van de stof
- ❖ verminder de naaivoetdruk om te vermijden, dat de naad uitrekt terwijl u naait (afhankelijk van de stof)

Borduren uit de vrije hand

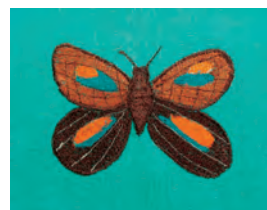

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1 of zigzagsteek nr. 2**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **borduurgaren, stopgaren (gebruik als onderdraad eventueel stopgaren)**
Transporteur: **onder (stoppositie)**
Naaivoet: **stopvoet nr. 9 (speciaal accessoire) of naaivoet voor borduren uit de vrije hand nr. 24 (speciaal accessoire)**

Borduren uit de vrije hand

- borduren uit de vrije hand wordt voor creatieve ontwerpen gebruikt; met de rechte steek nr. 1 of zigzagsteek nr. 2 kunnen oppervlakten worden gevuld en smalle of brede lijnen worden genaaid
- gebruik dunne tot middelzware stoffen

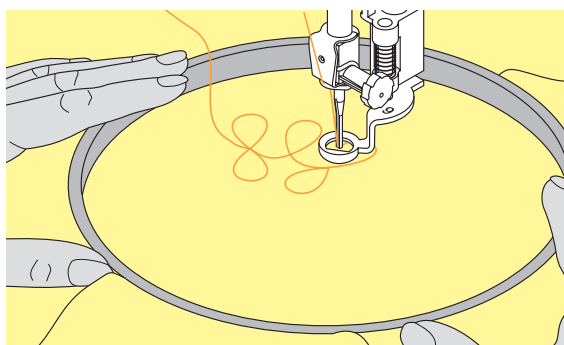

Vorbereiding

- ❖ teken het motief met een textielpotlood of markeerstift op de stof
- ❖ leg borduurvlies onder de stof, het naaiwerk wordt dan niet vervormd
- ❖ span het naaiwerk in het borduurraam (borduurraam van hout = speciaal accessoire)
- ❖ gebruik de aanschuiftafel

Attentie:

Als voor de onderdraad dik decoratief garen wordt gebruikt, moet de verchroomde spoelhuls (speciaal accessoire) worden gebruikt.

Naaïen

- ❖ zet de steeklengte op 0 en verminder de bovendraadspanning een beetje (kleiner getal)
- ❖ kies zigzagsteek nr. 2 om oppervlakten te vullen en stel de steekbreedte afhankelijk van het motief in
- ❖ kies rechte steek nr. 1 om lijnen te naaien
- ❖ het is raadzaam met ronde motieven te beginnen tot een zekere ervaring voorhanden is
- ❖ houd het borduurraam met beide handen vast en beweeg het losjes; omhoog en omlaag borduren is gemakkelijker dan zijwaarts; draai het borduurraam om zijwaarts te borduren
- ❖ borduur de steekrijen op de gewenste afstand naast elkaar
- ❖ naai met regelmatige snelheid en geleid het naaiwerk gelijkmatig; als de draad boven op de stof schijnt te liggen, werd het naaiwerk te snel verschoven; als knoopjes aan de onderkant van de stof ontstaan, werd het naaiwerk te langzaam verschoven

TIP

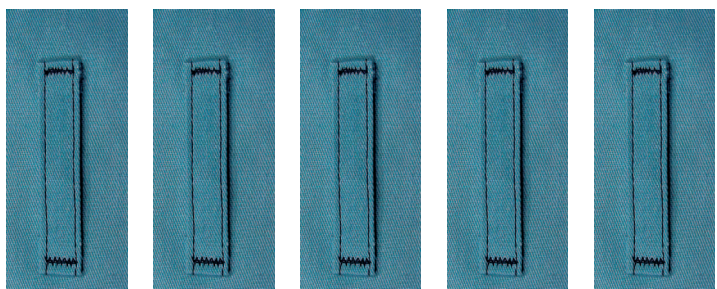
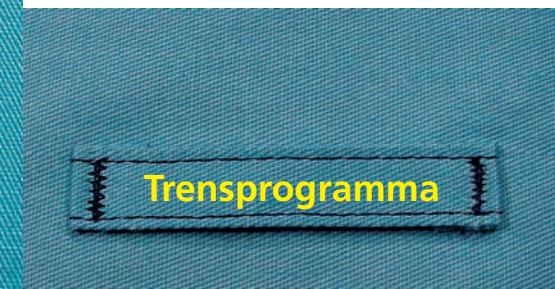
Borduren uit de vrije hand op wateroplosbaar folie

Motieven kunnen ook op een wateroplosbaar folie worden geborduurd. Let erop, dat de steken over elkaar vallen, zodat een houdbaar weefsel ontstaat. Folie daarna uitwassen en het motief eventueel op een naaiproject appliceren.

TIP

Andere creatieve mogelijkheden

Gebruik verschillende garens en stoffen.

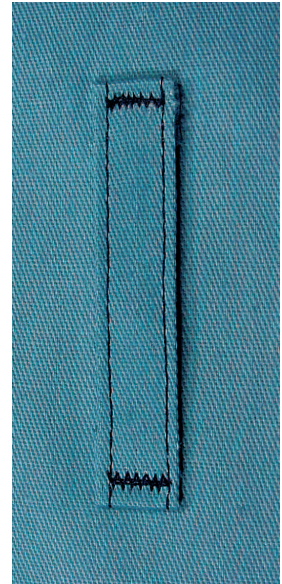
- Steekkeuze: **trensprogramma nr. 24 of nr. 25**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Trensprogramma

- ter versteviging van ritssluitingen, zakopeningen en voor het aanzetten van riemlusjes
- handig voor het aanzetten van een band (bijv. lusje aan een quilt)

Naaien

- de naaicomputer begint linksboven met het trensprogramma en naait de trens automatisch af

TIP

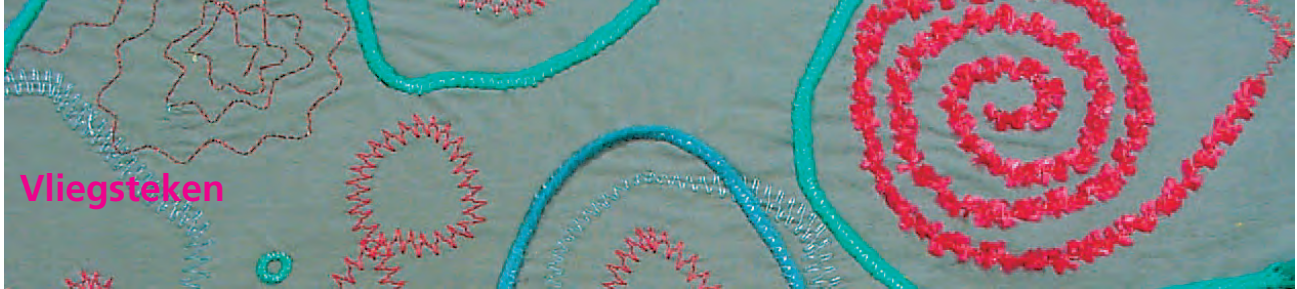
Decoratief trensprogramma

Vergroot de steeklengte en naai het trensprogramma met decoratief garen = kleine rechthoeken als decoratief motief

TIP

Ritssluiting verkorten

Een te lange ritssluiting kan eenvoudig met het trensprogramma nr. 25 worden gefixeerd.

Vliegsteken

- Steekkeuze: **vliegsteek nr. 26 en nr. 27**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **katoen, polyester, siergaren**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
 dwarstransportvoet nr. 40C**

Vliegsteken

De vliegsteek wordt als versteviging bij naadeinden gebruikt, bijv. bij een zakopening of een splitje.

- steek nr. 26 is voor middelzware tot zware stoffen
- steek nr. 27 is voor lichte tot middelzware stoffen

Naaïen

- ❖ zet de naaivoet nr. 1C op het midden van de naad aan het einde van het splitje of de zakopening
- ❖ de vliegsteek wordt automatisch van beneden naar boven genaaid (achteruit)
- ❖ de naaicomputer stopt automatisch aan het einde

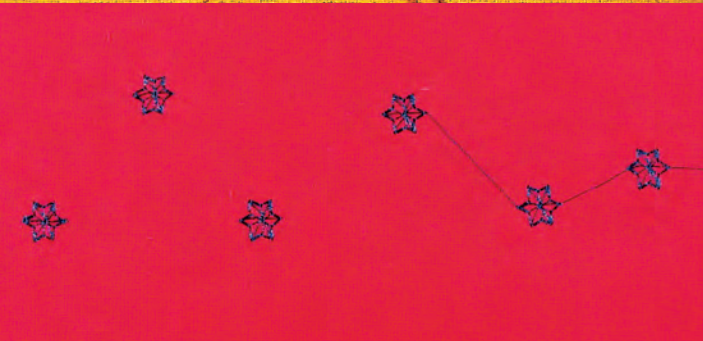
TIP

Handgemaakt effect

Om een 'handgemaakt' effect te krijgen, kan de vliegsteek met iets dikker garen worden genaaid.

TIP

De vliegsteek kan ook als decoratief element worden gebruikt.

Steekoverzicht **74**

Wetenswaardigheden over
decoratief naaien **75**

Decoratieve steken 9 mm **76**

Decoratieve steken in
verbinding met functies **77**

Nuttige en decoratieve steken
in de combinatiemodus **79**

Kruissteken **81**

Wit-op-wit werk / Kant naaien **82**

Wit-op-wit werk / Ajoursteken **83**

Wit-op-wit werk / Biezen
naaien **84**

Wit-op-wit werk / Luchtfeston **87**

Wit-op-wit werk / Festonrand **88**

Dwarstransportmotieven **89**

Algemene informatie

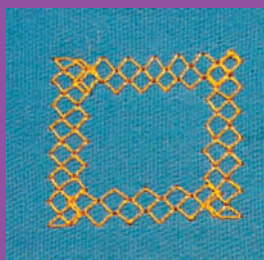
- Met sjablonen handmatig combineren
- Automatisch met 16 naairichtingen verbinden

16 naairichtingen **94**

Steken verbinden **95**

4 naairichtingen **96**

Decoratieve steken

Decoratieve steken

9 mm, 40 mm, 16 naairichtingen, 4 naairichtingen

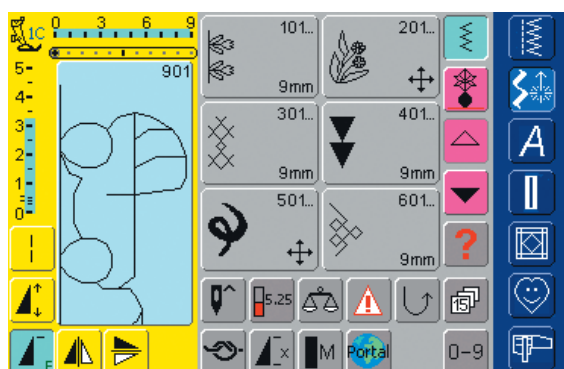

Decoratieve steken, 16 en 4 naairichtingen

- ❖ tik op de knop «Decoratieve steken/
16/4 naairichtingen»

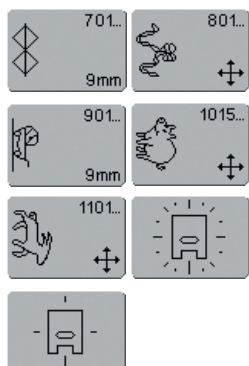
Overzicht

Overzicht

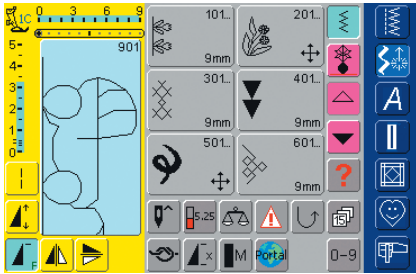
- het overzicht van de categorieën verschijnt:

Categorie 101 ... = natuursteken 9 mm
Categorie 201 ... = natuursteken 40 mm
Categorie 301 ... = kruissteken 9 mm
Categorie 401 ... = satijnsteken 9 mm
Categorie 501 ... = satijn-, quiltsteken 40 mm
Categorie 601 ... = geometrische steken 9 mm
Categorie 701 ... = ajoursteken 9 mm
Categorie 801 ... = ajoursteken 40 mm
Categorie 901 ... = kindersteken 9 mm
Categorie 1015 ... = kindersteken 40 mm
Categorie 1101 ... = sterrenbeelden
Categorie 16 naairichtingen
Categorie 4 naairichtingen

- voor meer informatie zie het complete overzicht op
blz. 268–271

Wetenswaardigheden over decoratief naaien

Decoratieve steken kiezen

- ❖ tik op de knop «Decoratieve steken»
- op het beeldscherm verschijnt een compleet overzicht:
  - 101, ..., 301, ..., 401, ..., 601, ..., 701, ..., 901, ... = decoratieve steken 9 mm (decoratieve steken tot 9 mm breed)
  - 201, ..., 501, ..., 801, ..., 1015, ..., 1101, ... = dwarstransportmotieven (zijn met 4 pijlen gekenmerkt); dwarstransportmotieven zijn grote motieven of contourmotieven, waarbij de stof niet alleen vooruit en achteruit, maar ook zijwaarts wordt getransporteerd
  - 4 naairichtingen, 16 naairichtingen automatisch naaien in 4 resp. 16 richtingen
- ❖ tik op een knop = de gewenste categorie is geactiveerd
- ❖ kies de gewenste steek

Toepassing van de verschillende decoratieve steken

Afhankelijk van de stof komen eenvoudige of gecompliceerde decoratieve steken beter tot hun recht.

- ❖ lichte stoffen
  - eenvoudige decoratieve steken, die met simpele rechte steken zijn gecombineerd, geven een mooi effect op lichte stoffen (bijv. steek nr. 101)
- ❖ middelzware stoffen
  - eenvoudige tot gecompliceerde decoratieve steken, die met drievoudige rechte steken of met een paar satijnsteken zijn geprogrammeerd, zijn bijzonder geschikt voor middelzware stoffen (bijv. steek nr. 107)
- ❖ zware stoffen
  - ingewikkelde decoratieve steken, met satijnsteken geprogrammeerd, staan erg mooi op zware stoffen (bijv. steek nr. 401)

Perfekte steek

- ❖ gebruik dezelfde kleur voor boven- en onderdraad
- ❖ verstevig het naaiwerk aan de achterkant met vlies
- ❖ leg bij hoogpolige en langvezelige stoffen (bijv. wol, fluweel, etc.) ook aan de goede kant van de stof wateroplosbaar vlies; dit kan na het naaien worden verwijderd

Decoratieve steken

9 mm

- Steekkeuze: **decoratieve steken 9 mm breed**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **katoen / siergaren**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C,
 open borduurvoet nr. 20C**

Decoratieve steken

- voor alle materialen
- voor decoratief naaiwerk

1

2

Toepassingen

Steekkeuze

- ❖ tik op de knop «Decoratieve steken»
- ❖ kies de gewenste steekgroep op het beeldscherm (groep 100, 300, 400, 600, 700 en 900 zijn 9 mm steken)
- ❖ kies de gewenste steek

Beeldscherm

- het steekveld heeft een blauwe achtergrond
- de basisinstelling (lengte en breedte) kunnen worden veranderd

Steekbreedte veranderen (1)

- voor decoratieve effecten en steekaanpassingen (bijv. bij dik naaiwerk)
- ❖ steek verbreden = externe steekbreedteknop naar rechts draaien
- ❖ steek versmallen = externe steekbreedteknop naar links draaien
- basisinstelling en wijziging worden op het beeldscherm weergegeven
- ❖ basisinstelling terughalen = steekbreedte-/steeklengtebalk aantikken of aan de externe knoppen draaien

Steeklengte veranderen (2)

- voor decoratieve effecten en steekaanpassingen (bijv. bij dik naaiwerk)
- ❖ steek verlengen = externe steeklengteknop naar rechts draaien
- ❖ steek verkorten = externe steeklengteknop naar links draaien
- basisinstelling en wijziging worden op het beeldscherm weergegeven
- ❖ basisinstelling terughalen = steekbreedte-/steeklengtebalk aantikken of aan de externe knoppen draaien

TIP

Gewijzigde basisinstelling opslaan

- ❖ sla de steek met gewijzigde basisinstelling in het Persoonlijke Programma op
- ❖ verander de basisinstelling van de steek blijvend

- meer informatie over het «Persoonlijke Programma» op blz. 154
- meer informatie over «Steken veranderen» op blz. 24-25

Decoratieve steken in verbinding met functies

- Steekkeuze: **decoratieve steken 9mm breed**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
open borduurvoet nr. 20C**

Verrassende effecten ontstaan door decoratieve steken en functies te combineren.

Werkwijze

- ❖ kies de gewenste steek
- ❖ kies de gewenste functie
- de gewijzigde steek is op het beeldscherm zichtbaar
- verschillende functies kunnen gelijktijdig met een enkele steek worden gecombineerd

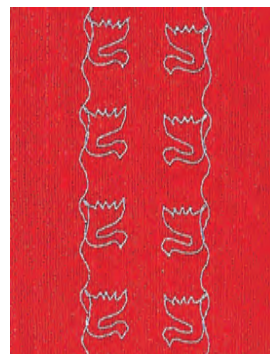
Functies wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of wis speciale functies afzonderlijk door de overeenkomstige knop aan te tikken

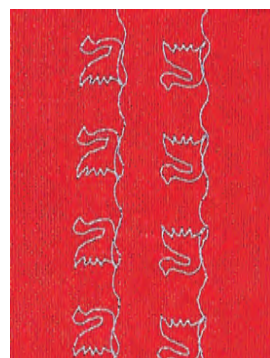

Decoratieve steken spiegelen

- ❖ tik op de spiegelbeeld-functie rechts/links
- de steek wordt zijwaarts gespiegeld

- ❖ tik op de spiegelbeeld-functie in naarrichting boven/onder
- de steek wordt in naarrichting gespiegeld

- ❖ tik gelijktijdig op beide spiegelbeeld-functies
- de steek wordt zijwaarts en in naarrichting gespiegeld

Decoratieve steken met de zadelsteek-functie veranderen (1)

- ❖ tik op de zadelsteek-functie
- de naaicomputer naait elke tweede steek
- de volledig veranderde steek is op het beeldscherm zichtbaar

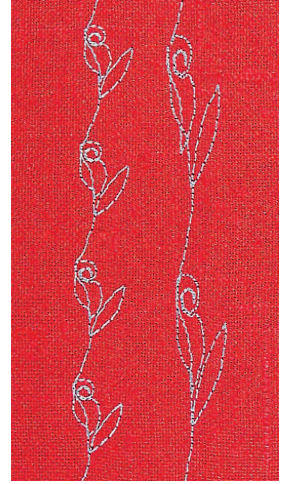

Decoratieve steken met de functie «Motiefverlenging» uit elkaar trekken (2)

- ❖ tik één of verschillende keren op de functie «Motiefverlenging»
- de gekozen steek wordt 2 tot 5 keer verlengd (uit elkaar getrokken)
- enkele steken zijn begrensd en kunnen niet 3 tot 5 keer worden verlengd

1

2

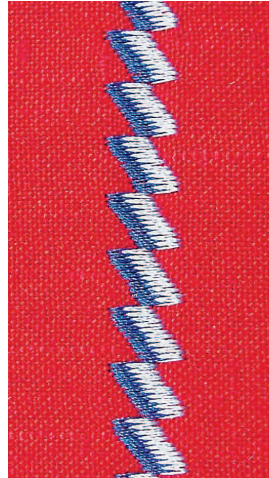

Naaien met tweeling-, drieling- of zwaardnaald (3)

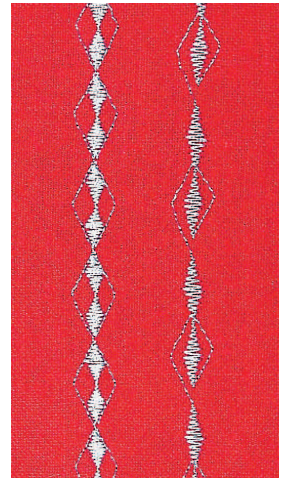
- ❖ activeer de naaldbegrenzing in de controle-functie na het bevestigen van de speciale naald

• meer informatie m.b.t. de controle-functie op blz. 32 ●●●

- bij de steekkeuze wordt de steekbreedte automatisch, overeenkomstig de gekozen naald, begrensd
- de mooiste effecten ontstaan bij eenvoudige steken

3

4

Balans (4)

- met behulp van de balans kunnen ook verschillende effecten (steekvariëaties) worden verkregen

• meer informatie m.b.t. de balans-functie op blz. 183-184 ●●●●●●●●

TIP Functie «Motief einde»/«Motiefherkaling» inschakelen

- ❖ druk op de functietoets «Motief einde» op het frame = de naaicomputer stopt aan het einde van het geactiveerde enkelmotief of de geactiveerde steek in een combinatie
- ❖ kies de functie «Motiefherhaling 1-9 x» op het beeldscherm = de naaicomputer stopt na het ingevoerde aantal enkelherhalingen

Nuttige en decoratieve steken in de combinatiemodus

- Steekkeuze: **nuttige en decoratieve steken 9 mm breed**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **siergaren**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
 open borduurvoet nr. 20C**

- ❖ kies de combinatiemodus
- combinatiemodus wordt geopend en motieven kunnen worden gecombineerd

Attentie:

De meeste nuttige en decoratieve steken kunnen worden gecombineerd, met uitzondering van speciale programma's:

Afhechtprogramma nr. 5, nr. 324

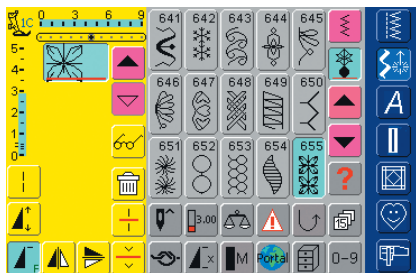
Rijgsteek nr. 21

Stopprogramma nr. 22, nr. 23

Trensprogramma nr. 24, nr. 25

Vliegsteek nr. 26, nr. 27

Steekprogramma's van de knoopsgatcategorie nr. 51–63

Nuttige en decoratieve steken combineren

- ❖ kies de gewenste steek
- de steek verschijnt in het steekbewerkingsveld
- ❖ kies de volgende steek
- ❖ ga op deze wijze door, tot de gewenste combinatie compleet is

- overzicht van de inhoud van de combinatie op blz. 160

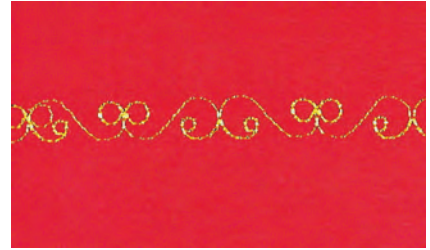
Voorbeeld van een steekcombinatie

- ❖ geometrische steken: tik één keer op steeknr. 655
- ❖ open het menu met de nuttige steken, tik één keer op de rechte steek nr. 1
- ❖ open het menu met de decoratieve steken, tik bij de geometrische steken één keer op steek nr. 606
- ❖ open het menu met de nuttige steken, tik één keer op rechte steek nr. 1
- ❖ naai de combinatie, de steken wisselen zich voortdurend af

Voorbeeld van een steek- en functiecombinatie

- ❖ tik één keer op steek nr. 656
- ❖ tik steek nr. 656 nogmaals aan en activeer de functie «Spiegelbeeld in naairichting»
  - de steek verschijnt in naairichting gespiegeld
  - naai de combinatie, de steken wisselen zich af, origineel en gespiegeld

Steekcombinatie als enkel- of meervoudige herhaling

- ❖ maak een steekcombinatie
- ❖ tik «Motiefherhaling 1–9x» één of verschillende keren aan (cijfers 1-9 verschijnen op de knop)
  - de naaicomputer stopt automatisch als het ingevoerde aantal genaaide steekcombinaties werd bereikt

Correcties in de combinatie

Steken invoegen

- een steek wordt altijd boven de cursor ingevoegd
- om een steek aan het begin van een steekcombinatie in te voegen, moet de cursor met de scrollpijl naar boven worden geschoven
- ❖ activeer de gewenste plaats = kies de overeenkomstige steek in het steekkeuzeveld of scrol
- ❖ kies een nieuwe steek
- de steek wordt boven de cursor ingevoegd

Steek wissen

- een steek wordt altijd boven de cursor gewist
- ❖ activeer de gewenste plaats = kies de overeenkomstige steek in het steekkeuzeveld of scrol
- ❖ tik op de functie «Wissen»
- de steek is gewist

• combinaties opslaan zie blz. 158 ●●●●

TIP

Complete combinatie zijwaarts spiegelen

- ❖ tik op de multifunctionele knop
- ❖ tik op de functie «Combinatie spiegelen»
  - de complete combinatie is zijwaarts gespiegeld

TIP

Afhechtfunctie inschakelen (4 kleine afhechtsteken)

- ❖ programmeer de functie in een steekcombinatie = de gewenste steek wordt overeenkomstig afgehecht

Kruissteken

Steekkeuze: **kruissteken nr. 301–314**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
open borduurvoet nr. 20C**

- naaiwerk met kruissteken is een traditionele techniek en een uitbreiding op de overige decoratieve steken
- als de kruissteken op een stof van linnen textuur worden genaaid, krijgen ze een 'handgemaakt' effect en lijken ze veel op een met de hand geborduurde kruissteek

Toepassing

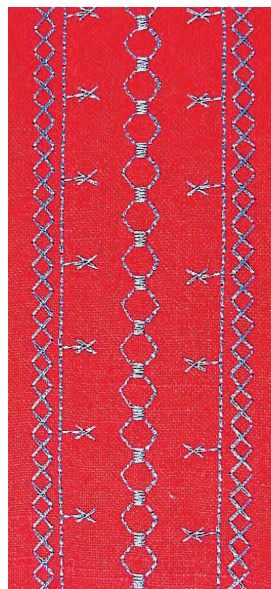
- voor interieurdecoraties
- als rand bij kledingstukken
- algemene versieringen

Naaien

- ❖ naai en combineer de kruissteken nr. 301–314 zoals alle andere decoratieve steken

Randen naaien

- ❖ kies een kruissteek
- ❖ naai met behulp van de randgeleider of kantliniaal de eerste rij steken
- de eerste rij is maatgevend voor de volgende rijen; het is daarom belangrijk, dat de eerste rij in een rechte lijn wordt genaaid
- ❖ kies een nieuwe steek
- ❖ naai de tweede rij op de breedte van een naaivoet of met behulp van de randgeleider naast de eerste rij
- ❖ naai de volgende steekrijen op dezelfde manier

TIP

Kruissteken met borduurgaren

De steken lijken voller.

Wit-op-wit werk / Kant naaien

Wit-op-wit werk

- is een van de oudste, traditioneelste naaldtechnieken
- op wit katoenen of linnen weefsel worden versieringen in dezelfde soort kleur geborduurd, voordat deze tot interieurdecoraties of kledingstukken worden verwerkt
- tot wit-op-wit werk behoren o.a. ajourzomen en de luchtfeston, kant aan- en inzetten

Aan- en inzetten van kant

- Steekkeuze: **zigzagsteek nr. 2**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**
smalle kantvoet nr. 10C (speciaal accessoire)

Vorbereiding

- ❖ neem garen in dezelfde kleur als het kant
- verstevig het kant voor het naaien met verstevigingspray, zodat het gemakkelijker kan worden verwerkt

Kant aan stof naaien

- ❖ leg het kant minstens 1 cm van de rand (= naadtoeslag) op de goede kant van de stof en speld het vast
- de sierrand van het kant ligt naar buiten
- ❖ naai de rand met de rechte steek nr. 1 vast
- ❖ strijk de naadtoeslag naar achteren
- ❖ naai aan de voorkant met een fijne zigzagsteek (breedte ca. 1 1/2–2 1/2, lengte ca. 1/2) langs de rand; de steken vallen om de rand
- ❖ knip de overtollige stof aan de achterkant af

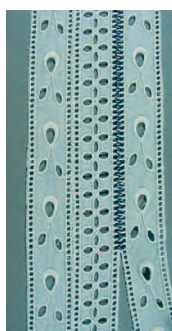
Stof met ingezet kant

- ❖ speld of rijg het kant op de stof en naai het met de rechte steek nr. 1 aan weerszijden vast
- ❖ knip de stof aan de achterkant voorzichtig, precies tussen de naden, in het midden door
- ❖ strijk de stof langs de beide naden naar achteren
- ❖ naai aan de voorkant met een fijne zigzagsteek (breedte ca. 1 1/2–2, lengte ca. 1/2) aan weerszijden van de kanten strook; hierbij vallen de steken om de rand
- ❖ knip de overtollige stof aan de achterkant af

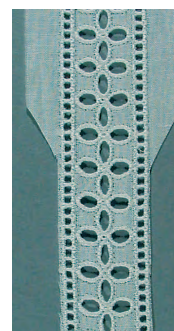
Kant aan elkaar zetten

- ❖ leg het kant naast elkaar (precies rand tegen rand)
- ❖ naai het kant met een fijne zigzagsteek (breedte ca. 1 1/2–2, lengte ca. 1/2) aan elkaar; de naald steekt hierbij eenmaal in het ene, eenmaal in het andere kant

Entre-deux

- knip bij een entre-deux, dat naast de kanten strook een rand van stof heeft, deze randen eerst weg; naai het kant daarna volgens de beschreven werkmethode vast

Wit-op-wit werk / Biezen naaien

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1**
Naald: **tweelingnaald 1–4 mm, afhankelijk van biezenvoet/naaiwerk**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **biezenvoeten nr. 30 (3 gleuven), nr. 31 (5 gleuven), nr. 32 (7 gleuven) of nr. 33 (9 gleuven) (alle naaivoeten = speciale accessoires)**

Biezen naaien

- deze techniek reduceert de hoeveelheid van de stof (voldoende stof nemen!)
- biezen zijn smalle, gestikte plooitjes, die, voordat het patroon in de vereiste vorm wordt geknipt, worden genaaid
- voor versieringen of in combinatie met ander wit-op-wit werk

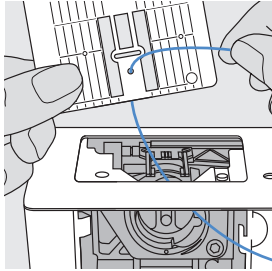
Biezenvoeten

- nr. 30 (3 gleuven) = 4 mm tweelingnaald: voor zware stoffen
- nr. 31 (5 gleuven) = 3 mm tweelingnaald: voor zware tot middelzware stoffen
- nr. 32 (7 gleuven) = 2 mm tweelingnaald: voor lichte tot middelzware stoffen
- nr. 33 (9 gleuven) = 1 of 1.6 mm tweelingnaald: voor zeer lichte stoffen (zonder biezenvuldraad)

Biezenvuldraad

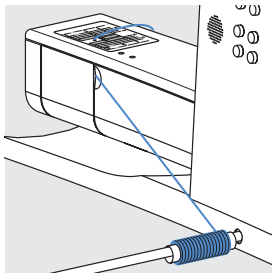
- de biezen kunnen met of zonder biezenvuldraad worden genaaid
- met een biezenvuldraad krijgt de bieze meer reliëf en is hierdoor markanter
- het biezenvuldraad moet goed in de gleuf van de naaivoet passen
- het biezenvuldraad moet kleurecht zijn en mag niet krimpen

Biezenvuldraad inrijgen

- ❖ verwijder de steekplaat van de naaicomputer (zie blz. 17)
- ❖ open het spoelhuisdeksel
- ❖ rijg de biezenvuldraad in: trek het door de grijperopening en van onderen door het gat in de steekplaat
- ❖ bevestig de steekplaat

- ❖ sluit het spoelhuisdeksel
  - let erop, dat de biezenvuldraad door de kleine opening van de spoelhuisdeksel loopt
- ❖ zet de biezenvuldraad op de kniehevel
- ❖ controleer of het garen goed van de klos loopt

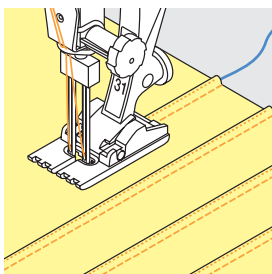
Bovendraad inrijgen

- ❖ zet de tweelingnaald in
- ❖ activeer de naaldbegrenzing in de controle-functie

• meer informatie m.b.t. de controle-functie op blz. 32

- ❖ rijg beide bovendraaden in

• meer informatie m.b.t. het thema «Tweelingnaald inrijgen» op blz. 16

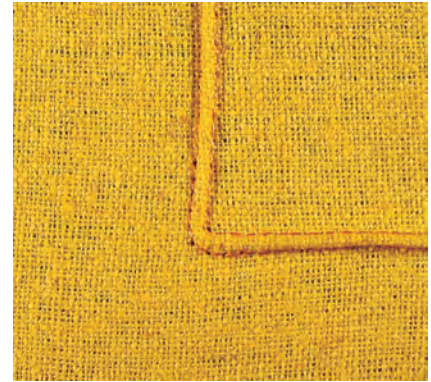
Naaien

- ❖ naai de eerste bies, markeer de lijn evt. van tevoren
  - de biezenvuldraad wordt automatisch meegenaid
- ❖ draai het naaiwerk eventueel
- ❖ laat de eerste bies onder één van de gleuven van de naaivoet doorlopen (afhankelijk van de gewenste afstand)
- ❖ naai de tweede bies
  - alle andere biezen verlopen evenwijdig

Hoeken naaien

- bij hoeken kan het naaiwerk vanwege de tweelingnaald niet direct worden gedraaid; een hoek moet daarom in verschillende stappen worden genaaid:
  - ❖ zet de tweelingnaald op de hoek in de stof en draai aan het handwiel tot het oog van de naald weer zichtbaar is (punt van de naald in de stof)
  - ❖ draai de stof (tot de helft van de hoek), naai één steek en zet de naald weer in dezelfde stand
  - ❖ draai de stof helemaal tot in de hoek en naai verder
- herhaal deze werkwijze bij een spitse hoek verschillende keren

Biezen in verschillende vormen

- biezen kunnen niet alleen als rechte, maar ook als hoekige of kronkelende lijnen worden genaaid

Decoratieve steken met biezen combineren

- ❖ decoratieve steken, die direct tussen de biezen liggen, worden voor het naaien van de biezen met de terugtransportvoet nr. 1C genaaid
- ❖ gebruik ter versterking borduurvlies aan de achterkant van de stof; dit kan na het naaien van de decoratieve steken worden verwijderd
- ❖ naai de biezen zoals boven beschreven links en rechts van de decoratieve steken

TIP

Randgeleider

Gebruik de randgeleider als de biezen ver uit elkaar liggen.

Wit-op-wit werk / Luchtfeston

- Steekkeuze: **festonsteek nr. 416**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **open borduurvoet nr. 20C of
borduurvoet nr. 6 (speciaal accessoire)**

Luchtfeston

- een luchtige afwerking, die aan elke zelfkant kan worden genaaid
- voor kleding, tafellakens, beddengoed

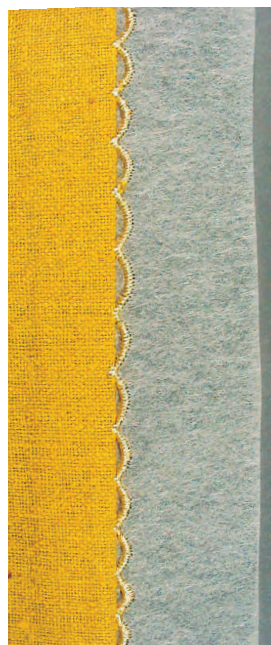
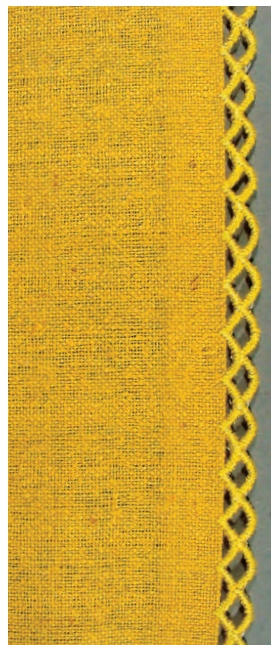
Vorbereiding

- ❖ om de luchtfeston langs de zelfkant te kunnen naaien, moet wateroplosbaar vlies of scheurvlies onder de stof worden gelegd, dat een stuk onder de buitenrand uitsteekt
- ❖ speld of rijg het vlies vast
- ❖ zet een vuldraad (bijv. parelgaren nr. 8) voor de luchtfeston op de kniehevel
- de vuldraad, die de luchtfeston stabiliteit geeft, heeft dezelfde kleur als het garen, moet kleurecht zijn en mag niet krimpen
- ❖ trek de vuldraad van onderen door het gat in de steekplaat

- meer informatie m.b.t. «Vuldraad inrijgen» op blz. 85 ●●●●●●●●

Naaien

- ❖ naai de eerste boogrij van de luchtfeston
- de boog begint en eindigt altijd op de stofrand, de ronding van de boog wordt op het vlies genaaid
- als de luchtfestonsteek niet op de stof begint of eindigt, is de luchtfeston niet met de stof verbonden
- ❖ voeg naar wens 2-3 rijen toe
- bij verschillende rijen begint en eindigt de boog steeds in het midden van de boog van de vorige luchtfestonrij
- als de luchtfestonboog niet in het midden van de vorige boog begint of eindigt, zijn de luchtfestonrijen niet met elkaar verbonden
- ❖ verwijder het vlies na het naaien zorgvuldig

TIP

Perfect resultaat

Daar de techniek van de luchtfeston wel wat oefening vereist, altijd eerst een proeflapje maken.

Wit-op-wit werk / Festonrand

- Steekkeuze: **festonsteek nr. 507, 508**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C en
open borduurvoet nr. 20C of
borduurvoet nr. 6 (speciaal accessoire)**

Festonrand

- een decoratieve randafwerking voor kleding, tafellakens, beddengoed

Vorbereiding

- ❖ leg vlies onder de rand van de stof
- ❖ naai een rij festonsteken met naaivoet nr. 40C ong. 1 cm van de stofrand af; gebruik hiervoor de randgeleider of de kantliniaal als oriënteringshulp

Stof wegnippen

- ❖ als alle festonbogen zijn genaaid, de overtollige stof zorgvuldig wegnippen

Ter versteviging met vuldraad langs de festonsteken naaien

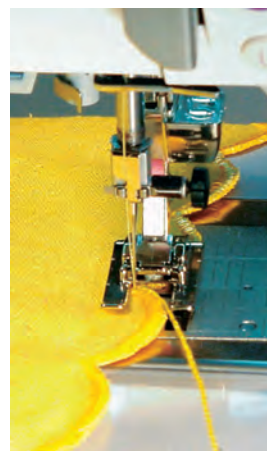
- ❖ bevestig naaivoet nr. 20C, zet de vuldraad (bijv. parelgaren nr. 8) op de kniehevel
- de vuldraad, die de festonafwerking stabiliteit geeft, moet van dezelfde kleur als het garen zijn, moet kleurecht zijn en mag niet krimpen
- ❖ naai met zigzagsteek nr. 2 (breedte ca. 5, lengte ca. 1/2–1) langs de boogranden, de vuldraad hierbij tegen de rand van de festonboog laten lopen
- de zigzagsteken steken eenmaal in de festonboog en eenmaal direct naast de vuldraad
- ❖ verminder de steekbreedte bij elk boogende een beetje, naai de laatste steken tot boogende, draai het naaiwerk een stukje (naald is onder), naai enkele steken en vergroot de steekbreedte weer om het brede gedeelte van de boog te naaien

Festonrand

Festonrand voornaaien

Langs de festonrand naaien

- meer informatie m.b.t. «Naaien van dwars-transportmotieven» op blz. 90

TIP

Eenvoudige manier om langs de festonrand te naaien

- ❖ verminder de naaisnelheid m.b.v. de functie «Motorsnelheid» als u langs de festonrand naait
- ❖ activeer de functie «Naaldstop onder» = een grote hulp tijdens het naaien

TIP

Verstevigde boogrand

Leg de vuldraad dubbel.

Dwarstransportmotieven

Algemene informatie

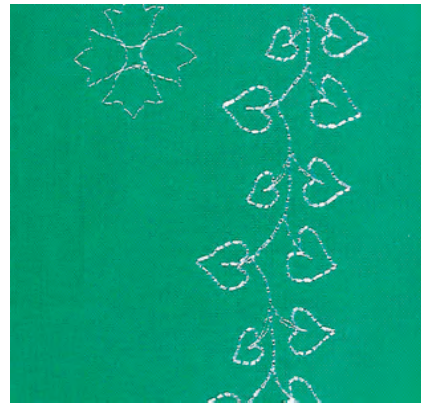

Dwarstransportmotieven

- dwarstransportmotieven zijn grote motieven, waarbij de transporteur de stof niet alleen vooruit en achteruit, maar ook zijwaarts transporteert
- ❖ tik op de gewenste knop = het motief is geactiveerd
- dwarstransportmotieven zijn met vier pijlen in het steekbewerkingsveld gekenmerkt
- begin- (groene punt) en eindpunt (rood kruis) zijn in het steekbewerkingsveld zichtbaar

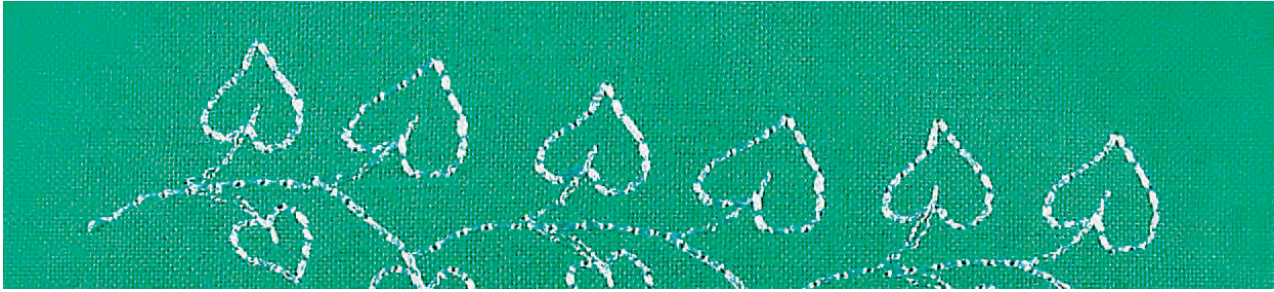

- bij enkele motieven (bijv. enkelmotief nr. 218) stopt de naaicomputer automatisch
- andere motieven (bijv. nr. 808) kunnen doorlopend worden genaaid

Sjablonen als naaihulp

- de sjablonen in deze handleiding zijn een hulp om de motieven op het naaiwerk te plaatsen
- alle dwarstransportmotieven zijn in de originele grootte op de sjablonen afgebeeld
- het beginpunt van elk motief is met een cirkel, het eindpunt met een kruis gekenmerkt; begin- en eindpunt zijn bovendien van een gaatje voorzien (hierdoor kunnen deze exact op het naaiwerk worden gemarkeerd)
- het naaivoetsymbool geeft de naairichting aan; de sjablonen zijn ook van hulplijnen voorzien
- de naaivoet moet tijdens het naaien altijd parallel t.o.v. de hulplijnen verlopen
- ❖ geef het beginpunt van het motief m.b.v. de sja-bloon op de stof aan

Dwarstransportmotieven naaien

- ❖ gebruik de aanschuiftafel als vergroting van het werkoppervlak
- ❖ zet de naald bij het beginpunt in de stof (let op de naaivoetrichting op de sjabloon)
- ❖ leg het naaiwerk onder de naaivoet, zodat de hulplijnen op de sjabloon parallel t.o.v. de naaivoet verlopen, neem de sjabloon daarna weg
- ❖ naaien = de naaicomputer naait het gewenste motief
  - let er bij het naaien op, dat de stof gelijkmatig en losjes wordt geleid, zonder dat de stof ergens tegenaan stoot of blijft hangen
  - het is belangrijk, dat de naaicomputer zelf naait, zonder dat er aan de stof wordt getrokken, tegen de stof wordt geduwd of de stof wordt vastgehouden
  - als hulp kan voor het naaien een lijn (in dezelfde richting als de lijnen op de sjablonen) worden getrokken, die tijdens het naaien als richtlijn voor het geleiden geldt

Dwarstransportmotieven en functies

- ❖ de meeste dwarstransportmotieven kunnen met alle functies, die op het beeldscherm actief zijn, worden gecombineerd (bijv. «Spiegelbeeld»)
- de meeste dwarstransportmotieven kunnen niet in grootte worden veranderd (herkenbaar aan de weergave van de steeklengte en -breedte in een andere kleur)

Balans

- afhankelijk van de soort stof, het vlies en de garenkwaliteit kunnen de motieven van de originele vorm afwijken
- met de balans is een aanpassing van de motieven aan het materiaal mogelijk

• meer informatie m.b.t. de functie «Balans» op blz. 184 ●●●●●●●●

TIP

Proeflapje

Een proeflapje met het gewenste garen, de originele stof en het originele verstevigingsmateriaal is altijd de moeite waard!

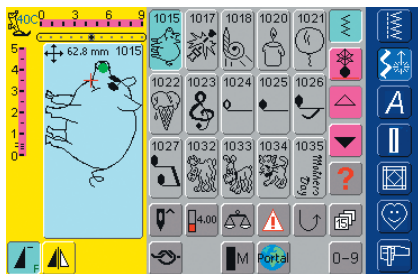
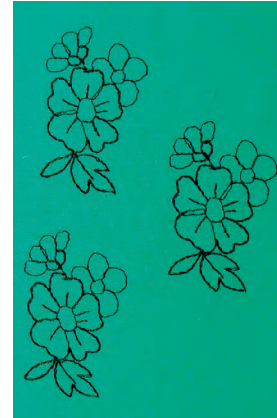
Dwarstransportmotieven

Met sjabloon handmatig combineren

- Steekkeuze: **dwarstransportmotief**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

Dwarstransportmotief m.b.v. een sjabloon op de stof plaatsen

- ❖ plaats het dwarstransportmotief m.b.v. de sjabloon op de stof
- ❖ markeer het beginpunt (cirkel) van het motief op de stof

Naaien

- ❖ gebruik de aanschuiftafel als vergroting van het werkkoppervlak
- ❖ kies het dwarstransportmotief in de enkelmodus
- ❖ zet de dwarstransportvoet overeenkomstig de sjabloon op de stof, zodat de naald in het gaatje van het beginpunt steekt
- ❖ naai het dwarstransportmotief

Doorlopend dwarstransportmotief als enkelherhaling

- ❖ tik één keer op de functie «Motiefherhaling 1–9x» (cijfer 1 verschijnt op de knop) = de naaicomputer stopt automatisch

Extra dwarstransportmotief m.b.v. sjabloon toevoegen

- ❖ plaats met behulp van de sjabloon nog een dwarstransportmotief opnieuw op de stof; markeer het beginpunt weer, kies het dwarstransportmotief, zet de naaivoet overeenkomstig de sjabloon op de stof en naai het motief

TIP

Automatische draadafsnijder

De draden van het dwarstransportmotief worden automatisch afgehecht. Het is daarom heel handig de draden na het naaien met de functie «Automatische draadafsnijder» af te snijden.

Dwarstransportmotieven

Automatisch met 16 naairichtingen verbinden

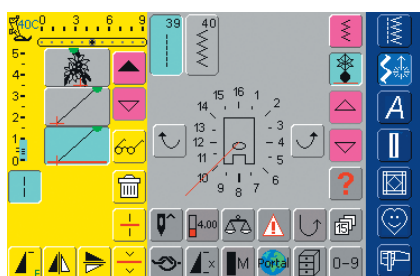
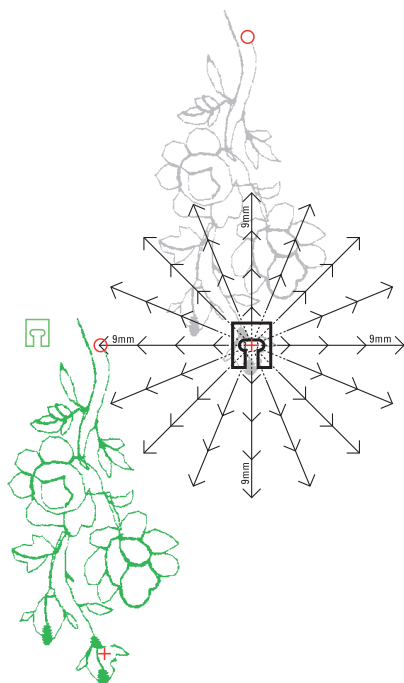
- Steekkeuze: **dwarstransportmotief**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

Dwarstransportmotief automatisch met 16 naairichtingen verbinden

- in de combinatiemodus kunnen dwarstransportmotieven m.b.v. de 16 naairichtingen automatisch worden verbonden

Tussenruimte m.b.v. de sjabloon bepalen

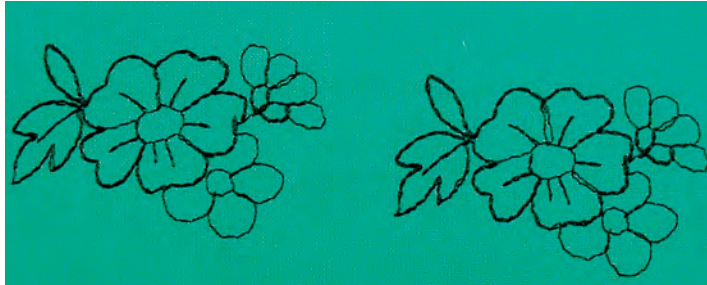
- ❖ leg de sjabloon van het eerste dwarstransportmotief op de stof (bijv. nr. 205)
- ❖ markeer het begin- en eindpunt van het eerste motief
- ❖ plaats het tweede dwarstransportmotief (bijv. nr. 205) m.b.v. de sjabloon «16 naairichtingen» (dezelfde naairichting als het eerste motief)
- het naaivoetsymbool, dat in naairichting wijst, ligt op het eindpunt van het eerste motief
- het beginpunt van het tweede motief moet op één van de 16 naairichtingen en op een afstandsmarkering (pijlpunt) komen te liggen
- ❖ lees de richting naar het beginpunt van het volgende motief af en tel het aantal tussenruimten (steeds 9 mm)

Dwarstransportmotief en tussenruimten programmeren

- ❖ kies het gewenste dwarstransportmotief (bijv. nr. 205) in de combinatiemodus
- ❖ kies 16 naairichtingen
- ❖ kies rechte steek nr. 39 met basisinstelling steeklengte 1 (naait alleen elke 3e steek = 3 mm)
- ❖ voer de voorheen afgelezen richting m.b.v. de pijlknoppen in
- ❖ activeer de zadelsteek-functie (naait alleen elke 9e steek)
  - 1 rechte steek nr. 39 (steeklengte 1) in combinatie met de zadelsteek-functie komt met een tussenruimte van 9 mm overeen
- ❖ voer het aantal rechte steken (= verbindingssteken) overeenkomstig de getelde tussenruimten in
- ❖ schakel de zadelsteek-functie in ieder geval uit
- ❖ kies het tweede dwarstransportmotief
- ❖ activeer de functie «Motiefherhaling 1–9x» (cijfer 1 verschijnt) om een enkelherhaling te naaien

Combinatie naaien

- ❖ zet de dwarstransportvoet overeenkomstig de sjabloon op de stof, zodat de naald in het beginpunt van het motief steekt
- de naaicomputer naait eerst het eerste motief, wisselt automatisch naar de verbindingssteken en stopt automatisch aan het einde van het tweede motief
- ❖ de dwarstransportmotieven worden automatisch afgehecht; de verbindingssteken kunnen daarom aan het einde worden weggeknipt

Correcties in de combinatie

Motieven invoegen

- een motief wordt altijd boven de cursor ingevoegd
- om aan het begin van een combinatie een motief extra in te voegen, moet de cursor met de scrolpijl naar boven worden geschoven
- ❖ activeer de gewenste plaats = kies het overeenkomstige motief in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies een nieuw motief
- motief wordt boven de cursor ingevoegd

Motief wissen

- een motief wordt altijd boven de cursor gewist
- ❖ activeer de gewenste plaats = kies het overeenkomstige motief in het steekkeuzeveld of scrol
- ❖ tik op de functie «Wissen»
- motief is gewist

- combinatie opslaan zie blz. 158 ●●●●●

- meer informatie m.b.t. het overzicht van de combinatie-inhoud op blz. 160 ●●●●●●●●●●

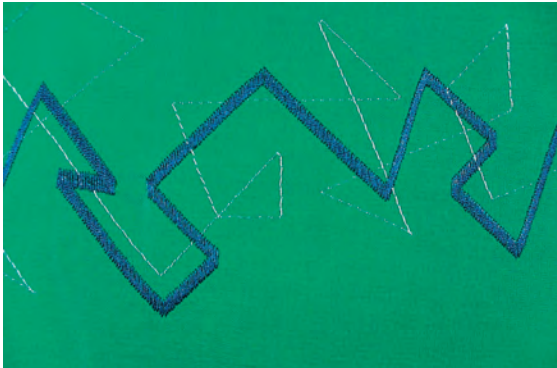
TIP

Automatische draadafsnijder

De draden van de dwarstransportmotieven worden automatisch afgehecht. Het is daarom heel handig de draden na het naaien direct met de functie «Automatische draadafsnijder» af te snijden.

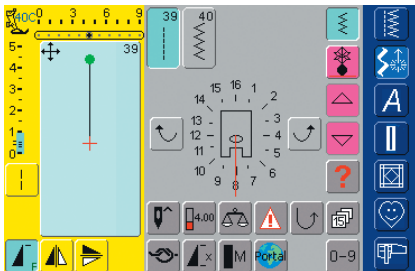
16 naairichtingen

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 39 / zigzagsteek nr. 40**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

16 naairichtingen

- automatisch in 16 richtingen naaien, zonder de stof te hoeven draaien
- voor vele decoratieve werkzaamheden
- voor quilten, zonder de stof te hoeven draaien

Beeldscherm

- ❖ tik op de knop voor 16 naairichtingen
- ❖ kies de rechte steek of zigzagsteek
- ❖ in het midden van het beeldscherm verschijnt een naaivoetsymbool en hier omheen de 16 naairichtingen
- ❖ met de pijlknoppen rechts of links wordt de richting in afzonderlijke stappen veranderd

Rechte steek nr. 39

- ❖ rechte steek nr. 39 naait alleen elke derde steek
- de basisinstelling is steeklengte 1 (= 3 mm) en kan traploos van 0-1 (= 0-3 mm) worden veranderd

- ❖ activeer bovendien de zadelsteek-functie = de naaicomputer naait elke 9e steek (basisinstelling steeklengte 1 is 9 mm)

Zigzagsteek nr. 40

- de steeklengte is op satijnsteek voorgeprogrammeerd en kan traploos van 0-1 mm worden veranderd
- de steekbreedte is van 0-9 mm veranderbaar

Naaien

- ❖ kies de gewenste steek
- verander evt. steekbreedte en steeklengte
- ❖ bepaal de naairichting = tik op de pijlknop
- de naaicomputer naait de gekozen steek in de aangegeven richting

Richtingwijziging

- ❖ stop bij de gewenste lengte
- ❖ verander de naairichting = tik op de pijlknop
- ❖ naai

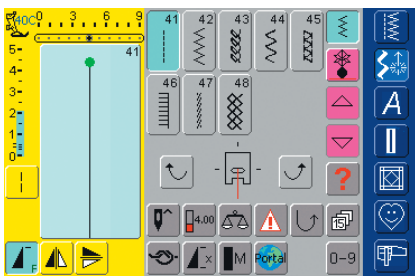
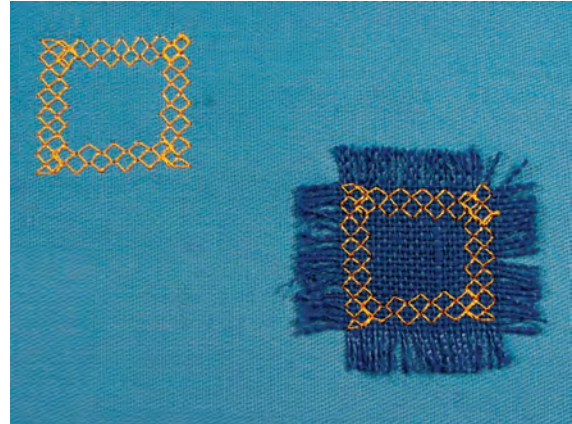

4 naairichtingen

Steekkeuze: **steken nr. 41–48**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

4 naairichtingen

- automatisch in 4 richtingen naaien, zonder de stof te hoeven draaien
- decoratieve vierkanten naaien
- rechthoeken appliqueren
- kleding verstellen, vooral broekspijpen en mouwen

Beeldscherm

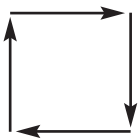
- ❖ tik op de knop '4 naairichtingen'
- u heeft 8 verschillende steken ter beschikking:
  - nr. 41 rechte steek
  - nr. 42 zigzagsteek
  - nr. 43 tricotsteek
  - nr. 44 boognaad
  - nr. 45 dubbele overlocksteek
  - nr. 46 festonsteek
  - nr. 47 super-stretchsteek
  - nr. 48 wafelsteek

- in het midden van het beeldscherm verschijnt een naaivoetsymbool en hier omheen de 4 naairichtingen
- met de pijlknoppen rechts of links wordt de richting in afzonderlijke stappen veranderd
- de steeklengte kan alleen bij vooruit- en achteruitnaaien worden veranderd

Vorbereiding

- ❖ leg het vierkante lapje op de stof, speld en rijg het evt. vast
- ❖ verstevig het lapje van tevoren met dubbelzijdig plakvlies en strijk het op de stof

• meer informatie m.b.t. het voorbereiden met dubbelzijdig plakvlies zie «Applicatie voorbereiden» op blz. 143

Vierkant naaien

- ❖ kies de gewenste steek
- het is het gemakkelijkst, als het vierkant met de wijzers van de klok mee wordt vastgenaaid
- ❖ naai één kant van het lapje, de naald steekt eenmaal in en eenmaal net naast het lapje
- ❖ verander de naairichting = tik op de pijlknoppen
- ❖ naai de volgende kant, enz.

BERNINO
BERNINO

Alfabetoverzicht **98**

Wetenswaardigheden **99**

Schrifttekens combineren
(9 mm) **100**

Algemene informatie over
monogrammen (dwarstransport) **103**

Monogramgrootte 1 **104**

Monogramgrootten 2 en 3 **107**

G

Schrifttekens

Alfabetoverzicht

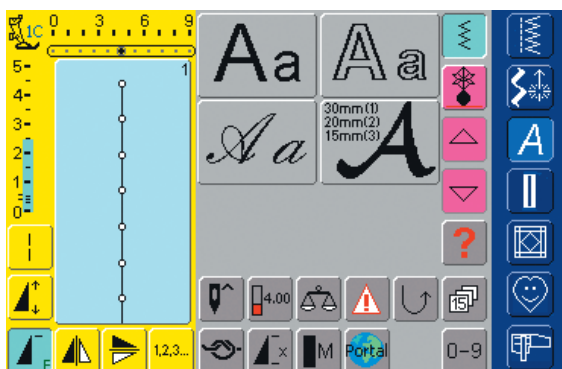

Alfabetten

- tik op de knop «Alfabetten»

A

Overzicht

Alfabetoverzicht

- het alfabetoverzicht verschijnt

Blokschrift

Contourschrift

Cursief schrift (Italic)

Monogrammen 30/20/15 mm
(dwarstransport)

- voor meer informatie zie compleet steekoverzicht op blz. 272-273

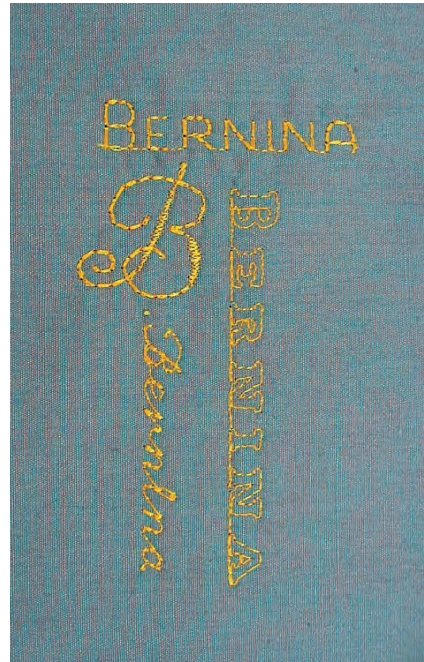
Wetenswaardigheden over schrifttekens

Schrifttekens – letters, cijfers, leestekens

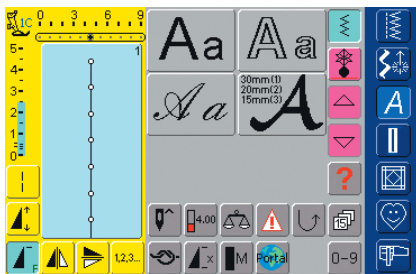
- er staan 4 verschillende alfabetten ter beschikking
- elk alfabet kan in twee verschillende grootten en in kleine letters (met uitzondering van monogrammen) worden genaaid
- het grote monogram-alfabet staat zelfs in drie grootten ter beschikking

Toepassing

- voor namen, monogrammen en adressen
- voor woorden en teksten
- voor het labelen van quilts (quiltlabels)

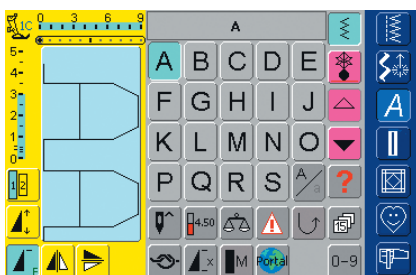

A

Alfabet kiezen

- ❖ tik op de «Alfabet»-knop
- op het beeldscherm verschijnt het overzicht van de verschillende alfabetten (menu):
  - blokschrift (9 mm)
  - contourschrift (9 mm)
  - cursief schrift (Italic) (9 mm)
  - monogrammen 30/20/15 mm (dwarstransport)
- ❖ tik op een knop
- het gewenste alfabet is geactiveerd

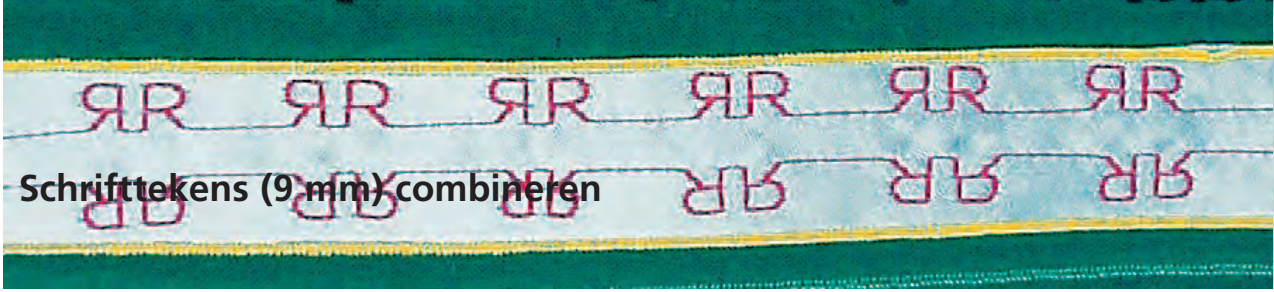
Beeldscherm: schrifttekenkeuze

- met de scrollknoppen kunnen alle hoofdletters, cijfers, leestekens en speciale tekens worden opgeroepen
- tik op de «A/a»-knop = omschakelen naar kleine letters

Perfekte steek

- ❖ gebruik voor de boven- en onderdraad dezelfde kleur
- ❖ verstevig de achterkant van de stof met vlies voor een perfecte steekvorming
- ❖ leg bij langvezelige stoffen en stoffen met een vleug (bijv. wol, fluweel, enz.) bovendien wateroplosbaar vlies op de goede kant van de stof
- ❖ voor lichte stoffen zijn eenvoudige schrifttypen, die met rechte steken zijn geprogrammeerd (bijv. contourschrift) zeer geschikt, bij zware stoffen komen schrifttypen met satijnsteken (bijv. monogrammen) beter tot hun recht

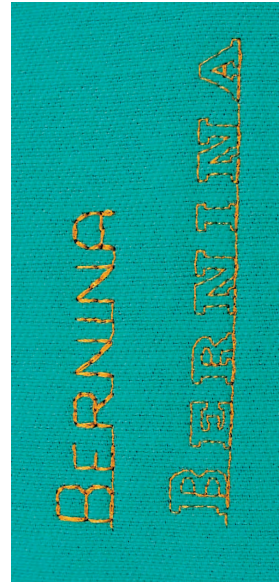
Schrifttekens (9 mm) combineren

- Steekkeuze: **schrifttekens 9mm**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Schrifttekens 9 mm

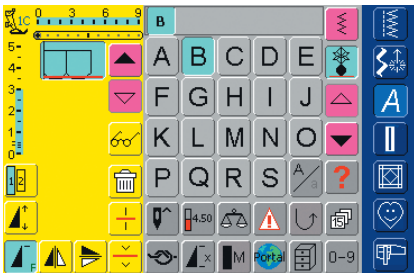
- ❖ afzonderlijke letters of rijen met dezelfde letters worden in de enkelmodus genaaid
- ❖ namen, adressen, woorden, enz. worden in de combinatiemodus samengesteld en genaaid

A

Toepassingen

Schrifttekens in de combinatiemodus

Combineren van schrifttekens

- ❖ open de combinatiemodus
- ❖ kies de gewenste letter
  - de letter verschijnt in het steekbewerkingsveld en in het veld boven het alfabet
  - de cursor staat achter de letter

- ❖ kies de volgende letter en tik op de overeenkomstige knop
- de tweede letter verschijnt in het steekbewerkingsveld, enz.

- meer informatie m.b.t. het overzicht van de combinatie-inhoud op blz. 160

Schrifttekens en functies combineren

Schriftgrootte veranderen

- ❖ tik op de knop «Schriftgrootte»; het vak met het cijfer 2 wordt blauw
- de schriftgrootte wordt op 6 mm gereduceerd
- ❖ tik opnieuw op de knop «Schriftgrootte», het grote schrift is weer geactiveerd (vak met het cijfer 1 is blauw)

Kleine letters kiezen

- ❖ kies de functie, voordat de schrifttekens worden geprogrammeerd
- ❖ tik op de knop «Hoofdletters - kleine letters»
- de knop wordt blauw en de kleine letters zijn geactiveerd
- ❖ tik nogmaals op de knop «Hoofdletters - kleine letters»
- de hoofdletters zijn weer geactiveerd

A

Schrifttekens spiegelen

- ❖ tik op de spiegelbeeld-functie rechts/links
- de letter wordt zijwaarts gespiegeld
- voor bijzondere effecten kan ook de spiegelbeeld-functie in naarichting worden gekozen

- meer informatie m.b.t. «Gehele motiefcombinatie zijwaarts spiegelen» op blz. 162

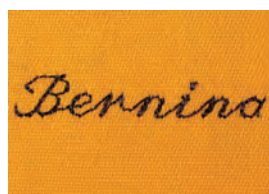
Schrifttekens met de functie «Motiefverlenging» uit elkaar trekken

- ❖ tik de functie «Motiefverlenging» eenmaal aan
- de gekozen steek wordt 2 maal verlengd (uit elkaar getrokken)

Voorbeeld van een combinatie van schrifttekens en functies

- ❖ open de combinatiemodus
- ❖ kies het cursieve schrift en hoofdletter **B**
  - hoofdletter **B** wordt in het steekbewerkingsveld weergegeven
- ❖ kies de functie «Kleine letters»
- ❖ kies achtereenvolgens de letters: **e, r, n, i, n** en **a**
  - in het steekbewerkingsveld staat nu «Bernina»
- ❖ opdat tussen «Bernina» en het volgende woord een spatie is, moet na «Bernina» een spatieteken «_» of een decoratieve steek worden ingevoegd

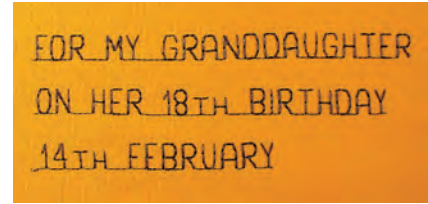
Steekcombinatie als enkelherhaling of meervoudige herhaling

- ❖ stel een steekcombinatie samen
- ❖ tik eenmaal of verschillende malen op «Motiefherhaling 1-9x» (cijfers 1-9 verschijnen op de knop)
- de naaimachine stopt automatisch als het ingevoerde aantal steekcombinaties is genaaid

Combinatie-onderbreking

- de combinatie-onderbreking wordt gebruikt als bijv. een adres of een tekst niet naast, maar onder elkaar moet worden genaaid
- ❖ voeg de combinatie-onderbreking op de gewenste plaatsen in
- ❖ naaien = de naaicomputer stopt automatisch aan het einde van het eerste gedeelte van de combinatie
- ❖ plaats de stof opnieuw
- ❖ naai verder = de naaicomputer stopt aan het einde van het tweede gedeelte van de combinatie
- ❖ herhaal deze werkwijze zo vaak als nodig

Attentie:

Markeer eerst een hulplijn op de stof, zodat de woorden mooi onder elkaar kunnen worden genaaid. Indien de tekst gecentreerd moet zijn, moeten de woorden eerst worden genaaid en gemeten; markeer de hulplijnen pas daarna.

A

Correcties in de combinatie

Schrifttekens invoegen

- een letter wordt altijd boven de cursor ingevoegd
- om een letter aan het begin van een steekcombinatie in te voegen, moet de cursor met de scrollknop naar boven worden geschoven
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige letter in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies een nieuwe letter
- letter wordt boven de cursor ingevoegd

Schrifttekens wissen

- ❖ een letter wordt altijd boven de cursor gewist
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige letter in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ tik op de functie «Wissen»
- de letter is gewist

• combinatie opslaan zie blz. 158 ●●●●

TIP

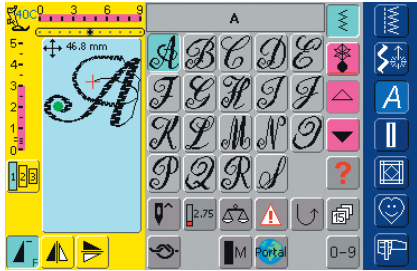

Afhechtfunctie inschakelen (4 kleine afhechtsteken)

- ❖ functie binnen een steekcombinatie programmeren = de gewenste steken worden overeenkomstig afgehecht

Algemene informatie over monogrammen

Dwarstransport

Monogrammen (dwarstransport)

- dwarstransportmotieven zijn grote motieven, waarbij de transporteur de stof niet alleen vooruit en achteruit, maar ook zijwaarts transporteert
- de monogrammen (dwarstransport) zijn in de linker bovenhoek van het steekbewerkingsveld met vier pijlen gekenmerkt
- beginpunt (groene stip) en eindpunt (rood kruis) zijn in het steekbewerkingsveld zichtbaar

Monogramgrootten

- monogramgrootte 1 = 30 mm
- bij het starten van het monogramprogramma is automatisch grootte 1 geactiveerd
- monogrammen in grootte 1 zijn afzonderlijke letters = de naaicomputer hecht het monogram af en stopt
- de sjablonen in deze handleiding bevatten monogrammen in grootte 1

- monogramgrootte 2 = 20 mm
- ❖ tik de knop «Lettergrootte» aan: het vak met het cijfer 2 wordt blauw
- monogrammen in grootte 2 worden doorlopend op een horizontale lijn genaaid

- monogramgrootte 3 = 15mm
- ❖ tik op de knop «Lettergrootte»: het vak met het cijfer 3 wordt blauw
- monogrammen in grootte 3 worden doorlopend op een horizontale lijn genaaid

Attentie:

De handhaving van monogramgrootte 1 is anders als die van grootte 2 en 3.

Dwarstransportmotieven naaien

- ❖ gebruik de aanschuiftafel als vergroting van het werkoppervlak
- ❖ let op, dat de stof bij het naaien van dwarstransportmotieven gelijkmatig en losjes wordt geleid, zonder dat deze ergens tegenaan stoot of blijft hangen
- ❖ het is belangrijk, dat de naaicomputer het motief kan naaien, zonder dat u aan de stof trekt, tegen de stof duwt of de stof vasthoudt

Balans

- afhankelijk van de stofkwaliteit, het verstevigingsmateriaal en de garenkwaliteit kunnen de steken van de originele vorm afwijken
- met de balans is het mogelijk de steken aan het materiaal aan te passen

TIP

Proeflapje

Een proeflapje met het gewenste garen, de originele stof en het originele verstevigingsmateriaal is altijd de moeite waard!

Monogramgrootte 1

- Steekkeuze: **monogrammen in grootte 1**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

Monogramgrootte 1

- monogrammen in grootte 1 zijn afzonderlijke letters = de naaicomputer hecht het monogram af en stopt
- ❖ met behulp van sjablonen worden de monogrammen geplaatst
- ❖ de monogrammen kunnen handmatig m.b.v. de sjabloon worden geplaatst en gecombineerd of m.b.v. de 16 naarichtungen automatisch worden verbonden

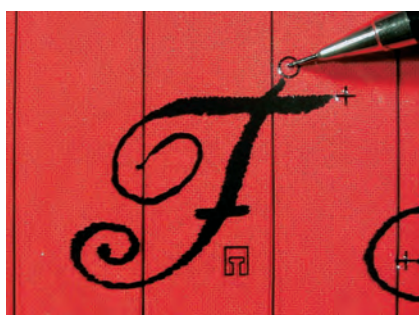

A

Sjablonen als hulpmiddel

- de sjablonen in deze handleiding zijn een hulpmiddel om het monogram op de stof te plaatsen
- alle monogrammen in grootte 1 zijn in de originele grootte op de sjablonen afgebeeld
- het beginpunt van elk motief is met een cirkel, het eindpunt met een kruis gekenmerkt en zijn bovendien elk van een gaatje voorzien (hierdoor kan ook een markering op de stof worden aangebracht)
- de naarichting wordt door het naaivoet-symbool en dunne hulplijnen aangegeven
- de naaivoet moet tijdens het naaien altijd parallel t.o.v. de hulplijnen lopen

Monogramletters met sjabloon handmatig combineren

Monogramletters m.b.v. sjabloon plaatsen

- ❖ plaats de letter met behulp van de sjabloon op de stof
- ❖ breng het beginpunt (cirkel) van het monogram m.b.v. de sjabloon op de stof over

Naaien

- ❖ kies de letter in de enkelmodus
- ❖ zet de dwarstransportvoet overeenkomstig de sjabloon op de stof, zodat de naald in het beginpunt van het monogram steekt
- ❖ naai het monogram

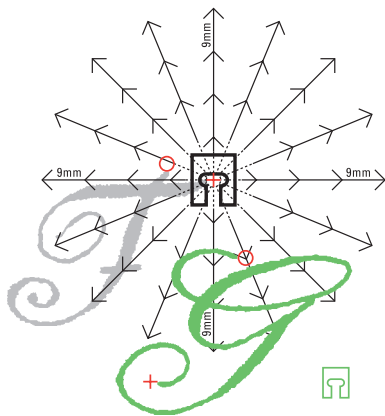
Extra letter m.b.v. de sjabloon toevoegen en naaien

- ❖ plaats een extra letter met behulp van de sjabloon opnieuw op de stof, markeer het beginpunt opnieuw, kies de letter, zet de naaivoet overeenkomstig de sjabloon op de stof en naai de letter

Monogramcombinatie automatisch met 16 naairichtingen verbinden

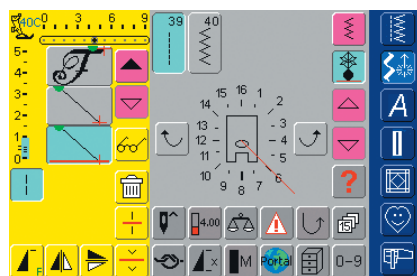
In plaats van de monogramletters handmatig te combineren, kunnen deze met behulp van de sjablonen, alsmede de 16 richtingen automatisch worden verbonden.

Tussenruimten m.b.v. de sjablonen bepalen

- ❖ plaats de sjabloon met de eerste monogramletter (bijv. F) op de stof
- ❖ markeer het begin- en eindpunt van de monogramletter
- ❖ plaats de tweede monogramletter m.b.v. de sjabloon «16 naairichtingen» (dezelfde naairichting als de eerste monogramletter)
  - het naaivoetsymbool, dat in naairichting wijst, ligt op het eindpunt van de eerste monogramletter
  - het beginpunt van de tweede monogramletter (bijv. G) moet op één van de 16 naairichtingen en op een afstandsmarkering (pijlpunt) komen te liggen
- ❖ lees de richting naar het beginpunt van het volgende dwarstransportmotief af en tel het aantal tussenruimten (elk 9 mm)

A

Monogrammen en tussenruimten programmeren

- ❖ kies de gewenste letter in de combatiemodus (bijv. F)
- ❖ kies 16 naairichtingen in de categorie decoratieve steken
- ❖ kies de rechte steek nr. 39 met basisinstelling steeklengte 1 (naait alleen elke 3e steek = 3 mm)
- ❖ voer de voorheen afgelezen richting in
- ❖ activeer de zadelsteek-functie (naait alleen elke 9e steek)
  - een rechte steek nr. 39 (steeklengte 1) in combinatie met de zadelsteek-functie komt met een tussenruimte van 9 mm overeen
- ❖ programmeer het aantal rechte steken (= verbindingssteken) overeenkomstig de getelde tussenruimten
- ❖ schakel de zadelsteek-functie in ieder geval uit
- ❖ kies de tweede letter (bijv. G)
- ❖ naai de enkelherhaling = activeer de functie «Motiefherhaling 1-9x» (cijfer 1 verschijnt)

Monogrammen naaien

- ❖ zet de dwarstransportvoet volgens de sjabloon op de stof, zodat de naald in het beginpunt van het monogram steekt
- de naaicomputer naait de eerste letter (F), naait automatisch de verbindingssteken en stopt automatisch aan het einde van de tweede letter (G)
- de verbindingssteken kunnen aan het einde worden weggeknipt, omdat de monogramletters automatisch worden afgehecht

A

Correcties in de combinatie

Steken invoegen

- een steek wordt altijd boven de cursor ingevoegd
- om aan het begin van een steekcombinatie een steek in te voegen, moet de cursor met de scrollknop naar boven worden geschoven
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige steek in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies een nieuwe steek
- ❖ de steek wordt boven de cursor ingevoegd

Steken wissen

- een steek wordt altijd boven de cursor gewist
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige steek in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies de functie «Wissen»
- de steek is gewist

• «Combinatie opslaan» zie blz. 158 ●●●●●●●●●●

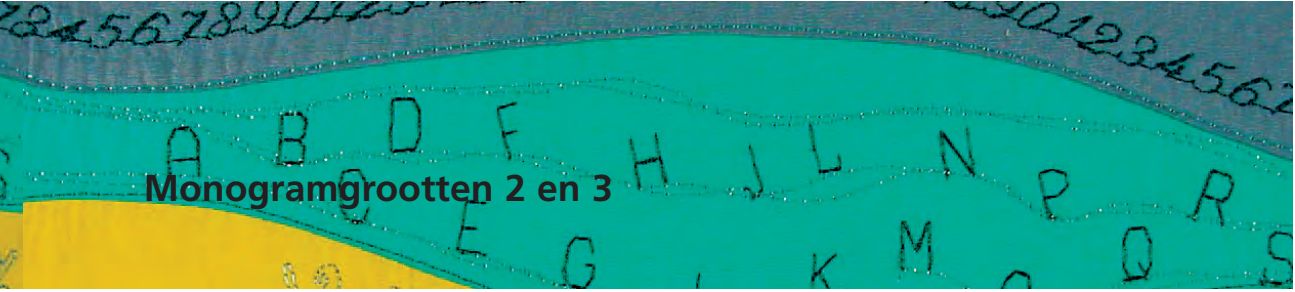
• voor meer informatie m.b.t. het overzicht van de combinatie-inhoud zie blz. 160 ●●●●●●●●●●

TIP

Automatische draadafsnijder

De draden van de dwarstransportmotieven worden automatisch afgehecht. Het is daarom heel handig de draden na het naaien van een dwarstransportmotief met de functie «Automatische draadafsnijder» af te snijden

Monogramgrootten 2 en 3

- Steekkeuze: **monogrammen in de grootte 2 en 3**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
 Garen: **katoen / siergaren**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **dwarstransportvoet nr. 40C**

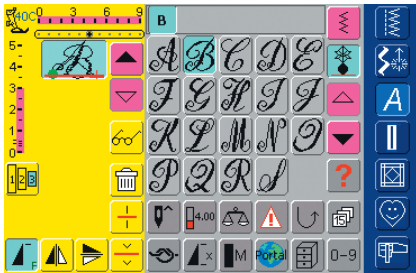

Monogramgrootten 2 en 3

- monogrammen in de grootte 2 en 3 worden doorlopend op een horizontale lijn genaaid
- monogrammen in de grootte 2 en 3 worden op ongeveer dezelfde manier gehandhaafd als 9 mm schrifttekens

A

Monogramgrootten 2 en 3 in de combinatiemodus

Monogramgrootten 2 en 3 combineren

- ❖ open de combinatiemodus
- ❖ kies de gewenste letter
  - de letter verschijnt in het steekbewerkingsveld
  - de cursor staat onder de letter

- ❖ kies de volgende letter en druk op de overeenkomstige knop
  - de tweede letter verschijnt in het steekbewerkingsveld, enz.

- meer informatie m.b.t. het overzicht van de combinatie-inhoud op blz. 160 ●●●●●●

Monogramgrootten 2 en 3 met functies combineren

Schrifttekens en functies combineren - voorbeeld

- ❖ open de combinatiemodus
- ❖ kies letter **B**
  - letter **B** wordt in het steekbewerkingsveld aangetoond
- ❖ kies monogramgrootte 2
- ❖ kies letter **E**
- ❖ kies monogramgrootte 3
- ❖ kies achtereenvolgens de letters **R, N, I, N, A**
  - in het steekbewerkingsveld staat nu «BERNINA»

A

Steekcombinatie als enkelherhaling of meervoudige herhaling

- ❖ tik nadat de combinatie werd gemaakt eenmaal of verschillende malen op de functie «Motiefherhaling 1-9x» (cijfers 1-9 verschijnen op de knop)
- de naaicomputer stopt automatisch nadat het ingevoerde aantal combinaties werd genaaid

Correcties in de combinatie

Steken invoegen

- een steek wordt altijd boven de cursor ingevoegd
- om een steek aan het begin van een combinatie in te voegen, moet de cursor met de scrolpijl naar boven worden verschoven
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige steek in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies een nieuwe steek
- de steek wordt boven de cursor ingevoegd

Steek wissen

- een steek wordt altijd boven de cursor gewist
- ❖ activeer de gewenste plaats: kies de overeenkomstige steek in het steekbewerkingsveld of scrol
- ❖ kies de functie «Wissen»
- steek is gewist

• «Combinatie opslaan» zie blz. 158 ●●●●●●●●●●

• meer informatie m.b.t. het overzicht van de combinatie-inhoud op blz. 160 ●●●●●●●●●●

Overzicht knoopsgaten **110**

Knoopsgat-functies **111**

Wetenswaardigheden **112**

Knoopsgaten met vuldraad **114**

Automatisch knoopsgat **116**

Alle soorten met directe lengte-invoer
• Standaardknoopsgaten en stretch-
knoopsgaten met knoop-meetsysteem

Knoopsgat in het blijvend
geheugen **118**

Automatische knoopsgaten
(standaard en stretch) **119**
zonder stekenteller-knoopsgat

Automatische ajour-, oog- en
afgeronde knoopsgaten **121**
zonder stekenteller-knoopsgat

Stekenteller-knoopsgat **123**

Handmatig 4- of 6-fase
knoopsgat **125**
Alle soorten knoopsgaten • Afgeronde
knoopsgaten en oogknoopsgaten naaien

Stiksteekknoopsgat **127**

Gepaspelleerd knoopsgat **129**

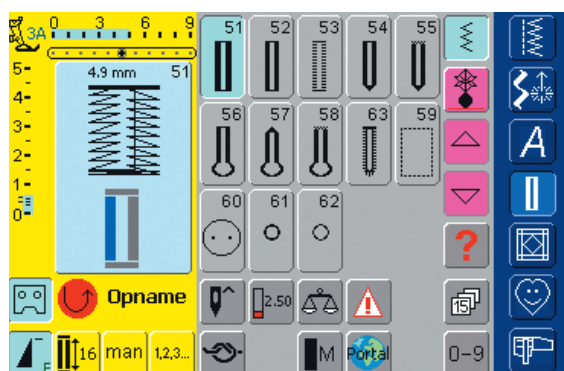
Decoratieve knoopsgaten **131**

Knoop-aanzetprogramma **132**

Ogen **133**

Knoopsgaten

Steekoverzicht

Overzicht

Toepassing van knoopsgaten

51 Standaardknoopsgat
voor lichte tot middelzware stoffen; blouses, jurken, beddengoed, enz.

52 Standaardknoopsgat smal
voor lichte tot middelzware materialen; blouses, jurken, kinder- en babykleding, knutselwerk

53 Stretchknoopsgat
voor alle zeer elastische tricotstoffen van katoen, wol, zijde en synthetische vezels

54 Afgerond knoopsgat met normale trems
voor middelzware tot zware stoffen van verschillende soorten materiaal; jurken, jassen, mantels, regenkleding

55 Afgerond knoopsgat met dwarstrens
voor middelzware tot zware stoffen van verschillende soorten materiaal; jurken, jassen, mantels, regenkleding

56 Oogknoopsgat met normale trems
voor zware stoffen (niet-rekbaar); jassen, mantels, vrijetijdskleding

57 Oogknoopsgat met spitse trems
voor stevige stoffen (niet-rekbaar); jassen, mantels, vrijetijdskleding

58 Oogknoopsgat met dwarstrens
voor stevige stoffen (niet-rekbaar); jassen, mantels, vrijetijdskleding

59 Ajourknoopsgat
voor lichte tot middelzware stoffen van geweven materiaal; blouses, jurken, vrijetijdskleding, beddengoed

59 Stiksteekknoopsgat
programma voor het voorstikken van knoopsgaten, zakopeningen, voor het verstevigen van knoopsgaten, speciaal voor knoopsgaten in leer of kunstleer

60 Knoop-aanzetprogramma
voor het aanzetten van knopen met 2 en 4 gaatjes

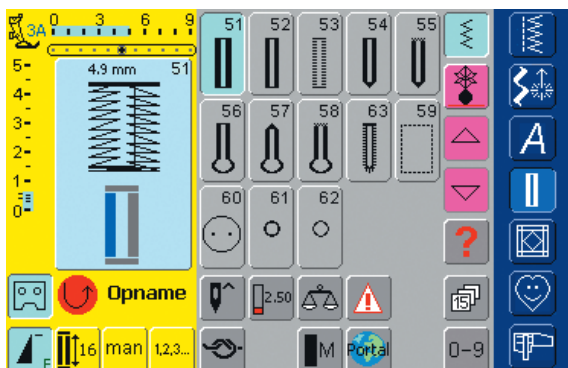
61 Oog met kleine zigzag
als opening voor koorden en smalle banden; voor decoratief naaiwerk

62 Oog met rechte steek
als opening voor koorden en smalle banden; voor decoratief naaiwerk

Algemene informatie

Knoopsgaten zijn praktische sluitingen, maar kunnen ook als versiering worden aangebracht. De artista 730 heeft een aanzienlijk aantal knoopsgatprogramma's. Alle knoopsgaten kunnen op verschillende manieren worden genaaid en geprogrammeerd.

Knoopsgaten / knoop-aanzetprogramma / ogen

- ❖ tik op de knop «Knoopsgaten»
- op het beeldscherm verschijnt een compleet overzicht van de verschillende knoopsgaten en ogen

Knoopsgat / Knoop-aanzetprogramma / Oog kiezen

- ❖ tik het gewenste programma aan
- het gekozen knoopsgat, oog of het knoop-aanzetprogramma is geactiveerd

• meer informatie over de toepassing op blz. 116–133

Functies in het knoopsgatprogramma

De volgende functies verschijnen op de linker functiebalk, zodra een knoopsgat (nr. 51-59 en 63) is gekozen.

Knoopsgat lengte programmeren

- de knop wordt automatisch blauw geaccentueerd (= actief) als een knoopsgat wordt gekozen
- met de achteruitnaaitoets op het frame kan de lengte van een knoopsgat direct worden vastgelegd

- als het knoopsgat is geprogrammeerd, wordt de functie uitgeschakeld (niet-actief, geel)
- als een nieuwe lengte geprogrammeerd moet worden, moet de functie opnieuw worden gekozen

Knoopsgat lengte m.b.v. cijfers invoeren (mm) of on-screen-knoopmeting

- ❖ tik op de knop om het speciale beeldscherm te openen
- ❖ voer de knoopsgat lengte (lengte opening in mm) m.b.v. de steeklengte- of steekbreedteknop direct in
- ❖ houd de knoop voor de knoopmeting tegen de linker onderhoek
- ❖ knoopsgat lengte wordt verkregen door de blauwe cirkel aan de knoopgrootte aan te passen (m.b.v. de steeklengte- of steekbreedteknop)

- voor de knoophoogte worden automatisch 2 mm toegevoegd (alleen bij on-screen-knoopmeting)

Toepassing:

- eenvoudige manier de knoopsgat lengte te bepalen d.m.v. het direct invoeren van de lengte in mm of door knoopmeting op het beeldscherm

Handmatig knoopsgat

- ❖ tik op de knop om het speciale beeldscherm te openen
- ❖ naai het handmatige knoopsgat in 4 of 6 stappen (afhankelijk van het soort knoopsgat)

Toepassing:

- voor afzonderlijke handmatige knoopsgaten
- bestaande knoopsgaten verstellen

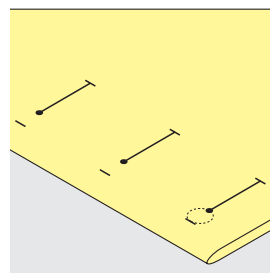
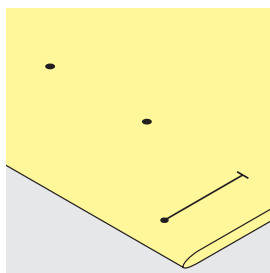
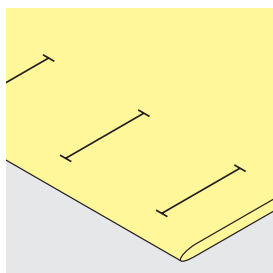

Stekenteller-knoopsgat

- ❖ kies het knoopsgat
- ❖ tik de «Stekenteller»-knop
- stekenteller-knoopsgat wordt geactiveerd
- ❖ druk na het bereiken van de gewenste lengte (eerste knoopsgatkordon) op de externe achteruitnaaitoets
- nadat de lengte van het tweede kordon m.b.v. de achteruitnaaitoets werd bepaald, wisselt het beeldscherm naar «auto stekenteller»
- het gekozen knoopsgat is geprogrammeerd

Wetenswaardigheden en belangrijke informatie over het knoopsgat

Knoopsgaten markeren

Handmatige knoopsgaten

- knoopsgatvoet nr. 3C
- ❖ geef de lengte voor handmatige knoopsgaten op de gewenste plaats aan

Automatische knoopsgaten

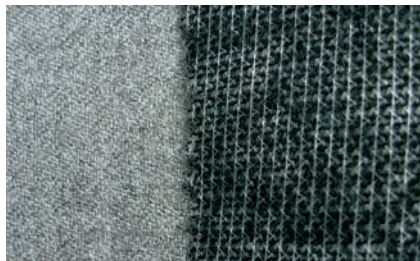
- automatische knoopsgatvoet nr. 3A
- ❖ geef de lengte van het eerste knoopsgat aan
- nadat het eerste knoopsgat werd genaaid, is de lengte geprogrammeerd
- ❖ markeer het beginpunt voor alle andere knoopsgaten
- knoopsgat lengte = lengte van de opening in mm

Oogknoopsgaten

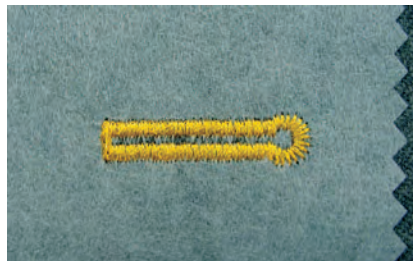
- markeer alleen de kordonlengte
- de lengte van het oog wordt extra genaaid

Verstevigingsmateriaal voor knoopsgaten

1

2

Automatische knoopsgaten

- ❖ gebruik altijd verstevigingsmateriaal (1), zodat de knoopsgaten er mooi uitzien
- het verstevigingsmateriaal moet bij de stof passen, niet omgekeerd

- ❖ bij dikke, hoogpolige stoffen kan borduurvlies worden gebruikt (2), de stof wordt dan beter getransporteerd

Knoopsgaten naaien

Proeflapje

- ❖ maak het proefknoopsgat altijd op een stuk van de originele stof
- ❖ gebruik hetzelfde verstevigingsmateriaal als bij het origineel
- ❖ kies hetzelfde soort knoopsgat
- ❖ naai het knoopsgat in dezelfde richting (in de lengte of dwars)

Correcties

- de kordonbreedte kan door wijziging van de steekbreedte worden aangepast
- de dichtheid van het kordon kan door wijziging van de steeklengte worden aangepast
- de wijziging van de steeklengte heeft invloed op beide kordons (steken dichter op of verder uit elkaar), zowel bij automatische als handmatige knoopsgaten

Draadspanning bij knoopsgaten

- de draadspanning wordt automatisch ingesteld als het knoopsgat wordt gekozen
- de bovendraadspanning is iets lossler
- hierdoor lijkt het alsof het knoopsgatkordon aan de bovenkant iets gewelfd is; het knoopsgat ziet er mooier uit

Balans bij knoopsgaten

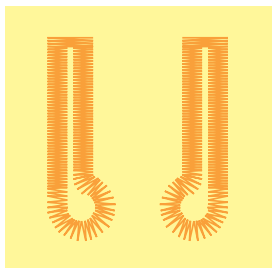

Balans bij LMS standaardknoopsgat

- de balans heeft dezelfde invloed op beide kordons

Balans bij LMS oog- of afgerond knoopsgat

- de balans heeft dezelfde invloed op beide kordons
- het oog of de ronding wordt als volgt uitgebalanceerd:
  - ❖ naai rechte steken vooruit tot de naaicomputer naar het oog of de ronding omschakelt, zet de naaicomputer dan stil
  - ❖ tik op de «Balans»-knop en pas nu de afbeelding in het rechtergedeelte van het balansbeeldscherm m.b.v. de steeklengteknop aan het genaaide knoopsgat aan:

A

B

A

B

Balans bij stekenteller-knoopsgat

- elke balanswijziging heeft een verschillende invloed op beide kordons: linkerkordon te dicht (afb. A):
  - ❖ draai de steeklengteknop tegen de wijzers van de klok in = linkerkordon wordt langer, rechterkordon wordt korter

- Oog naar rechts vervormd (afb. A):
  - ❖ draai de steeklengteknop tegen de wijzers van de klok in
- Oog naar links vervormd (afb. B):
  - ❖ draai de steeklengteknop met de wijzers van de klok mee
  - ❖ tik op «OK» en naai het knoopsgat af

Balans bij handmatig standaardknoopsgat

- de balans heeft dezelfde invloed op beide kordons

Balans bij handmatig oog- of afgerond knoopsgat

- elke balanswijziging heeft een verschillende invloed op beide kordons (zie afbeelding bij het stekentellerknoopsgat)
- het oog of de ronding wordt als volgt uitgebalanceerd:

- Oog naar links vervormd (afb. B):
  - ❖ draai de steeklengteknop tegen de wijzers van de klok in
- Oog naar rechts vervormd (afb. A):
  - ❖ draai de steeklengteknop met de wijzers van de klok mee

Aanbeveling

- ❖ maak een proefknoopsgat op een lapje van de originele stof

Balans wissen

- ❖ druk op «Reset» op het speciale balansbeeldscherm of op de externe «clr»-toets («clr» wist ook het geprogrammeerde knoopsgat uit!)

Attentie:

Bij alle LMS (Lengte-Meet-Systeem) en handmatige knoopsgaten kan elke afzonderlijke knoopsgatsequentie afzonderlijk worden uitgebalanceerd. Bij de stekenteller-knoopsgaten heeft de balans een verschillende invloed op beide kordons (links en rechts): door aanpassing van de kordons wordt het oog of de ronding automatisch ook veranderd.

Oog naar rechts vervormd (afb. A):

- ❖ draai de steeklengteknop tegen de wijzers van de klok in

Oog naar links vervormd (afb. B):

- ❖ draai de steeklengteknop met de wijzers van de klok mee
- ❖ tik op «OK» en naai het knoopsgat af

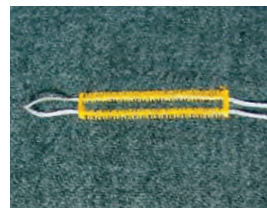
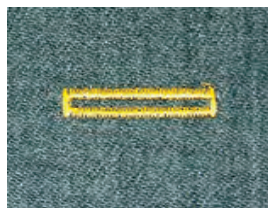
linkerkordon niet dicht genoeg (afb. B):

- ❖ draai de steeklengteknop met de wijzers van de klok mee = linkerkordon wordt korter, rechterkordon wordt langer
- ❖ programmeer het knoopsgat na elke balanswijziging opnieuw

Knoopsgat met vuldraad

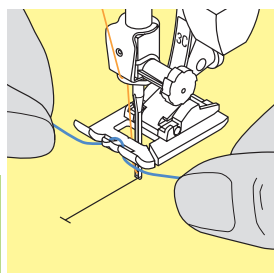
Vuldraad

- een vuldraad verstevigt het knoopsgat en geeft het een mooie vorm
- de lus van de vuldraad moet aan de kant van het knoopsgat liggen, die het meest aan slijtage onderhevig is
- leg de stof overeenkomstig onder de naaivoet

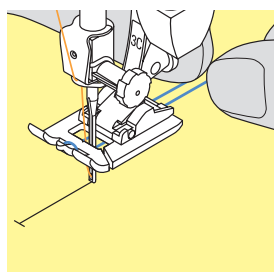
Ideaal materiaal voor vuldraad:

- parelgaren nr. 8
- stevig handnaaigaren
- dun haakgaren

Vuldraad aan naaivoet nr. 3C hangen

- ❖ zet de naald bij knoopsgatbegin in de stof
- ❖ zet de naaivoet omhoog
- ❖ hang de vuldraad over de middelste punt aan de voorkant van de knoopsgatvoet

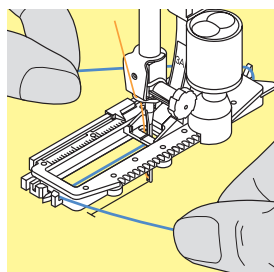
- ❖ leg beide uiteinden van het garen in de gleuven onder de naaivoet en trek ze naar achteren
- ❖ zet de knoopsgatvoet naar beneden

Naaien

- ❖ naai het knoopsgat zoals gewoonlijk, zonder de vuldraad vast te houden
- ❖ de knoopsgatkordons komen over de vuldraad te liggen

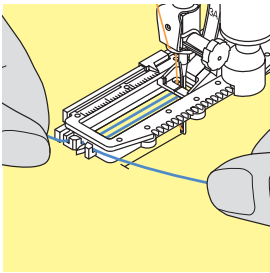
TIP

Met naaivoet nr. 3C kunnen ook oog- en afgeronde knoopsgaten met een vuldraad worden verstevigd.

Vuldraad in de automatische knoopsgatvoet nr. 3A hangen

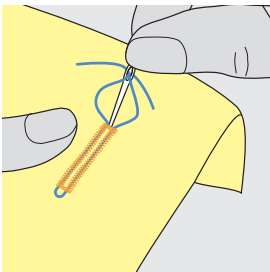
- ❖ zet de naald bij knoopsgatbegin in de stof
- ❖ zet de naaivoet omhoog
- ❖ leg de vuldraad onder de naaivoet naar rechts
- ❖ leg de vuldraad over het palletje achter op de naaivoet

- ❖ trek de vuldraad links onder de naaivoet door naar voren
- ❖ trek de uiteinden elk in een klemgleuf aan de voorkant van de naaivoet

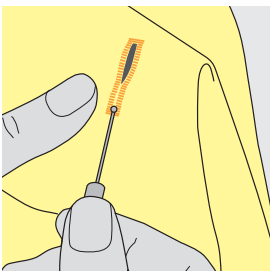
Naaien

- ❖ naai het knoopsgat zoals gewoonlijk
- ❖ houd de vuldraad niet vast
- ❖ de knoopsgatkordons komen over de vuldraad te liggen

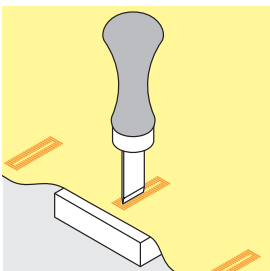
Vuldraad fixeren

- ❖ trek aan de vuldraad tot de lus in de trems verdwijnt
- ❖ trek de uiteinden naar de achterkant van de stof (m.b.v. een handnaainaald) en knoop of naai ze vast

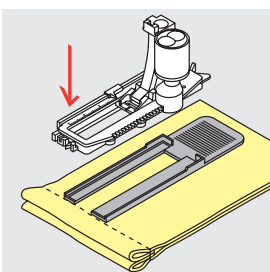
Knoopsgat opensnijden

- ❖ snijd het knoopsgat met het tornmesje vanaf de uiteinden naar het midden toe open
- ❖ als extra veiligheidsmaatregel kan bij korte knoopsgaten een kopspeid bij de trems in de stof worden gestoken, zodat de trems niet wordt doorgesneden

Knoopsgatbijtel (speciaal accessoire)

- ❖ leg de stof op een stukje hout
- ❖ zet de knoopsgatbijtel tussen de beide kordons van het knoopsgat
- ❖ druk de knoopsgatbijtel met de hand of met een hamer naar beneden

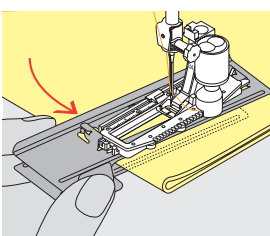

Knoopsgat dwars t.o.v. de stofrand naaien

Nivelleerplaatje voor knoopsgaten (speciaal accessoire)

- als een knoopsgat dwars t.o.v. de stofrand moet worden genaaid, is het raadzaam een nivelleerplaatje te gebruiken

- ❖ nivelleerplaatje van achteren tot aan de verdikking tussen het naaiwerk en de knoopsgatvoet leggen en naar voren schuiven
- met behulp van dit toebehoren ligt de naaivoet mooi plat; het knoopsgat lukt perfect

Voor het naaien van een knoopsgat in moeilijk materiaal is het raadzaam de transporthulp (in enkele landen alleen als speciaal accessoire verkrijgbaar) te gebruiken. Dit accessoire kan alleen met de automatische knoopsgatvoet nr. 3A worden gebruikt.

Automatisch knoopsgat (alle soorten) met directe lengte-invoer

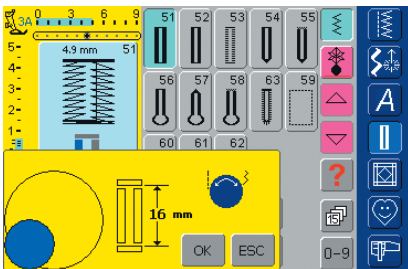
- voer de knoopsgat lengte (opening in mm) direct m.b.v. de steeklengte- of steekbreedteknop in
- voor alle knoopsgatlengten van 4 mm tot de maximale lengte

Knoopsgat lengte invoeren

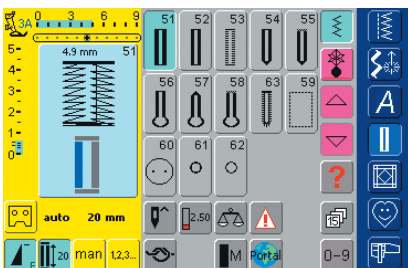
- met de automatische knoopsgatvoet nr. 3A kan het knoopsgat op een bepaalde lengte worden genaaid
- ❖ kies het gewenste knoopsgat
- ❖ tik de functie «Lengte-invoer» aan

Toepassingen

Knoopsgat lengte bepalen

- een speciaal beeldscherm verschijnt
- ❖ voer de knoopsgat lengte met de steekbreedte- of steeklengteknop in
- de ingevoerde lengte wordt tussen de beide pijlen aangetoond

- ❖ bevestig de gewenste lengte met «OK», het beeldscherm wisselt automatisch
- «auto» en de geprogrammeerde lengte in mm verschijnen op het beeldscherm
- knoopsgat lengte = opening in mm

Correcties

- ❖ voer de nieuwe lengte zoals boven beschreven in

Terug naar het knoopsgatmenu

- ❖ tik op «ESC» om naar het knoopsgatbeeldscherm terug te keren

clr

Geprogrammeerde knoopsgaten wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of tik op «Opname»
- «auto» verdwijnt en «Opname» verschijnt
- een nieuwe knoopsgat lengte kan worden geprogrammeerd

Automatisch knoopsgat (standaard en stretch) met knoop-meetsysteem

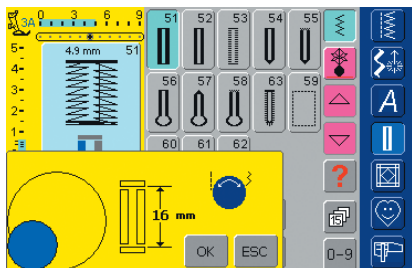

Om de grootte van het knoopsgat te berekenen, wordt de knoop tegen het beeldscherm gehouden. De knoopsgat lengte wordt met de steekbreedte- of steeklengteknop bepaald.

Knoop-meetsysteem activeren

- ❖ kies het gewenste knoopsgat
- ❖ tik op de functie «Lengte-invoer»

Knoopgrootte bepalen

- er verschijnt een speciaal beeldscherm
- ❖ houd de knoop tegen de linker onderhoek van het beeldscherm
- ❖ gebruik de externe steekbreedte- of steeklengteknop om de gekleurde cirkel aan de knoop aan te passen
- de knoopgrootte wordt tussen de beide pijlen in mm weergegeven (bijv. 16 mm)
- bevestig de juiste grootte met «OK», het beeldscherm wisselt automatisch

Terug naar het knoopsgatmenu

- ❖ met «ESC» terug naar het knoopsgatbeeldscherm; de oorspronkelijke instelling blijft behouden

Knoopsgatgrootte

- de naaicomputer berekent de lengte van het knoopsgat direct aan de hand van de diameter van de knoop
- 2 mm worden automatisch voor de knoophoogte toegevoegd

Correctie bij dikke knopen

- ❖ bij dikke, bolle knopen de gekleurde cirkel ong. 1 tot 4 mm (afhankelijk van de knoophoogte) groter maken dan de knoop

Proefknoopsgat

- ❖ maak een proefknoopsgat op een stukje van de originele stof met verstevigingsmateriaal
- ❖ snijd het knoopsgat open
- ❖ schuif de knoop door het knoopsgat
- ❖ pas de knoopsgatlengte eventueel aan

Geprogrammeerde knoopsgaten wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of tik op «Opname»
- «auto» verdwijnt en «Opname» verschijnt
- er kan een nieuwe knoopsgatlengte worden geprogrammeerd

Knoopsgat in het blijvend geheugen

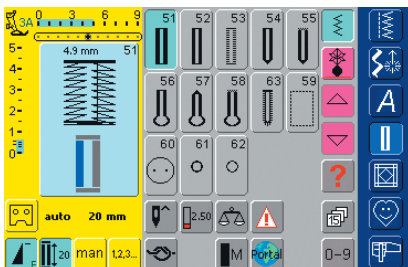
Dit programma kan alleen bij reeds geprogrammeerde «auto»-knoopsgaten worden gebruikt.

Knoopsgat opslaan

- ❖ tik op het knoopsgat in het steekbewerkingsveld (links op het beeldscherm)
- een extra melding verschijnt
- ❖ tik op «Opslaan» = het knoopsgat is in het blijvend geheugen opgeslagen

• meer informatie m.b.t. «gewenst automatisch knoopsgat programmeren» op blz. 116, 117 ●●●●●●●●

Opgeslagen knoopsgat oproepen

- ❖ kies het gewenste soort knoopsgat
- de knoopsgat lengte verschijnt op de «Lengte-invoer»-knop
- ❖ tik op de «Lengte-invoer»-knop en bevestig de opgeslagen lengte die op het beeldscherm verschijnt met «OK»
- «auto» en de lengte in mm worden op het beeldscherm weergegeven

Opgeslagen knoopsgat veranderen

- ❖ kies het gewenste soort knoopsgat
- ❖ tik op de «Lengte-invoer»-knop
- verander de lengte van het opgeslagen knoopsgat op het beeldscherm dat wordt geopend; bevestig met «OK»
- ❖ sla het knoopsgat zoals boven beschreven op
- de nieuwe lengte van het knoopsgat vervangt de reeds geprogrammeerde lengte

Opgeslagen knoopsgat wissen

- ❖ kies het gewenste soort knoopsgat
- ❖ tik op de «Lengte-invoer»-knop en programmeer een nieuwe lengte of tik op het afgebeelde knoopsgat in het steekbewerkingsveld
- een extra melding verschijnt
- ❖ tik op «Reset» = het opgeslagen knoopsgat is gewist
- er kan een nieuwe knoopsgat lengte worden geprogrammeerd

Automatische standaard- en stretchknoopsgaten zonder stekenteller-knoopsgat

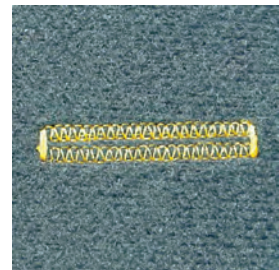
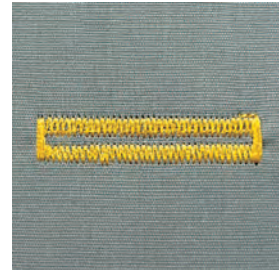

- Steekkeuze: **standaard- en stretchknoopsgaten nr. 51, 52, 53**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **katoen / polyester**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **automatische knoopsgatvoet nr. 3A**

Automatisch knoopsgat

- bij het gebruik van de automatische knoopsgatvoet nr. 3A wordt de knoopsgat lengte automatisch via de lens op de naaivoet geregistreerd en schakelt bij maximale lengte automatisch om
- voor alle knoopsgat lengten van 4 mm tot de maximale lengte, die met de steekbreedte- of steeklengteknop kunnen worden ingesteld

Attentie:

Beide knoopsgatkordons worden in dezelfde richting genaaid.

Knoopsgatlengte = knoopsgatopening in mm.

Standaard- en stretchknoopsgat naaien

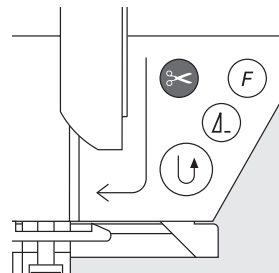
Eerste kordon naaien

- het genaaide knoopsgatgedeelte wordt in het steekbewerkingsveld weergegeven
- ❖ naai het eerste kordon vooruit, stop bij de gewenste lengte

Knoopsgat programmeren

- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame
- «auto» en de geprogrammeerde lengte (in mm) verschijnen op het beeldscherm = de knoopsgatlengte is geprogrammeerd

Knoopsgat-automaat

De naaicomputer naait automatisch:

- de rechte steken achteruit
- de 1e trens
- het 2e kordon vooruit
- de 2e trens
- de afhechtsteken. De naaicomputer stopt en schakelt automatisch terug naar knoopsgatbegin.

Alle volgende knoopsgaten worden nu automatisch op dezelfde lengte genaaid (zonder op de achteruitnaaitoets te drukken)

Belangrijk bij een foutieve handeling

- ❖ tik op de functie «Motiefbegin»
- de naaicomputer schakelt het programma weer terug naar knoopsgatbegin

clr

Opgeslagen knoopsgaten wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of tik op «Opname»
- «auto» verdwijnt en «Opname» verschijnt
- er kan een nieuwe knoopsgat lengte worden geprogrammeerd

TIP

Elk knoopsgat exact hetzelfde

Dankzij de knoopsgatautomaat worden alle knoopsgaten precies even lang en even mooi.

Markeringen

Dankzij de knoopsgatautomaat hoeft u alleen de beginpunten te markeren - een echte tijdbesparing.

TIP

Mooie knoopsgaten

Naai alle knoopsgaten met dezelfde snelheid (met de functie «Motorsnelheid» evt. verminderen); hierdoor worden de kordons mooi gelijkmatig.

Automatische ajour-, oog- en afgeronde knoopsgaten zonder stekenteller-knoopsgat

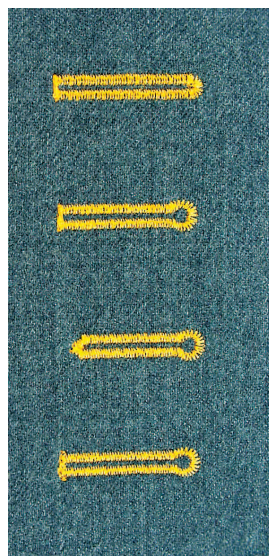

- Steekkeuze: **afgerond knoopsgat/ajourknoopsgat nr. 54 + 55 + 63 en oogknoopsgaten nr. 56–58**
 Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
 Garen: **katoen / polyester**
 Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
 Naaivoet: **automatische knoopsgatvoet nr. 3A**

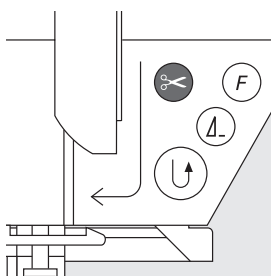

Automatisch knoopsgat

- bij het gebruik van de automatische knoopsgatvoet nr. 3A wordt de lengte van het knoopsgat automatisch via de lens op de naaivoet gemeten (voor een exacte duplicatie) en schakelt bij maximale lengte automatisch om

Afgerond knoopsgat en oogknoopsgat naaien

Rechte steken naaien

- het genaaide knoopsgatgedeelte wordt in het steekbewerkingsveld weergegeven
- ❖ naai rechte steken vooruit, stop de naaicomputer op de gewenste lengte

Knoopsgat programmeren

- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame
- «auto» en de geprogrammeerde lengte (in mm) verschijnen op het beeldscherm (= de knoopsgatlengte is geprogrammeerd)

Knoopsgat-automaat

De naaicomputer naait automatisch:

- de ronding of het oog
- het 1e kordon achteruit
- rechte steken vooruit
- het 2e kordon achteruit
- de trens
- de afhechsteken, stopt en schakelt automatisch terug naar knoopsgatbegin

Alle volgende knoopsgaten worden nu automatisch op dezelfde lengte genaaid (zonder op de achteruitnaaitoets te drukken)

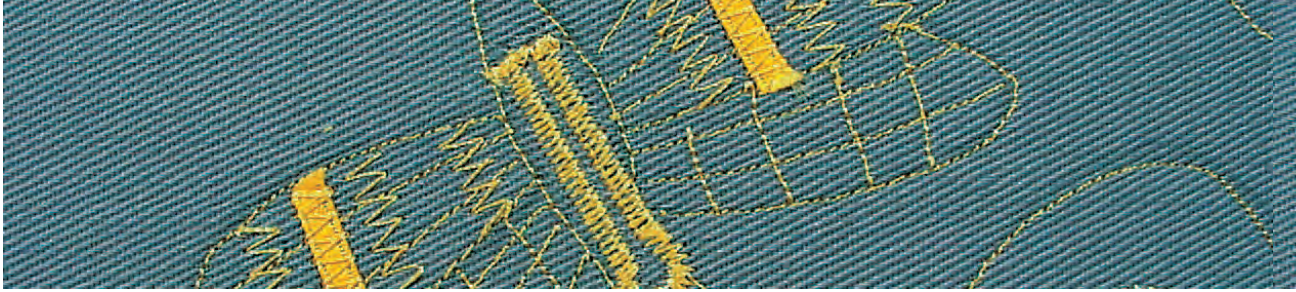

Belangrijk bij een foutieve handeling

- ❖ tik op de functie «Motiefbegin»
- de naaicomputer schakelt het programma weer terug naar knoopsgatbegin

Attentie:
Beide knoopsgatkordons worden in dezelfde richting genaaid.
Knoopsgatlengte = knoopsgatopening in mm.

Ajourknoopsgat nr. 63 naaien

Lengte van het eerste kordon

- ❖ naai het kordon tot de gewenste lengte
- ❖ zet de naaicomputer stil

Knoopsgat programmeren

- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame
- «auto» en de geprogrammeerde lengte (in mm) verschijnen op het beeldscherm (= de knoopsgatlengte is geprogrammeerd)

Knoopsgat-automaat

De naaicomputer naait automatisch:

- de ronding
- het 2e kordon achteruit
- de trens, de afhechsteken en stopt automatisch

Alle volgende knoopsgaten worden nu automatisch (zonder op de achteruitnaaitoets te drukken) op dezelfde lengte genaaid.

clr Opgeslagen knoopsgaten wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of op «Opname»
- «auto» verdwijnt en «Opname» verschijnt
- er kan een nieuwe knoopsgatlengte worden geprogrammeerd

TIP

Oogknoopsgaten dubbel naaien

- in dikke stoffen kunnen oogknoopsgaten dubbel worden genaaid, hierbij wordt de eerste fase met een grotere steeklengte genaaid (uitzondering: oogknoopsgat met spitse trens)
- ❖ naaiwerk na het naaien van het eerste knoopsgat niet verschuiven; alleen nogmaals het pedaal indrukken

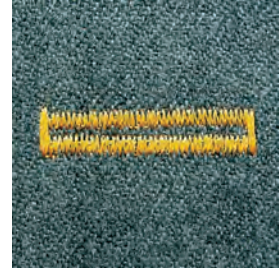
TIP

Mooie knoopsgaten

- ❖ gebruik altijd het passende verstevigingsmateriaal, zodat de knoopsgaten er perfect uitzien
- met een vuldraad worden knoopsgaten bijzonder mooi

Stekenteller-knoopsgat voor alle soorten knoopsgaten

- Steekkeuze: **knoopsgaten (alle soorten)**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **knoopsgatvoet nr. 3C of
automatische knoopsgatvoet nr. 3A**

Stekenteller-knoopsgat

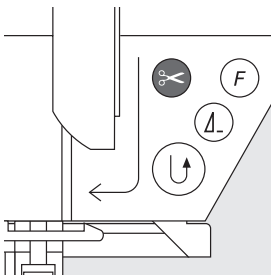
- ❖ kies het knoopsgat
- ❖ **1,2,3...** tik op de functie «Stekenteller» = de naaicomputer registreert het stekenteller-knoopsgatprogramma
- de knoopsgat lengte wordt nu via de stekenteller bepaald

Attentie:

Het eerste (linker) knoopsgatkordon wordt vooruit, het tweede (rechter) kordon wordt achteruit genaaid.

Het stekenteller-knoopsgat kan niet in het blijvend geheugen worden opgeslagen.

Stekenteller-knoopsgat naaien

- ❖ naai met een regelmatige snelheid

Lengte van het 1e kordon

- ❖ naai het kordon tot de gewenste lengte
- ❖ zet de naaicomputer stil

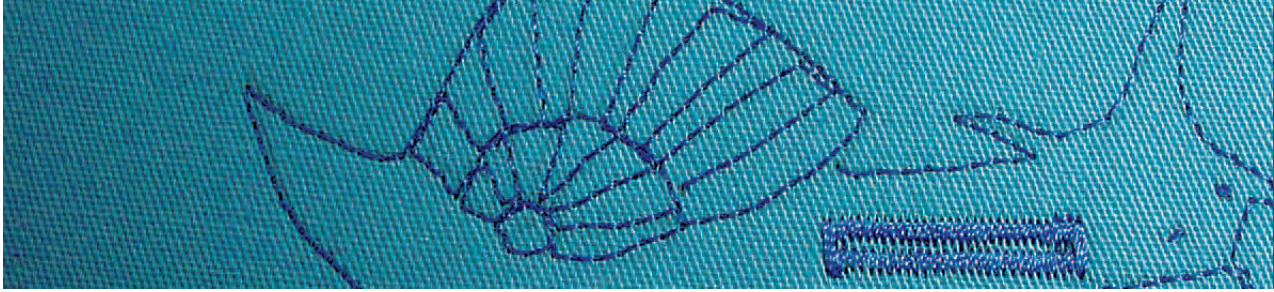
- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame

Trens, 2e kordon achteruit

- ❖ naai de trens onder en het tweede kordon achteruit
- ❖ zet de naaicomputer op de hoogte van de eerste steek stil
- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame

Trens, afhechtsteken

- de naaicomputer naait de bovenste trens, de afhechtsteken en stopt automatisch
- «auto» en «Stekenteller» verschijnen op het beeldscherm
- het knoopsgat is opgeslagen
- elk volgend knoopsgat wordt nu exact hetzelfde als het geprogrammeerde knoopsgat genaaid

clr Opgeslagen knoopsgaten wissen

- ❖ druk op de externe «clr»-toets of op «Opname»
- «auto» verdwijnt en «Opname» verschijnt
- er kan een nieuwe knoopsgat lengte worden geprogrammeerd

Correcties

- ❖ na het veranderen van steeklengte, steekbreedte of balans moet het knoopsgat opnieuw worden geprogrammeerd

Attentie:

Geprogrammeerd knoopsgat op een andere stof

- een stekenteller-knoopsgat kan er op een ander soort materiaal heel anders uitzien
- programmeer het knoopsgat opnieuw als u een ander soort materiaal gebruikt
- het is raadzaam een proeflapje met het originele materiaal te maken

TIP

Diverse knoopsgaten met knoopsgatvoet nr. 3C

Ideaal voor knoopsgaten, waarbij de automatische knoopsgatvoet nr. 3A niet kan worden gebruikt.

TIP

Mooie knoopsgaten

- naai altijd met dezelfde snelheid; de kordons worden mooi gelijkmatig
- met een gemiddelde snelheid krijgt u het beste resultaat (met de functie «Motorsnelheid» evt. verminderen)

TIP

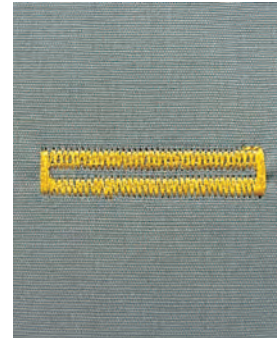
Markeringen

Dankzij de «auto»-functie hoeft u alleen het beginpunt van de knoopsgaten aan te geven - een echte tijdbesparing.

Handmatig 4- of 6-fase knoopsgat (alle soorten knoopsgaten)

Steekkeuze: **alle soorten knoopsgaten**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **knoopsgatvoet nr. 3C**

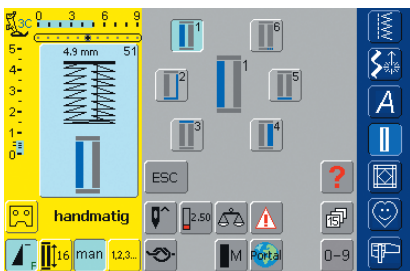
Attentie:
Handmatige knoopsgaten zijn geschikt voor eenmalig gebruik of voor het verstellen van bestaande knoopsgaten.
Het aantal stappen is afhankelijk van het soort knoopsgat.

Een handmatig knoopsgat kan niet in het geheugen worden opgeslagen.

man

Handmatig knoopsgat oproepen

- ❖ kies het gewenste knoopsgat
- ❖ tik op «man» = handmatig (manueel)

Symbolen voor de verschillende fasen

- op het beeldscherm verschijnen de verschillende fasen van het gekozen knoopsgat
- fase «1» is geactiveerd
- het standaardknoopsgat heeft 6 fasen
- het afgeronde, oog- en ajourknoopsgat hebben 4 fasen
- de geactiveerde fase wordt in het midden weergegeven

TIP

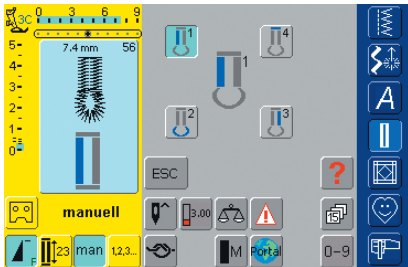
Knoopsgaten verstellen

- er kunnen fasen worden overgeslagen
- naai alleen de noodzakelijke fasen over het bestaande knoopsgat

4- en 6-fase knoopsgat naaien

Afgeronde knoopsgaten en oogknoopsgaten

4-fase knoopsgat naaien

- fase «1» is geactiveerd
- ❖ naai het eerste kordon
- ❖ zet de naaicomputer bij de gewenste lengte stil
- ❖ tik fase «2» op het beeldscherm aan
- de naaicomputer naait de ronding of het oog
- ❖ tik fase «3» aan
- de naaicomputer naait het 2e kordon achteruit
- ❖ zet de naaicomputer op de hoogte van de eerste steek stil
- ❖ tik fase «4» aan
- de naaicomputer naait de bovenste trens en hecht automatisch af
- de lengte van de kordons wordt tijdens het naaien handmatig bepaald
- trens, ronding en afhechtsteken zijn voorgeprogrammeerd

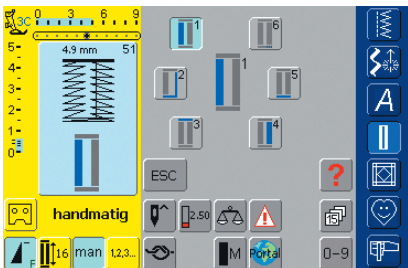
Attentie:

De afbeelding op het beeldscherm is voor het afgeronde knoopsgat en oogknoopsgat hetzelfde.

Programma verlaten

- ❖ tik op «ESC»
- het oorspronkelijke knoopsgatbeeldscherm verschijnt

6-fase knoopsgat naaien

- fase «1» is geactiveerd
- ❖ naai het 1e kordon
- ❖ zet de naaicomputer bij de gewenste lengte stil
- ❖ tik fase «2» aan
- de naaicomputer naait rechte steken achteruit
- ❖ zet de naaicomputer bij de eerste steek van het eerste kordon stil
- ❖ tik fase «3» aan
- de naaicomputer naait de bovenste trens en stopt automatisch
- ❖ tik fase «4» aan
- de naaicomputer naait het tweede kordon
- ❖ zet de naaicomputer stil
- ❖ tik fase «5» aan
- de naaicomputer naait de onderste trens en stopt automatisch
- ❖ tik fase «6» aan
- de naaicomputer naait afhechtsteken en stopt automatisch
- ❖ bepaal de kordonlengten zelf
- de trens en afhechtsteken zijn geprogrammeerd

Attentie:

Er worden 6 trenssteken genaaid; de naaicomputer stopt automatisch. Indien er meer dan 6 trenssteken moeten worden genaaid, het pedaal opnieuw indrukken.

Stiksteekknoopsgat

- Steekkeuze: **stiksteekknoopsgat nr. 59**
- Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
- Garen: **katoen / polyester**
- Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
- Naaivoet: **knoopsgatvoet nr. 3C of automatische knoopsgatvoet nr. 3A**

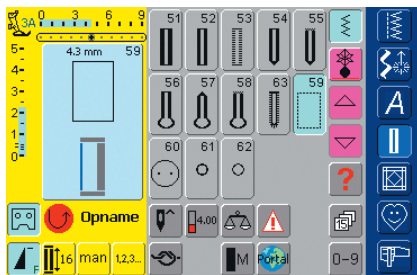

Automatisch programma met de automatische knoopsgatvoet nr. 3A

Bij het gebruik van de automatische knoopsgatvoet nr. 3A wordt de lengte van het knoopsgat automatisch via de lens op de naaivoet gemeten (= knoopsgat kan exact worden geduplicateerd).

Attentie:
Het voorstikken van knoopsgaten is vooral raadzaam bij zachte, los geweven stoffen of bij knoopsgaten die onderhevig aan slijtage zijn. Het voorstikken is eveneens geschikt als versterking van knoopsgaten in leer, vinyl of vilt.

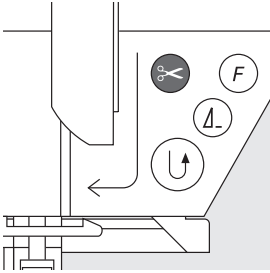
Stiksteekknoopsgat

- ❖ kies steek nr. 59 op het beeldscherm

Afstand tussen de stiklijnen veranderen

- ❖ verander de steekbreedte als de afstand tussen de stiklijnen te klein of te groot is

Stiksteekknopsgat naaien

Het automatische programma naaien

- ❖ naai de eerste stiklijn vooruit tot de gewenste lengte is bereikt
- ❖ druk op de achteruitnaai-toets
  - «auto» en de geprogrammeerde lengte (in mm) verschijnen = lengte is geprogrammeerd
  - de naaicomputer naait het knopsgatprogramma automatisch af
  - alle volgende knopsgaten worden nu automatisch op dezelfde lengte genaaid (zonder nogmaals op de achteruitnaai-toets te drukken)
  - de afstand tussen de stiklijnen kan m.b.v. de steekbreedte worden veranderd

Naaien met naaivoet nr. 3C (stekenteller)

- ❖ kies de functie «Stekenteller» voor het stekenteller-knopsgat
- bij gebruik van naaivoet nr. 3C wordt het aantal steken van het knopsgat geregistreerd

Stekenteller-stiksteekknopsgat naaien

- ❖ naai de eerste rij rechte steken tot de gewenste lengte is bereikt
- ❖ druk op de achteruitnaai-toets op het frame
- ❖ naai de dwarssteken onder en de tweede rij steken achteruit
- ❖ zet de naaicomputer op de hoogte van de eerste steek stil
- ❖ druk op de achteruitnaai-toets op het frame
  - de naaicomputer naait de bovenste dwarssteken en de afhechsteken en stopt automatisch
  - «auto» en de geprogrammeerde lengte (in mm) verschijnen op het beeldscherm
  - elk volgend knopsgat wordt nu op dezelfde lengte genaaid als het geprogrammeerde knopsgat

TIP

Stiksteekknopsgaten kunnen ook als opening in leer, kunstleer, vinyl of vilt worden gebruikt.

Gespelleerd knoopsgat

- Steekkeuze: **stiksteekknoopsgat nr. 59**
Naald: **80-100 H**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **knoopsgatvoet nr. 3C of automatische knoopsgatvoet nr. 3A**
voor doorstikken: stiksteekvoet met glijzool nr. 53 (speciaal accessoire)

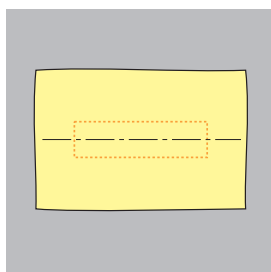
Geschikt materiaal voor gespelleerde knoopsgaten

- kunstleer
- leer
- alcantara
- geplastificeerde stoffen

Gespelleerd knoopsgat naaien

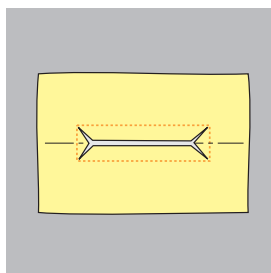
1. Grootte van het knoopsgat bepalen

- ❖ knip voor de paspel een rechthoek die 3 cm langer en 4 cm breder dan het knoopsgat is
- ❖ leg de rechthoek op het leer (goede kant op elkaar); houd evt. rekening met een beleg
- ❖ naai het stiksteekknoopsgat nr. 59 (steekbreedte = 9 mm)

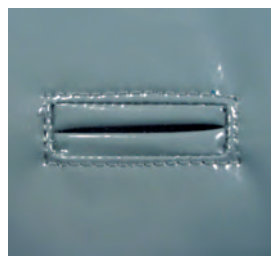
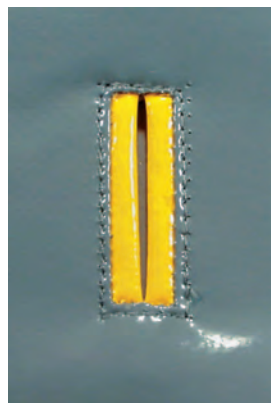
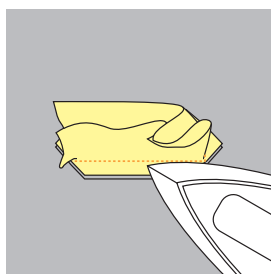
2. Knoopsgat openknippen

- ❖ knip het knoopsgat met een spitse schaar precies in het midden tot 5 mm voor het einde open
- ❖ knip de stof bij de hoeken schuin in, precies tot aan de stiklijn - knip niet in de steken!

3. Knoopsgat draaien

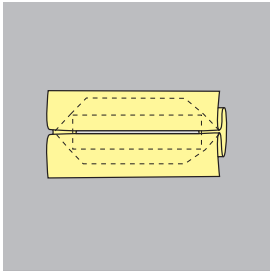
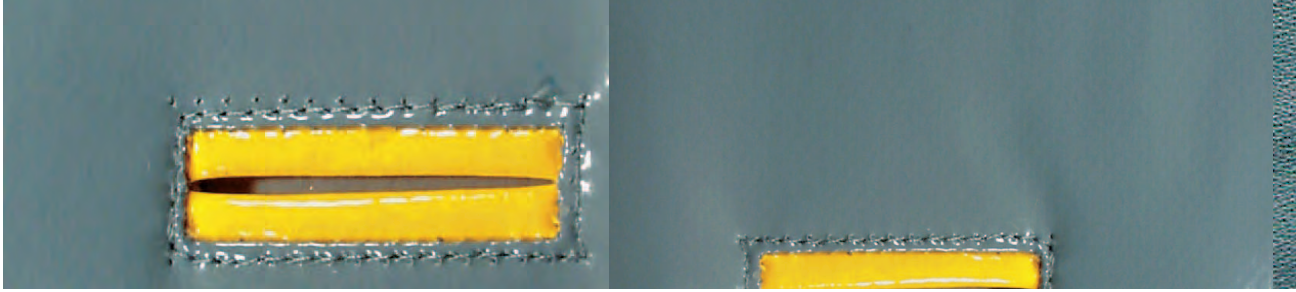
- ❖ draai het knoopsgat naar de linkerkant
- ❖ strijk de randen naar buiten

TIP

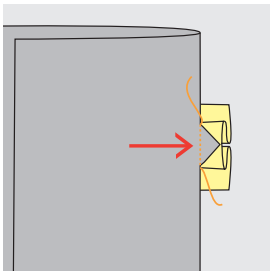
Leer of kunstleer strijken:

- strijkijzer op een lage stand
- gebruik een persdoek

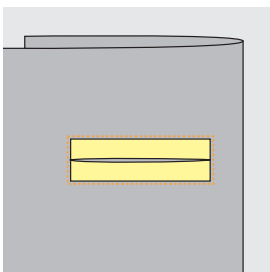
4. Paspel strijken

- ❖ strijk of rijg de paspel naar de achterkant, zodat er aan de goede kant van de stof twee identieke stroken ontstaan

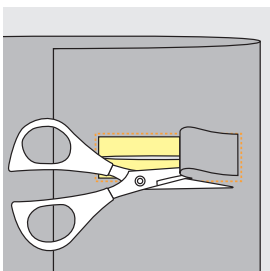
5. Hoeken doorstikken

- ❖ stik de hoeken van het knoopsgat zoals op de afbeelding door

6. Knoopsgat doorstikken

- ❖ stik het knoopsgat met de stiksteekvoet met glijzool nr. 53 aan de goede kant door (beleg meestikken)

7. Leer wegknippen

- ❖ knip het leer binnen de gestikte rechthoek aan de achterkant weg

TIP

Gepaspelleerd knoopsgat in andere materialen

- naai stap 1 tot 7 zoals beschreven
- werk de rafelranden op het eind met de hand af en hecht het naaiwerk af

Decoratieve knoopsgaten

- Steekkeuze: **knoopsgaten (alle soorten)**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester of borduurgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C (voor doorstikken)**
knoopsgatvoet nr. 3A of 3C

Decoratieve knoopsgaten

- voor alle soorten knoopsgaten geschikt
- voor het decoreren van knoopsgaten als creatief element

Naaien

Gestikte hagedis

- ❖ kopieer de voorgetekende hagedis op de stof of teken deze met een dun textielpotlood, markeerstift of een magic pen (lijn verdwijnt)
- ❖ stik langs de voorgetekende contouren van de hagedis en versier het binnenste gedeelte met een zigzagsteek (zie afbeelding)
- ❖ naai het knoopsgat met naaivoet nr. 3A of 3C

Knoopsgat met decoratieve steek

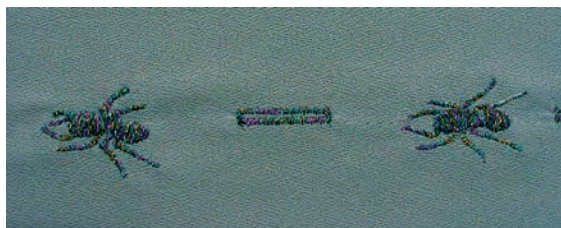

- ❖ naai het knoopsgat met knoopsgatvoet nr. 3A of 3C
- ❖ versier het knoopsgat met decoratieve steek nr. 107 en versier de stof om het knoopsgat met decoratieve steek nr. 708

TIP

Knoopsgat met borduurwerk

Versier het knoopsgat met persoonlijk borduurwerk van de artista pc-software.

Knoop-aanzetprogramma

- Steekkeuze: **knoop-aanzetprogramma nr. 60**
Steekbreedte: **afhankelijk van de afstand tussen de gaatjes van de knoop**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **onder (stoppositie)**
Naaivoet: **knoop-aanzetvoet nr. 18**

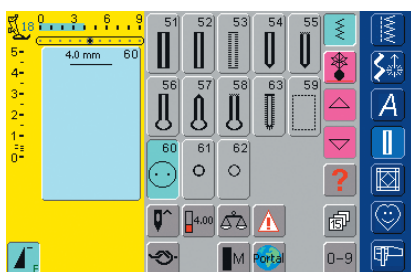
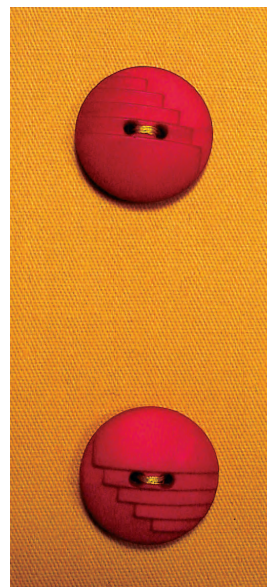

Attentie:

Er kunnen knopen met 2 of 4 gaatjes worden aangezet.

De «steelhoogte» (= afstand tussen de knoop en de stof) kan naar wens worden ingesteld.

Knopen, die alleen als decoratie dienen, worden zonder «steel» aangezet.

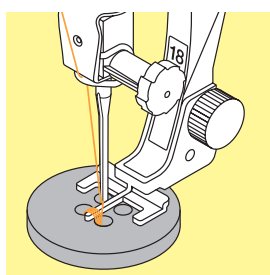

Knoop-aanzetprogramma

- ❖ kies steek nr. 60 op het beeldscherm

Knoop met 2 gaatjes aannaaien

- ❖ controleer de afstand tussen de gaatjes m.b.v. het handwiel en verander indien nodig de steekbreedte
- ❖ houd de draden bij naaibegin vast
- ❖ naai de knoop aan
- de naaicomputer stopt automatisch als het programma is beëindigd en staat direct weer op programmabegin

Knoop met 4 gaatjes aannaaien

- ❖ naai eerst over de voorste gaatjes
- ❖ schuif de knoop zorgvuldig naar voren
- ❖ naai het programma nogmaals over de achterste gaatjes

Begin- en einddraden

- ❖ de draden zijn al afgehecht en kunnen worden afgeknipt

Voor meer stabiliteit

- ❖ trek aan beide onderdraden tot de uiteinden van de bovendraad aan de achterkant zichtbaar zijn (indien gewenst aan elkaar knopen)
- ❖ knip de draden af

TIP

Als het project zeer aan slijtage onderhevig is, kan het knoop-aanzetprogramma twee keer worden genaaid

TIP

Knopen aannaaien

Een tijdsbesparing bij alle werkzaamheden, waar enkele identieke knopen moeten worden aangenaaid (bijv. bij blouses, beddengoed, enz.)

Ogen met zigzagsteek of rechte steek

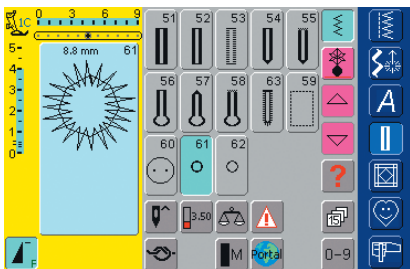

Steekkeuze: **oog met zigzagsteek nr. 61 of oog met rechte steek nr. 62**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / polyester**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C**

Attentie:

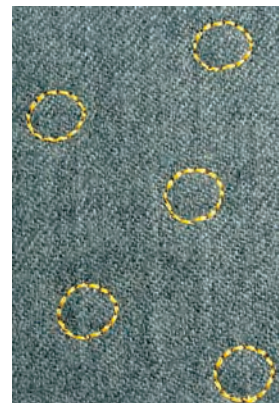
Ogen worden als opening voor koorden, smalle banden, decoratief naaiwerk, kinderkleding, enz. gebruikt.

Ogen kunnen niet worden geprogrammeerd.

Oogprogramma's

- ❖ kies het gewenste oog:
61 = oog met zigzagsteek
62 = oog met rechte steek

Ogen naaien

- ❖ leg de stof onder de naaivoet en naai het oog
- de naaicomputer stopt automatisch als het oog is beëindigd en staat meteen weer op programmabegin

Ogen openen

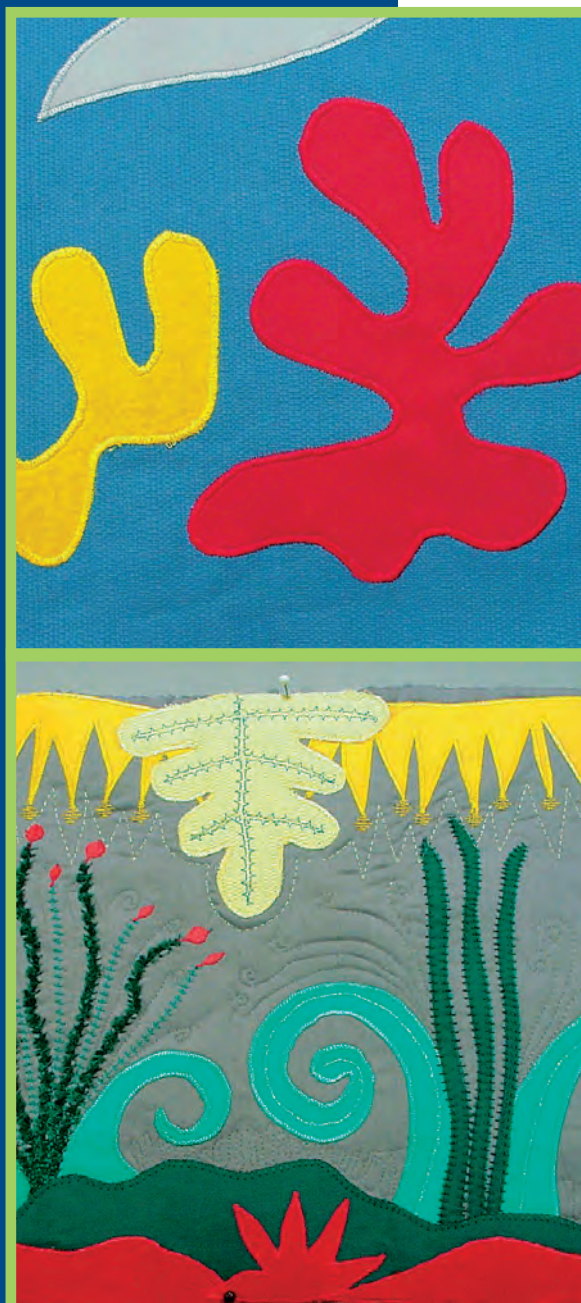
- ❖ m.b.v. een priem, gatentang of drevel

TIP

Decoratieve ogen

Ideaal voor ogen op knuffeldieren en poppen of als decoratief element met glansgaren genaaid.

Steekoverzicht **136**

Wetenswaardigheden over
verschillende technieken **137**

Quilters afhechtprogramma **138**
Steek nr. 324

Quiltsteek / Rechte steek **139**
Steek nr. 325

Patchworksteek **140**
Rechte steek nr. 326

Quiltsteek / Doorpitsteek **141**
Steken nr. 328, 346–350

Decoratieve quiltsteken **142**
Steken nr. 327, 332–345, 351

Satijnsteek (kordonnaad) **143**
Steek nr. 354

Festonsteken **145**
Steken nr. 329, 330, 352, 353

Applicatie met omslag **146**
Blindsteek nr. 331

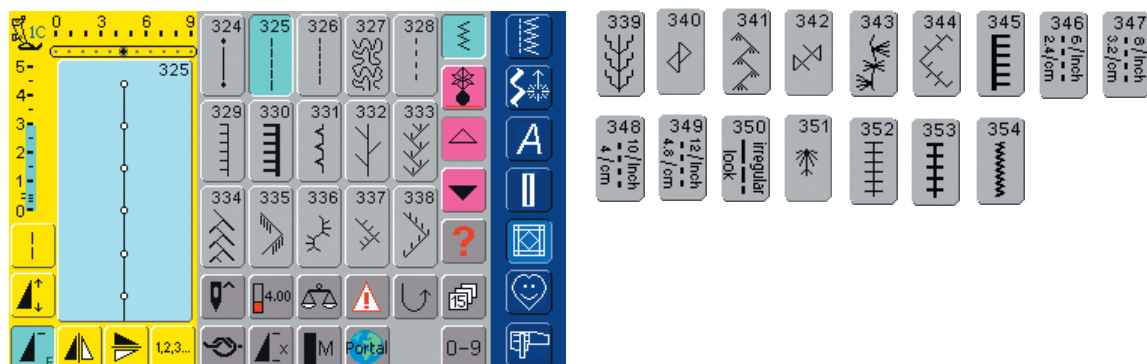
Quilten uit de vrije hand **148**
Steek nr. 325

Quilten uit de vrije hand
met BSR **149**
(Bernina Steek Regulator)
Rechte steek nr. 1 of zigzagsteek nr. 2

Quiltsteken

Quiltsteken

Overzicht

Quiltsteken

Er kunnen verschillende steken worden gekozen die speciaal voor quilten, patchwork of appliqueren worden gebruikt:

- 324 Quilters afhechtprogramma
- 325 Quiltsteek / rechte steek
- 326 Patchworksteek / rechte steek
- 327 Stippling-steek (meandersteek)
- 328 Quiltsteek / doorpitsteek
- 329 Festonsteek
- 330 Tweevoudige festonsteek
- 331 Blindsteek
- 332 Veersteek
- 333–338 Veersteek - variaties
- 339–345, 351 Decoratieve quiltsteken
- 346–350 Quiltsteek / doorpitsteek - variaties
- 352 Festonsteek (dual)
- 353 Tweevoudige festonsteek (dual)
- 354 Satijnsteek (kordonnaad)

- ❖ tik de gewenste steek aan
  - de steek wordt geactiveerd
  - alle informatie op het beeldscherm zijn zoals gewoonlijk zichtbaar
  - steekbreedte/steeklengte kunnen zoals gewoonlijk worden veranderd

Wetenswaardigheden over de verschillende technieken

Patchwork, appliqueren en quilten

Patchwork

- bij deze techniek worden lapjes in verschillende kleuren, vormen en motieven tot dekens, wandkleden, stoffen voor kleding, enz. aan elkaar genaaid
- voor het creëren van patchwork zijn geometrische basisvormen - zoals verschillende recht- en driehoekige vormen en vierkanten - het beste geschikt

Steek voor patchwork:

- nr. 326 patchworksteek / rechte steek

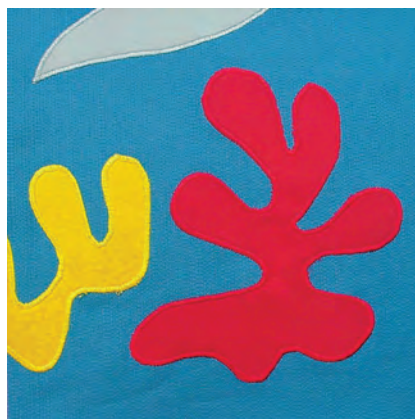

Appliqueren

- appliqueren is een techniek waarbij stofdelen op een basisstof (ondergrond) worden genaaid of geborduurd
- behalve het creatieve en artistieke aspect van deze techniek, biedt appliqueren eveneens de mogelijkheid beschadigde plekken op een mooie manier te verstellen

De volgende steken kunnen voor appliqueren worden gebruikt:

- nr. 354 satijnsteek (kordonnaad)
- nr. 329, 330, 352, 353 festonsteken
- nr. 331 blindsteek

Quilten

Quilts bestaan uit drie lagen:

- een decoratieve bovenlaag (vaak patchwork)
- een gewatteerde laag in het midden
- een voering als achterkant

Nadat deze drie lagen, die samen een «quilt sandwich» vormen, aan elkaar zijn gespeld en evt. geregen, worden ze met verschillende steken aan elkaar genaaid = quilten.

De volgende steken zijn voor quilten geschikt:

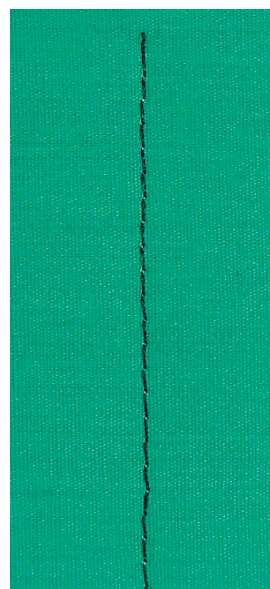
- nr. 324 quilters afhechtprogramma
- nr. 325 quiltsteek / rechte steek
- nr. 328, 346–350 quiltsteken / doorpitsteken
- nr. 327, 331–345, 351 decoratieve quiltsteken
- Quilten uit de vrije hand met of zonder BSR

Quilters afhechtprogramma

- Steekkeuze: **quilters afhechtprogramma nr. 324**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen / siergaren of monofilgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of boventransportvoet nr. 50 (speciaal accessoire)**

Toepassingen

Quilters afhechtprogramma

- voor alle materialen en quiltwerkzaamheden
- afhechten van het begin en einde van een naad

Vorbereiding

- ❖ bereid een «quilt sandwich» voor:
leg het volumevlies tussen de voering en de bovenlaag van de quilt
- ❖ speld en rijg de «quilt sandwich» aan elkaar

Naadbegin

- de naaicomputer hecht het begin van de naad automatisch af (6 kleine steken vooruit)
- ❖ naai verder tot kort voor naadeinde

Naadeinde

- ❖ druk even op de achteruitnaaitoets op het frame = de naaicomputer hecht het naadeinde automatisch af (6 kleine steken vooruit)
- de naaicomputer stopt automatisch aan het einde van het programma

Attentie:

Kies voor werkstukken die veel worden gebruikt of gewassen het afhechtprogramma nr. 5.

TIP

Perfekte steek

Vergroot de steeklengte bij dikke stoffen.

TIP

Naaldstop onder

Een handig hulpmiddel bij quilten.

Quiltsteek / Rechte steek

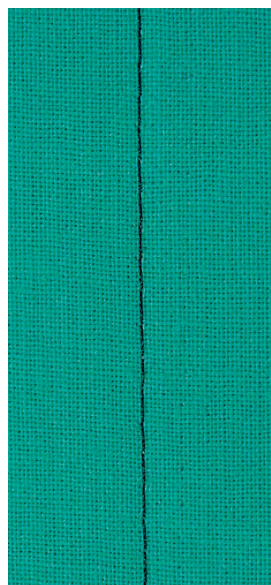
- Steekkeuze: **quiltsteek / rechte steek nr. 325**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren of monofilgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
boventransportvoet nr. 50 (speciaal accessoire)**

Quiltsteek / rechte steek

- deze quiltsteek is een rechte steek met een langere basisinstelling
- voor alle materialen en quiltwerkzaamheden

Vorbereiding

- ❖ bereid een «quilt sandwich» voor: leg het volumevlies tussen de voering en de bovenlaag van de quilt
- ❖ speld en rijg de «quilt sandwich» aan elkaar

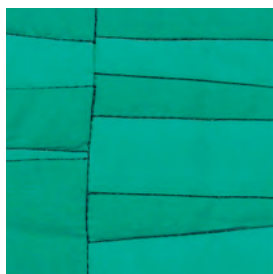
Contourquiltten (echo quilting)

- een techniek om decoratieve elementen toe te voegen
- ❖ naai in een 'echo'-vorm op gelijkmatige afstanden langs de patchworknaden of om de vorm van het geappliqueerde motief

Motiefquiltten

- een techniek om decoratieve elementen toe te voegen
- ❖ naai willekeurige lijnen en vormen op het werkstuk

Naadquiltten (shadow quilting)

- voor werkstukken, waarbij naast het effect van de aan elkaar genaaide stofdelen, geen extra effect nodig is
- ❖ naai met de quiltsteek direct in de naadlijnen van het werkstuk (de naden worden bijna uitsluitend naar één kant gestreken; daarom wordt eigenlijk altijd aan die kant genaaid, waar geen naadtoeslag onder de stof ligt)

TIP

Perfecte steek

Vergroot de steeklengte bij dikke stoffen.

Onzichtbaar quilteffect

Als monofilgaren wordt gebruikt, lijkt het alsof de gequilde lijn onzichtbaar is.

Naaldstop onder

Een handig hulpmiddel bij het quilten.

Patchworksteek / Rechte steek

- Steekkeuze: **patchworksteek / rechte steek nr. 326**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of patchworkvoet nr. 37 (speciaal accessoire)**

Patchworksteek / rechte steek

- deze patchworksteek is een korte rechte steek
- voor alle soorten patchwork

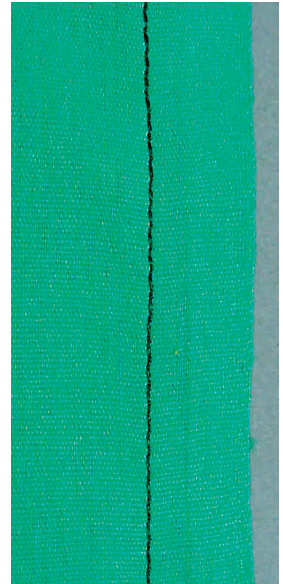
Naaïen

- ❖ speld en naai de lapjes aan elkaar

1,2,3...

Naaïen met de stekenteller-functie

- voor patchwork, dat uit vele, even grote lapjes bestaat, is het handig de stekenteller-functie te gebruiken
- ❖ tik op de knop = de stekenteller-functie is geactiveerd
- ❖ naai tot de gewenste lengte is bereikt
- ❖ druk op de externe achteruitnaaitoets
- het aantal genaaide steken is geprogrammeerd (tijdelijk)
- andere lapjes kunnen nu met dezelfde geprogrammeerde lengte aan elkaar worden genaaid (de naaicomputer stopt automatisch aan het einde)

Quiltsteek / Doorpitsteek

- Steekkeuze: **quiltsteken nr. 328, 346–350**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **monofilgaren**
Onderdraad: **naaigaren, stopgaren of borduurgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of
boventransportvoet nr. 50 (speciaal accessoire)**

Quiltsteek / doorpitsteek

- voor alle materialen en werkzaamheden die er «handgemaakt» uit moeten zien

Proeflapje

- de onderdraad moet omhoog worden getrokken, één steek is zichtbaar (onderdraad), één steek is onzichtbaar (monofilgaren) = «handgemaakt»-effect

Bovendraadspanning

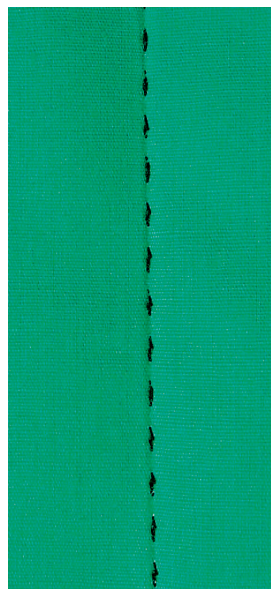
- de bovendraadspanning is automatisch ingesteld
- verhoog de bovendraadspanning afhankelijk van de dikte van het naaiwerk

Balans

- pas de steek eventueel m.b.v. de balans aan

Naaïen

- de quiltsteek kan met elke naaldstand worden genaaid

TIP

Perfecte hoeken

- ❖ schakel de functies «Motief einde» en «Naaldstop onder» in (de naaicomputer stopt automatisch met de naald in de stof) en draai het naaiwerk
- ❖ let er bij het draaien op, dat de stof nergens trekt

TIP

Monofilgaren breekt

- ❖ verminder de naaisnelheid en/of de bovendraadspanning

Decoratieve quiltsteken

- Steekkeuze: **quiltsteken nr. 327, 332–345, 351**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **katoen / siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **terugtransportvoet nr. 1C of open borduurvoet nr. 20C**

Decoratieve quiltsteken

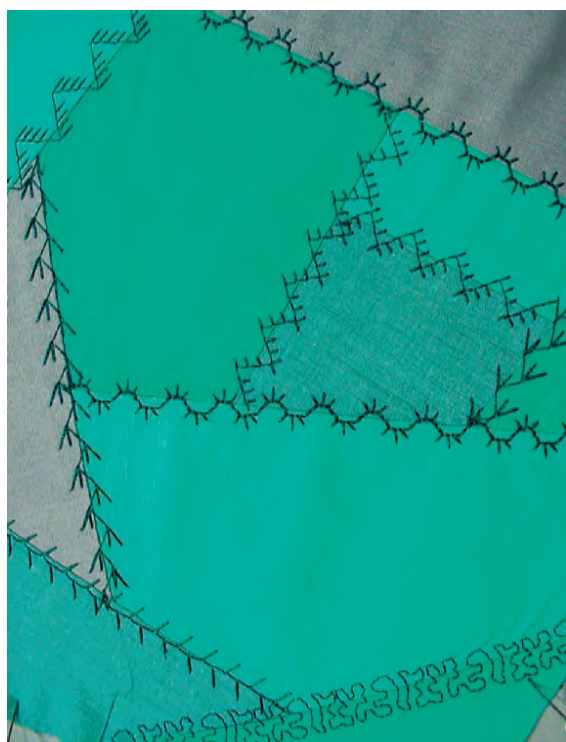
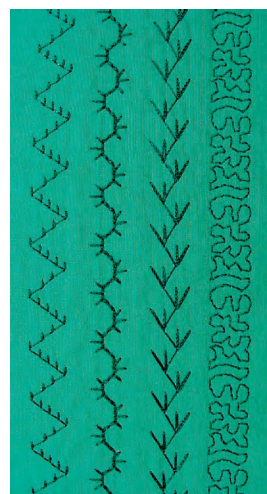
- voor alle materialen en quiltwerkzaamheden
- vooral voor «crazy» quilten

Vorbereiding

- ❖ bereid een «quilt sandwich» voor:
leg het volumevlies tussen de voering en de bovenlaag van de quilt
- ❖ speld en rijg de «quilt sandwich» aan elkaar

Naaien

- ❖ kies en naai de quiltsteken
- bij «crazy» quilting worden de decoratieve quiltsteken naar wens over de stof genaaid
- alle quiltsteken kunnen in de combinatiemodus worden gecombineerd

TIP

Perfekte steek

- ❖ vergroot de steeklengte bij dik naaiwerk
- ❖ pas de steek eventueel met de balans aan

TIP

Perfekte hoeken

Schakel de functies «Motief einde» en «Naaldstop onder» in (de naaicomputer stopt automatisch met de naald onder) en draai het naaiwerk.

TIP

Stipplingsteek nr. 327

De stipplingsteek is ook groter als dwarstransportmotief voorhanden: steek nr. 515, steek nr. 516

Satijnsteek (kordonnaad)

- Steekkeuze: **satijnsteek (kordonnaad) nr. 354**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van het materiaal**
Garen: **katoen, polyester, siergaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **open borduurvoet nr. 20C, applicatievoet nr. 23 (speciaal accessoires) of terugtransportvoet nr. 1C**

Satijnsteek (kordonnaad)

- decoratieve applicaties opzetten
- voor praktisch alle soorten stof geschikt

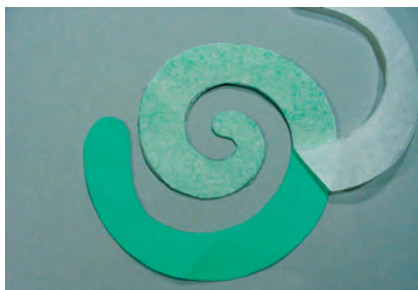

1

Applicatie voorbereiden

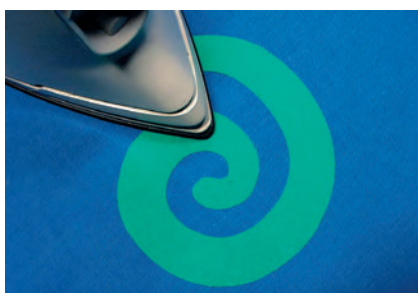
- met behulp van dubbelzijdig plakvlies kan het motief op de basisstof (ondergrond) worden gefixeerd en worden plooitjes tijdens het naaien verhinderd

- ❖ ontwerp het motief in de originele grootte
- ❖ breng het motief in spiegelbeeld op de papieren kant van het vlies over en knip het royaal uit
- ❖ strijk het vlies op de achterkant van de applicatiestof (geappreterde kant ligt op de stof, afb. 1)

2

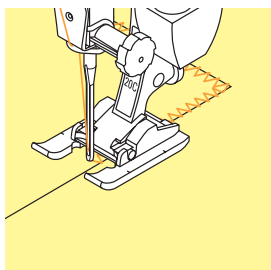
- ❖ knip het motief precies uit (afb. 2)
- ❖ trek de papieren laag weg (afb. 2)

3

- ❖ leg het motief op de basisstof en strijk het op de stof (afb. 3)
- ❖ verstevig de basisstof eventueel extra (bijv. met borduurvlies) om te verhinderen, dat de stof langs de applicatie trekt

Attentie:
U kunt i.p.v. dubbelzijdig plakvlies ook plakspray gebruiken

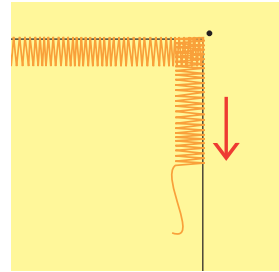
Appliqueren

- ❖ appliqueer het motief op de basisstof en naai hierbij over de rand van de applicatie
- ❖ de naald steekt rechts steeds net langs de rand van het motief in de basisstof (indien nodig naaldstand wijzigen)

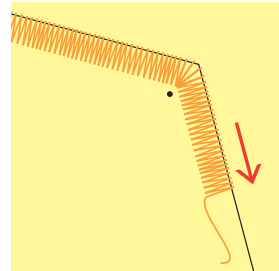
Rechte hoeken naaien

- ❖ naai ong. 3-4 steken over de buitenrand van de stof
- ❖ zet de naald buiten het motief in de stof en draai het naaiwerk
- ❖ naai verder, er wordt nogmaals over de hoek genaaid

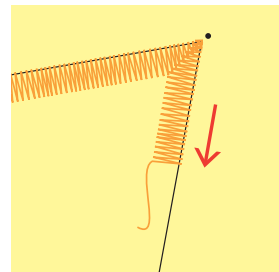
Schuine hoeken naaien

- ❖ naai tot de naald aan de binnenrand van het motief precies in het midden van de hoek staat
- ❖ naai de hoek straalvormig, d.w.z. zet de naald aan de binnenrand steeds weer op dezelfde plaats in de stof; draai het naaiwerk een stukje, naai twee steken, enz.

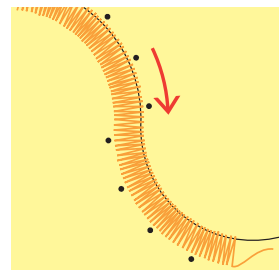
Spitse hoeken naaien

- ❖ naai tot 1 cm voor de hoek
- ❖ verminder de steekbreedte langzaam tijdens het naaien (bijna 0)
- ❖ zet de naald bij de punt in de stof (buiten het motief) en draai het naaiwerk
- ❖ naai verder en zet de steekbreedte tijdens het naaien van de eerste centimeter weer op de oorspronkelijke stand

Rondingen naaien

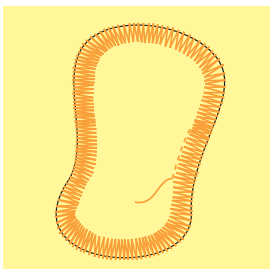
- ❖ naai langzaam en stop regelmatig:
- ❖ bij binnenrondingen: naaldstop onder aan de binnenkant van de ronding
- ❖ bij buitenrondingen: naaldstop onder aan de buitenkant van de ronding
- ❖ draai het naaiwerk een beetje en naai verder
- ❖ herhaal dit verschillende malen, zodat een mooie en regelmatige ronding ontstaat

TIP

Afhechten

Naai enkele rechte steken aan de binnenkant van de satijnsteek.

TIP

Naaldstop onder

De naald blijft in de stof staan als het naaiwerk moet worden gedraaid.

Naaisnelheid

Met een gereduceerde snelheid kan exacter worden gewerkt.

Perfecte steek

Afhankelijk van het materiaal kan het noodzakelijk zijn de steeklengte en steekbreedte te veranderen.

Applicatie met omslag

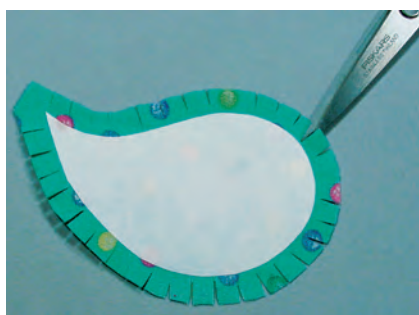

- Steekkeuze: **blindsteek nr. 331**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **monofilgaren**
Transporteur: **omhoog (naaipositie)**
Naaivoet: **open borduurvoet nr. 20C of terugtransportvoet nr. 1C**

Applicatie met omslag

- de motieven worden met een omslag op de basisstof (ondergrond) genaaid
- met monofilgaren is de naad nauwelijks zichtbaar

Vorbereiding

- ❖ teken het motief in spiegelbeeld op de niet-klevende kant van stevig opstrijkbaar vlies
- ❖ knip het motief m.b.v. een schaar of rolmes uit het vlies
- ❖ strijk het vlies op de achterkant van de applicatiestof (let erop, dat het vlies goed plakt)
- ❖ knip het motief met een naadtoeslag van ca. 6 mm uit de stof
- ❖ knip de naadtoeslag op een afstand van ong. steeds 5 mm in (bij enge rondingen op kleinere afstanden)
- ❖ vouw de naadtoeslag over het vlies naar de achterkant; het opgestreken vlies bepaalt de vorm; strijk de rand met uw vinger glad
- ❖ strijk het motief en corrigeer eventuele onregelmatigheden in de vorm

Naaien

- ❖ leg het motief op de basisstof en speld het vast of fixeër het met plakspray
- ❖ naai de applicatie m.b.v. de blindsteek rondom met de wijzers van de klok mee vast
- ❖ naai, zodat alleen de punten (linkerbeweging van de steek) op het applicatiemotief komen te liggen

Variaties

Gebruik een sjabloon van papier i.p.v. opstrijkbaar vlies

- ❖ gebruik i.p.v. opstrijkbaar vlies stevig papier voor de sjabloon
- door het verwijderen van de papieren sjabloon voor het naaien, wordt de applicatie zachter en heeft minder reliëf (wordt vooral gebruikt bij dekens, kussens, enz.)
- ❖ teken het motief op stevig papier en bereid de applicatie voor zoals beschreven (naadtoeslag om het papier strijken)
- ❖ verwijder het papier na het strijken
- ❖ speld het motief op de stof en naai het vast

Freezer Paper

- freezer paper is bij quilters zeer bekend en wordt i.p.v. opstrijkbaar vlies gebruikt
- ❖ bewerk de applicatie zoals beschreven en plak hierbij de papieren kant van het freezer papier met plakspray op de applicatiestof
- ❖ strijk de naadtoeslag naar de geplastificeerde kant
- ❖ naai het motief op de basisstof, stop echter kort voor het einde van de naad en trek het freezer papier door de opening

Quilten uit de vrije hand

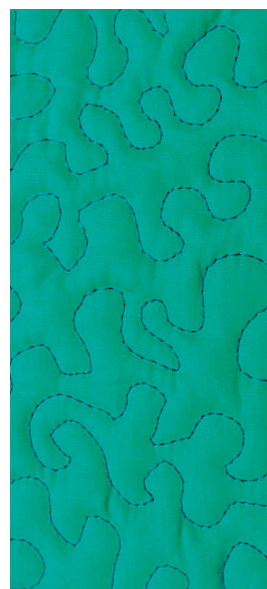
- Steekkeuze: **quiltsteek / rechte steek nr. 325**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **monofilgaren of katoen / siergaren**
Transporteur: **onder (stoppositie)**
Naaivoet: **stopvoet nr. 9 (speciaal accessoire) of quiltvoet nr. 29 (speciaal accessoire)**

Quilten uit de vrije hand

- voor alle quiltwerkzaamheden die uit de vrije hand worden geleid

Vorbereiding

- speld de bovenkant van de quilt, het volumevlies en de onderkant van de quilt goed op elkaar, rijg de lagen evt. vast
- gebruik de aanschuiftafel van de naaimachine

Naiwerk vasthouden

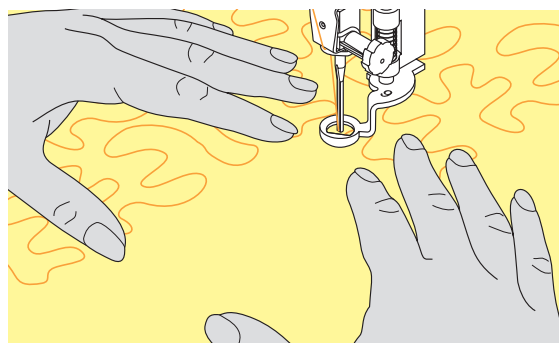
- ❖ beide handen houden de stof net als een borduurraam vast
- ❖ quilt vanuit het midden naar buiten

Motief quilten

- ❖ beweeg het naiwerk met lichte, ronde bewegingen naar alle kanten, tot het gewenste motief ontstaat

Meanderquilten

- met deze techniek worden grote oppervlakten met quiltsteken gevuld
- de afzonderlijke quiltilijnen verlopen kronkelend en kruisen elkaar nooit

TIP

Quilten uit de vrije hand en stoppen

Beide technieken zijn op hetzelfde vrije bewegingsprincipe gebaseerd.

TIP

Monofilgaren breekt

Verminder de naaisnelheid en/of de bovendraadspanning.

TIP

De steek is niet mooi

- als het garen aan de bovenkant lussen vormt, werd het naiwerk te snel bewogen
- als er aan de onderkant knoopjes ontstaan, werd het naiwerk te langzaam bewogen
- span het naiwerk in een borduurraam, zodat het beter kan worden geleid

TIP

Draad breekt

Het naiwerk werd onregelmatig geleid.

Quilten uit de vrije hand met BSR (BERNINA Steek Regulator)

- Steekkeuze: **rechte steek nr. 1 of zigzagsteek nr. 2**
Naald: **soort en dikte afhankelijk van de stof**
Garen: **monofilgaren of katoen, borduurgaren, polyester**
Transporteur: **onder (stoppositie)**
Naaivoet: **BSR-naaivoet nr. 42 incl. 3 verwisselbare zolen (open, transparant, gesloten)**

BSR (BERNINA Steek Regulator)-functie

De BSR-naaivoet reageert op de beweging van de stof onder de naaivoet en stuurt zo de snelheid van de naaicomputer tot de maximaal mogelijke snelheid. Hierbij geldt: hoe sneller de stof wordt bewogen, des te hoger is de snelheid van de

naaicomputer.

Als de stof te snel wordt bewogen, hoort u een akoestisch signaal. De beeper kan op het «BSR»-beeldscherm worden in- of uitgeschakeld.

BSR-functie met rechte steek nr. 1

Met deze functie kunt u, in combinatie met een speciale naaivoet, quilten uit de vrije hand (naaien) met een rechte steek en een voorgekozen steeklengte (tot 4 mm). De ingestelde steeklengte zal, onafhankelijk van de beweging van de stof, binnen een bepaalde snelheid, gelijkblijven.

BSR-functie met zigzagsteek nr. 2

De zigzagsteek wordt bijv. voor «garenschilderen» gebruikt. De ingestelde steeklengte is tijdens het naaien met de zigzagsteek weliswaar niet gelijkblijvend, de BSR-functie vereenvoudigt echter de toepassing.

Attentie:

Als de BSR-functie wordt ingeschakeld, naait de naaicomputer of permanent met een klein toerental (modus 1, standaard) of zodra de stof wordt bewogen (modus 2).

Zolang het lampje aan de BSR-naaivoet rood brandt, mogen er geen werkzaamheden, zoals inrijgen, naald vervangen, e.d. worden uitgevoerd; de naald beweegt namelijk ook als de stof onopzettelijk wordt verschoven! Als de stof niet wordt getransporteerd, schakeldt de BSR-modus na ong. 7 sec. uit, het rode lampje gaat uit. Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften!

Er zijn twee verschillende BSR-modi

BSR 1

- de BSR-modus 1 is standaard geactiveerd
- de naaicomputer naait permanent met een laag toerental, zodra het pedaal of de achteruitnaaitoets wordt ingedrukt
- door het bewegen van de stof naait de naaicomputer sneller
- door de voortdurende beweging van de naald is het afhechten op dezelfde plaats tijdens het quilten mogelijk, zonder dat een extra toets moet worden ingedrukt

BSR 2

- wordt door een tik op «BSR2» ingeschakeld
- de naaicomputer start alleen als het pedaal of de achteruitnaaitoets wordt ingedrukt en de stof gelijktijdig wordt bewogen
- de beweging van de stof bepaalt de naaisnelheid
- voor het afhechten moet de «Afhechtfunctie» worden ingeschakeld
- door een tik op «BSR1» wordt naar modus 1 omgeschakeld

Attentie:

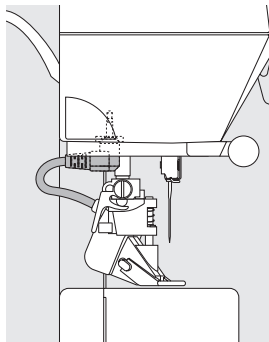
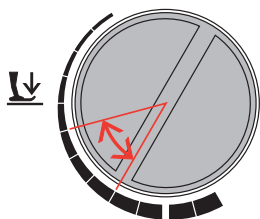
Om een gelijkmatig naadbegin (1e steek) te krijgen, moet het pedaal worden ingedrukt en gelijktijdig de stof worden bewogen. Dit geldt ook bij het naaien van spitse en ronde vormen.

Als de BSR-functie wordt uitgeschakeld en daarna weer wordt geactiveerd, zonder dat de naaicomputer tussendoor werd uitgeschakeld, is die BSR-modus geactiveerd, die het laatst werd gekozen.

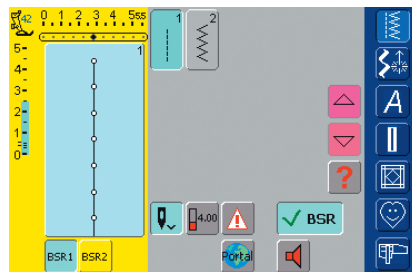

Vorbereitung

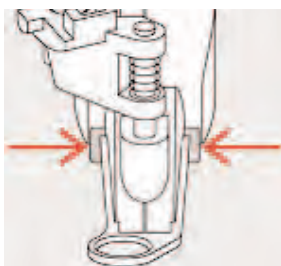
- zet de transporteur omlaag
- de naaivoetdruk moet gereduceerd worden

- bevestig de BSR-naaivoet aan de naaicomputer en steek de stekker van de kabel in het hiervoor bestemde stopcontact (groen) tot hij niet verder kan

- gebruik de aanschuiftafel
- bevestig de gewenste naaivoetzool aan de BSR-naaivoet
  - naaivoetzool verwijderen: druk de beide knopjes (zie pijl) naar elkaar toe
  - trek de zool schuin naar beneden uit de geleider
  - naaivoetzool bevestigen: schuif de zool in de geleider naar boven tot hij vastzit

- het «BSR»-beeldscherm wordt automatisch geopend
- de BSR-modus 1 (BSR1 = standaard) is geactiveerd
- de standaardsteeklengte is 2 mm
- stel de gewenste steeklengte in
- bij kleine motieven en stippling is een steeklengte van 1 mm - 1,5 mm raadzaam

Toepassing van de onderstaande functies in de BSR-modus:

Naaldstop onder (standaard)

- de pijl op het beeldscherm wijst naar beneden = de naaicomputer stopt met de naald onder zodra het pedaal wordt losgelaten

- start de BSR-modus weer door een druk op de achteruitnaaitoets om het quilten voort te zetten

Naaldstop boven

- druk op de naaldstopknop tot de pijl naar boven wijst = de naaicomputer stopt met de naald omhoog, zodra het pedaal wordt losgelaten

Afhechtfunctie (alleen modus 2)

- druk op de afhechtfunctie
- druk op het pedaal of de achteruitnaaitoets
- door het bewegen van de stof worden enkele korte steken genaaid, dan is de ingestelde steeklengte geactiveerd en de afhechtfunctie wordt automatisch uitgeschakeld

Attentie:

Als een bepaalde snelheidsgrens wordt overschreden, kan het aanhouden van de gelijkmatige steeklengte niet worden gegarandeerd.

Naald omhoog- of omlaagzetten

- als met de hak op het pedaal wordt gedrukt, gaat de naald naar boven of beneden

Afhechten met de achteruitnaaitoets (alleen modus 1)

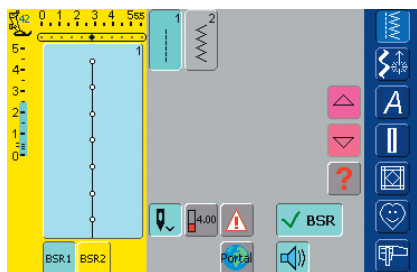
- trek de stekker van het pedaal uit het stopcontact
- leg de stof onder de naaivoet, zet de naaivoet omlaag
- houd de boven- en onderdraad vast en start de BSR-modus door een druk op de achteruitnaaitoets
- naai 5-6 afhechtsteken
- stop de BSR-modus door een druk op de achteruitnaaitoets
- snijd de draden af

Quilten uit de vrije hand met uitgeschakelde BSR-modus

- tik op de BSR-knop (rechterhelft van het beeldscherm)
- de BSR-modus is uitgeschakeld, de knoppen «BSR1» en «BSR2» in het linkergedeelte van het beeldscherm zijn uitgeschakeld
- nu is normaal quilten uit de vrije hand, **zonder automatisch gelijkblijvende steeklengtes, met de BSR-naaivoet mogelijk**

Let erop, dat de lens aan de onderkant van de BSR-naaivoet goed gereinigd is (geen vingerafdrukken, enz.). Maak de lens en het omhulsel regelmatig met een zachte, vochtige doek schoon.

Beeper (akoestisch signaal) uit-/inschakelen

Beeper uit-/inschakelen

- tik één keer op de knop met de luidspreker voor BSR
- als de knop blauw is, is de beeper ingeschakeld
- als de knop grijs en de luidspreker rood is, is de beeper uitgeschakeld

BSR-functie starten:

1e mogelijkheid

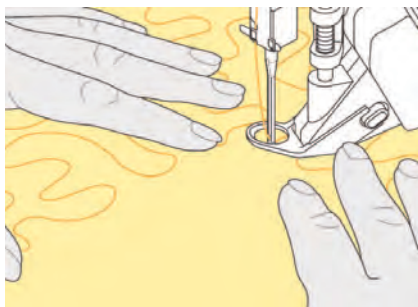
BSR-functie met behulp van het pedaal

- sluit het pedaal aan
- zet de naaivoet naar beneden
- start de BSR-modus door het pedaal naar beneden te drukken
- bij de naaivoet brandt een rood lampje
- het pedaal moet tijdens het naaien ingedrukt blijven
- de snelheid van de naaicomputer wordt door de beweging van de stof gestuurd
- door het loslaten van het pedaal wordt de BSR-modus gestopt

2e mogelijkheid

BSR-functie met behulp van de achteruitnaaitoets

- verwijder het pedaal
- zet de naaivoet naar beneden
- start de BSR-modus door op de achteruitnaaitoets te drukken
- bij de naaivoet brandt een rood lampje

- de snelheid van de naaicomputer wordt door de beweging van de stof gestuurd
- door opnieuw op de achteruitnaaitoets te drukken, wordt de BSR-modus gestopt

BSR-functie uitschakelen

Modus 1:

- als de stof tijdens ong. 7 sec. niet wordt bewogen, wordt de BSR-modus gedeactiveerd en het rode lampje van de naaivoet gaat uit

Modus 2:

- als het quiltproces, door de stof niet meer te bewegen, wordt beëindigd, wordt - afhankelijk van de naaldstand - 1 extra steek genaaid. De naaicomputer stopt dan **altijd** met de naald omhoog, ook als de pijl op het beeldscherm naar beneden wijst.

Naaiwerk vasthouden

- houd het naaiwerk met beide handen goed strak vast en schuif het in de gewenste richting
- bij een abrupte beweging van de stof (opeens langzaam of snel) kunnen te korte of te lange steken ontstaan
- geleid de stof gelijkmatig (geen plotselinge bewegingen), zodat een mooier resultaat ontstaat
- draai het naaiwerk niet tijdens het naaien

Voorbeeld:

BSR met zigzagsteek nr. 2

- de zigzagsteek wordt bijv. voor «garenschilderen» gebruikt
- oppervlaktes kunnen worden opgevuld en hierdoor kunnen speciale vormen of afbeeldingen worden gecreëerd

BSR-functie uitschakelen

- trek de stekker van de BSR-naaivoetkabel uit de naaicomputer, de steek die het laatst werd gekozen, is weer geactiveerd
- verwijder de BSR-naaivoet

Beeldscherm programmeren 154

Steekkeuze 155

Steken wissen 155

Steken veranderen 156

Persoonlijk Programma

Beeldscherm met persoonlijke steken programmeren

In het Persoonlijke Programma kunnen de meest gebruikte steken worden samengesteld.

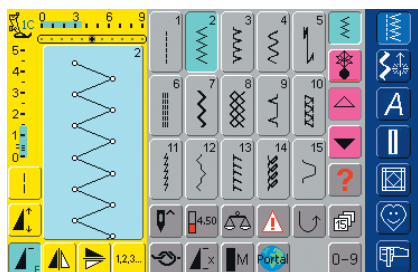
Of u nu nuttige steken, decoratieve steken of alfabetten kiest, dit beeldscherm kan zelf worden samengesteld.

Zowel steken als ook eventuele wijzigingen hieraan kunnen in het persoonlijke beeldscherm worden opgeslagen.

Attentie

De volgende wijzigingen kunnen worden opgeslagen:

- steekbreedte
- steeklengte
- naaldstand
- draadspanning
- spiegelbeeld
- motiefherhaling 1-9 x
- zadelsteek
- balans
- motiefverlenging

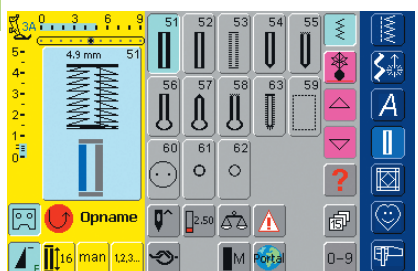

Eerste steek programmeren

- ❖ kies bijv. de zigzagsteek uit de nuttige steken (maak eventueel wijzigingen)
- ❖ tik op het steekbewerkingsveld (lichtblauw)

- er verschijnt een speciaal beeldscherm
- ❖ tik op «Invoegen in het Persoonlijke Programma»
- de zigzagsteek is (met eventuele wijzigingen) in het Persoonlijke Programma opgeslagen; het beeldscherm wordt gesloten

Tweede steek programmeren

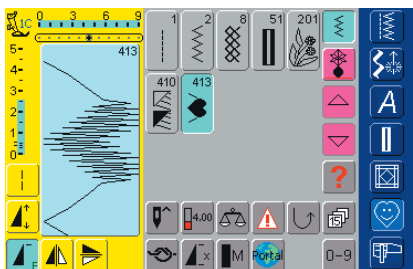
- ❖ tik op «Knoopsgaten»
- ❖ kies het standaardknoopsgat (nr. 51)
- ❖ tik op het steekbewerkingsveld (lichtblauw)
- ❖ sla de steek zoals boven beschreven op
- ❖ voeg andere steken op dezelfde wijze in

Steekkeuze in het Persoonlijke Programma

Persoonlijk Programma oproepen

- ❖ tik op de knop «Persoonlijk Programma»

Persoonlijk beeldscherm

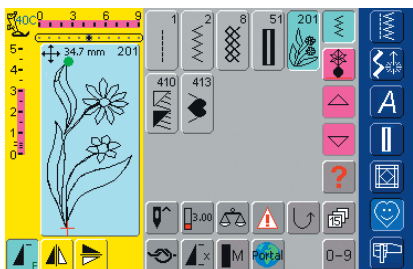
- in het persoonlijke beeldscherm zijn de geprogrammeerde steken (in progressieve volgorde) zichtbaar
- bij meer dan 15 steken kunnen verdere steken m.b.v. de scrolknoppen worden bekeken

Persoonlijke steken wissen

Persoonlijk Programma oproepen

- ❖ tik op de knop «Persoonlijk Programma»

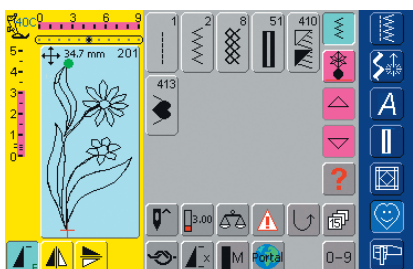
Persoonlijk beeldscherm

- ❖ kies de steek die moet worden gewist
- ❖ tik op het steekbewerkingsveld (lichtblauw)

- een speciaal beeldscherm wordt geopend

- ❖ tik op «Verwijderen uit het Persoonlijke Programma»

Steek gewist

- het speciale beeldscherm wordt gesloten
- de gekozen steek is gewist, alle overige steken worden één plaats verschoven

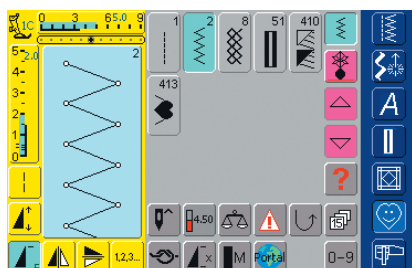

Steken veranderen

Persoonlijk Programma oproepen

- ❖ tik op de knop «Persoonlijk Programma»

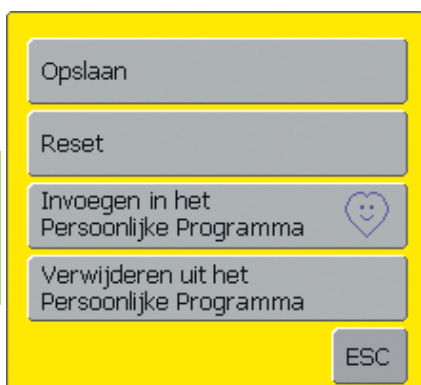

Persoonlijk beeldscherm

- ❖ kies de steek die veranderd moet worden (bijv. zigzag)
- ❖ verander de steekbreedte en -lengte m.b.v. de externe draaiknoppen
  - de wijzigingen en de basisinstellingen worden aange-toond
- ❖ tik op het steekbewerkingsveld (lichtblauw)

- een speciaal beeldscherm wordt geopend
- ❖ tik op «Opslaan» = alle wijzigingen zijn opgeslagen; het speciale beeldscherm wordt gesloten

Speciaal beeldscherm

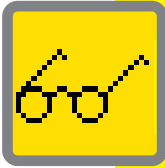
- «Opslaan»: alle veranderingen (steeklengte, steekbreedte, enz.) van de gekozen steek worden opgeslagen.
- «Reset»: alle veranderingen van de gekozen steek worden op de oorspronkelijke basisstand teruggezet
- «Invoegen in het Persoonlijke Programma»: een gekozen steek (met eventuele veranderingen) wordt in het Persoonlijke Programma opgeslagen
- «Verwijderen uit het Persoonlijke Programma»: een gekozen steek wordt uit het Persoonlijke Programma verwijderd
- tik op «ESC»: het beeldscherm wordt, zonder iets op te slaan, gesloten

TIP

De mogelijke veranderingen van de originele steekinstelling kunnen ook in elke categorie blijvend worden gewijzigd.

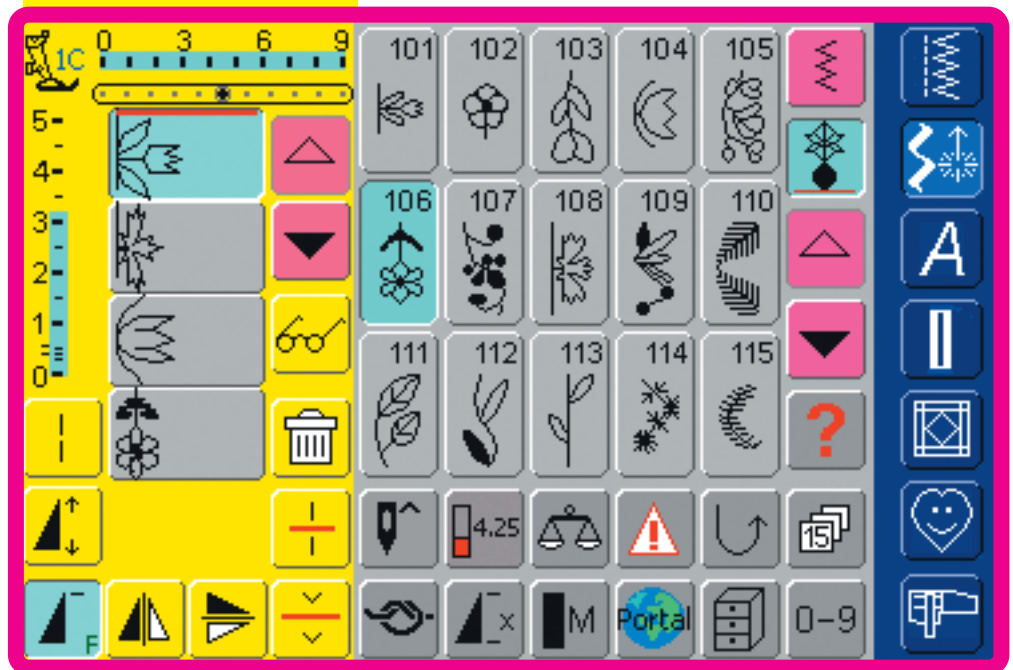

Programmeren en opslaan **158**

- Algemene informatie
- Steekcombinaties
- Opgeslagen combinatie openen

Correcties en wijzigingen **161**

- Wissen
- Steken invoegen
- Combinatie onderbreken

Geheugen

Algemene informatie

In het geheugen kunnen steken, motieven en schrifttekens worden samengesteld en opgeslagen.

De naaicomputer beschikt over één geheugensysteem, waarin de beide geheugens naaien en borduren kunnen worden opgeslagen.

Het geheugenvermogen is niet vast onderverdeeld, d.w.z. er kunnen willekeurig vele steekcombinaties in de geheugenbanken worden opgeslagen, zolang vrije capaciteit voorhanden is. Het kan echter voorkomen, dat niet alle geheugenbanken kunnen worden gevuld, bijv. als reeds zeer vele steken werden opgeslagen.

Het geheugen is een blijvend geheugen, d.w.z. dat het zo lang behouden blijft, tot het bewust wordt gewist. Een stroomonderbreking of het uitschakelen van de naaicomputer heeft geen invloed op het opgeslagen programma.

Programmeren en opslaan

Steekcombinaties programmeren en opslaan

Steken programmeren en opslaan

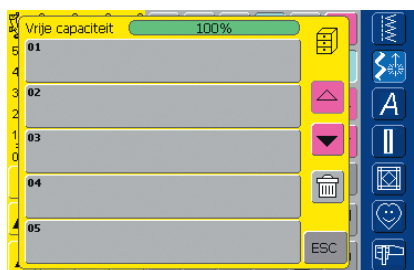
- ❖ kies de combinatiemodus
  - het steekkeuzeveld en de bijbehorende functies verschijnen
- ❖ kies de gewenste steek
- ❖ verander eventueel de steeklengte, steekbreedte, naaldstand en functies, zoals spiegelbeeld, enz.
- ❖ kies andere steken

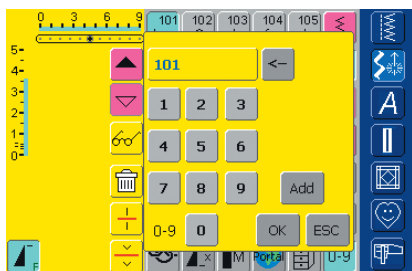
- ❖ tik op «Multifunctie»
- ❖ tik op de knop «Combinatie opslaan» om de combinatie op te slaan

- ❖ kies de geheugenbank waar de steekcombinatie moet worden opgeslagen
  - de vrije capaciteit van het geheugen wordt in de balk boven de geheugenbanken (in %) aangetoond

Steken m.b.v. cijfers programmeren en opslaan

- ❖ kies de combinatiemodus
- ❖ tik op de knop «0-9»
- ❖ tik het nummer van de gewenste steek in
- ❖ tik op de pijl om afzonderlijke cijfers te wissen
- ❖ tik op de knop boven het cijfertoetsenbord om alle cijfers te wissen
- ❖ tik op «Add» om verdere steken m.b.v. cijfers te kiezen
- ❖ tik op «OK» wanneer de steekkeuze is beëindigd
- ❖ tik op de knop «Multifunctie»
- ❖ kies de functie «Combinatie opslaan»
- ❖ kies de geheugenbank waarin de steekcombinatie moet worden opgeslagen

Leeg steekbewerkingsveld

- indien reeds in de combinatiemodus werd gewerkt en de naaicomputer sindsdien niet meer werd uitgeschakeld, verschijnt de steekcombinatie die het laatst werd geprogrammeerd of opgeroepen in het steekbewerkingsveld
- ❖ wis eerst het steekbewerkingsveld of open een lege geheugenbank om een nieuwe combinatie te programmeren

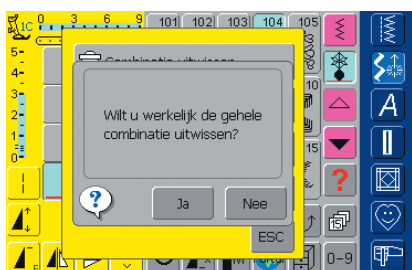
Steekbewerkingsveld stapsgewijs wissen

- de steek boven de cursor wordt gewist
- ❖ tik zo vaak op «Wissen» tot het steekbewerkingsveld leeg is

Steekbewerkingsveld in één keer wissen

- ❖ tik op «Multifunctie»
- ❖ kies «Combinatie wissen»
- ❖ bevestig de melding met «ja»
- het steekbewerkingsveld is nu gewist en er kan een nieuwe steekcombinatie worden geprogrammeerd

Attentie:

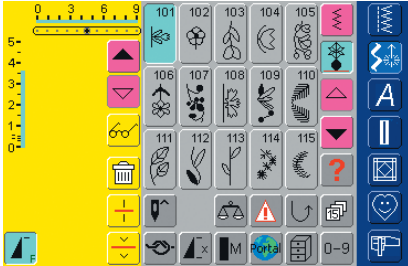
Deze handeling heeft geen invloed op steekcombinaties die reeds zijn opgeslagen; deze blijven behouden.

Lege geheugenbank openen

- ❖ tik op de «Geheugen»-knop
- het overzicht van de geheugenbanken verschijnt
- ❖ kies een lege geheugenbank
- de vrije capaciteit van het geheugen wordt op de balk boven de geheugenbanken aangetoond

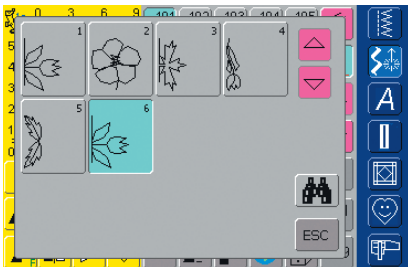

- het steekbewerkingsveld is nu leeg en er kan een nieuwe steekcombinatie worden geprogrammeerd
- ❖ sla de steekcombinatie desgewenst in het geheugen op

Geheugeninhoud in één oogopslag

- ❖ programmeer een steekcombinatie
- de overeenkomstige steekcombinatie is in het steekbewerkingsveld zichtbaar
- ❖ tik op «Multifunctie»
- ❖ tik op «Overzicht»
- de steekcombinatie wordt op het beeldscherm aangetoond
- elke steek kan, bijv. voor wijzigingen, direct worden gekozen:
- ❖ kies een steek en verander deze in het steekbewerkingsveld
- scrol met de pijlknoppen door de steekcombinatie
- gebruik de «verrekijker» om naar het overzichtbeeldscherm (naai-aanzicht) om te schakelen
- ❖ sluit het overzichtbeeldscherm met «ESC»

Opgeslagen combinatie openen

Opgeslagen combinatie openen

- ❖ tik op de «Geheugen»-knop
- het overzicht van de opgeslagen combinaties verschijnt
- ❖ scrol eventueel tot de gewenste geheugenbank
- ❖ tik op de gewenste geheugenbank
- de opgeslagen combinatie verschijnt in het steekbewerkingsveld

Correcties in de steekcombinatie

De laatst geprogrammeerde steek wissen

- ❖ tik op de functie «Wissen»
- de laatst ingevoerde steek wordt gewist

Attentie:
Alle wijzigingen vinden altijd boven de cursor plaats.

Een steek in de combinatie wissen

- ❖ zet de cursor m.b.v. de scrollknoppen onder de steek die moet worden gewist of kies de steek direct
- ❖ tik op de functie «Wissen»
- de steek boven de cursor wordt gewist
- de steken worden automatisch naar elkaar toegeschoven

Correcties en wijzigingen

Steken invoegen

- ❖ activeer de gewenste plaats = scrol de cursor of kies de overeenkomstige steek direct
- ❖ kies een nieuwe steek
- de nieuwe steek wordt na de gekozen steek ingevoegd

- om een steek helemaal aan het begin van een combinatie in te voegen, moet de cursor met de scrollknop geheel naar boven worden verschoven
- ❖ kies een nieuwe steek
- de nieuwe steek wordt boven de cursor ingevoegd

Steek veranderen

- ❖ activeer de gewenste plaats = scrol de cursor of kies de overeenkomstige steek direct
- ❖ kies de gewenste functie (bijv. spiegelbeeld)

Attentie:

Steekcombinaties, die reeds zijn opgeslagen, kunnen op dezelfde manier worden veranderd of gecorrigeerd. Indien correcties en veranderingen permanent behouden moeten blijven, moet de combinatie daarna opnieuw worden opgeslagen.

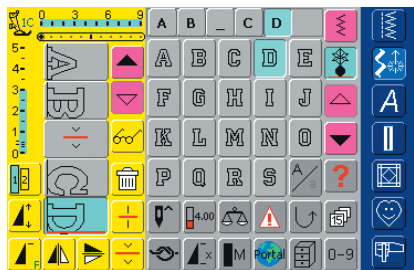
Gehele combinatie spiegelen

- ❖ tik op de knop «Multifunctie»
- ❖ tik «Combinatie spiegelen»
- de gehele combinatie wordt zijwaarts (links/rechts) gespiegeld

Combinatie onderbreken

- een combinatie kan met de functie «Combinatie-onderbreking» in verschillende segmenten worden onderverdeeld (bijv. naam, straat, woonplaats, enz.)
- ❖ naai het eerste gedeelte, de naaicomputer stopt automatisch bij het bereiken van de geprogrammeerde functie
- ❖ leg de stof opnieuw onder de naaivoet, druk op het pedaal = het volgende gedeelte wordt genaaid, enz.
- bij het gebruik van de functie «Combinatie-onderverdeling» wordt alleen dat gedeelte genaaid, waarin de cursor werd gezet

Geheugenbank wissen

Mogelijkheid 1: vervangen

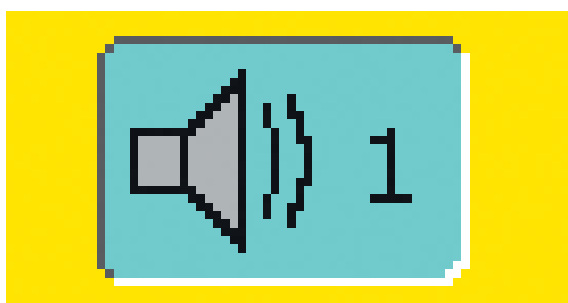
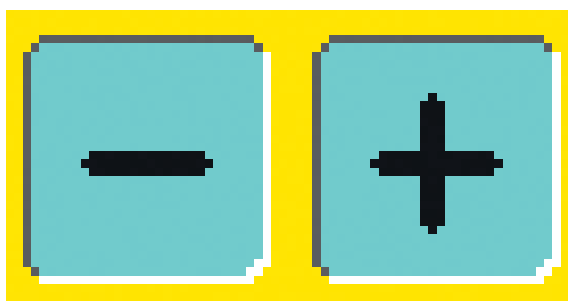
- ❖ programmeer een nieuwe steekcombinatie
- ❖ tik op de knop «Multifunctie»
- ❖ tik op de geheugenknop (het venster met de geheugenbanken verschijnt)
- ❖ kies de geheugenbank die moet worden vervangen
- de nieuwe steekcombinatie is nu in deze geheugenbank opgeslagen

Mogelijkheid 2: wissen

- ❖ tik op de knop «Geheugen»
- het overzicht van de opgeslagen combinaties verschijnt
- ❖ tik op de functie «Wissen»
- een melding verschijnt: kies de combinatie, die moet worden gewist
- ❖ tik de gewenste geheugenbank aan
- ❖ bevestig de verschenen melding met «Ja» = de combinatie is gewist
- ❖ tik op «ESC» = het overzicht van de geheugenbanken wordt gesloten

Algemene informatie **164**

Beeldscherm **165**

Naai-instellingen **166**

Borduurinstellingen **167**

Aanraakgevoeligheid **169**

F-toets programmeren **170**

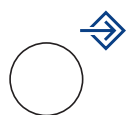
Informatie **170**

Meldingen en
audio-instelling **172**

Portal provider-instellingen **174**

Hardware **175**

Terug naar de basisinstelling **175**

Setup-programma

Algemene informatie

Met het Setup-programma is het mogelijk, het beeldscherm aan de persoonlijke wensen en eisen van de gebruiker aan te passen. Bovendien kan in dit programma bijv. de draadspanning opnieuw worden ingesteld of de F-toets op het frame opnieuw worden geprogrammeerd. De veranderingen, die in het Setup-programma worden gemaakt, blijven altijd behouden, ook wanneer de naaicomputer in de tussentijd werd uitgeschakeld.

De naaicomputer kan echter ook heel gemakkelijk weer in de basisinstelling worden teruggezet. Hierdoor staat de naaicomputer weer in de oorspronkelijke stand, zoals deze bij het verlaten van de fabriek was ingesteld.

Attentie:

Indien door de fabriek geïmplementeerde borduurmotieven worden gewist of vervangen, kunnen deze m.b.v. de bijgevoegde USB-stick opnieuw in de borduurcomputer worden opgeslagen.

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt

Keuzemenu

- het keuzemenu bevat een overzicht van de aanpassingsmogelijkheden in de naaicomputer:
  - Beeldscherm
  - Naai-instellingen
  - Borduurinstellingen
  - Aanraakgevoeligheid
  - F-toets programmeren
  - Informatie
  - Meldingen en audio-instelling
  - Portal provider-instellingen
  - Hardware
  - Terug naar de basisinstelling
- de persoonlijke aanpassingen blijven ook na het uitschakelen van de naaicomputer behouden!
- de wijzigingen kunnen altijd opnieuw worden geprogrammeerd

Setup-programma verlaten

- ❖ tik op «ESC»
- het Setup-programma wordt gesloten, het vorige geactiveerde beeldscherm verschijnt weer

Naar de volgende bladzijde

- ❖ tik op de knop «Volgende»
- het volgende beeldscherm verschijnt

Naar de vorige bladzijde

- ❖ tik op de knop «Vorige»
- het vorige beeldscherm verschijnt

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op de knop «Beeldscherm»
- het scherm «Beeldscherminstellingen» wordt geopend

Beeldscherminstellingen

Contrast

- ❖ tik op «+» of «-»
- het contrast van het beeldscherm verandert

Begroetingstekst

- ❖ tik op «Tekst»
- een beeldscherm met toetsenbord verschijnt

Helderheid

- ❖ tik op «+» of «-»
- de helderheid van het beeldscherm verandert
- wijzigingen worden aangetoond d.m.v. het cijfer op de balk en de blauwe achtergrond van de «+» of «-»-knoppen
- de knop «Basisinstelling» haalt de basisinstelling terug (knop «+» en «-» is grijs)

Tekst op het begroetings scherm

- de tekst voor het begroetings scherm kan worden ingetypt
- de «ABC»-knop (hoofdletters) is automatisch geactiveerd (blauw)
- de «abc»-knop schakelt naar kleine letters om
- de knoppen «ÄÄÄ», «äää» en «@#» activeren speciale kleine en grote tekens
- de knop «1,2,3» activeert cijfers en mathematische tekens
- de grote balk onder het toetsenbord is de spatiebalk voor tussenruimten tussen de woorden
- de ingetypte tekst verschijnt in de tekstbalk boven het toetsenbord
- ❖ tik deze tekstbalk aan om de ingetypte tekst compleet te wissen
- ❖ tik op de pijlknop rechts van de tekstbalk om de ingetypte tekst van rechts naar links te wissen

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Naai-instellingen

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Naai-instellingen»
- het scherm «Naai-instellingen 1» wordt geopend

Naai-instellingen 1

Naailicht

- als de balk geactiveerd is (blauw) brandt het naailicht altijd als de naacomputer wordt ingeschakeld
- als de balk niet geactiveerd is (grijs) brandt het naailicht niet als de naacomputer wordt ingeschakeld

Motorsnelheid

- ❖ door «+» of «-» aan te tikken, verandert de maximale motorsnelheid (4/4) steeds met 10 steken
- het cijfer op de balk geeft het aantal steken per minuut weer
- een wijziging heeft invloed op alle 4 snelheidsfasen (1/4-4/4)

Draadspanning

- ❖ tik «+» of «-» aan; de basisinstelling (0) van de bovendraadspanning wordt plus of min 20% gewijzigd
  - 0 = basisinstelling (fabriekinstelling)
  - 1 = +10%
  - 2 = +20%
  - 1 = -10%
  - 2 = -20%
- de wijzigingen zijn aan de hand van het cijfer op de balk en de blauwe achtergrond van de knoppen «+» of «-» zichtbaar
- met de knop «Basisinstelling» wordt de standaardinstelling (fabriekinstelling) teruggehaald (knoppen «+» en «-» zijn grijs)
- de spanningswijziging heeft invloed op alle steken en blijft ook behouden, als de naacomputer wordt uitgeschakeld

Borduurinstellingen

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
  - het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Borduurinstellingen»
  - het scherm «Borduurinstellingen 1» voor de borduurraaminstelling verschijnt

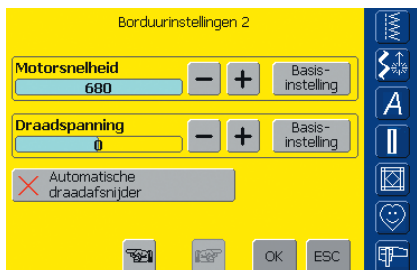
Borduurinstellingen 1

- De borduurraaminstelling is het afstellen van de naald op het midden van het borduurraam. De instelling kan alleen worden uitgevoerd, als de borduurmodule en het ovale borduurraam aangesloten is. De borduurraaminstelling hoeft maar één keer te worden uitgevoerd, omdat deze voor elk borduurraam hetzelfde is.
- ❖ leg de borduursjabloon in het borduurraam
  - ❖ tik op «Check»

- het borduurraam wordt gelezen en de naald in het midden geplaatst (de naald moet nu precies boven het middelpunt van de borduursjabloon staan)
- ❖ indien dit niet het geval is, moet de naald m.b.v. de pijlknoppen precies in het midden worden gezet
- ❖ tik op «OK»
- de instelling wordt opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Borduurinstellingen 2

- ❖ tik op «Volgende»
- het beeldscherm «Borduurinstellingen 2» wordt geopend

Motorsnelheid

- door «+» of «-» aan te tikken, verandert de basisinstelling van de borduursnelheid steeds met 10 steken
- het cijfer op de balk geeft het aantal steken per minuut weer
- een wijziging heeft invloed op alle 4 snelheidsfasen (1/4-4/4)

Automatische draadafsnijder

- als de functie geactiveerd is (blauw) worden boven- en onderdraad automatisch afgesneden
- bij niet-actieve functie (grijs) is de automatische draadafsnijder uitgeschakeld
- ❖ activeer, resp. deactiveer de «Automatische draadafsnijder» door op de knop te tikken

Draadspanning

- ❖ tik «+» of «-» aan; de basisinstelling (0) van de bovendraadspanning wordt plus of min 20% gewijzigd
  - 0 = basisinstelling (fabriekinstelling)
  - 1 = +10%
  - 2 = +20%
  - 1 = -10%
  - 2 = -20%
- de wijzigingen zijn aan de hand van het cijfer op de balk en de blauwe achtergrond van de knoppen «+» of «-» zichtbaar
- met de knop «Basisinstelling» wordt de standaardinstelling (fabriekinstelling) teruggehaald (knoppen «+» en «-» zijn grijs)
- de spanningswijziging heeft invloed op alle steken en blijft ook behouden als de borduurcomputer wordt uitgeschakeld

Volgende bladzijde

- ❖ tik op «Volgende»
- het volgende beeldscherm verschijnt

Vorige bladzijde

- ❖ tik op «Vorige»
- het vorige beeldscherm verschijnt

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Aanraakgevoeligheid

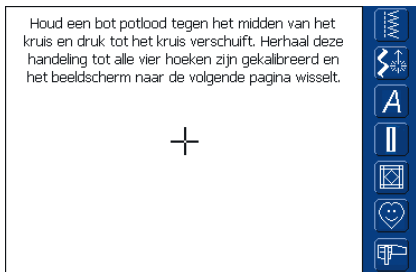
Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Aanraakgevoeligheid»
- het scherm «Aanraakgevoeligheid» wordt geopend

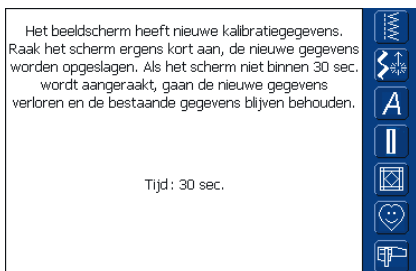
Beeldscherm kalibreren 1

- ❖ tik op «+» of «-»
- de aanraakgevoeligheid wordt veranderd
- de wijziging is zichtbaar aan de hand van het cijfer op de balk en de blauwe achtergrond van de knoppen «+» of «-»
- m.b.v. de knop «Basisinstelling» wordt de basisinstelling teruggehaald (knoppen «+» en «-» zijn grijs)
- ❖ tik na de wijziging op «Kalibreren»
- een ander beeldscherm verschijnt

Beeldscherm kalibreren 2

- volg de aanwijzingen op het beeldscherm, zodat de nieuwe gegevens van kracht worden
- een ander beeldscherm verschijnt

Beeldscherm kalibreren 3

- volg de aanwijzingen op het beeldscherm, zodat de nieuwe gegevens kunnen worden opgeslagen
- het scherm «Aanraakgevoeligheid» verschijnt opnieuw

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

F-toets programmeren

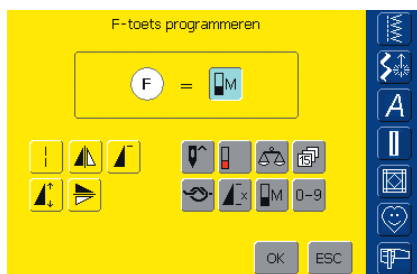
Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «F-toets programmeren»
- het beeldscherm «F-toets programmeren» wordt geopend

F-toets programmeren

- de geprogrammeerde basisfunctie op de F-toets is «Motiefbegin», zichtbaar als geactiveerde functie in het F-veld
- ❖ uit het functie-overzicht op het beeldscherm kan een andere functie worden gekozen, bijv. «Motorsnelheid»

- de gekozen functie is direct als actieve functie in het F-veld zichtbaar
- de geprogrammeerde functie wordt op het beeldscherm met «F» weergegeven

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

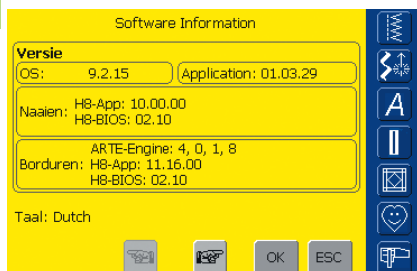
- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Informatie

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op de knop «Informatie»
- het «Software»-beeldscherm met informatie over de softwareversie en de geactiveerde taal wordt geopend

Softwareversie

- de actuele versie van de naaicomputer en borduurmodule (moet op de naaicomputer zijn aangesloten) is zichtbaar

Taal

- de geactiveerde taal is zichtbaar
- ❖ tik op «Volgende»

Dealerinformatie 1

Naam van het bedrijf

Naam

Voornaam

Straat

Huisnummer

OK ESC

- het beeldscherm «Dealer-informatie 1» wordt geopend
- ❖ door op de overeenkomstige grijze balk te tikken, kan de volgende persoonlijke informatie van uw BERNINA dealer worden ingevoerd:
  - Firmanaam
  - Naam
  - Voornaam
  - Straat
  - Huisnummer
- ❖ tik op de knop «Volgende»

Dealerinformatie 2

Postcode

Plaats

Land

Telefoonnummer

Mobilenummer

OK ESC

- het beeldscherm «Dealer-informatie 2» wordt geopend
- ❖ door op de overeenkomstige grijze balk te tikken, kan de volgende persoonlijke informatie van uw BERNINA dealer worden ingevoerd:
  - Postcode
  - Plaats
  - Land
  - Telefoonnummer
  - Mobile Nummer
- ❖ tik op de knop «Volgende»

Dealerinformatie 3

Faxnummer

E-mailadres

Website

OK ESC

- het beeldscherm «Dealer-informatie 3» wordt geopend
- ❖ door op de overeenkomstige grijze balk te tikken, kan de volgende persoonlijke informatie van uw BERNINA dealer worden ingevoerd:
  - FAX-nummer
  - E-mail adres
  - Website
- ❖ tik op de knop «Volgende»

Poortinformatie

Poort URL
http://www.berninausa.com/myartista/ma_intro.jsp

Borduurmotief URL
http://www.berninausa.com/myartista/ma_embdownload.jsp

Steek URL
http://myartista.bernina.com/sew/index.xml

OK ESC

- het beeldscherm «Portal-informatie» wordt geopend
- deze drie internet-adressen zijn noodzakelijk voor de naai-/ borduurcomputer bij een verbinding met de myartista portal en worden ook gecontroleerd
- als deze adressen door BERNINA worden gewijzigd, kunnen de bestaande adressen worden gecorrigeerd door op de overeenkomstige grijze balk te tikken
- deze internet-adressen kunnen niet met de personal computer worden gebruikt

Attentie:
Deze drie internet-adressen mogen niet zonder de overeenkomstige nieuwe gegevens van BERNINA worden gewijzigd.

Meldingen en audio-instelling

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Meldingen en audio-instelling»
- het beeldscherm «Meldingen en audio-instellingen blz. 1» verschijnt

Meldingen en audio-instellingen blz. 1

Audio-instellingen

- met deze knop kan het geluid worden in- of uitgeschakeld
- blauwe achtergrond en grijze luidspreker = de functie is geactiveerd
- grijze achtergrond en rode luidspreker = functie is niet geactiveerd

Test luidspreker

- ❖ d.m.v. een tik op deze knop kan de luidsprekerfunctie worden getest
- er moet een toon hoorbaar zijn

Volume

- ❖ tik op «+» of «-» om het volume te veranderen
- de wijziging is zichtbaar aan de hand van het cijfer op de balk en de blauwe achtergrond van de knoppen «+» of «-»
- m.b.v. de knop «Basisinstelling» wordt de standaardinstelling teruggehaald (knoppen «+» en «-» zijn grijs)

Keuze van steek / functie

- de keuze van steken en functies kan akoestisch worden weergegeven
- ❖ tik één of diverse keren op «Functiekeuze» of de overeenkomstige geluidsknop
- er kan tussen zes verschillende toonsoorten worden gekozen; beide knoppen zijn blauw en de toonsoort wordt door een cijfer (1-6) weergegeven
- ❖ tik één of diverse keren op «Toon» om de zes mogelijke toonsoorten te horen (cijfer wisselt van 1-6)
- de toonsoorten kunnen als volgt worden uitgeschakeld:
- ❖ tik één of diverse keren op «Steekkeuze» en/of «Functiekeuze»
- de knoppen worden gedeactiveerd (grijs) en de luidsprekersymbolen op de «Toon»-knoppen worden rood

Meldingen en audio-instellingen blz. 2

- ❖ tik op «Volgende»
- het beeldscherm «Meldingen en audio-instellingen blz. 2» verschijnt
- de volgende meldingen kunnen worden in- en uitgeschakeld en met de gewenste toonsoort (1-6) akoestisch worden weergegeven:
  - Bovendraadcontrole
  - Onderdraadcontrole
  - Transporteurpositie
  - Naaivoetpositie
- de meldingen en de toonsoort kunnen onafhankelijk van elkaar worden in- en uitgeschakeld (d.w.z. een melding kan zonder een akoestisch signaal ingeschakeld zijn)
- blauwe achtergrond = knop is geactiveerd
- grijze achtergrond = knop is gedeactiveerd

Meldingen en audio-instellingen blz. 3

- ❖ tik op «Volgende»
- het beeldscherm «Meldingen en audio-instellingen blz. 3» verschijnt
- de volgende meldingen kunnen worden in- en uitgeschakeld en met de gewenste toonsoort (1-6) akoestisch worden weergegeven:
  - Garenwinder
  - Borduurmotief einde
  - Draadafsnijder
  - Naaldinrijger
- de meldingen en de toonsoort kunnen onafhankelijk van elkaar worden in- of uitgeschakeld (d.w.z. een melding kan zonder een akoestisch signaal ingeschakeld zijn)
- blauwe achtergrond = knop is geactiveerd
- grijze achtergrond = knop is gedeactiveerd

Naar de volgende bladzijde

- ❖ tik op «Volgende»
- het volgende beeldscherm verschijnt

Naar de vorige bladzijde

- ❖ tik op «Vorige»
- het vorige beeldscherm verschijnt

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Portal provider-instellingen

Setup-programma openen

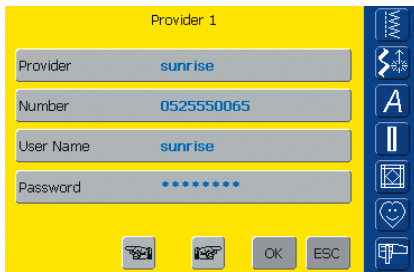
- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Portal provider-instellingen»
- het beeldscherm «Portal provider-instellingen» verschijnt

Portal provider-instellingen

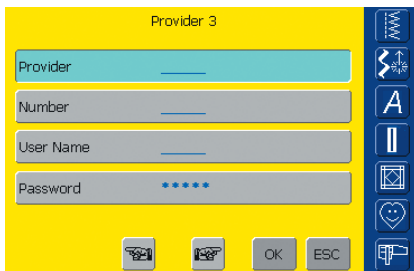
- het beeldscherm bevat een overzicht van de geïnstalleerde providers (bijv. Sunrise voor Zwitserland)
- maximaal drie verschillende providers kunnen worden geïnstalleerd
- ❖ tik op de gewenste provider of op «Volgende»

Attentie:
In de modemhandleiding staat beschreven op welke wijze de modeminstellingen moeten worden aangebracht.

Provider 1

- het beeldscherm «Provider 1» verschijnt bijvoorbeeld, de provider-instellingen worden aangetoond
- provider-instellingen worden als volgt ingevoerd:
- ❖ kies op het beeldscherm «Portal provider-instellingen» een lege provider-plaats (bijv. provider 3)

Provider 3

- het beeldscherm «Provider 3» verschijnt
- ❖ tik op «Provider»

Attentie:
Een beschrijving over de verbinding via het modem naar een portal provider staat op blz. 193.

- er verschijnt een beeldscherm met toetsenbord
- ❖ hiermee worden alle nodige gegevens in het veld ingetypt
- ❖ tik op «OK»
- de gegevens worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het beeldscherm «Provider 3» verschijnt opnieuw
- ❖ vul alle velden op deze manier in

Opslaan en sluiten

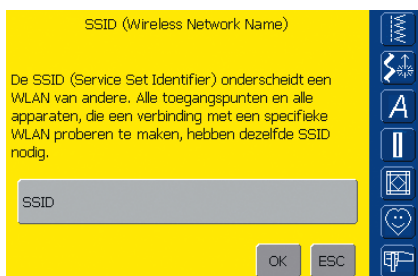
- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Hardware

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
  - het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Hardware»
  - het beeldscherm «SSID» verschijnt

SSID (Service Set Identifier)

- ❖ tik op «SSID»
  - er verschijnt een beeldscherm met toetsenbord
- ❖ voer de SSID van uw toegangspunt in
  - alleen noodzakelijk bij een wireless-toepassing

Terug naar de basisinstelling

Setup-programma openen

- ❖ druk op de externe «Setup»-toets
  - het keuzemenu verschijnt
- ❖ tik op «Terug naar de basisinstelling»
  - een overzichtsbeeldscherm «Terug naar de basisinstellingen» verschijnt

Terug naar de basisinstellingen

- er bestaan drie mogelijkheden:
  - Naaien
  - Borduren
  - Alle
- ❖ tik op de knop waar de instellingen terug in de basisstand moeten worden gezet

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
  - wijzigingen worden opgeslagen, het beeldscherm wordt gesloten en het keuzemenu verschijnt

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
  - het beeldscherm wordt gesloten, de oorspronkelijke instellingen blijven behouden en het keuzemenu verschijnt

Attentie:

Indien borduurmotieven, die door de fabriek zijn geïmplementeerd, worden gewist of vervangen, kunnen deze m.b.v. de bijgevoegde USB-stick opnieuw in de borduurcomputer worden geladen.

Help-programma **178**

Tutorial **179**

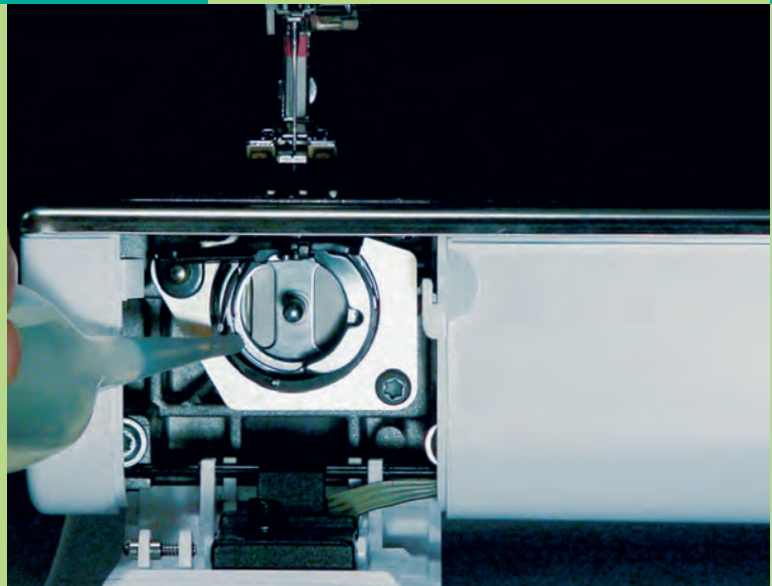
Naaigids **181**

Balans **183**

Balans bij nuttige en decoratieve steken
• Balans bij dwarstransportmotieven

Reinigen en onderhoud **185**

Problemen en oplossingen **186**

Naai-ondersteuning

Het Help-programma bevat informatie over de afzonderlijke steken en functies op het beeldscherm. De informatie in het Help-programma komt overeen met de beschrijvingen in deze handleiding; via het Help-programma kunnen deze beschrijvingen echter veel sneller worden opgeroepen. Het Help-programma voor de steken en functies kan vanuit bijna elk beeldscherm worden geopend. Tik op «ESC» om naar het oorspronkelijk gekozen beeldscherm terug te keren.

Attentie:

Als u in de naai- of borduurmodus op het vraagteken tikt, wordt de motor gedeactiveerd en u kunt uw naai-/borduurcomputer laten staan. Als u het werk wilt voortzetten, kunt u op een willekeurige plaats op het display tikken. Hierdoor wordt de motor geactiveerd en u kunt weer met het naaiwerk doorgaan. Het vraagteken is een multifunctionele knop - u heeft de mogelijkheid uw naaiwerk met een goed geweten te onderbreken en u ontvangt informatie over steken, borduurmotieven en functies.

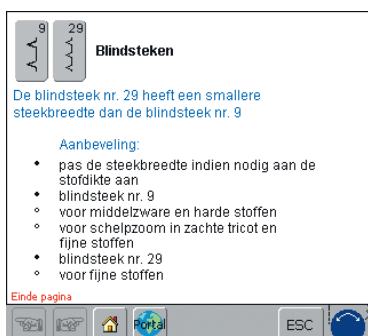
Help-programma oproepen

- ❖ tik op het vraagteken «?» op het beeldscherm
- ❖ kies de gewenste steek of functie

Help-programma

Attentie:

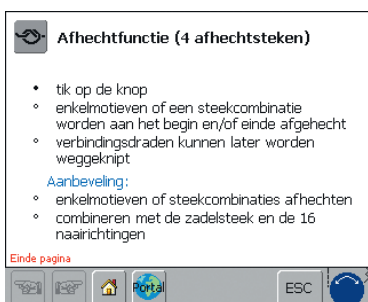
Het Help-programma kan altijd worden opgeroepen zonder de actuele toepassing te beïnvloeden.

Help-beeldscherm / Steken

Het beeldscherm biedt de volgende informatie:

- naam van de steek
- geschikt materiaal
- overzicht van de belangrijkste toepassingen

Help-beeldscherm / Functies

Het beeldscherm biedt de volgende informatie:

- naam van de functie
- beschrijving van de functie
- overzicht van de belangrijkste toepassingen

Tekst scrollen

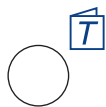
- dit symbool geeft aan, dat de tekst m.b.v. de steekbreedte- of steeklengteknoop kan worden doorgeschild

Terug naar het oorspronkelijk gekozen beeldscherm

- ❖ tik op «ESC»
- het Help-beeldscherm wordt gesloten
- het oorspronkelijk gekozen beeldscherm verschijnt opnieuw

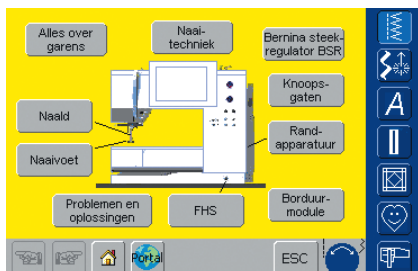

Tutorial openen

- ❖ druk op de externe «Tutorial»-toets

Attentie:

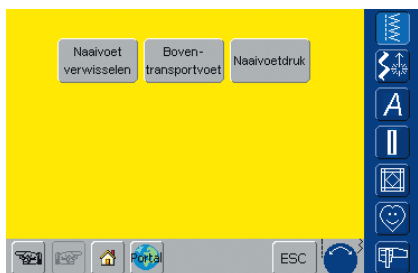
Tutorial betekent in de computertaal eigenlijk zelfstudie. Een kleine leergang geeft een beknopte informatie op het beeldscherm over de verschillende aspecten van uw naaicomputer, zodat u niet alles in uw handleiding moet opzoeken.

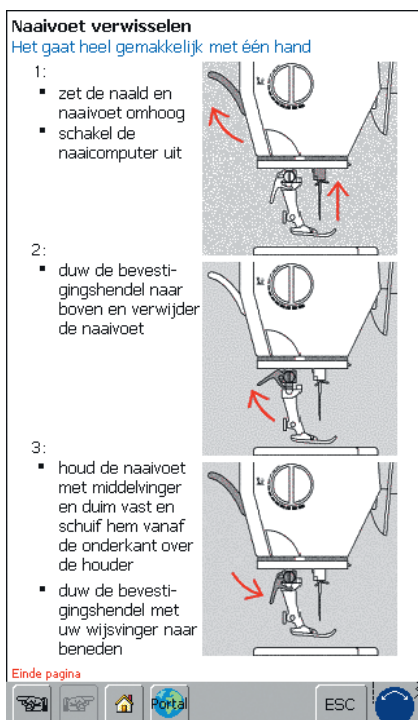
Thema-overzicht

- de hoofdthema's worden aangetoond:
  - Alles over garens
  - Naaitechniek
  - Bernina Steek Regulator BSR
  - Knoopsgaten
  - Randapparatuur
  - Borduurmodule
  - FHS (kniehevel)
  - Problemen en oplossingen
  - Naaivoet
  - Naald
- ❖ tik op een knop (bijv. «Naaivoet»)

Tutorial

- het thema-overzicht van de naaivoeten verschijnt
- ❖ kies het gewenste thema (bijv. «Naaivoet verwisselen»)

- informatie over het gewenste thema verschijnt

Volgende bladzijde / vorige bladzijde

- met deze beide knoppen kan naar de vorige of volgende bladzijde worden gebladerd

Terug naar het thema-overzicht

- ❖ tik op de knop «Home»
- het basisbeeldscherm (thema-overzicht) van Tutorial verschijnt

myartista portal

- ❖ sluit het modem of de Ethernet Card aan
  - ❖ tik op de knop
- Modem:
- ❖ bevestig de eerste melding met «JA», de tweede melding met «OK»
  - de verbinding met de myartista portal is tot stand gekomen
- Ethernet Card:
- de naaicomputer zoekt een actieve internetverbinding
  - als de verbinding tot stand is gekomen, wordt de myartista portal pagina automatisch opgeroepen

Videofilmpje

- ❖ tik op de knop «Video»
- het gekozen thema wordt aan de hand van een videofilmje uitgelegd

Terug naar het oorspronkelijk gekozen beeldscherm

- ❖ tik op «ESC»
- het Tutorial-beeldscherm wordt gesloten
- het oorspronkelijk gekozen beeldscherm verschijnt opnieuw

Tekst scrollen

- deze knop geeft aan, dat de tekst op het beeldscherm met behulp van de steekbreedte- en steeklengteknoop kan worden doorgescrold

Attentie:

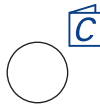
Het Tutorial-programma kan altijd worden geopend, zonder de actuele toepassing te beïnvloeden.

De Naaigids geeft informatie en aanbevelingen voor bepaalde werkzaamheden.

Nadat u informatie over de stof en de gewenste techniek heeft ingevoerd, doet de Naaigids een voorstel betreffende de geschikte naalden, naaivoeten, transporteur, naaivoetdruk, het verstevigingsmateriaal, enz.

De aanbevolen naaivoeten zijn niet altijd bij de standaardaccessoires geïntegreerd. Ze zijn dan echter wel als speciaal accessoire verkrijgbaar.

De Naaigids stelt de volgende instellingen automatisch voor de gekozen werkzaamheid in:

- draadspanning
- steekbreedte
- steeklengte
- balans
- naaldstand
- naaldstop boven/onder
- maximale naaisnelheid (wordt afhankelijk van de gekozen techniek aangepast)

Naaigids openen

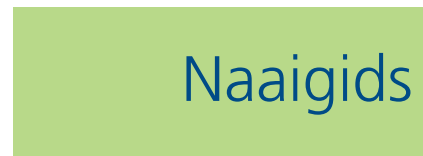
- ❖ druk op de externe toets voor de «Naaigids»

Lichte stoffen	Middelzware stoffen	Zware stoffen
Zijde/kunstzijde	Katoen	Denim
Viscose	Wol	Wol
Organza	Ruwe zijde	Interieurstoffen
Fijn linnen	Linnen	Stofferingsstoffen
Batist	Onbewerkte microvezels Zijde/viscose	Ribfluweel
Parachutestof	Fluweel	Badstof
Jersey	Alcantara	Canvas
Gebreide ribstof	Stretchstof voor zwem-/fietskleding	Kunstleer/plastic
Tule	Tricot	Vinyl
Kant	Sweatshirt	Fleece
	Polyestertricot	Leer/suède
	Vinyl	Kunstbont

Stofoverzicht

• op het beeldscherm verschijnen drie kolommen met stofsoorten:

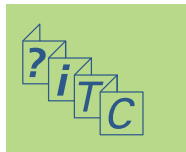
- lichte stoffen
- middelzware stoffen
- zware stoffen
- de meest gebruikte stoffen zijn in deze drie rubrieken vermeld
- als het door u gekozen materiaal niet op deze lijst te vinden is, kunt u een soortgelijke stofkwaliteit kiezen
- ❖ tik de gewenste stof aan (bijv. jersey)

Naaien	Afwerken	Doorstikken
Blindzoom	Knoopsgat	Ritsluiting
Onzichtbare ritsluiting	Decoratief naaiwerk	Machinaal quilten
Quilten uit de vrije hand	Ajourzoom	Applicaties
Dwarstransportmotieven		

Naaitechniek-overzicht

- op het beeldscherm verschijnen de meest gebruikte naaitechnieken
- ❖ tik de gewenste naaitechniek aan (bijv. «Knoopsgat»)
- ❖ als de gewenste techniek niet op deze lijst is te vinden, kies dan een soortgelijke techniek
- als een techniek niet geschikt is voor de gekozen stof, wordt de knop inactief (lichtgrijs)

Informatie, speciale aanbevelingen

- op het derde beeldscherm verschijnen de instellingen en aanbevelingen voor de gekozen stof en de gewenste techniek:
  - naaivoet
  - naald (soort/dikte)
  - naaivoetdruk
  - verstevigingsmateriaal
  - transporteur (boven/onder)
  - knoopsgat-vuldraad
- in het veld «Naaivoet» en «Naald» kunnen verschillende aanbevelingen staan
- de naaivoet, die het best geschikt is voor de gekozen techniek, wordt als eerste genoemd
- andere geschikte naaivoeten worden tussen haakjes weergegeven
- enkele naaivoeten zijn eventueel speciale naaivoeten, die voor de gekozen techniek bijzonder goed geschikt zijn; deze zijn als speciaal accessoire verkrijgbaar
- de naaivoet- en naaldkeuze hangt van uw persoonlijke voorkeur af
- in het veld «Verstevigingsmateriaal» wordt, indien nodig, verstevigingsmateriaal aanbevolen; de kwaliteit van dit materiaal hangt af van het naaiproject, de stof en de techniek
- in het veld «Knoopsgat-vuldraad» staat aangegeven of een vuldraad ter versteviging van het knoopsgat moet worden meegenaaid
- onder «Aanbeveling» worden eventueel verdere aanwijzingen gegeven
- «Tutorial-verbindingen»: met behulp van deze knoppen kan uitvoerige informatie m.b.t. andere aspecten van de gekozen techniek direct in het Tutorial-programma worden opgeroepen
- «Steken»: hier staat de geprogrammeerde en een alternatieve steek, met de overeenkomstige aanwijzingen, genoemd

Volgende/vorige bladzijde

- met deze beide knoppen kan naar de vorige of volgende bladzijde worden gewisseld

Terug naar het stofoverzicht

- ❖ tik op de knop «Home»
- het basisbeeldscherm van de Naaigids (stofoverzicht) verschijnt

myartista portal

- ❖ sluit het modem of de Ethernet Card aan
  - ❖ tik op de knop
- Modem:
- ❖ bevestig de eerste melding met «JA», de tweede melding met «OK»
  - de verbinding met de myartista portal is tot stand gekomen

Ethernet Card:

- de naai- of borduurcomputer zoekt een actieve internetverbinding
- als de verbinding tot stand is gekomen, wordt de myartista portal automatisch opgeroepen

Geprogrammeerde steek

- ❖ tik op «OK»
- het passende beeldscherm met de geprogrammeerde steek verschijnt automatisch

Terug naar het oorspronkelijk gekozen beeldscherm

- ❖ tik op «ESC»
- de Naaigids wordt gesloten
- het oorspronkelijk gekozen beeldscherm verschijnt opnieuw

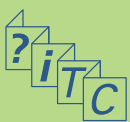

Tekst scrollen

- dit symbool geeft aan, dat de tekst op het beeldscherm m.b.v. de steeklengte- en steekbreedteknop kan worden doorgescrold

Attentie:

De Naaigids kan altijd worden geopend, zonder de actuele toepassing te beïnvloeden.

De naaicomputer wordt getest en optimaal ingesteld, voordat deze de fabriek verlaat. De test wordt met twee lagen Cretonne-stof en Metrosenegaren 100/2 van de firma Arova Mettler, Zwitserland gemaakt.

Verschillende stoffen, garens en verstevigingsmateriaal kunnen de geprogrammeerde steken in de naaicomputer dusdanig beïnvloeden, dat deze niet correct worden genaaid.

Met behulp van de elektronische balans kunnen deze afwijkingen worden gecorrigeerd. De steken kunnen op deze manier optimaal aan het materiaal worden aangepast.

Balans bij nuttige en decoratieve steken 9 mm

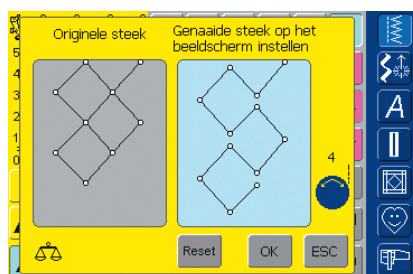
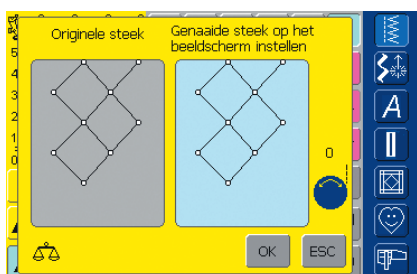
Tijdens het naaien van zachte stoffen (jersey, tricot) is het mogelijk, dat de stof onder de naivoet, en hierdoor ook de steek, uitrekt; de wafelsteek sluit dan

bijvoorbeeld niet meer mooi op elkaar aan. Bij dikke stoffen kan het voorkomen, dat steken over elkaar vallen. Met behulp van de balans kan dit gemakkelijk worden gecorrigeerd.

Balans openen

- ❖ tik op de «Balans»-knop

Balansbeeldscherm

- het speciale balansbeeldscherm wordt geopend
- op de linkerhelft wordt de steek in de originele vorm afgebeeld
- op de rechterhelft zijn de aangebrachte correcties direct zichtbaar
- de correcties kunnen tijdens het naaien (met geopend balansbeeldscherm) worden gemaakt

Correctie

- als de genaaide steek (bijv. wafelsteek) niet gesloten is:
  - ❖ pas de steek aan door aan de steeklengteknop te draaien (door het blauwe symbool op het beeldscherm aangegeven); de steek op de rechterhelft van het beeldscherm moet met de genaaide steek op de stof overeenkomen

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
  - wijzigingen worden opgeslagen en het balansbeeldscherm wordt gesloten

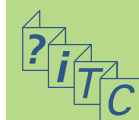
Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
  - het balansbeeldscherm wordt gesloten; de oorspronkelijke instellingen blijven behouden

Correcties wissen

- ❖ tik op «Reset»
  - de wijzigingen van de gekozen steek worden gewist

Balans bij dwarstransportmotieven

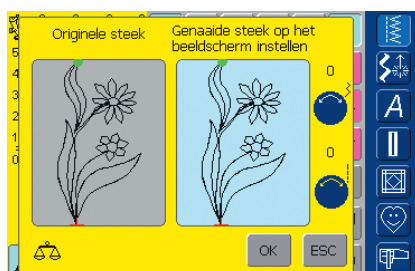
Bij de dwarstransportmotieven spelen de materialen (stof, garen, verstevigingsmateriaal, enz.) een belangrijke rol voor het resultaat van het naaiproject.

Daarom is een correctie van de steek m.b.v. de balans soms noodzakelijk.

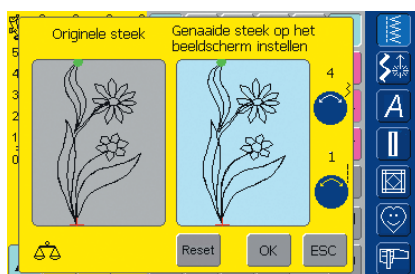
Balans openen

- ❖ tik op de knop «Balans»

Balansbeeldscherm

- het speciale balansbeeldscherm wordt geopend
- op de linkerhelft wordt de steek in de originele vorm afgebeeld
- op de rechterhelft zijn de gemaakte correcties direct zichtbaar
- de correcties kunnen tijdens het naaien (met geopend balansbeeldscherm) worden gemaakt

De steek die op de stof werd genaaid (bijv. steek nr. 201) is in de lengte en breedte vervormd.

In de lengte corrigeren

- ❖ pas de steek m.b.v. de steeklengteknop (d.m.v. het blauwe symbool op het beeldscherm aangegeven) in de lengte aan; de steek op de rechterhelft van het beeldscherm moet met de genaaide steek op de stof overeenkomen

In de breedte corrigeren

- ❖ pas de steek m.b.v. de steekbreedteknop (d.m.v. het blauwe symbool op het beeldscherm aangegeven) in de breedte aan; de steek op de rechterhelft van het beeldscherm moet met de genaaide steek op de stof overeenkomen

Opslaan en sluiten

- ❖ tik op «OK»
- wijzigingen worden opgeslagen en het balansbeeldscherm wordt gesloten

Beeldscherm sluiten

- ❖ tik op «ESC»
- het balansbeeldscherm wordt gesloten; de oorspronkelijke instellingen blijven behouden

Correcties wissen

- ❖ tik op «Reset»
- de wijzigingen van de gekozen steek worden gewist

Reinigen

Als de naaicomputer in een koude ruimte staat, moet deze ongeveer 1 uur voor gebruik in een warme ruimte worden gezet.

! Let a.u.b. op de veiligheidsvoorschriften.

Steekplaat reinigen

Verwijder draadresten onder de steekplaat en rond de grijper regelmatig.

- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ trek de stekker van de naaicomputer uit het stopcontact van het stroomnet
- ❖ verwijder naaivoet en naald
- ❖ open het spoelhuisdeksel op de vrije arm
- ❖ druk de steekplaat rechtsachter naar beneden en verwijder deze
- ❖ reinig met het kwastje
- ❖ bevestig de steekplaat

Beeldscherm reinigen

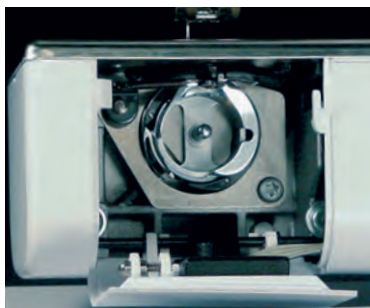
- ❖ reinig het beeldscherm met een zachte, vochtige doek

Attentie

BERNINA voelt zich verplicht een bijdrage aan het milieubeheer te leveren. Wij streven ernaar de invloed van onze producten op het milieu tot een minimum te beperken. Derhalve verbeteren wij de vormgeving en productiemethode van onze producten voortdurend.

Indien u dit product niet meer nodig heeft, verzoeken wij u om dit, rekening houdend met de milieueisen en overeenkomstig de geldende richtlijnen, weg te doen. Gooi dit product niet met het normale huishoudafval weg. Neem in geval van twijfel met uw BERNINA dealer contact op.

Reinigen en onderhoud

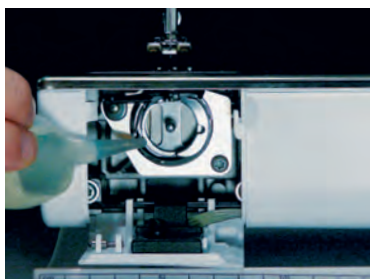

Grijper reinigen

- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ trek de stekker van de naaicomputer uit het stopcontact van het stroomnet
- ❖ verwijder de spoelhuis
- ❖ reinig de grijperbaan, gebruik hiervoor geen spitse voorwerpen
- ❖ zet de spoelhuis in

Naaicomputer reinigen

- ❖ reinig de naaicomputer met een zachte, vochtige doek
- ❖ meng een paar druppels afwasmiddel met leidingwater als de naaicomputer erg vervuild is (zorg ervoor, dat de doek niet druppelt)

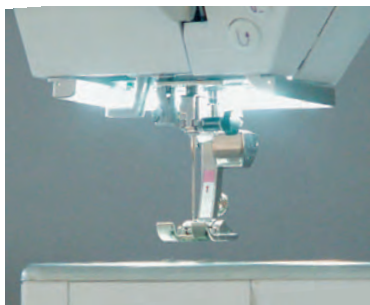
Oliën

- ❖ zet de hoofdschakelaar op «0»
- ❖ trek de stekker van de naaicomputer uit het stopcontact van het stroomnet
- ❖ doe een druppel olie op de grijperbaan
- ❖ laat de naaicomputer even zonder garen lopen; zo wordt vervuiling van de stof vermeden

Attentie:

Gebruik nooit alcohol, benzine, verdunmiddel of bijtende vloeistoffen om de naaicomputer te reinigen!

Naailicht vervangen

In tegenstelling tot een normaal gloeilampje geeft het CFL-naailicht beter licht en heeft een zeer lange levensduur.

Attentie:

Een defect naailicht mag alleen door een vakman worden vervangen. Breng uw naaicomputer naar uw BERNINA dealer!

Problemen en oplossingen

In de meeste gevallen kunnen de oorzaken voor het niet of niet goed functioneren van de naaicomputer worden herkend, als de volgende punten worden doorgenomen.

Controleer eerst of:

- boven- en onderdraad goed zijn ingeregen
- de naald goed is ingezet; platte kant naar achteren
- de naalddikte klopt; zie naald-/draadtabel blz. 18
- de naaicomputer schoon is; verwijder eventuele draadresten
- de grijper gereinigd is
- er geen draadresten tussen de draadspanningsschijven en onder de spoelhulsveer vastzitten.

Beeldscherm kalibreren

Ga als volgt te werk om het kalibreringsbeeldscherm direct te openen:

- druk gelijktijdig op de beide naaldstandtoetsen op het frame en houd deze ingedrukt
- schakel de naai-/borduurcomputer in
- laat de beide toetsen los zodra het kalibreringsbeeldscherm is geopend
- beeldscherm kalibreren zie blz. 169

Problemen en oplossingen

Bovendraad breekt

Mogelijke oorzaken:

- bovendraadspanning te hoog
- naald van slechte kwaliteit; naalden koopt u het beste bij uw BERNINA dealer
- naald verkeerd ingezet; platte kant moet naar achteren wijzen
- naald bot of krom
- garen van slechte kwaliteit; garen met knoopjes, oud of uitgedroogd garen

Mogelijke oplossingen:

- gebruik de passende garengleidingsschijf
- steekgat of grijperpunt beschadigd; breng de naaicomputer naar uw BERNINA dealer

Vastgeklemd garen verwijderen

Als bij draadbreek de draad bij de draadhevel is vastgeklemd, ga dan als volgt te werk:

- zet de hoofdschakelaar op «0»
- verwijder de schroef op de bovenkap met de Torx schroevendraaier
- neem de bovenkap naar links weg
- verwijder de draadresten
- bevestig de bovenkap en draai de schroef vast

Onderdraad breekt

- onderdraadspanning te hoog
- onderdraad klemt in de spoelhuls:
  - vervang de spoel
- gat in de steekplaat door de naald beschadigd:
  - moet door uw BERNINA dealer worden gepolijst
- naald bot of krom

Steken overslaan

- verkeerde naald; gebruik alleen naaldsysteem 130/705H
- naald krom of bot:
  - naald verkeerd ingezet;
  - duw de naald bij het inzetten helemaal naar boven
- naald van slechte kwaliteit of slecht gepolijst
- vorm van de naaldpunt past niet bij het materiaal; indien nodig ronde punt voor gebreide stoffen en snijpunt voor hard leer gebruiken
- gebruik bij smalle steken de steekplaat met klein steekgat (5,5 mm, speciaal accessoire)

Naald breekt

- naaldhouderschroef niet goed vastgedraaid
- naaiwerk werd naar voren, i.p.v. naar achteren onder de naaivoet weggetrokken
- bij het naaien over dikke gedeelten werd de stof verschoven terwijl de naald in de stof stak; gebruik jeansvoet nr. 8
- voor meer informatie over de naald, zie blz. 19

Steekfouten

- draadresten tussen de draadspanningsschijven:
  - trek een dun dubbelgevouwen lapje (geen buitenrand) tussen de draadspanningsschijven en reinig de linker- en rechterkant van de draadspanning door het lapje heen en weer te bewegen
- verwijder eventuele draadresten onder de spoelhulsveer
- verkeerd ingeregen; controleer de boven- en onderdraad
- gebruik de passende garengleidingsschijf
- reinig en olie de grijper (gebruik alleen een origineel oliespuitje; zie «Reinigen en oliën» op blz. 185)

Kan niet over dikke stof naaien

- de naald-garen-verhouding is niet correct (het garen is te dik voor de ingezette naald)
- gebruik de nivelleerplaatjes als over een dikke naad moet worden genaaid

De naaicomputer loopt niet of langzaam

- stekker niet goed in het stopcontact
- hoofdschakelaar op «0»
- naaicomputer komt uit een koude ruimte
- start de naaicomputer opnieuw

Naaicomputer naait achteruit

- de functie «Permanent achteruitnaaien» is nog ingeschakeld

CFL-naailicht defect

- breng de naaicomputer naar uw BERNINA dealer

Problemen met randapparatuur

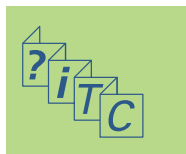
- stekker niet goed in het stopcontact
- start de naaicomputer opnieuw

Onderdraadcontrole

- spoelhuisdeksel niet gesloten
- niet in het Setup-programma geactiveerd
- draad- of stofresten in de spoelhulsgleuf

Bovendraadcontrole

- niet in het Setup-programma geactiveerd

Meldingen op het beeldscherm

In speciale gevallen kunnen de onderstaande meldingen op het beeldscherm van de artista naaicomputer verschijnen.

Melding

- Controlefunctie is ingeschakeld. Voor het naaien uitschakelen.
- Dit steeknummer is niet in de naaicomputer geprogrammeerd!
- De combinatiemodus ondersteunt dit motief niet!
- Zet de transporteur op «Naaien».
- Controleer of de boven- en/of onderdraad is gebroken of dat het spoeltje leeg is.
- Controleer de onderdraad. Reinig het grijpersysteem en de spoelhuls en verwijder stof- en draadresten. Als het spoeltje leeg is, opnieuw opspoelen.
- Zet de naaivoet omlaag.
- Zet de naaivoet omhoog.
- Om het inrijgen te vergemakkelijken, is het raadzaam de naaivoet omlaag te zetten.
- Naald zal de steekplaat of naaivoet raken.
- De naai-/borduurcomputer functioneert niet correct. Neem met uw BERNINA dealer contact op.
- Tijdens het starten is een fout ontstaan. Start de naai-/borduurcomputer opnieuw. Neem met uw BERNINA dealer contact op, indien het probleem zich herhaalt.
- Het BERNINA modem kan niet worden geïdentificeerd. Sluit het modem aan en probeer het nogmaals.
- Geen verbinding mogelijk. Controleer de telefoonverbinding en kies dan het nummer.

Aanwijzing

- Evt. deactiveren.
- Voer een ander steeknummer in.
- Inactieve steken (grijze steeknummers) kunnen niet in de combinatiemodus worden gekozen. De naaicomputer reageert niet als een dergelijk motief wordt gekozen.
- Druk op de transporteurknop. De melding verdwijnt automatisch als de transporteurstand werd veranderd.
- Controleer de boven- en eventueel de onderdraad.
- Volg de aanwijzingen in de melding.
- De melding verdwijnt automatisch als de naaivoet omlaag wordt gezet.
- De melding verdwijnt automatisch als de naaivoet omhoog wordt gezet.
- Zet de naaivoet naar beneden.
- Controleer de instellingen in het controle-beeldscherm.
- Neem met uw BERNINA dealer contact op om het probleem op te lossen.
- Schakel de naaicomputer uit- en opnieuw in.
- Het modem werd niet herkend. Verwijder het modem en sluit het opnieuw aan.
- Controleer de instellingen in het Setup-programma en probeer het opnieuw.

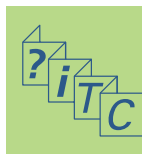

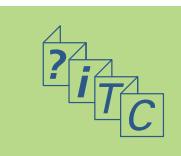
Melding

- Toegangsrecht naar de provider mislukt. Controleer naam en wachtwoord.
- De verbinding naar de provider werd onderbroken. Probeer het later nogmaals of kies een andere provider.
- Bij het modem is een onbekende fout ontstaan. Probeer het nogmaals.
- In de myartista portal kunnen geen bestanden worden opgeslagen of gewist.
- Bij de verbinding met de myartista portal is een probleem ontstaan. Probeer het nogmaals.
- Om altijd de beste resultaten met uw naai- en borduurcomputer te garanderen, is het noodzakelijk het volgende te ondernemen: verwijder draad- en stofresten onder de steekplaat en rond de transporteur. De werkwijze vindt u op blz. 185 van de handleiding.
- Het is tijd voor de servicebeurt. Neem a.u.b. met uw BERNINA dealer contact op voor een afspraak.
- U heeft besloten, de naai- en borduurcomputer niet voor service naar uw BERNINA dealer te brengen. Deze melding verschijnt niet meer, tot het wederom tijd voor de volgende servicebeurt is.
- Bevestig a.u.b. de USB-stick met de videofilmmpjes en tik op «OK».
- Hoofdmotor functioneert niet. Controleer het grijpersysteem.

Aanwijzing

- Controleer de instellingen in het Setup-programma en probeer het opnieuw.
- Verbindingsproblemen. Indien mogelijk een andere provider invoeren of nogmaals proberen.
- Verwijder het modem en sluit het nogmaals aan.
- In de myartista portal ontvangt u tips en informatie over nieuwigheden.
- Probeer de myartista portal nogmaals te kiezen, verwijder het modem evt. en sluit het nogmaals aan.
- Deze melding verschijnt na ca. 180'000 steken. Sluit de melding na het reinigen/oliën door een tik op «OK». De melding kan door een tik op «ESC» tijdelijk worden uitgeschakeld, verschijnt echter weer als de naaicomputer opnieuw wordt gestart. Nadat de melding voor de derde keer met «ESC» werd uitgeschakeld, verschijnt de melding pas weer na verdere ca. 180'000 steken.
- De naaicomputer moet voor een servicebeurt naar de BERNINA dealer worden gebracht. De melding verschijnt na ca. 2'000'000 steken. Als de servicebeurt is uitgevoerd, staat de stekenteller weer op «0», de melding verschijnt niet meer. De melding kan door een tik op «ESC» tijdelijk worden uitgeschakeld, verschijnt echter weer als de naaicomputer opnieuw wordt gestart. Nadat de melding voor de derde keer met «ESC» werd uitgeschakeld, verschijnt de melding pas weer bij ca. 4'000'000 steken.
- Het correct functioneren van de naai- en borduurcomputer kan nu niet worden gegarandeerd.
- Bevestig de USB-stick met videofilmmpjes over bepaalde thema's aan de naaicomputer.
- Open het spoelhuisdeksel. Verwijder draad- en stofresten en reinig het grijpersysteem.

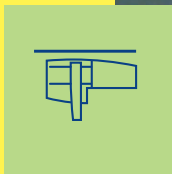
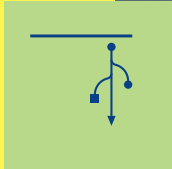

BERNINA-Computer-Systeem **192**

Randapparatuur **192**

Aansluitingen voor
randapparatuur **194**

Randapparatuur

BERNINA-Computer-Systeem

Door aansluiting van de verschillende randapparatuur (speciale accessoires) kunt u van uw **artista 730** een compleet naaicomputersysteem met ongekende creatieve mogelijkheden maken.

Behalve een directe aansluiting naar de myartista portal (= informatie-platform), waarmee u toegang tot de speciaal voor deze naaicomputer gecreëerde portal sites heeft, is het bijv. ook mogelijk m.b.v. een BERNINA USB-stick informatie op het beeldscherm van de naaicomputer te bekijken of de naaicomputer door het aansluiten van de borduurmodule in een borduurcomputer te veranderen.

Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen!

Randapparatuur

De volgende randapparatuur kan op de **BERNINA** artista 730 naaicomputer worden aangesloten:

- Borduurmodule
- BERNINA modem
- BERNINA Ethernet Card
- BERNINA USB-stick

Attentie:
Alle randapparatuur is als speciaal accessoire verkrijgbaar (variëert per land). Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen!

Borduurmodule

De borduurmodule is een ideale aanvulling op de naaicomputer. Hiermee heeft u onbegrensde mogelijkheden voor het verwirkelijken van uw creatieve ideeën.

Attentie:
Lees a.u.b. ook de gebruiksaanwijzing van de borduurcomputer in het achterste gedeelte van deze handleiding.

Modem / Ethernet Card

(Toegang tot de myartista portal)

Met behulp van het BERNINA modem of de Ethernet Card is een directe toegang tot de myartista portal (= informatie-platform) mogelijk. De speciale, alleen voor de naaicomputer geprogrammeerde portal pagina's kunnen op het beeldscherm van de artista 730 worden opgeroepen!

Verbinding via modem

- ❖ sluit het modem aan
- ❖ tik op «Portal»
- ❖ bevestig de melding over het verbinden met «JA»
- ❖ als de verbinding met de provider tot stand is gekomen, bevestig dan de melding die verschijnt met «OK»
- het overzicht van de myartista portal pagina verschijnt
- ❖ kies de gewenste pagina

Verbinding via Ethernet Card

- ❖ sluit de Ethernet Card aan
- ❖ tik op «Portal»
- de naaicomputer zoekt een actieve internetverbinding
- als de verbinding tot stand is gekomen, wordt automatisch de myartista portal opgeroepen

De inhoud van de myartista portal wordt voortdurend aangevuld.

Attentie:

Bij het BERNINA modem en de BERNINA Ethernet Card wordt een handleiding geleverd!

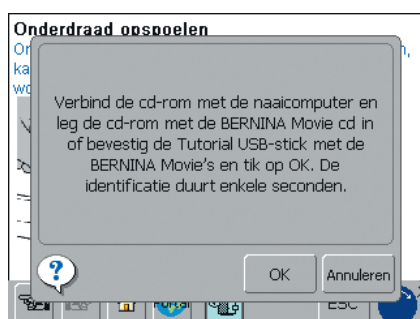
Tutorial USB-stick

Tutorial videofilmjes kunnen m.b.v. de Tutorial USB-stick direct op de naaicomputer worden geopend.

Als deze knop op de functie balk van een geopende Tutorial-pagina zichtbaar is, kan de beschreven toepassing in een videofilmje worden bekeken.

- ❖ tik op de knop
- indien het gewenste videofilmje niet in de naaicomputer is geïntegreerd, verschijnt de hiernaast afgebeelde melding
- ❖ bevestig de Tutorial USB-stick
- ❖ tik op «OK» = het videofilmje wordt gestart
- ❖ tik op «ESC» = het videofilmje wordt gesloten

Aansluitingen voor randapparatuur (passend bij de naaicomputer)

Randapparatuur aansluiten

❖ sluit de randapparatuur in de hiervoor bestemde stopcontacten aan de rechterkant van de naaicomputer aan (let op de symbolen)

Attentie:

Gebruik voor de naaicomputer artista 730 uitsluitend randapparatuur van BERNINA.

1 BERNINA modem

2 BERNINA USB-stick

3 Borduurmodule

Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen!

Presentatie- en instructie-CD-ROM (voor uw computer)

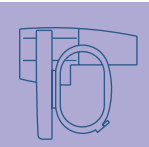
Deze BERNINA CD-ROM is het presentatie- en instructiemiddel, dat u tijdens een virtuele reis over de belangrijkste kenmerken en functies van het nieuwe BERNINA artista 730 naai- en borduursysteem informeert. Leg de CD-ROM in uw PC en laat u zich door de omvangrijke en duidelijke presentaties en instructies inspireren.

Borduren – Inhoud

De borduurcomputer

195–214

Wetenswaardigheden over borduren

215–222

Borduren

223–246

Geheugen

247–252

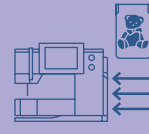
Borduurondersteuning

253–258

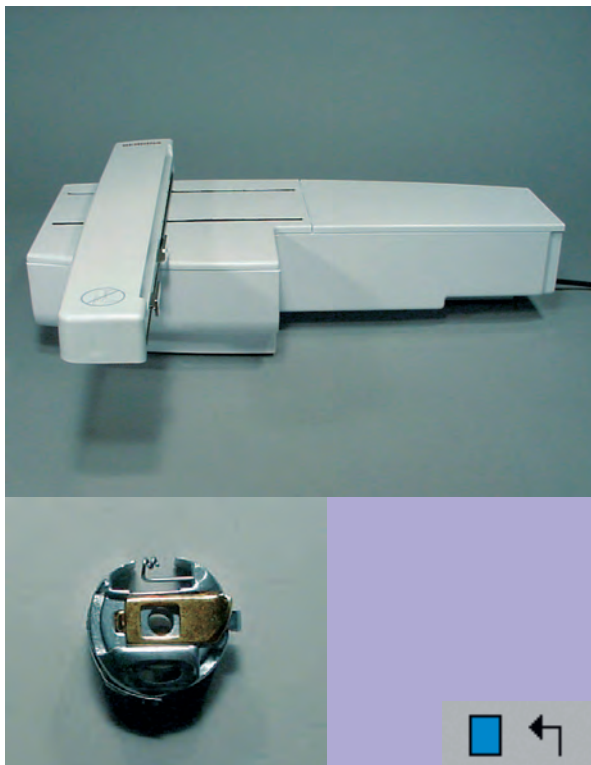
Randapparatuur en accessoires

259–264

Borduurcomputer gereedmaken **196**

Details • Standaardaccessoires
• Speciale accessoires

Borduurmodule aansluiten **199**

Borduurmodule aan de naaicomputer aansluiten • Adapter voor borduren met de vrije arm aansluiten

Bediening **201**

Borduurcomputer voor het borduren voorbereiden • Boven- en onderdraad inrijgen

Borduurmotief oproepen **202**

Begroeting

- Borduurmotief uit de borduurcomputer
- Borduurmotief van een borduurkaart
  - Borduurmotief van een USB-stick
- Borduurmotief van de myartista portal

Borduurbegin **204**

Borduurraam kiezen • Borduurraam bevestigen • Motief borduren

Functies en gegevens op het beeldscherm **206**

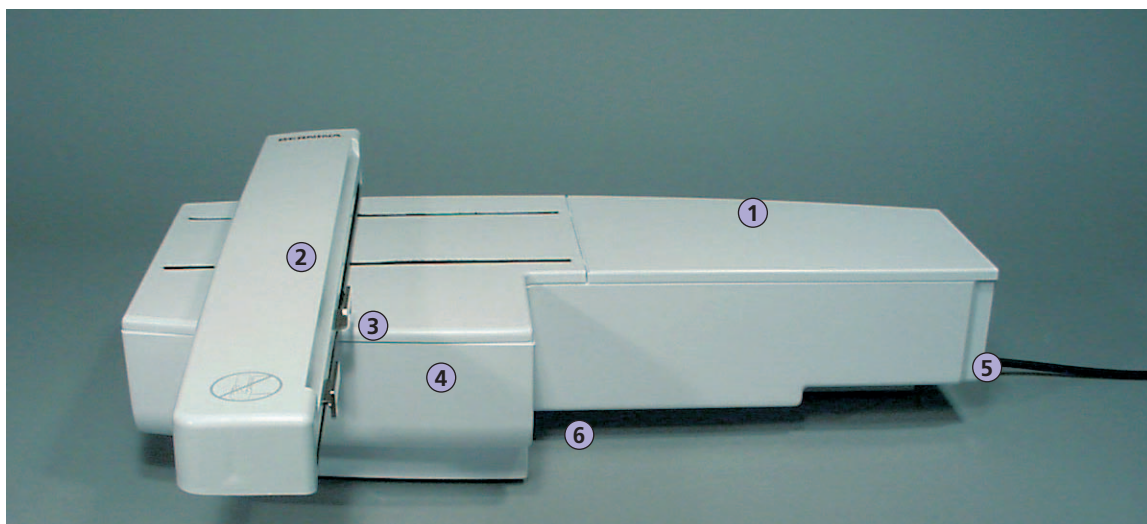
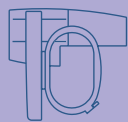
Keuzemenu • Algemene functies en gegevens op de beeldschermen Edit 1 en Edit 2 • Beeldscherm Edit 1

- Beeldscherm Edit 2 • Borduurmenu (Ready)

Externe functies **213**

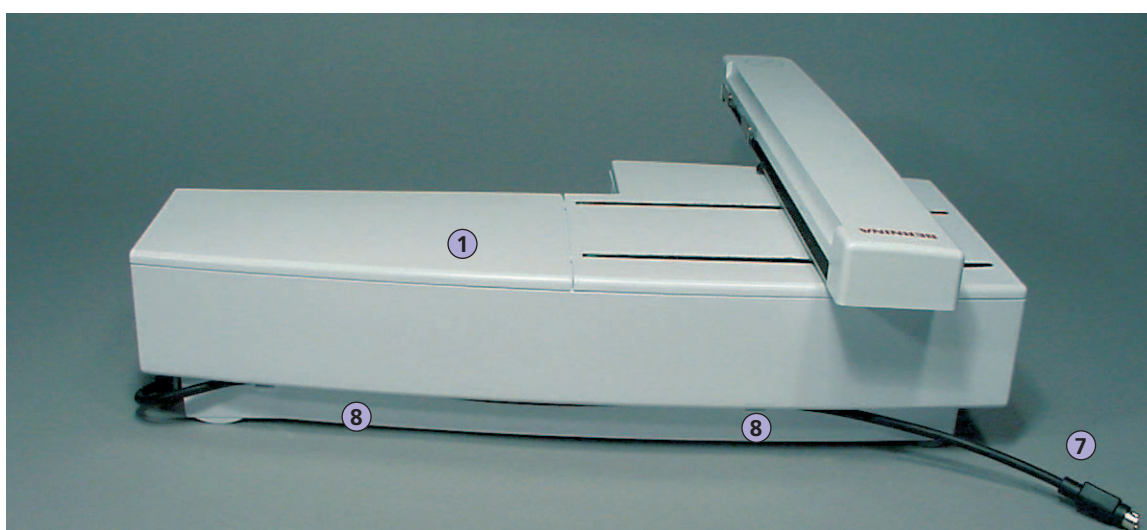
De borduurcomputer

Details

Vooraanzicht

Borduurcomputer gereedmaken

Achteraanzicht

Attentie:

Het zijaanzicht (handwiel) van de naai- en borduurcomputer met de diskdrive en de aansluitingen vindt u op blz. 9 van de handleiding van de naaicomputer.

- 1 Borduuroppervlak
- 2 Borduurarm
- 3 Verbinding voor borduurraambevestiging
- 4 Accessoirebox in de borduurmodule
- 5 Bevestigingspal rechts
- 6 Bevestigingspal midden
- 7 Kabel voor aansluiting aan de naaicomputer
- 8 Kabelhouder

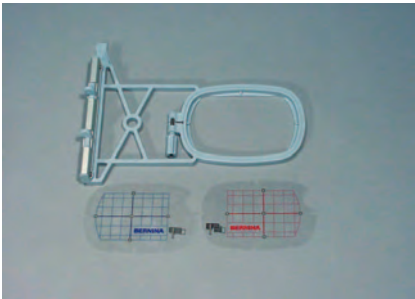
Standaardaccessoires*

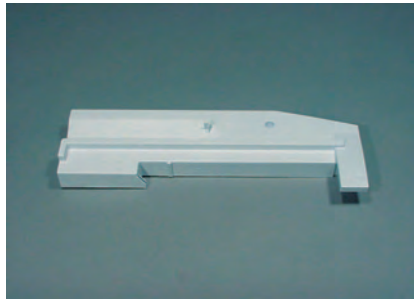
Borduorraam groot, ovaal
(145x255 mm)
Sjabloon behorend bij borduurraam
groot, ovaal VAR. 00 voor a730

Borduorraam middel (100x130 mm)
Sjabloon behorend bij borduurraam
middel

Borduorraam klein (voor normale
werkzaamheden en borduren met de
vrije arm 72x50 mm)
Sjabloon blauw voor normale
werkzaamheden
Sjabloon rood voor borduren met de
vrije arm

Adapter voor borduren met de vrije
arm

Assortiment
borduurnaalden

Borduurvoet nr. 26
Klossennetje voor garenklossen
(over de bovendraadklos trekken)

Borduurspoelhuls

BERNINA Personal USB-
geheugenstick

Beschermhoes

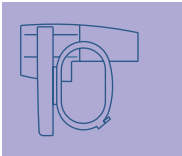

USB-verbindingkabel voor PC-
borduursoftware

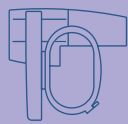

Borduursoftware Editor
Lite

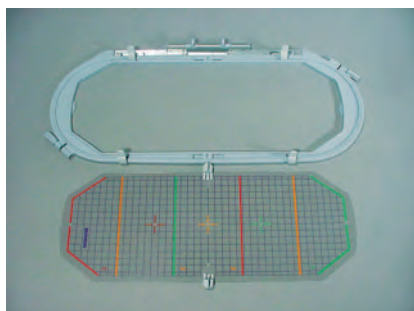
*afhankelijk van het land van aankoop

Speciale accessoires*

Koffersysteem voor naaicomputer en borduurmodule

Borduurraam Mega-Hoop
(150x400 mm)
Sjabloon voor Mega-Hoop
VAR. 00 voor a730

Stiksteekplaat

BERNINA
borduurkaarten

OESD borduurmotief-stick

BERNINA modem

BERNINA
borduurkaarten/
Magic Box

BERNINA PC-borduursoftware

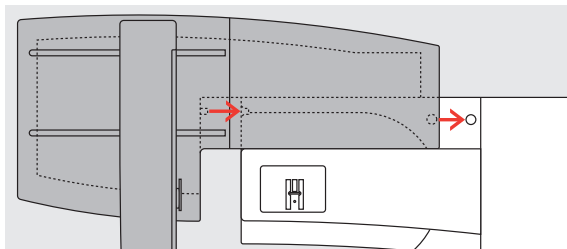
Ethernet Card

BERNINA multi-
garenkloshouder

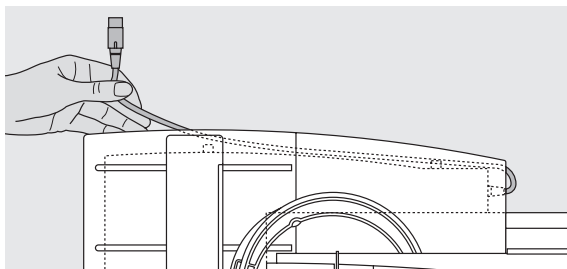
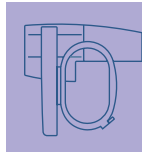
*afhankelijk van het land van aankoop

Borduurmodule aan de naaicomputer aansluiten

Borduurmodule aan de naaicomputer bevestigen

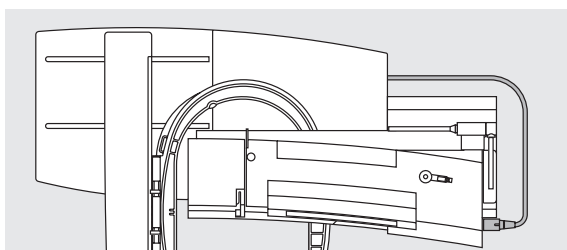
- ❖ zet de borduurmodule achter de vrije arm tegen de naaicomputer
- ❖ schuif de borduurmodule vanaf de linkerkant tegen de naaicomputer, tot de bevestigingspallen in de grondplaat van de naaicomputer vastzitten

Aansluitkabel losmaken

- de kabel verbindt de borduurmodule met de naaicomputer
- ❖ trek de kabel uit de kabelhouders aan de achterkant van de borduurmodule

Borduurmodule aansluiten

Kabel aan de naaicomputer aansluiten

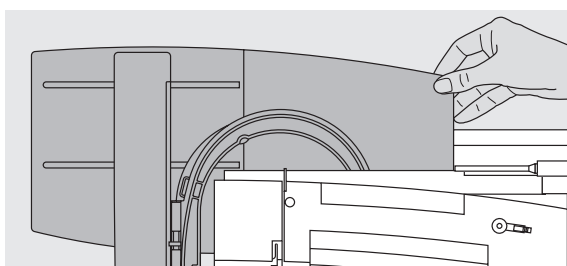
- ❖ platte kant van de stekker naar voren
- ❖ steek de stekker in het hiervoor bestemde stopcontact aan de rechterkant van de naaicomputer

Kabel uit het stopcontact trekken

- ❖ trek de stekker uit het stopcontact

Kabel aan de borduurmodule fixeren

- ❖ leg de kabel over de beide kabelhouders
- ❖ druk de kabel lichtjes aan

Borduurmodule verwijderen

- ❖ houd uw hand onder de rechterachterhoek, til de borduurmodule omhoog en schuif deze naar links weg

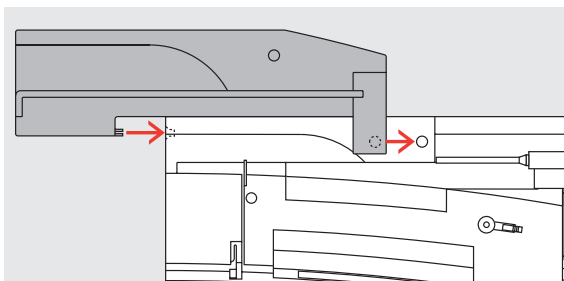
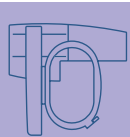
Attentie:

Let er bij het aansluiten van de borduurmodule en/of de adapter voor de vrije arm op, dat alle apparaten op dezelfde vlakke oppervlakte staan!

Attentie:

Voordat u de naaicomputer en borduurmodule transporteert, moeten deze altijd van elkaar worden verwijderd. Transporteer de beide apparaten nooit als één geheel!

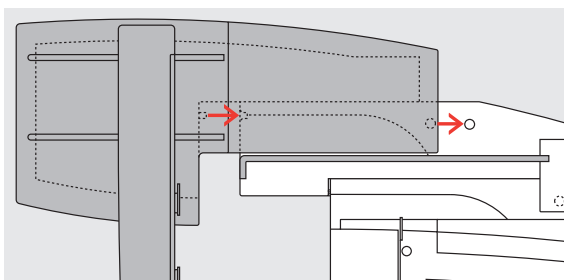
Adapter voor borduren met de vrije arm aansluiten

Met behulp van de adapter en de vrije arm van de naaimachine kan op rondgesloten delen (bijv. mouwen, broekspijpen) worden geborduurd.

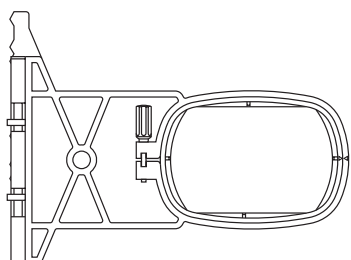
Adapter aan de naaimachine bevestigen

- ❖ schuif de adapter achter de vrije arm tegen de naaimachine, tot de bevestigingspallen in de grondplaat van de naaimachine vastzitten

Borduurmodule aan de adapter bevestigen

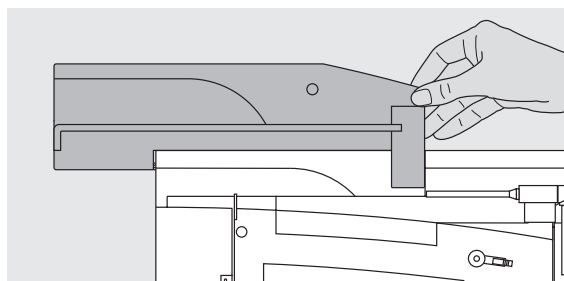
- ❖ zet de voorkant van de borduurmodule zo dicht mogelijk tegen de L-vormige geleider van de adapter
- ❖ schuif de borduurmodule vanaf de linkerkant langs de geleider, tot de bevestigingspallen in de grondplaat vastzitten

Borduurraam voor het borduren met de vrije arm

- het kleine, ovale borduurraam is speciaal ontworpen voor het borduren op de vrije arm

Attentie:
Voor het borduren met de vrije arm kan alleen het kleine borduurraam worden gebruikt!

Adapter van de naaimachine verwijderen

- ❖ verwijder de borduurmodule van de adapter
- ❖ de rechterachterhoek van de adapter dient als handvat
- ❖ houd de adapter hier vast en neem hem uit de grondplaat van de naaimachine

Borduurcomputer voor het borduren voorbereiden

Borduurvoet nr. 26 voor borduren

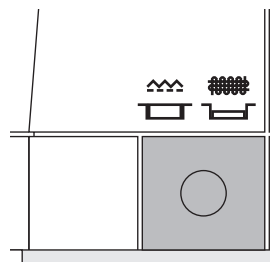
- ❖ bevestig borduurvoet nr. 26 voor het borduren aan de naaicomputer
- ❖ zet de borduurvoet omhoog, zodat het borduurraam later kan worden bevestigd

Machinenaald voor borduren

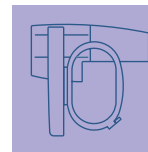
- ❖ zet de naald omhoog, zodat het borduurraam later kan worden bevestigd

- meer informatie over naalden op blz. 17-19 ●●●●●●●●●●

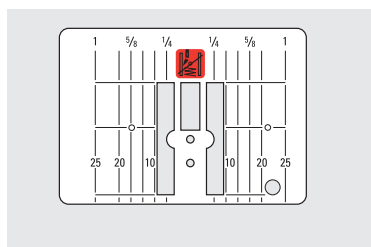

Transporteur omlaagzetten

- ❖ zet de transporteur m.b.v. de druktoets aan de rechterkant van de naaicomputer naar beneden

Bediening

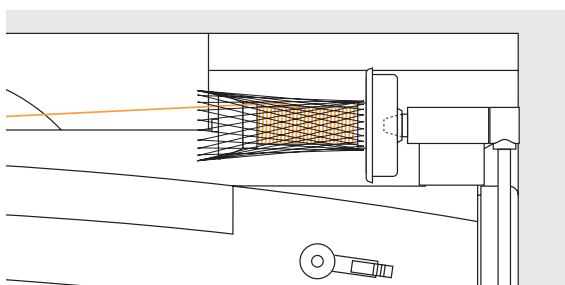
Stiksteekplaat

(speciaal accessoire)

- de stiksteekplaat heeft maar een klein naaldgat, zodat de steekvorming mooier wordt (optimale verstrengeling van boven- en onderdraad)
- ❖ verwijder de standaardsteekplaat en bevestig de stiksteekplaat

- meer informatie over steekplaten op blz. 17 ●●●●●●●●●●

Boven- en onderdraad inrijgen

Bovendraad inrijgen

- ❖ bevestig het plaatje van schuimstof, daarna de garenklos
- ❖ trek bij zeer glad borduurgaren het klossenetje over de bovendraadklos
- de bovendraad loopt regelmatig van de klos en kan niet in de war raken

Onderdraad inrijgen

- ❖ rijg de onderdraad voor het borduren in de geleidingsveer van de borduurspoelhuls

Attentie:

Sluit de spoelhuisdeksel altijd na het inzetten van de borduurspoelhuls, zodat de onderdraadcontrole correct functioneert (moet in het Setup-programma geactiveerd zijn).

Attentie:

Net als bij het naaien kan ook tijdens het borduren worden opgespoeld (zie blz. 13)

TIP

Garenkloshouder

Gebruik bij metallic-garen of ander speciaal garen de verticale garenkloshouder.

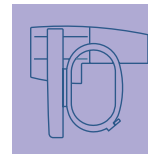

Persoonlijk borduurmotief kiezen

- ❖ tik op de knop «Persoonlijke borduurmotieven» in het keuzemenu
- de geprogrammeerde persoonlijke borduurmotieven worden in kleur op het beeldscherm afgebeeld
- ❖ tik op een knop om een borduurmotief te kiezen

Borduurmotief van een borduurkaart

Knop «Borduurkaart»

- ❖ tik op de knop «Borduurkaart»
- de borduurmotieven van de borduurkaart (speciaal accessoire) worden in kleur op het beeldscherm afgebeeld (mits er een kaart in de drive zit)
- ❖ tik op een knop om een borduurmotief te kiezen

• meer informatie m.b.t. borduurkaarten op blz. 263 ●●●●●●●●●●

Borduurmotieven van een USB-stick

Knop «USB-stick»

- ❖ tik op de knop «USB-stick»
- de borduurmotieven van de USB-stick (speciaal accessoire) worden in kleur op het beeldscherm afgebeeld (mits er een USB-stick is bevestigd)
- ❖ tik op een knop om een borduurmotief te kiezen

• meer informatie m.b.t. USB-stick op blz. 264 ●●●●●●●●●●

Borduurmotief van de myartista portal

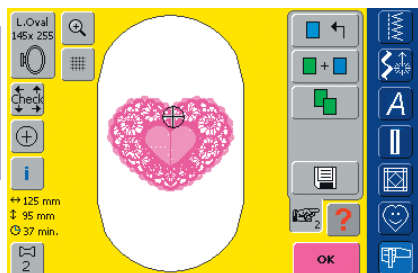
Knop «Portal»

- ❖ tik op de knop «Portal»
- onder de voorwaarde dat een modem (speciaal accessoire) is aangesloten, verschijnt een speciaal beeldscherm om een modemverbinding te maken
- als er een Ethernet Card (speciaal accessoire) is aangesloten, wordt er direct naar een verbinding gezocht
- als de verbinding is gemaakt, worden de borduurmotieven van de myartista portal (informatieplatform) op het beeldscherm afgebeeld
- ❖ tik op een knop om een borduurmotief te kiezen

• meer informatie m.b.t. de myartista portal op blz. 260 ●●●●●●●●●●

Borduurraam kiezen

Beeldscherm Edit 1

- ❖ kies een borduurmotief uit één van de keuzemogelijkheden
- het beeldscherm «Edit 1» wordt geopend
  - het gekozen borduurmotief wordt in het optimale (kleinst mogelijke) borduurraam afgebeeld
  - de knop «Borduurraamkeuze» geeft aan, welk borduurraam bevestigd moet worden
- ❖ bevestig het aanbevolen borduurraam

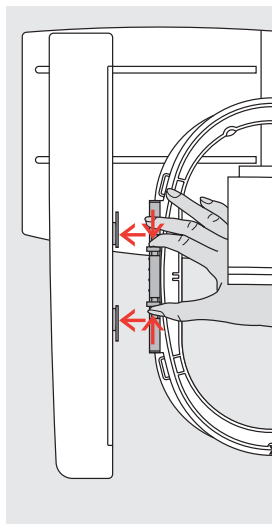
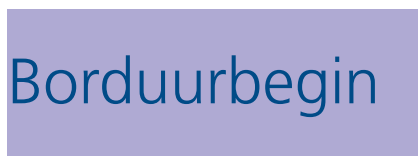
Attentie:

Een nieuw gekozen borduurmotief wordt altijd in het midden van het borduurraam geplaatst.

Borduurraam bevestigen

Naald en borduurvoet omhoogzetten

- ❖ zet de naald en borduurvoet omhoog
- ❖ houd het borduurraam met de goede kant van de stof naar boven en de borduurraamkoppeling naar links vast

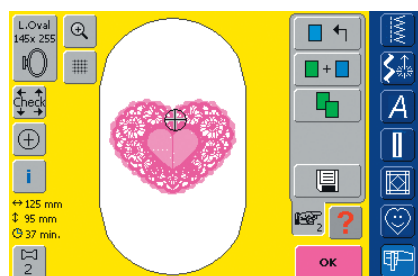
Borduurraamkoppeling aan de borduurarm bevestigen

- ❖ schuif het borduurraam onder de borduurvoet
- ❖ druk de beide knoppen aan de borduurraamkoppeling naar elkaar toe
- ❖ houd het borduurraam boven de pinnen van de borduurarm
- ❖ druk het borduurraam naar beneden tot het vastzit
- ❖ laat de knoppen los

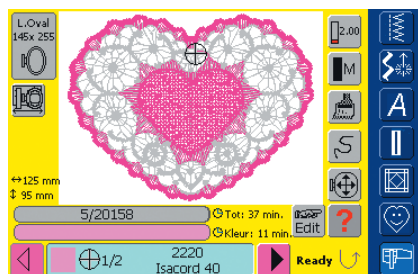
Borduurraam verwijderen

- ❖ druk de beide knoppen aan de borduurraamkoppeling naar elkaar toe
- ❖ neem het borduurraam weg

Motief borduren

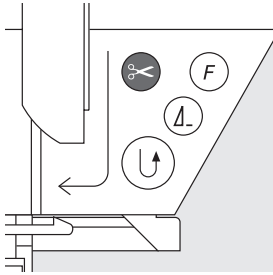

- ❖ tik in het beeldscherm Edit 1 op «OK» of druk op de externe achteruitnaaitoets op het frame
- het borduurraam beweegt = het borduurraam wordt gelezen

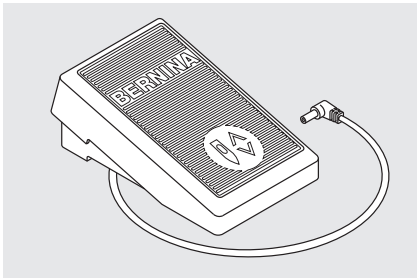
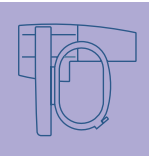
Borduurmenu (Ready)

- het borduurmenu (Ready) wordt met het borduurmotief geopend
- het borduurmotief is gereed om te worden geborduurd

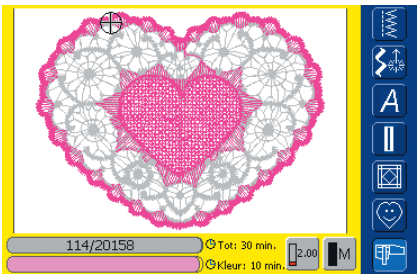
Borduurbegin m.b.v. de achteruitnaaitoets op het frame

- ❖ zet de borduurvoet naar beneden
- ❖ druk voor borduurbegin op de achteruitnaaitoets op het frame tot de borduurcomputer start
  - de borduurcomputer borduurt ong. 6 steken en stopt automatisch
- ❖ zet de borduurvoet omhoog
- ❖ knip de draadeinden bij borduurbegin af
- ❖ zet de borduurvoet naar beneden
- ❖ druk op de achteruitnaaitoets op het frame om verder te borduren

Borduurbegin m.b.v. het pedaal

- ❖ zet de borduurvoet naar beneden
- ❖ druk op het pedaal
  - de borduurcomputer stopt automatisch na ong. 6 steken
- ❖ laat het pedaal los
- ❖ zet de borduurvoet omhoog
- ❖ knip de draadeinden bij borduurbegin af
- ❖ zet de borduurvoet omlaag
- ❖ bij het borduren m.b.v. het pedaal, moet het pedaal altijd ingedrukt blijven

Borduurbeeldscherm

- na borduurbegin verschijnt het borduurbeeldscherm

Borduren onderbreken

- ❖ druk tijdens het borduren kort op de achteruitnaaitoets op het frame of op het pedaal
  - de borduurcomputer stopt direct

Kleur afmaken

- ❖ zet de borduurvoet weer naar beneden
- ❖ druk opnieuw op de achteruitnaaitoets op het frame of het pedaal
  - alle motiefdelen van de geactiveerde kleur worden afgemaakt
  - de borduurcomputer stopt automatisch aan het einde
  - beide draden worden automatisch door de draadafsnijder afgesneden

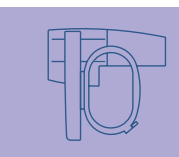
Kleurwisseling

- de borduurcomputer schakelt automatisch naar de volgende kleur om
- ❖ verwissel de bovendraadkleur
- ❖ borduur met de nieuwe kleur zoals boven beschreven

Draden na het borduren wegknippen

- ❖ zet de borduurvoet omhoog
- ❖ verwijder het borduurraam van de borduurarm
- ❖ knip de resterende draden en verbindingsdraden dicht bij het borduurmotief af
- ❖ bij het wegnemen van het borduurraam mag de onderdraad niet te dicht bij de steekplaat worden weggeknipt; de draden kunnen anders bij een nieuw borduurbegin in de war raken

Keuzemenu

Het keuzemenu verschijnt na het inschakelen van de borduurcomputer of na het wisselen van de naai- naar de borduurmodus en wanneer een borduurmotief wordt gekozen of met een bestaand borduurmotief wordt gecombineerd.

Terug naar het keuzemenu

- deze functie verschijnt na het kiezen van «Alfabetten», «Borduurmotieven» of «Persoonlijke borduurmotieven»
- ❖ tik op de knop
- het keuzemenu verschijnt

Funcities en gegevens op het beeldscherm

Beeldlijn terugscrollen

- ❖ tik één of diverse malen op de knop
- de beeldscherminhoud wordt teruggescrold
- ❖ als continu op de knop wordt gedrukt, kan snel worden gescrold

Beeldlijn vooruitscrollen

- ❖ tik één of diverse malen op de knop
- de beeldscherminhoud wordt vooruitgescrold
- ❖ als continu op de knop wordt gedrukt, kan snel worden gescrold

Vraag / Help (dubbele functie)

- Vraag / hulp bij een functie:
- ❖ tik op de knop en kies een functie
  - er verschijnt een beschrijving over de gekozen functie
  - ❖ sluit met «ESC»

Vraag / hulp bij een borduurmotief:

- ❖ tik op de knop en kies een borduurmotief
- een speciaal beeldscherm met de volgende informatie over het overeenkomstige borduurmotief verschijnt:
  - naam en borduurmotiefformaat
  - breedte, hoogte, borduurtijd, steek- en kleuraantal (kan afhankelijk van het borduurmotief variëren)
- ❖ vanuit dit beeldscherm kan het borduurmotief direct worden geopend of gewist (of met de functie «ESC» terug naar het keuzemenu)

Speciale toepassingen sluiten

- deze functie verschijnt als van beeldscherm Edit 1 terug naar het keuzemenu wordt gewisseld
- ❖ tik op de knop
- de speciale toepassing wordt gesloten
- het laatst geactiveerde beeldscherm verschijnt weer

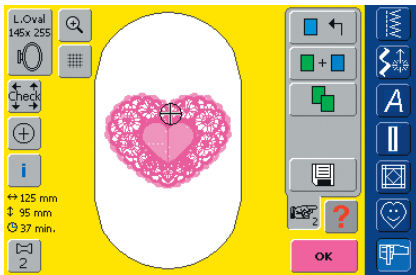
Draaiende garenklos

- de draaiende garenklos geeft aan, dat de borduurcomputer rekt
- bedien de borduurcomputer niet gedurende de berekening

Attentie:

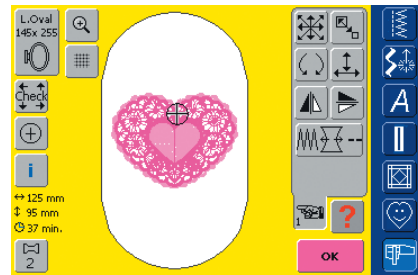
Als het vraagteken wordt aangetikt, wordt de motor gedeactiveerd. Als het beeldscherm opnieuw (ergens) wordt aangetikt, wordt de motor weer geactiveerd.

Algemene functies en gegevens op beeldscherm Edit 1 en Edit 2

Beeldscherm Edit 1

Na het kiezen van een motief verschijnt het beeldscherm Edit 1. In dit menu worden bijv. nieuwe motieven gekozen of combinaties door toevoegen of dupliceren gecreëerd.

Beeldscherm Edit 2

Het beeldscherm Edit 2 dient voor het veranderen van borduurmotieven (bijv. grootte veranderen, spiegelen, draaien, enz.).

Borduurraam kiezen

- weergave van het optimale borduurraam voor het gekozen motief
- ❖ tik op de knop
- het beeldscherm met de keuzemogelijkheden voor het borduurraam incl. de grootte (in mm) wordt geopend

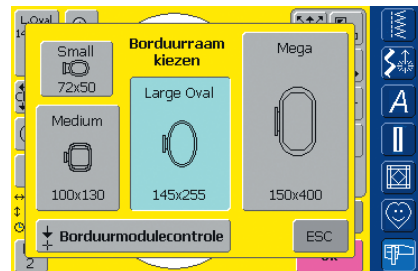
Check (borduurraam- en motiefgrootte controleren)

- ❖ tik op de knop = het borduurraam beweegt in verticale richting (lengte) om het bevestigde borduurraam te lezen; tik op «Beëindigen» als alleen het borduurraam moet worden gelezen
- de grootte van het borduurmotief wordt in de volgende 4 stappen gelezen en afgetast
- ❖ bevestig de stappen steeds met «OK»
- het bevestigde borduurraam wordt op het beeldscherm en de borduurraamknop weergegeven
- indien geen borduurraam of een te klein borduurraam werd bevestigd, volgt een foutmelding

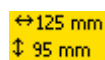
Motiefinformatie

- ❖ tik op de knop
- een beeldscherm verschijnt, dat de volgende informatie over het geactiveerde borduurmotief geeft: breedte, hoogte, borduurtijd, kleur- en stekenaantal, alsmede garenkleuren en garenmerk
- dankzij het complete overzicht (indien nodig scrollen) van de benodigde kleuren, kan het borduurgaren voor borduurbegin worden klaargelegd

Keuzemogelijkheden voor borduurraam

- ❖ kies een borduurraam (Small, Medium, Large oval of Mega)
- het beeldscherm wordt gesloten en het gekozen borduurraam verschijnt op de knop
- ❖ door een tik op de knop «Module controleren» wordt de borduurmodule gekalibreerd (referentiepunten worden afgetast). **Het borduurraam mag niet bevestigd zijn!** Het beeldscherm kan zonder een borduurraam te kiezen worden gesloten m.b.v. de functie «ESC»

Motiefgrootte

- weergave van motiefbreedte en motiefhoogte in millimeter (mm)

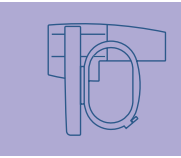
Borduurtijd

- weergave van de totale borduurtijd van het gekozen motief

Motiefmidden

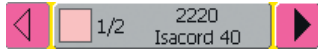
- ❖ tik op de knop
- het exacte middelpunt van het motief wordt door de cursor op het beeldscherm weergegeven
- het borduurraam wordt verschoven tot de naald precies in het midden van het motief staat
- ❖ tik opnieuw op de knop
- op het beeldscherm wordt de eerste steek van het borduurmotief weer door de cursor gemarkeerd

Kleurenaantal

- weergave van het kleurenaantal van het borduurmotief
- ❖ tik op de knop
- het kleureninformatieveld verschijnt (kleureninformatieveld sluiten = opnieuw op de knop tikken)

Kleureninformatieveld

- ❖ met de pijlen kan door de kleurvolgorde worden gescrold
- de gekozen kleur wordt zowel op de informatiebalk als op het beeldscherm weergegeven
- ❖ tik de informatiebalk aan
- het beeldscherm «Kleur/merk verwisselen» verschijnt
- de actuele kleur of het garenderk kan worden veranderd

• meer informatie over het veranderen van de actuele garenderk op blz. 240

Zoom

- ❖ tik één keer op de knop «Zoom»
- het borduurmotief wordt één stap groter weergegeven
- ❖ tik nogmaals op «Zoom»
- het borduurmotief wordt nogmaals een stap groter weergegeven
- ❖ tik op de knop «Verschuiven»
- ❖ met de steeklengte- of steekbreedteknoop kan het borduurmotief worden verschoven om het nader te kunnen bekijken
- ❖ tik voor de derde keer op «Zoom»
- het borduurmotief verschijnt in de oorspronkelijke grootte

Hulplijnen

- ❖ tik op de knop
- een grote cursor geeft het midden van het borduurraam aan
- ❖ tik opnieuw op de knop
- dankzij de nu extra zichtbare hulplijnen kan het borduurmotief veel beter worden geplaatst
- ❖ tik nogmaals op de knop om de hulplijnen te wissen

Omschakelen

- deze functie verschijnt alleen als motieven werden gecombineerd
- ❖ tik op de knop
- wisselt tussen motieven die werden gecombineerd
- het geactiveerde motief wordt in kleur aangetoond
- afhankelijk van het aantal keren dat de functie werd gekozen, wordt een motief of de gehele motiefcombinatie actief weergegeven

Vraag / Help

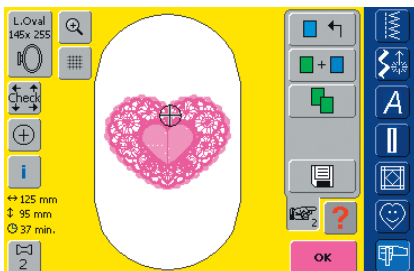
- ❖ tik op de knop en kies een functie
- een beschrijving van de gekozen functie verschijnt
- ❖ sluit met «ESC»

Borduurmenu

- ❖ tik op de knop
- het beeldscherm wisselt van beeldscherm Edit 1 of Edit 2 naar het borduurmenu (Ready)
- het borduurmotief is gereed om geborduurd te worden

Beeldscherm Edit 1

Borduurmotief dupliceren (verdubbelen)

- ❖ tik op de knop «Dupliceren»
- het geactiveerde borduurmotief wordt automatisch gedupliceerd

Nieuw borduurmotief

- ❖ tik op de knop «Nieuw borduurmotief»
- keuzemenu verschijnt
- ❖ kies een nieuw motief of verlaat het beeldscherm met «ESC»

Borduurmotief toevoegen

- ❖ tik op de knop «Borduurmotief toevoegen»
- keuzemenu verschijnt
- ❖ kies het gewenste motief of verlaat het beeldscherm met «ESC»

Wissen

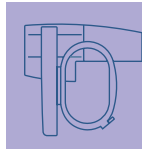
- deze functie verschijnt alleen als motieven worden gecombineerd
- ❖ tik op de knop
- wist het geactiveerde motief, het volgende motief verschijnt in kleur

Opslaan

- ❖ tik op de knop
- het opslagbeeldscherm wordt geopend

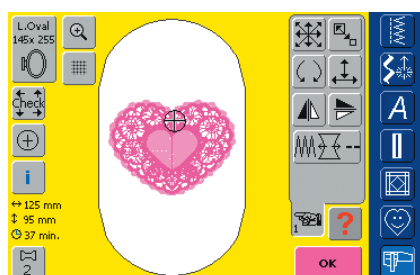
• meer informatie over het opslaan op blz. 248–251 ●●●●●●●●●●

Naar de volgende pagina - Edit 2

- ❖ tik op de knop
- het beeldscherm Edit 1 wisselt naar beeldscherm Edit 2

Beeldscherm Edit 2

Motiefgrootte veranderen

- ❖ tik op de knop
- informatieveld voor het bedienen van de steekbreedteknop verschijnt
- ❖ borduurmotief vergroten = draai de steekbreedteknop met de wijzers van de klok mee
- ❖ borduurmotief verkleinen = draai de steekbreedteknop tegen de wijzers van de klok in
- de wijziging wordt in procent (%) aangetoond
- ❖ tik op het informatieveld om de basisinstelling (100%) van het motief weer te activeren

Borduurmotief in breedte of lengte veranderen

- ❖ tik op de knop
- informatievelden voor het bedienen van de steeklengte- en steekbreedteknop verschijnen
- ❖ borduurmotief in de breedte (horizontaal) veranderen = draai aan de steekbreedteknop
- ❖ borduurmotief in de lengte (verticaal) veranderen = draai aan de steeklengteknop
- de wijziging wordt in procent (%) aangetoond
- ❖ tik op het informatieveld om de basisinstelling (100%) van het borduurmotief weer te activeren

Borduurmotief verschuiven

- ❖ tik op de knop
- informatievelden voor het bedienen van de steekbreedte- en steeklengteknop verschijnen
- ❖ borduurmotief horizontaal verschuiven = draai aan de steekbreedteknop
- ❖ borduurmotief verticaal verschuiven = draai aan de steeklengteknop
- in het informatieveld verschijnt de verandering in 1/10 millimeter
- ❖ borduurmotief diagonaal verschuiven = draai aan de steeklengte- en steekbreedteknop (het getal is in beide informatievelden hetzelfde)
- borduurmotief weer centreren = tik op de informatievelden of kies deze functie opnieuw
- ❖ knop twee keer aantikken = een gedupliceerd borduurmotief is gecentreerd

Borduurmotief draaien

- ❖ tik op de knop
- informatieveld voor de bediening van de steekbreedteknop verschijnt
- ❖ borduurmotief met de wijzers van de klok meedraaien = draai de steekbreedteknop met de wijzers van de klok mee
- ❖ borduurmotief tegen de wijzers van de klok in draaien = draai de steekbreedteknop tegen de wijzers van de klok in
- weergave van de positie in graden (°)
- ❖ tik op het informatieveld om de basisinstelling (0°/360°) weer te activeren
- ❖ tik verschillende keren op de knop «Borduurmotief draaien» = het borduurmotief wordt in stappen van 90° (0°, 90°, 180°, 270°, 360°) met de wijzers van de klok meege draaid

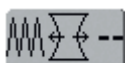
Spiegelbeeld rechts/links

- ❖ tik op de knop
- het motief wordt in dwarsrichting gespiegeld

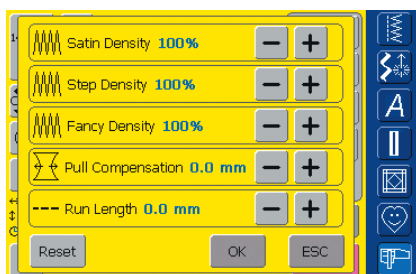
Spiegelbeeld boven/onder

- ❖ tik op de knop
- het motief wordt in lengterichting gespiegeld

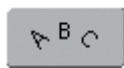

Borduureigenschappen veranderen

- de functie «Borduureigenschappen veranderen» biedt de volgende mogelijkheden:
  - wijziging van de steekdichtheid van de steeksoorten
  - uitbalanceren van het samentrekken van de stof
  - contourlijnen veranderen
- ❖ tik op de knop
- een speciaal beeldscherm verschijnt

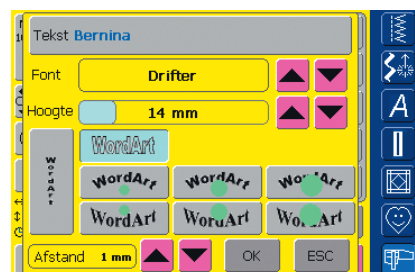

- ❖ Borduurdichtheid veranderen:
  - bladsteek (satijnsteek) = Satin Density
  - stiksteek = Step Density
  - decoratieve steken (Fancy-Fill) = Fancy Density
    - knop «+» verhoogt de borduurdichtheid
    - knop «-» vermindert de borduurdichtheid
    - weergave van de wijziging in procent (%)
- ❖ samentrekken van de stof uitbalanceren = Pull Compensation
  - knop «+» vergroot het motief in steekrichting
  - knop «-» verkleint het motief in steekrichting
  - weergave van de wijziging in millimeter (mm)
- ❖ contourlijnen (stiksteken) veranderen = Run Length
  - knop «+» vergroot de steek
  - knop «-» verkleint de steek
  - weergave van de wijziging in millimeter (mm)

Schrifttekens veranderen

- ❖ tik op de knop
- een speciaal beeldscherm verschijnt

- ❖ tik op het tekstveld om schrifttekens in te voegen
- een beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ scrol met de pijlknoppen naast het alfabetveld om het alfabet te verwisselen
- het alfabet wisselt in het informatieveld
- ❖ scrol met de pijlknoppen naast het lettergrootteveld om de lettergrootte te veranderen
- wijziging wordt in millimeter (mm) aangetoond
- ❖ tik op de gewenste knop om de basislijn van de schrifttekens te veranderen
  - horizontale basislijn
  - cirkel tegen de wijzers van de klok in = letters onder de basislijn (er zijn 3 verschillende boogvormen mogelijk); hoe groter de groene punt, des te groter de boog
  - cirkel met de wijzers van de klok mee = letters boven de basislijn (er zijn 3 verschillende boogvormen mogelijk); hoe groter de groene punt, des te groter de boog
  - verticale basislijn
- ❖ verander de afstand tussen de letters m.b.v. de pijlknoppen in mm-stappen

Vorige pagina - Edit 1

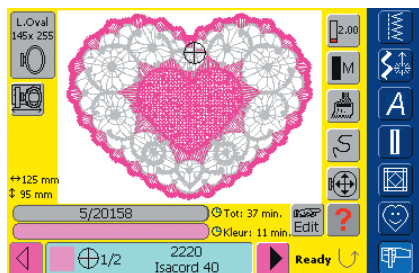
- ❖ tik op de knop
- beeldscherm Edit 1 wordt geopend

Attentie:

De laatst geactiveerde functie in Edit 2 (motief verschuiven, in breedte of lengte veranderen, draaien of in grootte veranderen) kan bij het terugschakelen naar beeldscherm Edit 1 nog worden gewijzigd.

Borduurmenu (Ready)

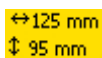

In het borduurmenu (Ready) kan het motief worden geborduurd en er kunnen wijzigingen, die op het borduren betrekking hebben (bijv. draadspanning aanpassen, motorsnelheid reduceren, enz.), worden gemaakt.

Borduurraamverplaatsing

- vergemakkelijkt het inrijgen bij het verwisselen van het garen wanneer de linkerkant van het borduurraam zich dicht bij de naald bevindt
- ❖ tik op de knop
- het borduurraam wordt horizontaal naar het midden verzet, er verschijnt een melding
- ❖ rijg opnieuw in
- ❖ tik op «OK» om de melding te sluiten
- het borduurraam wordt naar de laatste positie teruggezet
- ❖ druk op de starttoets
- de borduurcomputer borduurt verder

Motiefgrootte

- weergave van de motiefbreedte en motiefhoogte in millimeter (mm)

Borduurtijd

- weergave van de totale borduurtijd van het gekozen motief in min.

Borduurtijd

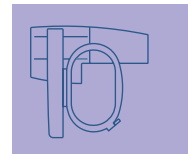

- weergave van de totale (en resterende) borduurtijd van het motief in de bovenste balk
- cijfers in de bovenste balk:
- cijfer links = aantal geborduurde steken van het geactiveerde motief/motiefcombinatie
- cijfer rechts = totaal aantal steken van het geactiveerde motief/motiefcombinatie
- weergave van de borduurtijd van de geactiveerde kleur in de onderste balk
- de weergave van de borduurtijd verandert tijdens het borduren (telt achteruit)

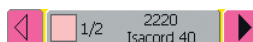

Borduurraaminformatie

- weergave van het bevestigde borduurraam incl. de grootte in millimeter (mm)

Kleureninformatieveld

- geeft informatie over de actuele kleur:
  - weergave van de actuele kleur
  - positie van de actuele kleur (1e getal)
  - totaal aantal kleuren (2e getal)
  - kleurnummer van het gekozen garenmerk
- ❖ rechter- en linkerpijl wisselen de actuele kleur
- ❖ tik op het kleureninformatieveld
- het borduurraam wordt naar de eerste steek van de actuele kleur verplaatst (het cursorsymbool verschijnt op het kleureninformatieveld)
- de actuele (geactiveerde) kleur kan zodoende ook afzonderlijk worden geborduurd

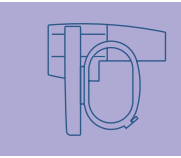
Draadspanning veranderen

- ❖ tik op de knop
- het draadspanningsbeeldscherm verschijnt
- de draadspanning kan desgewenst worden veranderd
- de gekozen instelling is op de knop zichtbaar

Beeldscherm Edit 1

- ❖ tik op de knop
- beeldscherm wisselt van borduurmenu (Ready) naar beeldscherm Edit 1

Borduursnelheid

$1/4, 1/2, 3/4, 4/4$

- ❖ tik één of diverse malen op de knop
- de gewenste snelheid wordt ingesteld
- de balk geeft de wijziging aan
- vermindert of verhoogt de borduursnelheid proportioneel
- ❖ houd uw vinger op de knop = basissnelheid (4/4) wordt weer ingesteld

Vraag / Help

- ❖ tik op de knop en kies een functie
- de beschrijving van de gekozen functie verschijnt

Eenkleurig/meerkleurig

borduurmotief

- ❖ tik op de knop
- als de knop is geactiveerd, wordt het complete motief in één kleur geborduurd (zonder onderbreking)
- als de knop niet is geactiveerd, worden de kleuren afzonderlijk geborduurd

Borduurmotiefcontrole

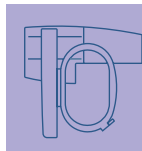
(bij draadbreek)

- ❖ tik op de knop
- informatieveld voor het bedienen van de steekbreedteknoop verschijnt
- ❖ borduurvolgorde van het motief stapsgewijs controleren = draai aan de steekbreedteknoop
- de naald tast het borduurverloop in kleine stappen af
- ❖ borduurvolgorde vooruit = draai de steekbreedteknoop met de wijzers van de klok mee
- ❖ borduurvolgorde achteruit = draai de steekbreedteknoop tegen de wijzers van de klok in
- het getal in het informatieveld geeft het aantal steken van de borduursequentie aan
- ❖ tik op het informatieveld om naar de basisinstelling terug te keren

Borduurraam verschuiven

- ❖ tik op de knop
- informatievelden voor het bedienen van de steekbreedte- en steeklengteknoop verschijnen
- als de stof bij een groot borduurmotief (bijv. woord, rand) opnieuw in het borduurraam moet worden gespannen, kan het borduurraam m.b.v. de draaiknoppen naar de laatste steek van het reeds geborduurd motiefgedeelte worden verschoven

Borduurbegin m.b.v. de achteruitnaaitoets op het frame

- ❖ druk voor borduurbegin op de achteruitnaaitoets op het frame
- ❖ druk op de externe achteruitnaaitoets op het frame om direct van het designmenu naar het borduurplek te wisselen

Automatische draadafsnijder

- als een kleur af is, worden onder- en bovendraad automatisch afgesneden

Externe functies

Draaiknoppen voor steekbreedte en steeklengte

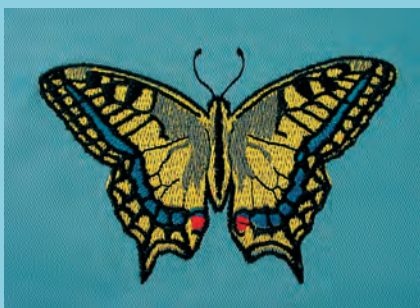
- ❖ bij verschillende functies, bijv. draadspanning, motiefgrootte veranderen, borduurplek draaien, enz. worden de externe draaiknoppen voor het bewerken van het borduurplek gebruikt
- er verschijnt steeds een informatieveld als de draaiknoppen kunnen worden gebruikt

Borduurplek / Naaimodus

- ❖ wisselen van de borduurplek naar de naaimodus en omgekeerd

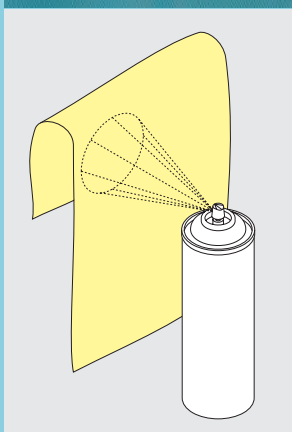

Algemene informatie **216**

Borduurgaren **218**

Borduurvlies **219**

Borduurraam **221**

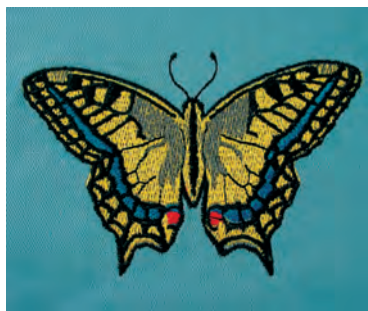

Wetenswaardigheden over borduren

Keuze van het borduurmotief

- eenvoudige motieven met een gering stekenaantal zijn geschikt voor borduurwerk op fijne stoffen

- ingewikkelde, dicht geborduurde motieven (bijv. met veel kleuren en richtingsveranderingen) zijn voor middelzware en zware stoffen geschikt

Proeflapje

- ❖ maak altijd een proeflapje op een stukje van de originele stof en pas evt. kleuren, garen, naald, borduurdichtheid, enz. aan het motief aan
- ❖ verstevig het proeflapje ook met hetzelfde vlies dat later wordt gebruikt

Motief vergroten/verkleinen

- motieven kunnen met de artista software in de borduurcomputer of op de PC worden vergroot of verkleind
- om een goed resultaat te krijgen, moeten de motieven niet onbegrensd worden vergroot of verkleind

Algemene informatie

Verschillende soorten steken

Basissteken

- Basissteken vormen een onderlaag voor een motief en zorgen voor stabilisatie en vormgeving van de ondergrondstof. Ze zorgen er ook voor, dat de deksteken van het motief niet zo diep in de vezels van de stof verzinken.

Vulsteken

Bladsteek (satijnsteek)

- een dichte zigzagsteek waarbij het garen het motief geheel bedekt
- satijnsteken zijn geschikt voor het vullen van smalle en kleine vormen en zijn ongeschikt voor het vullen van grote oppervlakten, omdat lange steken te los zijn en de stof niet goed bedekken; bovendien bestaat het gevaar, dat bij te lange steken de draden ergens blijven hangen en het borduurwerk wordt beschadigd

Stiksteek

- vele korte, even lange steken worden in rijen, die verzet lopen, heel dicht bij elkaar genaaid; zo ontstaat een dichtgevuuld oppervlak

Decoratieve steken (Fancy-Fill)

- om oppervlakten van een speciale structuur te voorzien, worden als vulling diverse decoratieve steken gebruikt

Contoursteken

- voor dunne lijnen wordt een eenvoudige stiksteek, voor dikke lijnen een drievoudige stiksteek, een satijnsteek of een decoratieve steek gebruikt
- contoursteken worden voor afzonderlijke lijnen, voor contouren van objecten en voor randen gebruikt

Verbindingssteken

- lange steken, die gebruikt worden om van een deel van het motief naar het volgende te gaan
- voor en na de verbindingssteek worden afhechtsteken genaaid
- verbindingssteken worden weggeknipt

Borduurgaren

Bij borduurgaren is het belangrijk, dat het garen van goede kwaliteit is (merkgaren), zodat er geen afbreuk door onregelmatigheden, draadbreek, enz. aan het borduurwerk wordt gedaan.

Het borduurwerk krijgt vooral een mooi effect als voor de bovendraad fijn glansborduurgaren wordt gebruikt. Vele garenfabrikanten bieden een groot assortiment garensorten en kleuren aan.

Glanspolyester

Hoogglanzend polyester is een duurzaam, breukvast en kleurecht garen, dat voor alle soorten borduurwerk is geschikt.

Borduurgaren

Viscose

Viscose is een fijne, natuurlijke vezel met zijdeachtige glans, dat voor fijn borduurwerk, dat niet veel te lijden heeft, geschikt is.

Metallic-garen

Metallic-garen is dun tot middeldik glanzend garen, dat voor speciale effecten in het borduurwerk geschikt is. Het is raadzaam een metafilnaald 130/705H MET te gebruiken en de snelheid te reduceren.

Machinenaald voor het borduren

- ❖ gebruik voor elke garensort het juiste naaldtype
- ❖ verwissel de naald regelmatig

TIP

Gebruik de verticale garenkloshouder bij het gebruik van metallic-garen of ander speciaal garen: het garen loopt beter van de klos.

- meer informatie over naalden op blz. 17–19 ●●●●●

Onderdraad

Bobbin-Fil (speciaal grijpergaren)

Bobbin-Fil is hele zachte en lichte polyester, dat goed als onderdraad geschikt is. Dit speciale grijpergaren zorgt voor een gelijkmatige draadspanning en voor een optimale verstrengeling van boven- en onderdraad.

Stop- en borduurgaren

Fijne gemercenterde katoen, geschikt voor borduurwerk, waarmee op katoenen stoffen wordt geborduurd.

TIP

Pas de onderdraad aan de stof aan of gebruik een witte onderdraad.

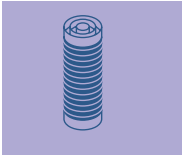
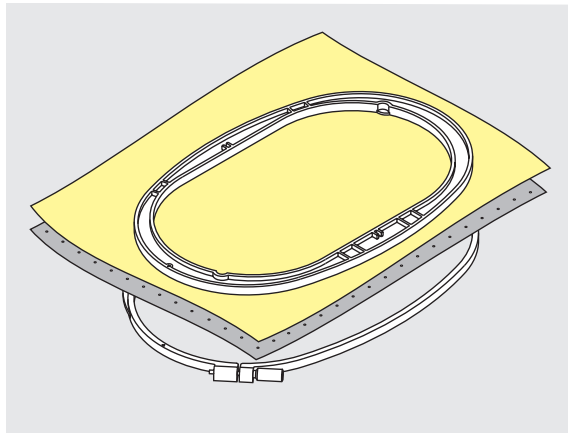

Scheurvlies

- kan net als papier worden weggetrokken
- één of twee lagen kunnen worden gebruikt
- is in verschillende kwaliteiten verkrijgbaar
- ❖ fixeer het vlies met plakspray aan de achterkant van de stof voor meer stabiliteit
- ❖ trek het overtollige vlies na het borduren voorzichtig weg
- onder grote borduurvlakken blijft het vlies onder het borduurgaren zitten

Toepassing:

- voor alle geweven stoffen en stoffen die niet rekbaar zijn

Knipvlies

- één of twee lagen kunnen worden gebruikt
- is in verschillende kwaliteiten verkrijgbaar
- ❖ fixeer het vlies met plakspray aan de achterkant van de stof voor meer stabiliteit
- ❖ knip het overtollige vlies na het borduren voorzichtig weg
- het borduurmotief wordt niet vervormd
- onder grote borduurvlakken blijft het vlies onder het borduurgaren zitten

Toepassing:

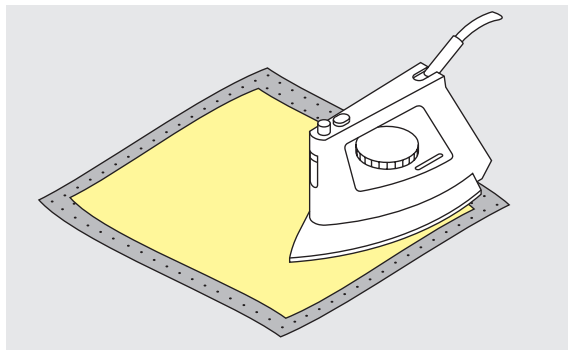
- voor alle rekbare stoffen

Strijkvlies

- ❖ strijk het vlies met een warm strijkijzer op de onderkant van de stof
- strijkvlies is in verschillende kwaliteiten verkrijgbaar; let erop, dat de stof en het vlies bij elkaar passen
- gebruik evt. strijkvlies dat gemakkelijk van de stof kan worden verwijderd

Toepassing:

- voor alle materialen, die snel vervormen, bijv., rekbare stoffen zoals tricot, jersey, enz.

Zelfklevend vlies

- ❖ span het vlies in het borduurraam, zodat de papieren kant naar boven ligt
- ❖ scheur het papier met een spits voorwerp (evt. schaar) in en verwijder het, zodat de zelfklevende kant zichtbaar wordt
- ❖ leg de stof op de zelfklevende kant van het vlies en druk hem aan

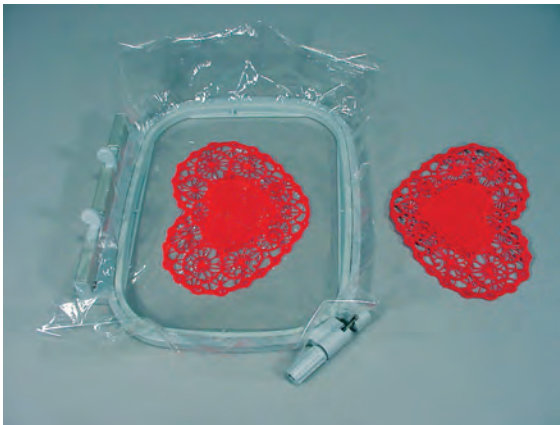
Toepassing:

- ideaal voor fijne stoffen zoals jersey, zijde, enz.
- voor delen en materialen die niet in een borduurraam kunnen worden gespannen

Attentie:

Let er bij zelfklevend vlies op, dat er geen lijmresten aan de naald, steekplaat en rond de grijper blijven zitten.

Borduurvlies

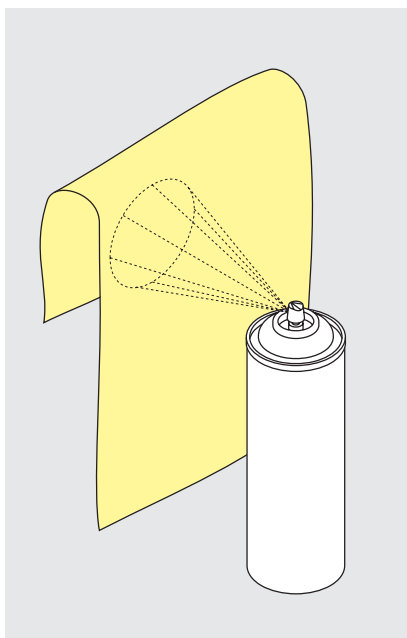

Wateroplosbaar vlies voor stoffen met lange vezels en kantwerk

- wateroplosbaar vlies ziet eruit als plastic folie
- het vlies kan na het borduren met water worden uitgewassen
- wateroplosbaar folie biedt een optimale bescherming voor stoffen met lange vezels; de lussen van bijv. badstof worden niet beschadigd. Er wordt eveneens verhindert, dat het garen in de stof zinkt of afzonderlijke vezels door het borduurwerk te zien zijn
- ❖ leg het vlies op de bovenkant van de stof en span alle lagen samen in het borduurraam
- ❖ fixeer het wateroplosbaar vlies evt. met plakspray
- ❖ verstevig evt. ook de achterkant van stoffen met lange vezels met het passende vlies
- ❖ span bij kantwerk één of twee lagen wateroplosbaar vlies in het borduurraam (omdat het motief niet op stof wordt geborduurd, blijft alleen het met garen geborduurde motief over)
- ❖ leg het motief na het uitwassen van het vlies plat om te drogen

Toepassing:

- voor badstof, fluweel, bouclé, enz.
- voor dunne stoffen, waarbij ander vlies zou doorschijnen, bijv. organdie, batist, enz.
- als ondergrond voor kantwerk

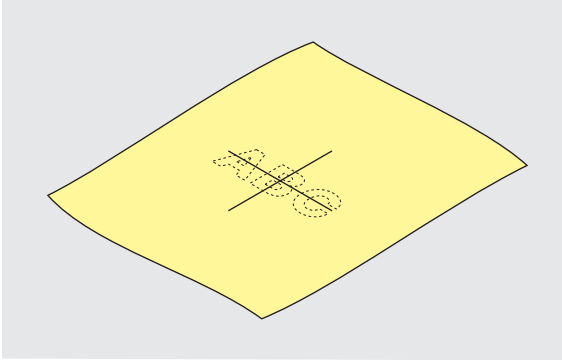

Plakspray

- gebruik plakspray niet direct naast de borduurcomputer
- fixeer borduurvlies met plakspray aan de achterkant van de stof voor meer stabiliteit
- spuit de plakspray op een afstand van 25-30 cm met mate op het borduurvlies
- leg de stof en het borduurvlies plat op elkaar en druk ze vast

Toepassing:

- rekbaar stoffen en gebreide stoffen: om te vermijden dat het materiaal vervormd
- applicaties: fixeert applicaties exact voor het borduurproces
- gladde stoffen: verhindert dat gladde stoffen verschuiven
- patronen: patroondelen op het borduurvlies fixeren, bijv. broekzakken, kragen, enz.
- delen, die niet in een borduurraam kunnen worden gespannen, omdat anders een afdruk ontstaat: spuit plakspray op het borduurvlies en span het daarna in het borduurraam, fixeert het deel waarop geborduurd wordt

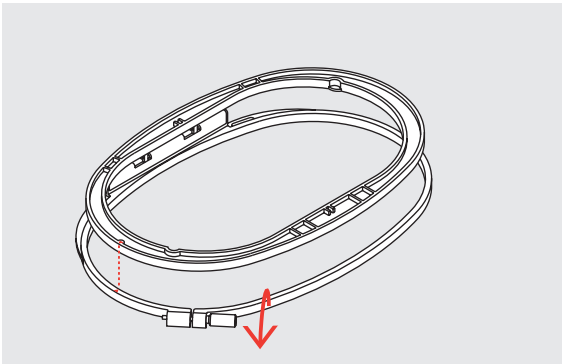

Bepaal het middelpunt van de stof

- ❖ bepaal het middelpunt van het borduurmotief op de ondergrondstof
- ❖ markeer het middelpunt met een textielpotlood of kleermakerskrijt

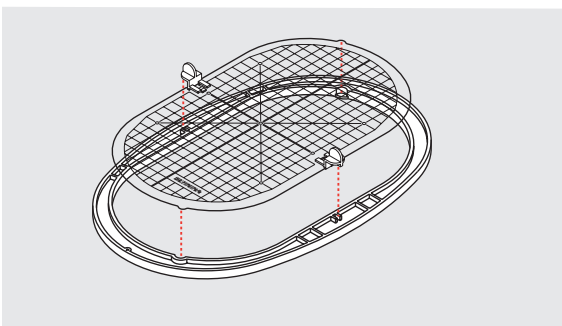

Borduurraam spannen

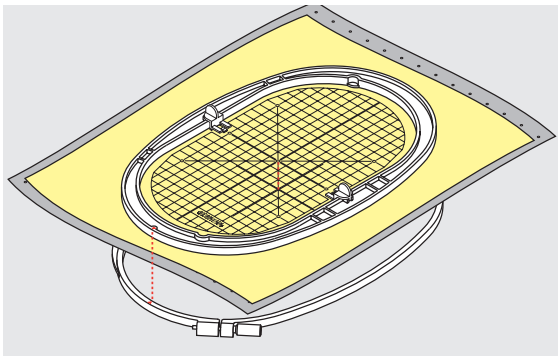
Borduurraam uit elkaar nemen

- ❖ draai de instelschroef van het buitenste raam los
- ❖ neem het binnenste raam weg
  - de pijlmarkeringen van de beide ramen moeten altijd op elkaar liggen
  - de pijlmarkeringen bevinden zich bij het grote en middelste borduurraam, alsmede bij de Mega-Hoop middenvoor, bij het kleine borduurraam aan de rechter zijkant

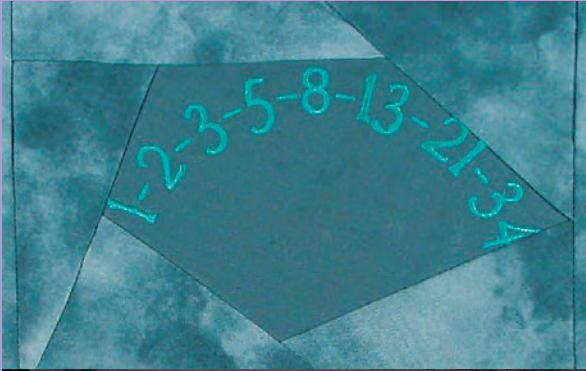
Borduursjabloon

- bij elk borduurraam hoort een overeenkomstige borduursjabloon
- het borduurgedeelte is met vierkanten van 1 cm aangegeven
- het middelpunt en de hoekpunten van de middellijnen zijn van gaatjes voorzien om de gewenste markeringen op de stof te kunnen overbrengen
- ❖ leg de borduursjabloon in het binnenste raam, zodat het BERNINA logo aan de voorkant (bij de pijlmarkering) ligt
- in deze positie zit de sjabloon in het binnenste borduurraam vast
- d.m.v. de vingergaatjes of de sjabloonhouders kan de sjabloon gemakkelijk uit het borduurraam worden genomen

Stof in het borduurraam spannen

- ❖ leg de stof onder het binnenste borduurraam; het midden van de sjabloon moet op het gemarkeerde middelpunt op de stof liggen
- ❖ leg de stof en het binnenste borduurraam op het buitenste borduurraam
  - de pijlmarkeringen op de beide borduurramen moeten op elkaar liggen
- ❖ schuif de borduurramen in elkaar; let erop, dat de stof niet verschuift
- het binnenste en buitenste borduurraam moeten goed in elkaar passen
- ❖ span de stof strak in het borduurraam, draai de schroef evt. nogmaals aan
- ❖ verwijder de borduursjabloon

Borduurmotieven 224

Borduren • Plaatsen

- Veranderen: spiegelbeeld, grootte
- Combineren

Alfabetten - schrifttekens 234

Algemene informatie

- Schrifttekens combineren

Aanpassingen 240

Borduurmotiefkleuren

- Borduurmotief aanpassen

Toepassingen 243

Borduren met de vrije arm • Kant

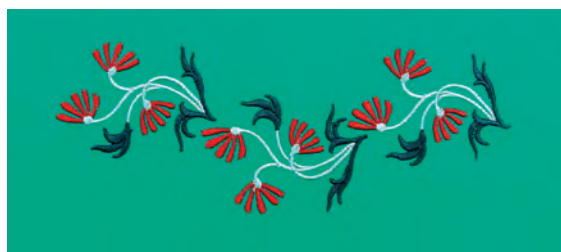
- Randen • Schaduwborduren

Borduren

Algemene informatie

Alle borduurmotieven kunnen direct worden geborduurd of met de verschillende functies, die de borduurcomputer biedt, worden gecombineerd.

Naast het creëren van borduurmotiefcombinaties kunnen de borduurmotieven ook worden gedraaid, de steekdichtheid worden veranderd, een andere kleur worden gekozen, enz.

Borduurmotieven

Basisinformatie voor het direct borduren van borduurmotieven

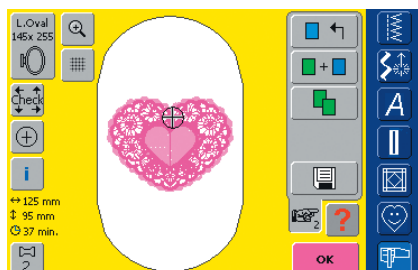
Motiefinformatie

Reeds in het keuzemenu kan belangrijke informatie over het gewenste borduurmotief worden opgeroepen:

- tik op de functie «Help» en kies het gewenste borduurmotief

- op het geopende speciale beeldscherm staat de volgende informatie over het gekozen borduurmotief:
  - naam en borduurmotiefformaat
  - breedte
  - hoogte
  - borduurtijd
  - aantal steken
  - aantal kleuren
- tik op «Openen»
- het borduurmotief verschijnt op het beeldscherm Edit 1

Borduurraamkeuze

Het optimale borduurraam (= het kleinst mogelijke borduurraam) voor het gekozen motief wordt automatisch weergegeven:

- het borduurmotief wordt op het beeldscherm in het midden van het optimale borduurraam afgebeeld
- de functieknop «Borduurraamkeuze» geeft eveneens het optimale borduurraam aan

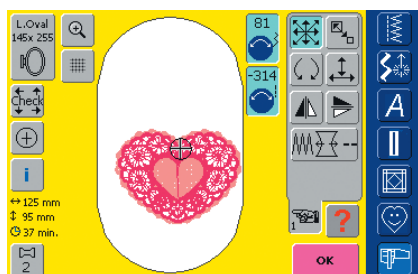
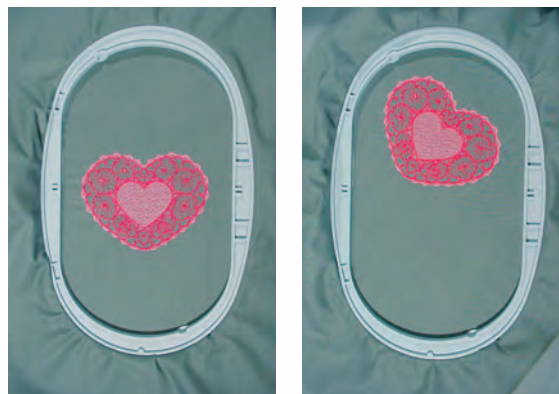
Borduurmotief plaatsen

Borduurmotief in de gewenste positie brengen

Door verschuiven of draaien kan het borduurmotief naar een andere positie in het borduurraam worden gebracht.

Vorbereiding

- ❖ kies een borduurmotief uit het keuzemenu van de borduurcomputer
- het borduurmotief verschijnt op beeldscherm Edit 1
- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar beeldscherm Edit 2

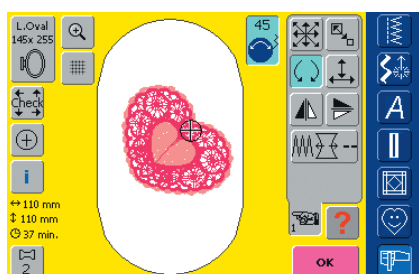
Borduurmotief verschuiven

Borduurmotief naar wens verschuiven:

- ❖ tik op de knop
- de informatievelden voor het gebruik van de steekbreedte- en steeklengteknop verschijnen
- ❖ borduurmotief horizontaal (dwars) verschuiven = draai aan de steekbreedteknop
- in het informatieveld wordt de verandering in 1/10 millimeter weergegeven
- ❖ borduurmotief verticaal (in de lengte) verschuiven = draai aan de steeklengteknop
- in het informatieveld wordt de verandering in 1/10 millimeter weergegeven
- ❖ borduurmotief diagonaal verschuiven = draai aan de steekbreedte- en steeklengteknop
- als in beide informatievelden hetzelfde getal verschijnt, is het motief diagonaal verschoven
- ❖ borduurmotief naar het midden terugzetten = tik op de informatievelden of kies deze functie opnieuw
- als een steek van het borduurmotief buiten het borduurbereik ligt, wordt de omranding van het borduurraam rood weergegeven

Attentie:

Als langzaam aan de knoppen wordt gedraaid, kan het borduurmotief stapsgewijs worden verschoven (staplengte = 1/10 mm).

Borduurmotief draaien

Borduurmotief naar wens draaien:

- ❖ tik op de knop
- informatieveld voor het gebruik van de steekbreedteknop verschijnt
- ❖ borduurmotief met de wijzers van de klok meedraaien = draai de steekbreedteknop met de wijzers van de klok mee
- in het informatieveld wordt de positie in graden weergegeven
- ❖ borduurmotief tegen de wijzers van de klok in draaien = draai de steekbreedteknop tegen de wijzers van de klok in
- in het informatieveld wordt de positie in graden weergegeven
- ❖ basisinstelling (0°/360°) weer activeren = tik op het informatieveld
- ❖ tik enige malen op de knop «Borduurmotief draaien» = het motief wordt in stappen van 90° (0°, 90°, 180°, 270°, 360°) met de wijzers van de klok mee gedraaid

Attentie:

Als langzaam aan de knoppen wordt gedraaid, kan het borduurmotief in stappen van 1° worden gedraaid.

Positie van het borduurmotief controleren

Met de functies «Check» en «Motiefmidden» kan de positie van het borduurmotief voor het borduren worden gecontroleerd.

Motiefgrootte controleren

De functie «Check» controleert het borduurmotief in vier stappen (rechthoek):

- ❖ tik op de knop
  - de borduurraamgrootte wordt gelezen = het borduurraam beweegt
- ❖ bevestig elke stap met «OK»
  - als er geen of een te klein borduurraam is bevestigd, volgt een foutmelding

Motiefmidden controleren

- ❖ tik op de knop
  - het exacte motiefmidden wordt op het beeldscherm aangetoond
  - het borduurraam wordt verschoven, zodat de naald precies in het midden van het motief staat
- ❖ tik nogmaals op de knop = op het beeldscherm wordt de eerste steek van het borduurmotief weer gemarkeerd

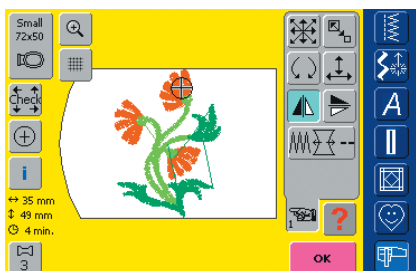
Borduurmotief veranderen

Borduurmotief spiegelen

Elk borduurmotief kan zijwaarts (rechts/links) of in de lengte (boven/onder) worden gespiegeld.

Vorbereiding

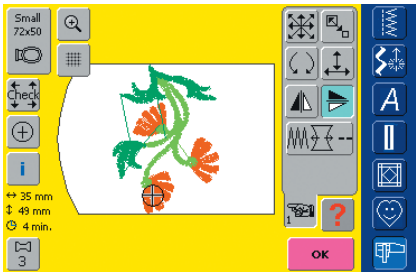
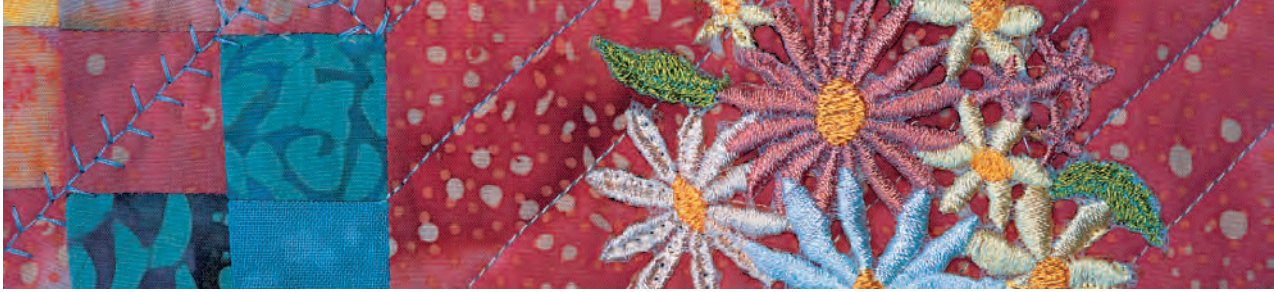
- ❖ kies een borduurmotief uit het keuzemenu in de borduurcomputer
- het borduurmotief verschijnt in beeldscherm Edit 1
- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar beeldscherm Edit 2

Borduurmotief zijwaarts (rechts/links) spiegelen

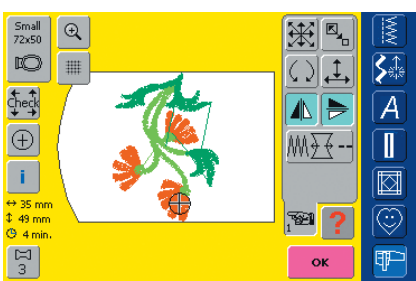
- ❖ tik op de knop «Spiegelbeeld rechts/links»
  - het borduurmotief wordt zijwaarts gespiegeld

Borduurmotief in de lengte (boven/onder) spiegelen

- tik op de knop «Spiegelbeeld boven/onder»
- het borduurmotief wordt in de lengte gespiegeld

Borduurmotief zijwaarts en in de lengte spiegelen

- tik op «Spiegelbeeld rechts/links» en op «Spiegelbeeld boven/onder»
- het borduurmotief wordt zijwaarts en in de lengte gespiegeld

I Berekening nieuwe borduurgegevens

Na het wisselen van beeldscherm Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) verschijnt een speciaal beeldscherm met de volgende berekeningsmogelijkheden:

- Recalculation = langere berekeningstijd met optimale borduurkwaliteit
- Resizing = kortere berekeningstijd, maar niet altijd de beste borduurkwaliteit (alleen geschikt voor motieven die tussen 90%-120% werden veranderd)
- de draaiende garenklos geeft aan, dat een gewijzigd motief opnieuw wordt berekend; tegelijkertijd wordt het motief voor een eventuele herstelling opgeslagen
- afhankelijk van de motiefgrootte kan het opslagproces wat langer duren
- elke gemaakte wijziging is in het borduurmenu (Ready) zichtbaar

Attentie:
Gedurende de berekeningstijd kan de borduurcomputer niet worden bediend.

TIP Gespiegeld borduurmotief draaien

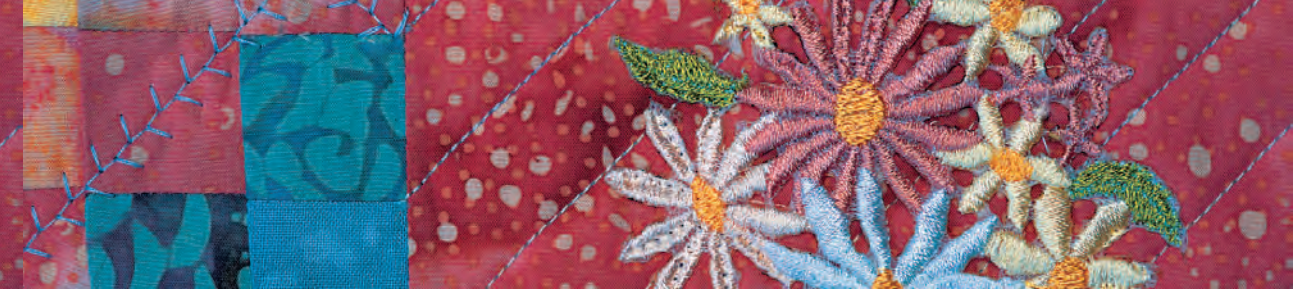
Samen met de functie «Borduurmotief draaien» zijn vele verschillende varianten mogelijk.

TIP Motiefcombinaties

Als gespiegelde en niet-gespiegelde borduurmotieven met elkaar worden gecombineerd, kunnen bijzonder mooie effecten en randen worden gecreëerd.

• meer informatie over borduurmotiefcombinaties op blz. 231-233 •••

Motiefgrootte veranderen

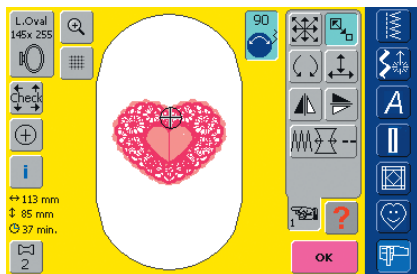
Elk borduurmotief kan proportioneel worden vergroot of verkleind en horizontaal of verticaal in grootte worden veranderd.

Attentie:

Om een goed resultaat te krijgen, mogen de motieven niet onbegrensd worden verkleind of vergroot.

Vorbereiding

- ❖ kies een borduurmotief uit het keuzemenu in de borduurcomputer
- het borduurmotief verschijnt in beeldscherm Edit 1
- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar beeldscherm Edit 2

Borduurmotief proportioneel vergroten of verkleinen

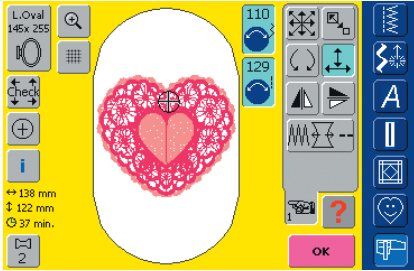
Motiefgrootte naar wens veranderen:

- ❖ tik op de knop
- het informatieveld voor het gebruik van de steekbreedteknoop verschijnt
- ❖ borduurmotief vergroten = draai de knop met de wijzers van de klok mee
- ❖ borduurmotief verkleinen = draai de knop tegen de wijzers van de klok in
- in het informatieveld wordt de verandering in procent aangetoond
- ❖ basisinstelling (100%) van de motiefgrootte weer activeren = tik op het informatieveld

Attentie:

Als langzaam aan de knoppen wordt gedraaid, kan de motiefgrootte in stappen van 1% worden veranderd.

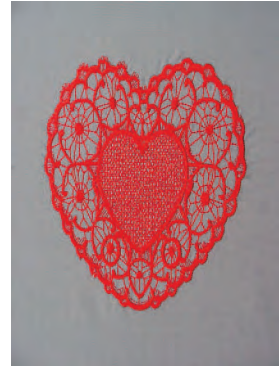

Borduurmotief horizontaal of verticaal in grootte veranderen

Motief desgewenst horizontaal of verticaal vergroten of verkleinen

- ❖ tik op de knop
- de informatievelden voor het gebruik van de steekbreedte- en steeklengteknop verschijnen
- ❖ breedte van het borduurmotief vergroten of verkleinen (horizontaal) = draai de steekbreedteknop met de wijzers van de klok mee of tegen de wijzers van de klok in
- in het informatieveld wordt steeds de verandering in procent aangetoond
- ❖ lengte van het borduurmotief vergroten of verkleinen (verticaal) = draai de steeklengteknop met de wijzers van de klok mee of tegen de wijzers van de klok in

- in het informatieveld wordt steeds de verandering in procent aangetoond
- ❖ basisinstelling (100%) van het borduurmotief weer activeren = tik op het informatieveld

Attentie:
Als langzaam aan de knoppen wordt gedraaid, kan de motiefgrootte in stappen van 1% worden veranderd.

Weergave van de gewijzigde motiefgrootte

 139 mm De breedte en lengte van het borduurmotief wordt in millimeter (mm) weergegeven.
 124 mm

Optimaal borduurraam voor de veranderde motiefgrootte kiezen

U krijgt het beste resultaat als u het kleinst mogelijke borduurraam, passend bij het borduurmotief, kiest.

- ❖ tik op de functie «Borduurraamkeuze»
- het speciale beeldscherm met keuzemogelijkheden voor het borduurraam wordt geopend
- door de keuze van het borduurraam (Small, Medium, Large Oval of Mega) verschijnt na het automatische sluiten van het speciale beeldscherm het borduurmotief in het overeenkomstige borduurraam

Berekening nieuwe borduurgegevens

Na het wisselen van beeldscherm Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) worden de nieuwe borduurgegevens aan de hand van de gemaakte wijzigingen opnieuw berekend.

• meer informatie over het berekenen van de nieuwe borduurgegevens op blz. 228 ●●●

Borduurmotieven combineren

Met de borduurcomputer kunnen borduurmotieven naar wens worden gecombineerd om nieuwe ontwerpen te maken. Een combinatie kan uit diverse identieke of verschillende motieven bestaan. Ook is het mogelijk borduurmotieven met schrifttekens te combineren.

Toepassing

- motiefvariaties samenstellen
- nieuwe ontwerpen creëren
- randen borduren
- logo's, familiewapens, insignes, etiketten, enz.

Vorbereiding

- ❖ kies een borduurmotief uit het keuzemenu in de borduurcomputer
- het borduurmotief verschijnt op het beeldscherm Edit 1

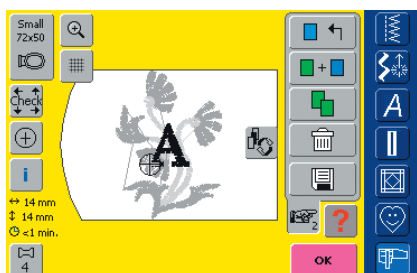
Motiefcombinatie creëren

Ander borduurmotief toevoegen

Met de functie «Borduurmotief toevoegen» wordt een ander borduurmotief of schriftteken uit het keuzemenu aan het bestaande motief toegevoegd:

- ❖ tik op de knop
- het keuzemenu verschijnt
- ❖ kies het gewenste borduurmotief of schriftteken uit het keuzemenu

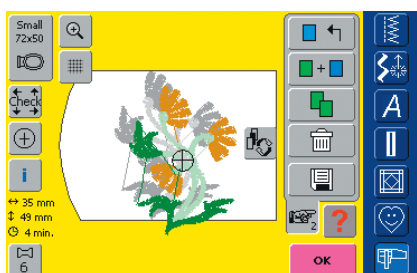
- meer informatie m.b.t. het thema schrifttekens op blz. 234–239

Bestaand borduurmotief dupliceren

De dupliceringsfunctie vereenvoudigt het combineren van verschillende variaties van hetzelfde motief:

- ❖ tik op de knop
- het actieve borduurmotief wordt automatisch gedupliceerd en iets verzet over het andere borduurmotief weergegeven

Attentie:

Bij het verschuiven van motieven naar een motiefcombinatie is het mogelijk dat de afbeelding op het beeldscherm evt. iets vertraagd verschijnt.

Motiefcombinatie creëren

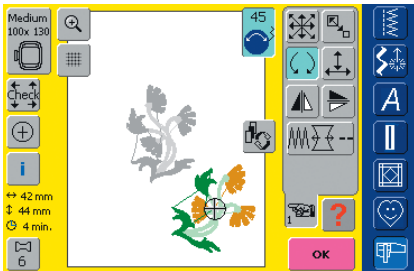
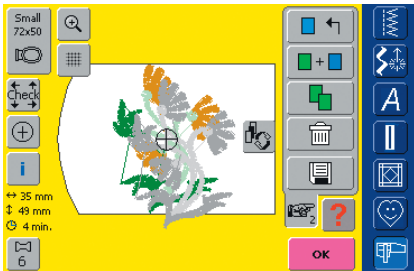
Met de verschillende functies zoals verschuiven, draaien, spiegelbeeld, enz. kan een motiefcombinatie geheel naar wens worden gecreëerd.

Motief in de motiefcombinatie kiezen

- ❖ tik één of diverse malen op de knop «Omschakelen»
- wisselt tussen de verschillende motieven die samen werden gecombineerd
- het geactiveerde motief wordt steeds in kleur weergegeven
- ❖ tik op de knop tot het gewenste motief is geactiveerd

Attentie:
Afhankelijk van het aantal keren dat de functie werd aangetikt, is één motief of de hele motiefcombinatie geactiveerd.

Motiefcombinatie creëren/veranderen

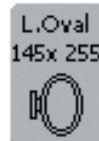
- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar beeldscherm Edit 2 en creëer de combinatie door het geactiveerde motief (= in kleur) te veranderen:
- ❖ beweeg het motief met «Borduurmotief verschuiven» naar de gewenste positie
- bovendien zijn ook andere veranderingen mogelijk: vergroten, verkleinen, draaien, spiegelen, enz.

• meer informatie over de verschillende functies op blz. 206–213

- het beeldscherm geeft alle veranderingen direct weer
- ❖ een ander motief in de motiefcombinatie veranderen = activeer het gewenste motief met de functie «Omschakelen»
- ❖ verander het motief naar wens

Attentie:
Met de functie «Borduurmotief verschuiven» (tweemaal aantikken) kan een geduplicateerd borduurmotief worden gecentreerd.

Attentie:
Als het weergegeven borduurraam niet voldoende ruimte biedt, kies dan een groter borduurraam m.b.v. de functie «Borduurraamkeuze»

Correcties en veranderingen in de motiefcombinatie

Nieuw borduurmotief toevoegen

- zie «Motiefcombinatie creëren» om een ander borduurmotief toe te voegen of een bestaand motief te dupliceren

Borduurmotief veranderen

- ❖ tik één of diverse malen op «Omschakelen» in beeldscherm Edit 1 of Edit 2 tot het gewenste motief is geactiveerd (in kleur)
- ❖ verander het geactiveerde motief naar wens in het beeldscherm Edit 2

Borduurmotief wissen

- ❖ tik één of diverse malen op «Omschakelen» in beeldscherm Edit 1 of Edit 2 tot het gewenste motief is geactiveerd (in kleur)
- ❖ tik in beeldscherm Edit 1 op «Wissen» = het geactiveerde borduurmotief wordt automatisch gewist

Optimaal borduurraam voor de gewijzigde motiefgrootte kiezen

Het beste resultaat wordt verkregen als het kleinst mogelijke borduurraam, passend bij het borduurmotief, wordt gekozen.

- meer informatie over het kiezen van het optimale borduurraam op blz. 204/207 ●●●●●●●●●●

Berekening nieuwe borduurgegevens

Na het wisselen van het beeldscherm Edit 1 of Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) worden de nieuwe borduurgegevens aan de hand van de gemaakte wijzigingen opnieuw berekend.

- meer informatie over het berekenen van de nieuwe borduurgegevens op blz. 228 ●●●●●●●●●●

- meer informatie over het opslaan van borduurmotieven op blz. 248–250 ●●●

Met de borduurcomputer kunnen schrifttekens worden samengesteld en direct worden geborduurd of worden veranderd en gecombineerd.

Het beeldscherm Edit 2 van de borduurcomputer artista 730 biedt een groot aantal variatiemogelijkheden: Behalve het veranderen van de lettergrootte kan bijvoorbeeld ook de vorm van de basislijn worden veranderd. Op deze manier kunnen van horizontaal geplaatste schrifttekens woorden in boogvorm ontstaan.

Toepassing

- namen, monogrammen en adressen
- woorden en teksten
- logo's, familiewapens, insignes, etiketten, enz.
- labelen van quilts (quilt labels)

Alfabetten - Schrifttekens

Schrifttekens samenstellen

- ❖ kies het gewenste alfabet uit het keuzemenu
  - een speciaal beeldscherm met toetsenbord verschijnt
  - de knop «ABC» (hoofdletters) is automatisch geactiveerd
  - op het beeldscherm zijn verschillende functies voor het activeren van bepaalde schrifttekens zichtbaar:
    - functie «Hoofdletters»
    - functie «Kleine letters»
    - functie «Speciale hoofdletters»
    - functie «Speciale kleine letters»
    - functie «Cijfers»
    - functie «Speciale tekens»
- ❖ activeer het gewenste schriftteken
- ❖ spatie = tik op de grote grijze knop
- de schrifttekens verschijnen in de tekstbalk

Attentie:

Als niet alle schrifttekens in het borduurraam verschijnen, draai de schrifttekens dan 90° (een groter aantal tekens passen op deze manier in de lengte van het borduurraam). Als dit niet helpt, verander dan de lettergrootte of verminder het aantal tekens.

- meer informatie over direct borduren op blz. 204–205 (basisinformatie) ••

Schrifttekens corrigeren

- ❖ afzonderlijke schrifttekens wissen = tik op de pijl
- de schrifttekens worden van rechts naar links gewist
- ❖ alle schrifttekens wissen = tik op de tekstbalk

Schrifttekens bevestigen

- ❖ bevestig samengestelde schrifttekens met «OK» = schrifttekens verschijnen op het beeldscherm Edit 1

Schrifttekens direct borduren of verder veranderen

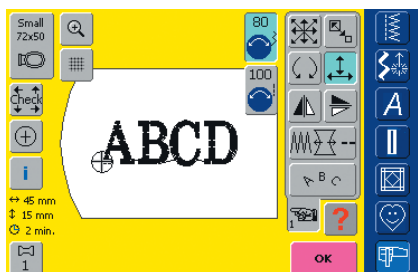
De samengestelde schrifttekens zijn gereed om te worden geborduurd of kunnen met verschillende functies desgewenst worden veranderd.

Schrifttekens veranderen

De schrifttekens worden in het beeldscherm Edit 2 veranderd:

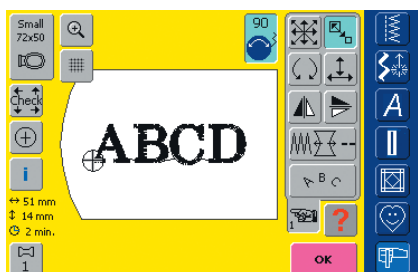
Schrifttekens in de breedte of lengte veranderen

- ❖ tik op de knop = de informatievelden voor het gebruik van de steekbreedte- en steeklengteknoop verschijnen
- ❖ borduurmotief in de breedte veranderen = draai aan de steekbreedteknoop
- ❖ borduurmotief in de lengte veranderen = draai aan de steeklengteknoop
- in het informatieveld wordt de wijziging in procent aangetoond
- ❖ basisinstelling (100%) van het borduurmotief weer activeren = tik op het informatieveld

Schrifttekens spiegelen

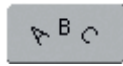
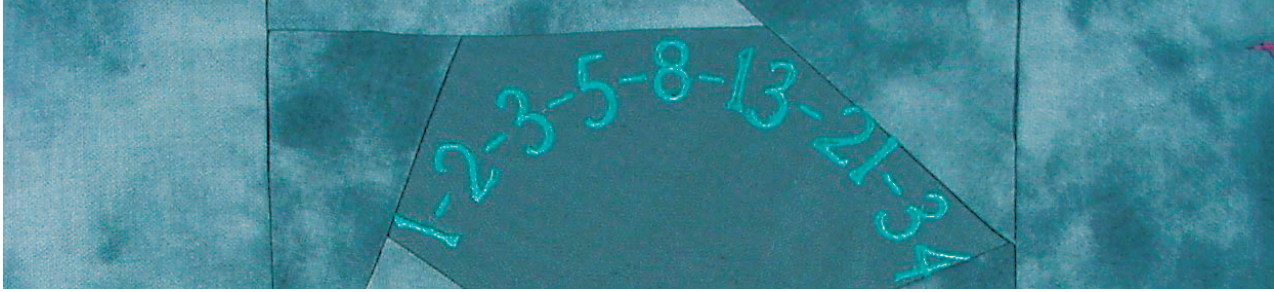
- ❖ borduurmotief zijwaarts spiegelen = tik op «Spiegelbeeld rechts/links»
- ❖ borduurmotief in de lengte spiegelen = tik op «Spiegelbeeld boven/onder»

Schrifttekens proportioneel vergroten of verkleinen

- ❖ tik op de knop = informatieveld voor het gebruik van de steekbreedteknoop verschijnt
- ❖ borduurmotief vergroten = draai de knop met de wijzers van de klok mee
- ❖ borduurmotief verkleinen = draai de knop tegen de wijzers van de klok in
- in het informatieveld wordt de wijziging in procent aangetoond
- ❖ basisinstelling (100%) van het borduurmotief weer activeren = tik op het informatieveld

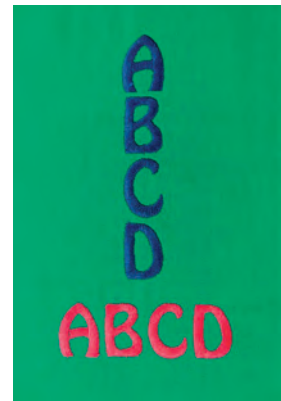
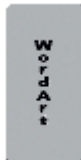
Schrifttekens in boogvorm

- ❖ tik op de knop = een speciaal beeldscherm verschijnt
- ❖ kies de gewenste boogvorm:
  - schrifttekens onder de boog (tekens tegen de wijzers van de klok in)
  - schrifttekens boven de boog (tekens met de wijzers van de klok mee)
  - drie verschillende boogvormen zijn mogelijk; hoe groter de groene punt, des te groter de boogvorm
- ❖ bevestig met «OK» = het speciale beeldscherm wordt gesloten en de schrifttekens worden in de gekozen boogvorm afgebeeld

Schrifttekens met verticale of horizontale basislijn

- ❖ tik op de knop = het speciale beeldscherm wordt geopend
- ❖ kies de verticale of horizontale basislijn
- ❖ bevestig met «OK» = het speciale beeldscherm wordt gesloten en de schrifttekens worden op de gewenste basislijn afgebeeld

Schrifttekens verschuiven

- na het veranderen van de basislijn is het mogelijk, dat de geprogrammeerde tekst niet meer in het midden van het borduurraam staat
- ❖ tik twee keer op de knop = de tekst staat in het midden van het borduurraam

Lettergrootte veranderen

- ❖ verander de lettergrootte stapsgewijs in mm met behulp van de pijlen

Letterafstand veranderen

- ❖ verander de letterafstand stapsgewijs in mm met behulp van de pijlen

Lettertype veranderen

- ❖ kies een ander lettertype met behulp van de pijlen

12345678

Optimaal borduurraam voor de gewijzigde motiefgrootte kiezen

Het beste resultaat wordt verkregen als het kleinst mogelijke borduurraam, passend bij het borduurmotief, wordt gekozen.

- meer informatie over het kiezen van het optimale borduurraam op blz. 204/207 ●●●●●●●●●●

Berekening nieuwe borduurgegevens

Na het wisselen van beeldscherm Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) worden de nieuwe borduurgegevens aan de hand van de gemaakte wijzigingen opnieuw berekend.

- meer informatie over het berekenen van de nieuwe borduurgegevens op blz. 228 ●●●●●●●●●●

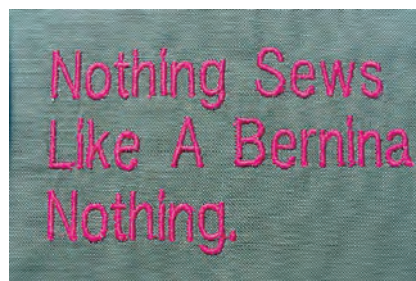
- meer informatie over het opslaan van gewijzigde schrifttekens op blz. 248–250 ●●●●

Schrifttekens combineren

Schrifttekens (bijv. woorden) kunnen met andere schrifttekens of met borduurmotieven worden gecombineerd.

Combinatie van verschillende woorden

De woorden (bijv. Nothing Sews Like A Bernina. Nothing.) worden per regel samengesteld en afzonderlijk geplaatst:

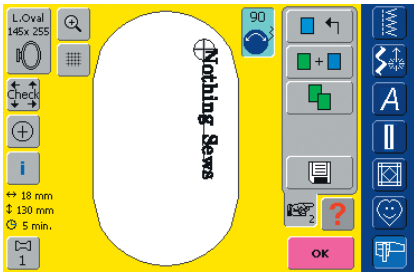
Eerste tekstregel samenstellen

- ❖ kies het gewenste alfabet uit het keuzemenu
- een speciaal beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ voer bijv. Nothing Sews in
- kies de letters m.b.v. de functies «Kleine letters» en «Hoofdletters»; gebruik de grote grijze knop voor een spatie
- ❖ bevestig de samengestelde schrifttekens met «OK» = de schrifttekens verschijnen in het beeldscherm Edit 1
- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar beeldscherm Edit 2

Attentie:

Bij het verschuiven van motieven naar een motiefcombinatie kan de afbeelding op het beeldscherm evt. iets vertraagd verschijnen.

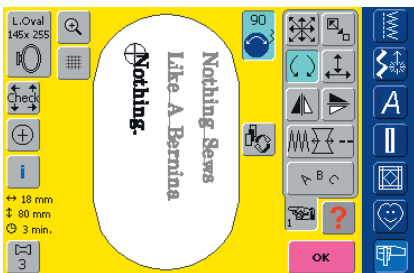
Eerste tekstregel plaatsen

- ❖ kies het grote borduurraam (Large Oval) met de functie «Borduurraamkeuze»
- ❖ draai de tekst 90° (= er is meer ruimte in het borduurraam)
- ❖ plaats de tekst met de functie «Borduurmotief verschuiven»
- ❖ als een steek van een borduurmotief buiten het borduurbereik ligt, wordt de omranding van het borduurmotief rood weergegeven

Verdere tekstregels samenstellen en plaatsen

- ❖ kies in het beeldscherm Edit 1 de functie «Borduurmotief toevoegen»
- de verdere tekstdelen worden eveneens zoals boven beschreven per regel samengesteld en afzonderlijk geplaatst
- ❖ identieke afstanden tussen de regels bepalen = let bij het plaatsen van de tekstregels op de cijfers in de informatievelden van de functie «Borduurmotief verschuiven» en schakel de hulplijnen in

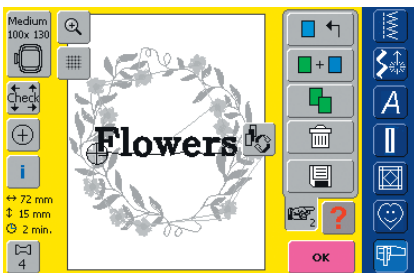
Borduurmotieven en schrifttekens combineren

De schrifttekens worden, afhankelijk van de toepassing, na het kiezen van een borduurmotief toegevoegd (bijv. tekst in een ornament) of de schrifttekens worden eerst samengesteld en het motief wordt daarna pas toegevoegd (bijv. versierde tekst).

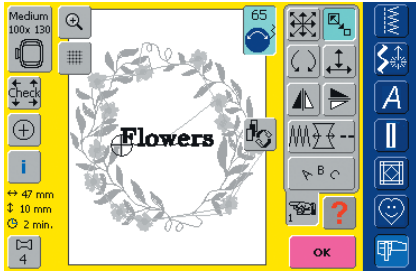

Combinatievoorbeeld creëren

- ❖ kies een borduurmotief
  - het borduurmotief verschijnt op beeldscherm Edit 1
- ❖ kies op beeldscherm Edit 1 de functie «Borduurmotief toevoegen»
- ❖ kies het gewenste alfabet uit het keuzemenu
- het speciale beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ voer de tekst in (bijv. Flowers)
- ❖ kies de schrifttekens m.b.v. de functies «Hoofdletters», «Kleine letters»
- ❖ bevestig samengestelde schrifttekens met «OK» = schrifttekens verschijnen in het beeldscherm Edit 1 over het motief

Attentie:
Bij het verschuiven van motieven in een motiefcombinatie kan de afbeelding op het beeldscherm evt. iets vertraagd verschijnen.

Tekst aan het borduurmotief aanpassen

- ❖ wissel met de functie «Volgende» naar het beeldscherm Edit 2
- ❖ plaats de tekst met de functie «Borduurmotief verschuiven»
- ❖ pas de grootte van de tekst met de functie «Motiefgrootte veranderen» aan het borduurmotief aan

Berekening nieuwe borduurgegevens

Na het wisselen van beeldscherm Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) worden de nieuwe borduurgegevens aan de hand van de gemaakte wijzigingen opnieuw berekend.

- meer informatie over het opslaan van schrifttekencombinaties op blz. 248–250 .....

- meer informatie over het berekenen van de nieuwe borduurgegevens op blz. 228 .....

Borduurmotiefkleuren

De borduurmotiefkleuren kunnen worden veranderd en op verschillende manieren worden geborduurd.

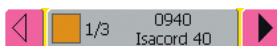
Vorbereiding

- ❖ kies het gewenste borduurmotief
- het borduurmotief verschijnt op beeldscherm Edit 1

Aanpassingen

Borduurmotiefkleuren opnieuw bepalen

- ❖ tik in beeldscherm Edit 1 of Edit 2 op de functie «Kleurenaantal»
- het kleureninformatieveld verschijnt
- de volgende informatie verschijnt: weergave van de actuele kleur, de positie van de actuele kleur (1e getal), totaal aantal kleuren (2e

getal) en het kleurnummer van het gekozen garenmerk

- ❖ scrol met de pijlen tot de kleur verschijnt, die moet worden veranderd
- ❖ tik op het kleureninformatieveld

- een speciaal beeldscherm voor het wijzigen van de actuele garenkleur verschijnt
- ❖ garenmerk veranderen = scrol met de pijlen naast de garenkleur tot de gewenste merk verschijnt

- ❖ garenkleur veranderen = scrol met de pijlen naast de garenkleur tot de gewenste kleur verschijnt
- aangetikte kleurenbalk wordt geactiveerd (blauw geaccentueerd)

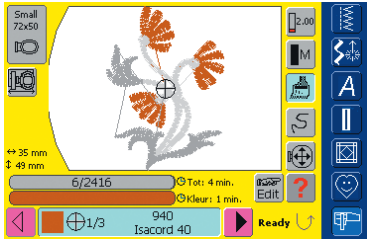
Attentie:
Gebruik de functie «Kleurkeuze m.b.v. cijfers» voor een snelle keuze van een bepaald kleurnummer.

- ❖ tik op «OK» = de gekozen garenkleur en het gewijzigde garenmerk worden in het kleureninformatieveld weergegeven

Borduurmotief in één kleur borduren

- ❖ tik in het borduurmenu (Ready) op de knop met de «kwast»
- de «kwast»-knop wordt geactiveerd (blauw geaccentueerd)
- de borduurcomputer stopt pas aan het einde van het motief

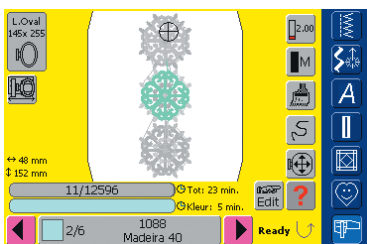
Schrifttekens in verschillende kleuren borduren

- schrifttekens of woorden worden altijd in één kleur geprogrammeerd («kwast»-knop niet voorhanden)
- als bij een woord elk schriftteken of bij diverse woorden elk woord in een andere kleur moet worden geborduurd, moet elk schriftteken of woord apart worden geprogrammeerd en geplaatst
- de borduurcomputer stopt na elk schriftteken of woord, de garenkleur kan worden verwisseld
- de borduurtijd wordt voor elke kleur weergegeven
- tik op de nu voorhanden zijnde «Kwast»-knop om de hele combinatie in één kleur te borduren

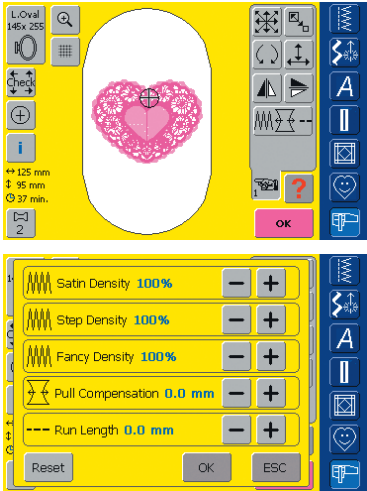
• meer informatie over het thema «Borduurmotieven combineren» op blz. 231

Afzonderlijke kleurgedeelten borduren en kleurvolgorde handmatig veranderen

- afhankelijk van het borduurmotief kunnen bijzondere effecten ontstaan, als alleen afzonderlijke kleurgedeelten worden geborduurd (bijv. bij een borduurmotief alleen de contoursteken borduren)
- bij het veranderen van de kleurvolgorde kan, afhankelijk van het motief, efficiënter worden geborduurd (bijv. bij een combinatie van verschillende motiefvariaties altijd dezelfde kleuren van elk afzonderlijk motief borduren = minder vaak garen verwisselen)
- ❖ scrol de kleurvolgorde in het borduurmenu (Ready) door, tot het gewenste kleurgedeelte wordt aangegeven
- ❖ bevestig door het kleureninformatieveld aan te tikken (cursorsymbool verschijnt); het borduurraam wordt naar het beginpunt van de gekozen kleur verschoven
- ❖ borduur de kleur (de borduurcomputer stopt automatisch aan het einde van de kleur)

Borduurmotief aanpassen

Speciale stoffen (bijv. badstof, fluweel, enz.), dunne of dikke garens kunnen het borduurresultaat beïnvloeden. Indien het proeflapje niet tevredenstellend is, kan het borduurmotief in het beeldscherm Edit 2 met de functie «Borduureigenschappen veranderen» overeenkomstig worden aangepast:

- ❖ tik op «Borduureigenschappen veranderen»
- een speciaal beeldscherm met de volgende functies verschijnt:
  - steekdichtheid van de bladsteek (satijnsteek) veranderen: Satin Density
  - steekdichtheid van de stiksteek veranderen: Step Density
  - steekdichtheid van de decoratieve steken (Fancy-Fill) veranderen: Fancy Density
  - samentrekken van de stof uitbalanceren («krimp»-nivellering): Pull Compensation
  - contouren (stiksteken) veranderen: Run Length

Steekdichtheid veranderen

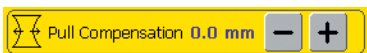
- ❖ bepaal de steeksoort: bladsteek (satijnsteek), stiksteek of decoratieve steken (Fancy-Fill)
- ❖ verhoog de gewenste steekdichtheid = tik op «+»
- ❖ verminder de gewenste steekdichtheid = tik op «-»
- ❖ tik op «OK» = invoer bevestigen

• meer informatie over «Steeksoorten» op blz. 216–217 ●●●

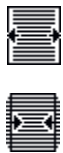
- de draaiende garenklos geeft aan, dat het gewijzigde motief opnieuw wordt opgebouwd
- daarna verdwijnt de draaiende garenklos; het beeldscherm Edit 2 verschijnt opnieuw

Samentrekken van de stof uitbalanceren

- het uitbalanceren heeft altijd invloed op de borduurrichting
- is bijv. van toepassing als de contouren niet kloppen of het borduurmotief is vervormd
- ❖ borduurmotief in borduurrichting vergroten = tik op «+»
- ❖ borduurmotief in borduurrichting verkleinen = tik op «-»

- ❖ tik op «OK» = invoer bevestigen
- de draaiende garenklos geeft aan, dat het gewijzigde motief opnieuw wordt opgebouwd
- daarna verdwijnt de draaiende garenklos; het beeldscherm Edit 2 verschijnt opnieuw

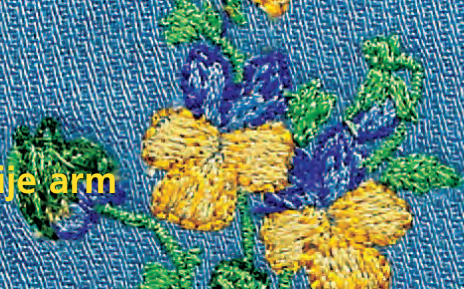
Contouren (stiksteken) veranderen

- ❖ steek verlengen = tik op «+»
- ❖ steek verkorten = tik op «-»
- ❖ tik op «OK» = invoer bevestigen

- de draaiende garenklos geeft aan, dat het gewijzigde motief opnieuw wordt opgebouwd
- daarna verdwijnt de draaiende garenklos; het beeldscherm Edit 2 verschijnt opnieuw

Borduren met de vrije arm

Voor borduren met de vrije arm zijn schrifttekens en kleine borduurmotieven (niet groter dan 72 mm x 50 mm) geschikt.

Toepassing

- borduren op rondgesloten delen zoals mouwen, broekspijpen, sokken, enz.

- meer informatie over het aansluiten van de adapter op blz. 200 ●●●●●●●●

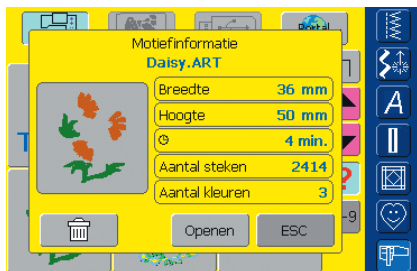
Vorbereiding

- ❖ bevestig de adapter tussen de naaimachine en de borduurmodule

Toepassingen

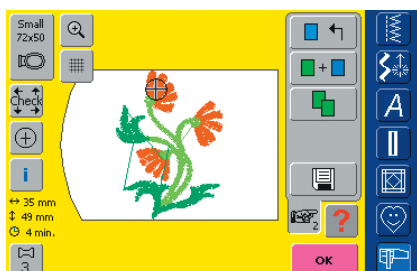
Borduurmotiefkeuze

- ❖ kies een klein borduurmotief (niet groter dan 72 mm x 50 mm) of verklein een groter borduurmotief
- ❖ controleer de motiefgrootte evt. met de functie «Vragen/Help» in het keuzemenu

Attentie:

Voor het borduren met de vrije arm zijn niet alleen kleine borduurmotieven, maar ook schrifttekens of combinaties van schrifttekens geschikt.

- ❖ kies een borduurmotief of schrifttekens
- het gewenste borduurmotief wordt in het beeldscherm Edit 1 in het kleinste borduurraam weergegeven
- ❖ verander het borduurmotief of schrifttekens eventueel
- ❖ let er bij het veranderen op, dat de maximale grootte van 72 mm x 50 mm niet wordt overschreden

Borduren

- ❖ bij het wisselen van beeldscherm Edit 1 of Edit 2 naar het borduurmenu (Ready) vindt de «Adapterherkenning» plaats
- de borduurcomputer registreert, dat de adapter en het kleine borduurraam voor het borduren met de vrije arm werden bevestigd
- ❖ borduur het motief

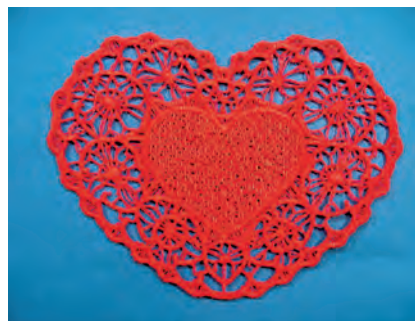
Kant borduren

- kanten motieven kunnen direct op de stof worden geborduurd. Een werkelijk «kant»-effect wordt echter pas verkregen, als het motief eerst op wateroplosbaar vlies wordt geborduurd en dan verder wordt verwerkt
- met dun garen ontstaat fijn kantwerk, met dik garen lijkt het resultaat op een gehaakt motief

Borduren

- ❖ span één of twee lagen wateroplosbaar vlies in het borduurraam (afhankelijk van de dikte van het vlies)
- ❖ borduur het motief
- ❖ was het vlies uit en leg het borduurwerk plat op een stukje keukenpapier om te drogen

Attentie:

Van de beide kanten motieven, die in de borduurcomputer zijn geprogrammeerd, is alleen het «hart» voor de boven beschreven techniek geschikt.

TIP

Span bij een kanten motief, dat niet overal aan elkaar zit (bijv. Lace Border), een stukje organza of tule samen met het wateroplosbare vlies in het borduurraam (bij twee lagen tussen, bij één laag onder het wateroplosbare vlies). Knip de organza of het tule na het uitwassen en drogen dicht langs het motief af.

Randen

- een rand kan uit verschillende kleine borduurmotieven of uit lange, aan elkaar genaaide motieven bestaan
- randen zijn geschikt als decoratief element op tafellakens of beddengoed, gordijnen, zomen van rokken, enz.

Vorbereiding

- ❖ markeer de middellijn van de rand (in de lengte) m.b.v. de rijgsteek (steek nr. 21) op de naaicomputer of een «Magic Pen» (lijn verdwijnt weer)
- ❖ rand onderverdelen: meet de complete lengte van de rand en de lengte van een afzonderlijk borduurmotief of motiefherhaling (de grootte van een motief wordt op de borduurcomputer weergegeven)
- ❖ deel de complete lengte van de rand door de lengte van een motief, resp. motiefherhaling = het aantal motieven, dat op de rand kan worden genaaid
- de resterende lengte is de afstand tussen de borduurmotieven (deel de lengte door één motief minder als berekend, bijvoorbeeld 8 borduurmotieven = lengte : 7)
- naai minder motieven als de afstand tussen de borduurmotieven groter moet zijn
- ❖ markeer elk middelpunt van de motieven
- bij eindloze motieven is het eindpunt vaak ook het beginpunt van het volgende motief; hierdoor wordt elk motief automatisch geplaatst

Borduren

- ❖ span de stof m.b.v. de sjabloon in het borduurraam (gebruik het middelpunt en de gemarkeerde middellijn als oriëntering)
- ❖ borduur het motief; neem de stof daarna uit het borduurraam en span hem bij de volgende markering opnieuw in

TIP

Motief plaatsen

Gebruik de BERNINA software om het motief in de originele grootte als sjabloon te printen. De sjablonen kunnen exact op de stof worden geplaatst (markeer het midden of het beginpunt van het motief). Borduur als alternatief een motief op een restje van de originele stof en gebruik dit in plaats van een geprint motief.

TIP

Eerste steek voor het borduren controleren

Tik in het borduurmenu (Ready) op het kleureninformatieveld = het borduurraam verschuift naar de eerste steek van de actuele kleur (een cursorsymbool verschijnt op het informatieveld)

TIP

Borduurraam Mega-Hoop (speciaal accessoire)

Met het borduurraam Mega-Hoop kunnen randen bijzonder gemakkelijk worden geborduurd, omdat de stof minder vaak opnieuw moet worden ingespannen.

Schaduwborduren

Een schaduweffect ontstaat als over een reeds geborduurd schriftteken hetzelfde schriftteken iets verzet in een andere kleur wordt geborduurd.

Schrifttekens samenstellen

- ❖ stel de schrifttekens samen

- meer informatie over het samenstellen van schrifttekens op blz. 234 ●●●●●●

Steekdichtheid verminderen

- daar de schrifttekens verzet over elkaar worden geborduurd, moet de steekdichtheid voor een optimaal resultaat worden verminderd
- ❖ kies in het beeldscherm Edit 2 de functie «Borduureigenschappen veranderen»
- het beeldscherm met de verschillende steeksoorten verschijnt
- ❖ verminder de steekdichtheid van het schriftteken met «←» en bevestig met «OK»
- afhankelijk van de vermindering van de steekdichtheid krijgen de geborduurde schrifttekens een luchtiger effect

Schrifttekens dupliceren

- ❖ kopieer de schrifttekens in het beeldscherm Edit 1 met de functie «Dupliceren»
- de verandering van de steekdichtheid blijft in de kopie van de schrifttekens behouden

Gekopieerde schrifttekens verschuiven

- ❖ verschuif de kopie van de schrifttekens in het beeldscherm Edit 2 in de gewenste richting
- afhankelijk van hoe de gekopieerde schrifttekens werden verschoven, lijkt de schaduw van de schrifttekens groter of kleiner

Motiefkleuren bepalen

- ❖ bepaal de gewenste kleuren voor de schrifttekens in het beeldscherm Edit 1 of Edit 2

- meer informatie over «Motiefkleuren bepalen» op blz. 240 ●●●●●●●●

Schrifttekens met schaduweffect borduren

- ❖ borduur de schrifttekens

TIP

Voor mooie resultaten

Verminder, afhankelijk van de steekdichtheid, eventueel de borduursnelheid.

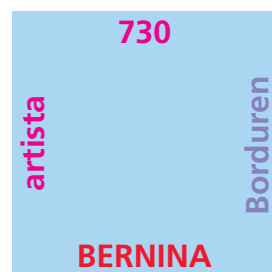
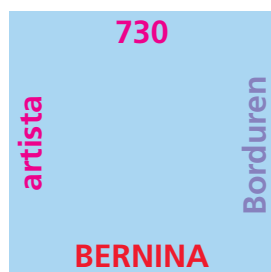
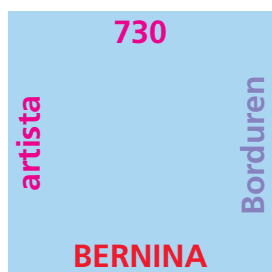
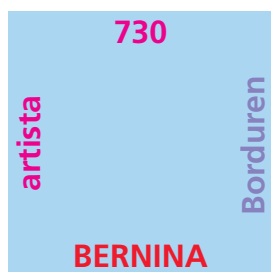
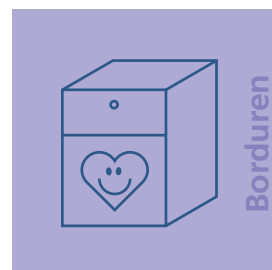
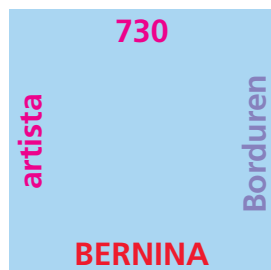
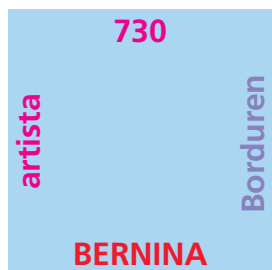
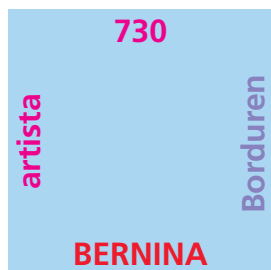
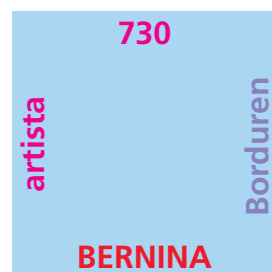
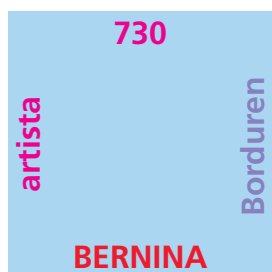
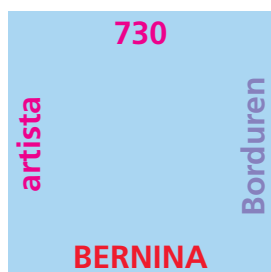
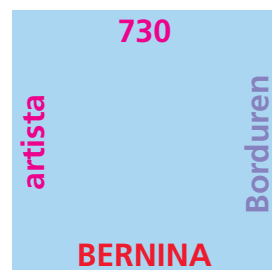
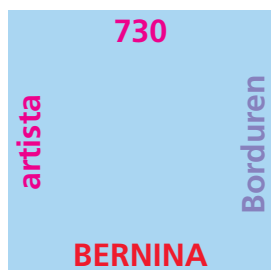

Borduurmotieven opslaan 248

- Opslaan in het geheugen
- Opslaan op een geheugenkaart
- Motieven vervangen
- Opslaan op een BERNINA geheugenstick

Opgeslagen motieven wissen 251

- Een opgeslagen motief wissen
- Alle opgeslagen motieven wissen

Geheugen

Algemene informatie

Borduurmotieven in de borduurcomputer, van geheugenkaarten, sticks of de myartista portal, of motieven die met de borduursoftware werden gecreëerd, kunnen worden gecombineerd, opnieuw worden samengesteld, op verschillende manieren worden veranderd en aansluitend worden opgeslagen.

De borduurmotieven kunnen in het geheugen van de borduurcomputer, op een lege geheugenkaart (Personal Design Card) of een USB-geheugenstick worden opgeslagen.

De borduurcomputer beschikt over een open geheugensysteem, d.w.z. dat in dit geheugensysteem de beide geheugens Naaien en Borduren kunnen worden opgeslagen. Het geheugen heeft geen vaste onderverdeling en daarom kan een willekeurig aantal borduurmotieven worden opgeslagen, zolang nog voldoende vrije capaciteit voorhanden is. Indien te weinig capaciteit beschikbaar is, moeten eerst andere motieven worden gewist.

Borduurmotieven opslaan

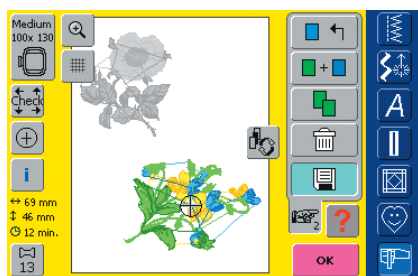
Attentie:

Bij een opgeslagen motiefcombinatie kunnen de afzonderlijke motieven na het kiezen opnieuw worden veranderd.

Attentie:

Borduurmotieven, die in grootte, steekdichtheid, enz. werden veranderd en opgeslagen, worden bij het hernieuwd oproepen als nieuwe motieven geregistreerd en in het midden van het borduurraam geplaatst. Alle procentgegevens worden daarom met 100% weergegeven en de oorspronkelijke wijziging is niet meer zichtbaar.

Opslaan in het geheugen van de borduurcomputer

- ❖ open het gewenste borduurmotief op de borduurcomputer, van een borduurkaart, enz.
- ❖ verander of combineer het motief eventueel
- ❖ tik op «Opslaan» in beeldscherm Edit 1

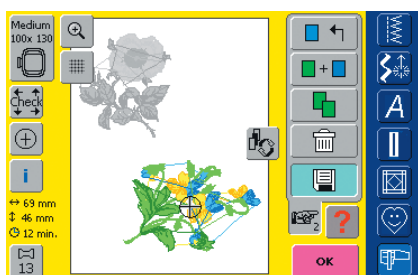

- het motief dat moet worden opgeslagen wordt als «Onbenoemd» links op het beeldscherm afgebeeld
- in het keuzemenu is de knop «Borduurcomputer» geactiveerd
- de map «Persoonlijke borduurmotieven» wordt automatisch geopend
- de geheugencapaciteit wordt in procent in de balk boven de mappen weergegeven
- ❖ kies het motief dat moet worden opgeslagen

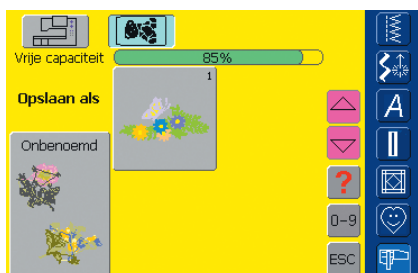
- beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ voer de naam van het borduurmotief in
- ❖ tik op «OK»
- het borduurmotief is nu onder deze naam in de map «Persoonlijke borduurmotieven» opgeslagen (in alfabetische volgorde)

Opslaan op een geheugenkaart (Personal Design Card)

- lege geheugenkaarten zijn als speciaal accessoire bij uw BERNINA dealer verkrijgbaar
- ❖ open het gewenste borduurmotief op de borduurcomputer, van een borduurkaart, enz.
- ❖ verander of combineer het borduurmotief eventueel
- ❖ tik op «Opslaan» op beeldscherm Edit 1

• meer informatie over borduurkaarten op blz. 263 ...

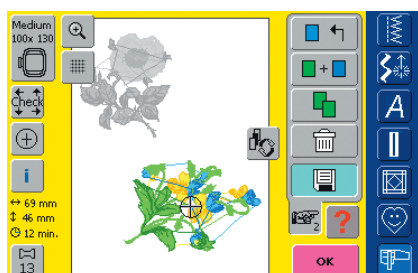

- het motief dat moet worden opgeslagen wordt als «Onbenaemd» links op het beeldscherm afgebeeld
- ❖ schuif de geheugenkaart in de drive
- ❖ kies de knop «Geheugenkaart» in het keuzemenu
- de geheugencapaciteit wordt in procent op de balk boven de mappen weergegeven
- ❖ kies het motief dat moet worden opgeslagen

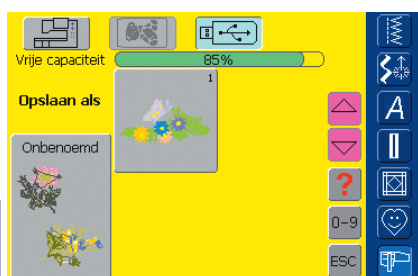

- een beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ voer de naam van het borduurmotief in
- ❖ tik op «OK»
- het borduurmotief is nu in alfabetische volgorde onder deze naam op de geheugenkaart opgeslagen

Opslaan op een geheugenstick (BERNINA Personal Memory Stick)

- lege geheugensticks zijn als speciaal accessoire bij uw BERNINA dealer verkrijgbaar
- ❖ kies het gewenste borduurmotief op de borduurcomputer, van een borduurkaart, enz.
- ❖ verander of combineer het borduurmotief eventueel
- ❖ tik op «Opslaan» in het beeldscherm Edit 1

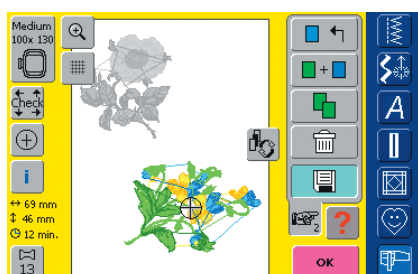

- het motief dat moet worden opgeslagen, wordt als «Onbenoemd» links op het beeldscherm afgebeeld
- ❖ bevestig de geheugenstick
- ❖ kies de knop «USB-stick» in het keuzemenu
- de geheugencapaciteit wordt in procent op de balk boven de mappen weergegeven
- ❖ kies het motief dat moet worden opgeslagen

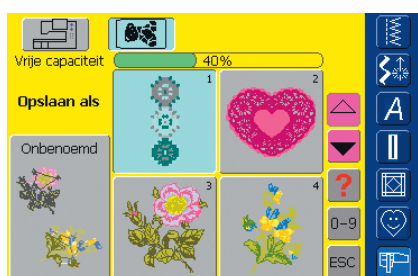

- het beeldscherm met toetsenbord verschijnt
- ❖ voer de naam van het borduurmotief in
- ❖ tik op «OK»
- het borduurmotief is nu in alfabetische volgorde onder deze naam op de geheugenstick opgeslagen

Motieven vervangen

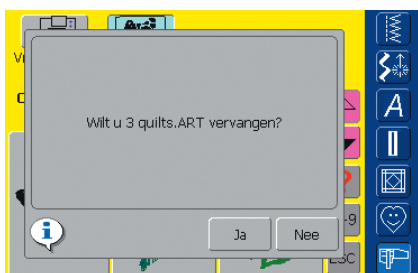

- opgeslagen motieven in het geheugen, op een geheugenkaart of een geheugenstick kunnen direct door een nieuw motief worden vervangen
- ❖ open het gewenste borduurmotief in de borduurcomputer, van een borduurkaart, enz.
- ❖ verander of combineer het borduurmotief eventueel
- ❖ tik op «Opslaan» in het beeldscherm Edit 1

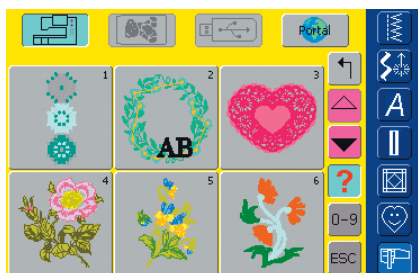
- het motief dat moet worden opgeslagen wordt als «Onbenoemd» links op het beeldscherm afgebeeld
- ❖ tik in het keuzemenu op de knop «Geheugenkaart» (geheugenkaart in de drive), «USB-stick» (geheugenstick bevestigd) of «Borduurcomputer»
- ❖ tik op het borduurmotief dat moet worden vervangen

- er verschijnt een melding of dit motief werkelijk moet worden vervangen
- ❖ bevestig deze melding met «Ja»
- het borduurmotief is nu onder de naam van het vervangen motief opgeslagen

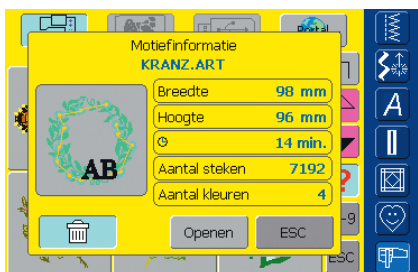
Een opgeslagen motief wissen

- ❖ tik in het keuzemenu op de knop «Geheugenkaart» (geheugenkaart in de drive) «USB-stick» (geheugenstick bevestigd) of «Borduurcomputer» en kies de overeenkomstige map
- ❖ tik in het borduurmotiefoverzicht op de functie «Vragen/Help»
- ❖ kies het overeenkomstige borduurmotief

Een opgeslagen motief wissen

- een speciaal beeldscherm verschijnt, dat naast informatie over het borduurmotief links onder de functie «Wissen» weergeeft
- ❖ tik op «Wissen»

- een speciaal beeldscherm verschijnt
- ❖ tik op «Ik wil dit motief wissen»
- de melding «Wilt u dit motief werkelijk wissen?» (Do you really want to delete this pattern?) verschijnt
- ❖ bevestig met «Ja»
- het motief is gewist

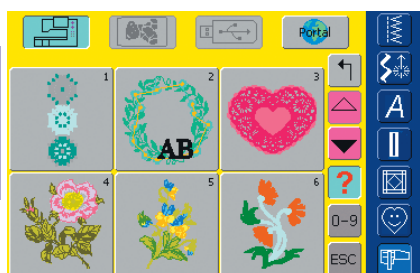
Attentie:

Als borduurmotieven, die door de producent in de borduurcomputer werden geprogrammeerd, werden gewist, kunnen deze m.b.v. de bijgeleverde USB-stick opnieuw worden geïnstalleerd.

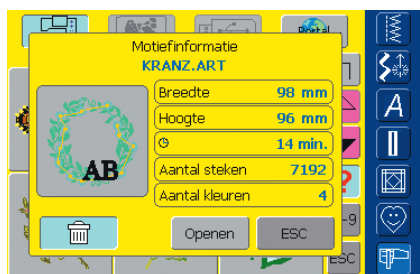
Alle opgeslagen motieven wissen

- het is mogelijk de inhoud van een geheugenkaart, een geheugenstick of een map in de borduurcomputer in één keer te wissen
- ❖ activeer de knop «Geheugenkaart» (geheugenkaart in de drive) in het hoofdmenu om de inhoud van een geheugenkaart te wissen
- ❖ activeer de knop «USB-stick» (geheugenstick bevestigd) in het hoofdmenu om de inhoud van een geheugenstick te wissen
- ❖ activeer de knop «Borduurcomputer» in het hoofdmenu en de overeenkomstige map (alfabetten, borduurmotieven, persoonlijke borduurmotieven) om de inhoud van een map in de borduurcomputer te wissen

- ❖ tik op «Vragen/Help»
- ❖ kies een willekeurig borduurmotief

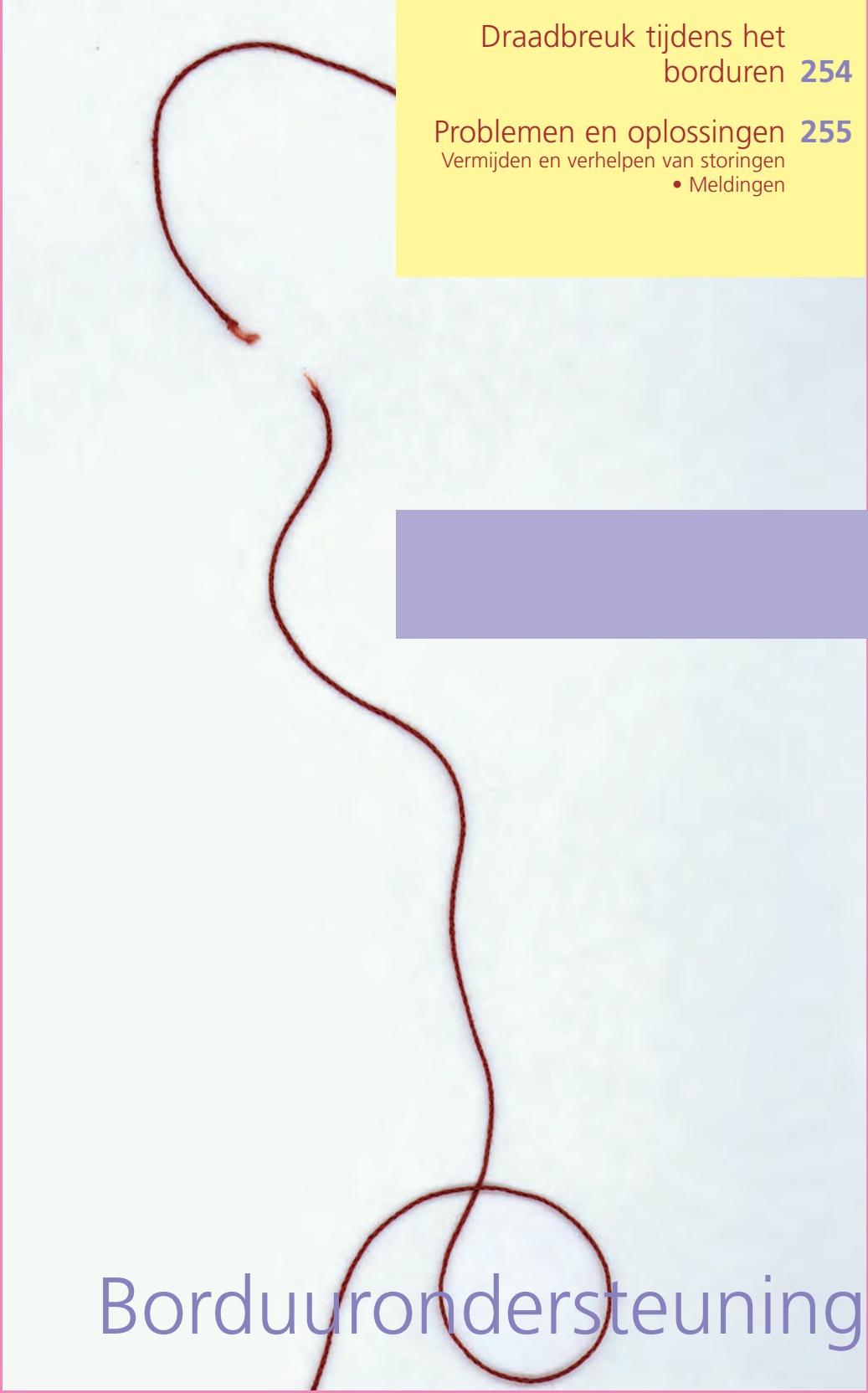
- een speciaal beeldscherm verschijnt, dat naast informatie over het borduurmotief linksonder de functie «Wissen» weergeeft
- ❖ tik op «Wissen»

- een nieuw beeldscherm wordt geopend
- ❖ tik op «Ik wil ALLE motieven wissen!»

- de melding «Wilt u werkelijk alle motieven in deze map/op deze geheugenkaart/op deze geheugenstick wissen?» verschijnt
- ❖ bevestig met «Ja»
- alle motieven in de overeenkomstige map, op de geheugenkaart of de geheugenstick zijn nu gewist

Draadbreuk tijdens het
borduren **254**

Problemen en oplossingen **255**
Vermijden en verhelpen van storingen
• Meldingen

Borduurondersteuning

Problemen en oplossingen

Als de onderstaande punten worden doorgenomen, kunnen de oorzaken voor het niet of niet goed functioneren van de borduurcomputer in de meeste gevallen worden herkend en zelf worden opgelost.

Controleer eerst of:

- boven- en onderdraad correct zijn ingeregen
- de naald juist is ingezet, platte kant naar achteren
- de naalddikte correct is (zie naald-/draadtabel blz. 17–19)
- de borduurcomputer schoon is; verwijder eventuele draadresten
- de grijper is gereinigd
- tussen de draadspanningsschijven en onder de spoelhulsveer draadresten vastzitten; verwijder deze

Vastgeklemd garen verwijderen

Ga als volgt te werk als de bovendraad is gebroken en dit bij de draadhevel vastgeklemd zit:

- hoofdschakelaar op «0»
- verwijder de schroef op de bovenkap m.b.v. de Torx schroevendraaier
- neem de bovenkap naar links weg
- verwijder de draadresten
- bevestig de bovenkap en draai de schroef vast

Bovendraad breekt

Mogelijke oorzaken:

- bovendraadspanning te hoog
- naald van slechte kwaliteit; naalden koopt u het beste bij uw BERNINA dealer
- naald verkeerd ingezet; platte kant moet naar achteren wijzen
- naald bot of krom
- garen van slechte kwaliteit; garen met knoepjes, garen te oud, uitgedroogd

Mogelijke oplossingen:

- bevestig het plaatje van schuimstof
- gebruik de passende garengleidingsschijf
- gebruik een klossennetje, zodat het garen gelijkmatig van de klos loopt (over bovendraadklos)
- steekgat of grijperpunt beschadigd; breng de borduurcomputer naar uw BERNINA dealer
- verminder de borduursnelheid

Onderdraad breekt

- onderdraadspanning te hoog
- onderdraad klemt in de borduurspoelhuls
  - vervang de spoel
- naald is bot of krom
- het gat in de steekplaat is door de naald beschadigd:
  - moet door een BERNINA dealer worden gepolijst

Steken overslaan

- verkeerde naald; gebruik alleen naaldsysteem 130/705H

- reinig en olie de grijper (gebruik alleen het originele oliespuitje; zie «Reinigen en oliën», blz. 185)

Borduurcomputer loopt niet of langzaam

- stekker niet goed in het stopcontact
- hoofdschakelaar op «0»
- borduurcomputer moet op kamertemperatuur zijn

Problemen en oplossingen

- naald is krom of bot:
  - naald verkeerd ingezet
  - schuif de naald bij het inzetten helemaal naar boven
- naald van slechte kwaliteit of slecht gepolijst

Naailicht defect

- breng uw borduurcomputer naar uw BERNINA dealer

Onderdraadcontrole

- spoelhuisdeksel niet gesloten
- niet geactiveerd in het Setup-programma
- draad- of stofresten in de gleuf van de spoelhuls

Bovendraadcontrole

- niet geactiveerd in het Setup-programma

Naald breekt

- naaldhouderschroef niet goed aangedraaid
- defecte steekplaat

Steek niet mooi

- draadresten tussen de draadspanningsschijven: schuif een dubbelgevouwen, dun lapje stof (geen rafelrand) tussen de draadspanningsschijven en beweeg dit heen en weer om de linker- en rechterkant van de draadspanning te reinigen
- verwijder de draadresten onder de spoelhulsveer
- pas de draadspanning aan
- geen of verkeerd verstevigingsmateriaal gebruikt
- verkeerd ingeregen; controleer boven- en onderdraad
- rijg voor het borduren de onderdraad in de geleidingsveer van de borduurspoelhuls
- gebruik de passende garengleidingsschijf

Meldingen

In speciale gevallen kunnen meldingen op het beeldscherm verschijnen. Deze dienen ter herinnering, waarschuwing of bevestiging voor de gekozen toepassingen en functies.

Onderstaand vindt u een lijst met de meldingen op de borduurcomputer.

Melding

- De borduurcomputer kan niet naar naaien wisselen. Borduur de aangevangen draad tot het einde en tik op «Edit» om naar het vorige beeldscherm terug te keren. Van daaruit kan probleemloos naar naaien worden gewisseld.
- Het borduurraam kan niet in de wachtpositie worden gezet, omdat de naaivoet of naald in de verkeerde stand staat.
- Zet de transporteur omlaag.
- Gebruik een groter borduurraam.
- De vervanging van de kaart werd niet geaccepteerd. Eventueel zijn gegevens verloren gegaan! Raadpleeg de handleiding voordat u kaarten vervangt.
- Het punt ligt buiten het borduurbereik.
- De volgende steek ligt buiten het borduurbereik. Span de stof opnieuw in en verschuif het borduurmotief.
- Zet de Mega-Hoop in de bovenste positie (1), zet de naaivoet omhoog en tik op «OK» om het kalibreren te starten.
- Zet de Mega-Hoop in de middelste positie (2), zet de naaivoet omhoog en tik op «OK» om het kalibreren te starten.
- Zet de Mega-Hoop in de onderste positie (3), zet de naaivoet omhoog en tik op «OK» om het kalibreren te starten.
- Zet de naald in de hoogste stand.
- Sluit de borduurmodule aan.
- Borduurmoduleverbinding functioneert NIET!
- Borduurkaart functioneert NIET!

• mogelijke meldingen op de naaicomputer zie blz. 189

Aanwijzing

In het borduurmodus (Ready) kan niet naar de naaimodus worden gewisseld. Wissel eerst d.m.v. een tik op de knop «Edit» naar het Edit beeldscherm.

Controleer de stand van de naaivoet en naald.

Druk op de transporteurtoets. De melding verdwijnt automatisch als de transporteurstand werd veranderd.

Het borduurmotief past niet in het bevestigde borduurraam.

Verwijder een borduurkaart niet tijdens het beweringsproces uit de borduurcomputer.

Plaats het borduurmotief voor het borduren binnen het borduurbereik.

Volg de aanwijzingen in de melding.

Verschuif de Mega-Hoop naar positie 1 (boven).

Verschuif de Mega-Hoop naar positie 2 (midden).

Verschuif de Mega-Hoop naar positie 3 (onder).

Naald met de hand in de hoogste stand zetten.

De borduurmodule moet worden aangesloten.

Controleer de aansluiting van de borduurmodule naar de borduurcomputer.

Verwijder de borduurkaart en schuif deze nogmaals in de drive, neem evt. een andere borduurkaart.

Melding

- Borduren werd geactiveerd. Sluit de borduurmodule aan en bevestig borduurvoet nr. 26 of 15. Zet de naaivoet omhoog en de transporteur omlaag. Tik op «OK» om de moduleherkenning te starten. De borduurarm BEWEEGT.
- Het borduurraam is te klein voor dit borduurmotief. Tik op «Edit» om naar het vorige beeldscherm terug te keren. Vervang het borduurraam en tik op «OK» voor de borduurraamherkenning.
- De borduurraambevestiging werd veranderd (van «normaal» naar «vrije arm» of omgekeerd). Start het kalibreren van de module m.b.v. «Check».
- ADX: wissel naar de borduurmodus om het borduurmotief te borduren.
- Niet voldoende geheugencapaciteit om het borduurmotief op te slaan!
- Het borduurmotief past niet in het borduurraam!
- Positie linksonder ligt buiten het borduurraam!
- Positie rechtsonder ligt buiten het borduurraam!
- Positie rechtsboven ligt buiten het borduurraam!
- Positie linksboven ligt buiten het borduurraam!
- Borduurmotief succesvol beëindigd.
- Controleer of de boven- of onderdraad is gebroken of dat de spoel leeg is.
- Controleer de onderdraad. Reinig het grijpersysteem en de spoelhuls en verwijder stof- en draadresten. Als de spoel leeg is, opnieuw opspoelen.
- Zet de naaivoet omlaag.
- Zet de naaivoet omhoog.
- Om het inrijgen te vergemakkelijken, is het raadzaam de naaivoet omlaag te zetten.
- De naai-/borduurcomputer functioneert niet correct. Neem met uw BERNINA dealer contact op.
- Tijdens het starten is een fout ontstaan. Start de naai- en borduurcomputer opnieuw. Neem met uw BERNINA dealer contact op indien het probleem zich herhaalt.

Aanwijzing

- Volg de aanwijzingen in de melding.
- Volg de aanwijzingen in de melding.
- Borduurmotieven kunnen alleen in de borduurmodus worden geborduurd.
- Borduurmotieven kunnen alleen in de borduurmodus worden geborduurd.
- Verklein het borduurmotief of neem een groter borduurraam.
- Verklein het borduurmotief of gebruik een groter borduurraam.
- Plaats het borduurmotief binnen het borduurraam.
- Plaats het borduurmotief binnen het borduurraam.
- Plaats het borduurmotief binnen het borduurraam.
- Plaats het borduurmotief binnen het borduurraam.
- De stof kan uit het borduurraam worden genomen.
- Controleer de boven- en evt. de onderdraad.
- Volg de aanwijzingen in de melding.
- De melding verdwijnt automatisch als de naaivoet naar beneden werd gezet.
- De melding verdwijnt automatisch als de naaivoet naar boven werd gezet.
- Zet de naaivoet omlaag.
- Neem met uw BERNINA dealer contact op om het probleem op te lossen.
- Schakel de naai-/borduurcomputer uit en daarna weer in.

Melding

- Het BERNINA modem kan niet worden geïdentificeerd. Sluit het modem aan en probeer het nogmaals.
- Geen verbinding mogelijk. controleer de telefoonverbinding en kies dan het nummer.
- Toegangsrecht naar de provider mislukt. Controleer naam en wachtwoord.
- De verbinding naar de provider werd onderbroken. Probeer het later nogmaals of kies een andere provider.
- Bij het modem is een onbekende fout ontstaan. Probeer het nogmaals.
- In de myartista portal kunnen geen bestanden worden opgeslagen of gewist.
- Bij de verbinding met de myartista portal is een probleem ontstaan. Probeer het nogmaals.
- Om altijd de beste resultaten met uw naai- en borduurcomputer te garanderen, is het noodzakelijk het volgende te ondernemen: verwijder draad- en stofresten onder de steekplaat en rond de transporteur. De werkwijze u op blz. 185 van de handleiding.
- Het is tijd voor de servicebeurt. Neem a.u.b. met uw BERNINA dealer contact op voor een afspraak.
- U heeft besloten, de naai- en borduurcomputer niet voor service naar uw BERNINA dealer te brengen. Deze melding verschijnt niet meer, tot het wederom tijd voor de volgende servicebeurt is.
- Hoofdmotor functioneert niet. Controleer het grijpersysteem.

Aanwijzing

- Het modem werd niet herkend. Verwijder het modem en sluit het nogmaals aan.
- Controleer uw instellingen in het Setup-programma en probeer het opnieuw.
- Controleer uw instellingen in het Setup-programma en probeer het opnieuw.
- Verbindingsproblemen. Indien mogelijk een andere provider invoeren of nogmaals proberen.
- Verwijder het modem en sluit het nogmaals aan.
- In de myartista portal krijgt u tips en informatie over nieuwtjes.
- Probeer de myartista portal opnieuw te kiezen, verwijder evt. het modem en sluit het opnieuw aan.
- Deze melding verschijnt na ong. 180'000 steken. Sluit de melding na het reinigen / oliën door een tik op «OK». De melding kan door een tik op «ESC» tijdelijk worden gewist, verschijnt echter opnieuw als de naaicomputer weer wordt gestart. Nadat voor de derde keer met «ESC» werd gewist, verschijnt de melding pas weer na verdere ca. 180'000 steken.
- De naaicomputer moet voor een servicebeurt naar de BERNINA dealer worden gebracht. De melding verschijnt na ong. 2'000'000 steken. Als de servicebeurt door de BERNINA dealer werd uitgevoerd, staat de stekenteller weer op «0», de melding verschijnt niet meer. De melding kan door een tik op «ESC» tijdelijk worden uitgeschakeld, verschijnt echter opnieuw als de naaicomputer weer wordt gestart. Nadat de melding voor de derde keer met «ESC» werd gewist, verschijnt deze pas weer bij ong. 4'000'000 steken.
- Het kan derhalve niet worden gegarandeerd, dat de naai-/ borduurcomputer correct functioneert.
- Open het spoelhuisdeksel. Verwijder draad- en stofresten en reinig het grijpersysteem.

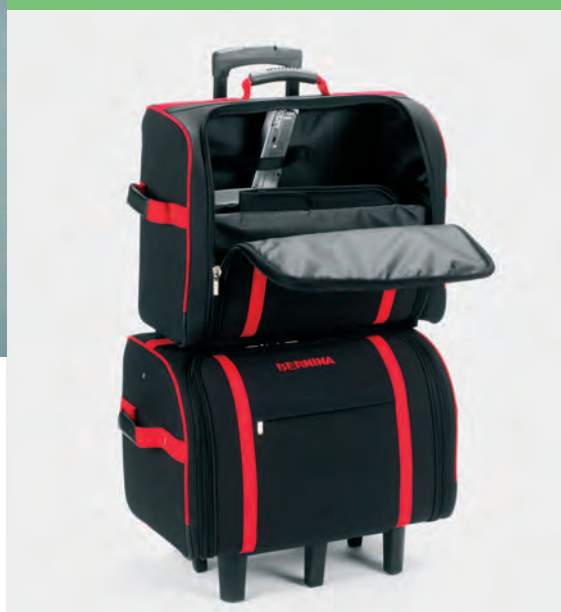
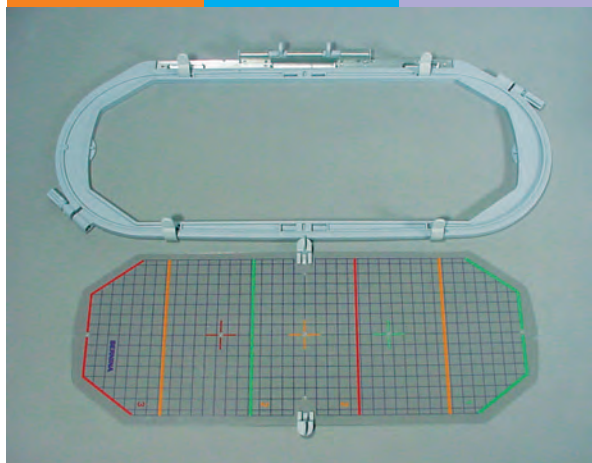

Randapparatuur **260**

- BERNINA-Computer-Systeem
- Aansluitingen voor randapparatuur

Accessoires **262**

- Koffersysteem
- Borduurraam «Mega-Hoop»
- Borduurkaarten
- PC-borduursoftware
- USB-stick

Randapparatuur en accessoires

BERNINA-Computer-Systeem

Door de aansluiting van randapparatuur (speciale accessoires) wordt de borduurcomputer **artista 730** een borduurcomputersysteem en dit biedt ongekende mogelijkheden voor het uitoefenen van uw hobby.

Behalve een directe aansluiting op de myartista portal (informatie-platform), die u naar speciaal voor de borduurcomputer geconcipeerde portalpagina's leidt, is het bovendien ook mogelijk borduurmotieven van bijvoorbeeld een OESD USB-stick te laden.

Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend informatie!

Randapparatuur

De onderstaande randapparatuur kan op de BERNINA borduurcomputer worden aangesloten:

- BERNINA modem
- BERNINA Ethernet Card

Attentie:
Alle randapparatuur is als speciaal accessoire verkrijgbaar (varieert per land). Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend informatie.

Randapparatuur

Modem / Ethernet Card (Toegang tot myartista portal)

Met het aansluiten van het BERNINA modem of de Ethernet Card is het mogelijk direct met de borduurcomputer toegang tot de myartista portal (informatie-platform) te krijgen en de speciale, alleen voor de borduurcomputer geprogrammeerde portalpagina's op het beeldscherm van de artista 730 op te roepen!

De myartista portal bevat verschillende borduurmotieven - ingedeeld in borduurraamgrootte - die direct op de borduurcomputer kunnen worden geladen.

Verbinding via het modem tot stand brengen

- ❖ sluit het modem aan
- ❖ tik op de knop «Portal»
- ❖ bevestig de melding over het tot stand brengen van de verbinding met «JA»
- ❖ als de verbinding tot stand is gekomen, bevestig dan de volgende melding met «OK»
- ❖ kies het gewenste borduurraam in het beeldscherm dat nu is geopend
- het borduurmotiefoverzicht voor de gekozen borduurraamgrootte verschijnt

Verbinding via Ethernet Card tot stand brengen

- ❖ sluit de Ethernet Card aan
- ❖ tik op de knop «Portal»
- de borduurcomputer zoekt een actieve internetverbinding
- als de verbinding tot stand is gekomen, verschijnt het beeldscherm met het borduurraamoverzicht
- ❖ kies het gewenste borduurraam
- ❖ het borduurmotiefoverzicht voor de gekozen borduurraamgrootte verschijnt

De inhoud van de myartista portal wordt doorlopend aangevuld.

Aansluitingen voor randapparatuur (passend bij de borduurcomputer)

Randapparatuur aansluiten

- ❖ sluit de randapparatuur in de hiervoor bestemde stopcontacten aan de rechterkant van de borduurcomputer aan (let op het symbool)

Attentie:

Bij de randapparatuur wordt een handleiding geleverd!

Attentie:

Gebruik voor de borduurcomputer artista 730 uitsluitend randapparatuur van BERNINA.

Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen!

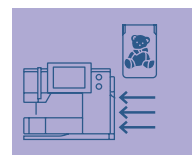
- 1 BERNINA modem
BERNINA Ethernet Card
BERNINA borduurkaart

- 2 USB-stick

- 3 PC-aansluiting

Met de speciale accessoires, die BERNINA voor het naai- en borduursysteem **artista 730** biedt, heeft u nieuwe, onbegrensde mogelijkheden. Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend inlichtingen!

Koffersysteem

Dankzij het speciaal voor de naai- en borduurcomputer ontwikkelde koffersysteem met geïntegreerde wieltjes kan de naai- en borduurcomputer bijzonder gemakkelijk en elegant worden getransporteerd. Standaardaccessoires en speciale accessoires kunnen probleemloos in de verschillende tassen van het koffersysteem worden opgeborgen.

Attentie:

Het koffersysteem beschermt de naai- en borduurcomputer tegen stof en verontreiniging, alsmede tegen vocht gedurende korte afstanden.

Accessoires

Koffer voor naaicomputer

- ❖ naaicomputer opbergen = neem de tassen en onderverdeling weg en zet de naaicomputer in de koffer (beeldscherm naar voren)
- ❖ zet de onderverdeling en tassen weer terug en berg de standaardaccessoires overeenkomstig op
- ❖ de tassen bieden bovendien plaats voor verdere speciale accessoires

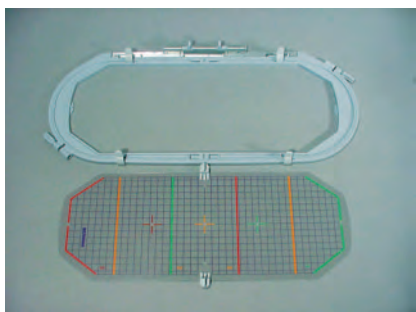
Koffer voor borduurcomputer

- ❖ borduurmodule opbergen = neem de tassen en onderverdeling weg en zet de borduurmodule in de koffer (borduurarm van de borduurmodule naar voren)
- ❖ zet de onderverdeling en tassen weer terug en berg de standaardaccessoires op
- ❖ de tassen bieden bovendien plaats voor verdere speciale accessoires

Attentie:

Bij vlieg- en treinreizen mag het koffersysteem alleen als handbagage worden meegenomen of als «breekbaar materiaal» (fragile) worden afgegeven! Het koffersysteem mag niet als normale bagage worden afgegeven.

Borduurraam «Mega-Hoop»

Met het borduurraam Mega-Hoop kunnen extra grote borduurmotieven, grote motiefcombinaties, maar ook lange randen op een eenvoudige manier worden geborduurd.

De Mega-Hoop heeft drie verschillende borduurposities. Als de Mega-Hoop moet worden verschoven, stopt de borduurcomputer en er verschijnt een melding in welke borduurpositie (1, 2 of 3) de Mega-Hoop moet worden gezet.

Gebruik bij de artista 730 de sjabloon met het kenmerk VAR. 00.

Extra grote borduurmotieven voor de Mega-Hoop kunnen bijvoorbeeld met het op de borduurcomputer aangesloten BERNINA modem of de BERNINA Ethernet Card van de myartista portal worden geladen.

Attentie:
Bij het borduurraam Mega-Hoop wordt een handleiding geleverd!

Borduurkaarten

1 Borduurkaart

Attentie:
Bij het gebruik van oudere BERNINA borduurkaarten (bijv. artista 180) zijn de kleurgegevens van het kleurenblad (bijgevoegd bij de kaart) maatgevend.

Attentie:
Neem de borduurkaart niet tijdens een bewerkingsproces uit de borduurcomputer!

Behalve de voorgeprogrammeerde BERNINA borduurkaarten, die als aanvulling op de reeds in de borduurcomputer geprogrammeerde borduurmotieven dienen, zijn er ook lege geheugenkaarten (Personal Design Cards) verkrijgbaar om borduurmotieven of motiefcombinaties op te slaan.

De voorgeprogrammeerde BERNINA borduurkaarten bevatten een aantal borduurmotieven m.b.t. een bepaald thema. Deze thema's worden voortdurend verder ontwikkeld en aangevuld.

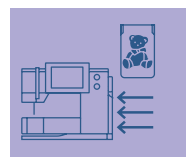
Op deze borduurcomputer kunnen ook oudere voorgeprogrammeerde BERNINA borduurkaarten worden gebruikt.

Borduurkaart inschuiven

- ❖ schuif de borduurkaart in de hiervoor bestemde opening in de borduurcomputer (let op het symbool)
- de inhoud van de kaart kan op het beeldscherm worden opgeroepen

Borduurkaart verwijderen

- ❖ druk op de toets om de borduurkaart te verwijderen
- de toetsverlenging verschijnt
- ❖ druk nogmaals op de toets
- de borduurkaart komt uit de opening van de borduurcomputer
- ❖ neem de borduurkaart weg

USB-sticks

2 USB-stick

Behalve de voorgeprogrammeerde OESD borduurmotiefsticks, die als aanvulling op de reeds in de borduurcomputer geïntegreerde borduurmotieven dienen, zijn er ook lege geheugensticks (BERNINA Personal Memory Sticks) voor het opslaan van borduurmotieven of motiefcombinaties.

De voorgeprogrammeerde OESD borduurmotiefsticks bevatten een aantal borduurmotieven met een bepaald thema. Deze thema's worden voortdurend aangevuld. Een groot assortiment vindt u onder www.embroideryonline.com of bij uw BERNINA dealer.

Borduurmotiefstick bevestigen

- ❖ bevestig de borduurmotiefstick in de hiervoor bestemde aansluiting van de borduurcomputer (let op het symbool)
- de borduurinhoud kan op het beeldscherm worden opgeroepen

Borduurmotiefstick verwijderen

- ❖ neem de stick weg

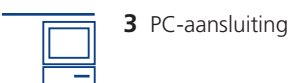
Attentie:

Als een borduurmotiefcombinatie van verschillende borduurmotiefsticks wordt gemaakt, moet elk motief eerst in het geheugen van de borduurcomputer worden opgeslagen (zie blz. 248-249). Nu kunnen de afzonderlijke, opgeslagen motieven tot een combinatie worden samengesteld.

Attentie:

Neem de borduurmotiefstick tijdens het beweringsproces nooit uit de borduurcomputer!

BERNINA artista borduursoftware

3 PC-aansluiting

Met de BERNINA artista PC-borduursoftware kunnen bestaande borduurmotieven op de personal computer (PC) worden gecombineerd, aangevuld en veranderd. Bovendien kunnen ook geheel eigen borduurmotieven worden gecreëerd: van het eerste ontwerp tot het uiteindelijke resultaat heeft u alles zelf in de hand. Uw persoonlijke smaak bepaalt het resultaat!

De afgesloten creaties worden via USB-verbindingkabel direct naar de borduurcomputer overgebracht, waar het borduurmotief wordt geborduurd. De USB-kabel wordt bij de borduurmodule geleverd.

USB-verbindingkabel van de computer (PC) op de borduurcomputer aansluiten

- ❖ steek de stekker van de USB-verbindingkabel in het hiervoor bestemde stopcontact aan de rechterkant van de borduurcomputer (let op het symbool)

Nadat het overbrengen van de gegevens van de PC naar de borduurcomputer of omgekeerd is beëindigd, kan de USB-verbindingkabel naar de borduurcomputer worden verwijderd.

Mogelijkheden voor het opslaan van PC-motieven

- in de computer (PC) zelf
- in de borduurcomputer artista 730
- op een geheugenkaart
- op een BERNINA USB-geheugenstick

Attentie:

Bij de BERNINA artista borduursoftware wordt een handleiding geleverd!

Uw BERNINA dealer geeft u graag vrijblijvend informatie over verdere accessoires voor uw borduurcomputer!

Glossarium

Add

- to add = toevoegen, optellen
- een nieuw borduurmotief toevoegen

auto

- in samenhang met de betekenis van «zelf...»
- verschijnt bijv. in verband met het naaien van knoopsgaten; als de lengte is geprogrammeerd, verschijnt «auto», d.w.z. dat de naaicomputer automatisch (vanzelf) de geprogrammeerde lengte naait.

auto-repeat

- repeat = herhalen; auto-repeat = automatische herhaling
- door de externe naaldstandtoets ingedrukt te houden, wordt de naaldstand automatisch (vanzelf) snel verschoven

Balans

- evenwicht (balanceren = in evenwicht houden)
- een steek uitbalanceren = de genaaide, vervormde steek aanpassen, zodat deze weer in evenwicht wordt gebracht

Check

- controleren, verifiëren, «checken»
- tijdens het borduren wordt gecontroleerd welk borduurraam is bevestigd en de positie van het borduurmotief wordt «onderzocht»

clr (clear)

- reinigen, schoonmaken, wissen
- functies worden bijv. gewist en in de basisstand teruggezet

Duplicate

- dupliceren = verdubbelen, kopiëren (een exacte kopie maken)
- een borduurmotief dupliceren = het geactiveerde borduurmotief wordt exact gekopieerd

Edit

- uitgeven, redigeren, bewerken
- een borduurmotief wordt in het beeldscherm (Edit 1 of Edit 2) bewerkt (bijv. gespiegeld, vergroot, enz.)

ESC

- escape = vluchten, ontkomen, iets ontgaan
- toepassing sluiten, terug naar de basisstand of het basisbeeldscherm

Fall

- herfst
- de borduurmotieven van de artista 730 zijn in de vier jaargetijden onderverdeeld: lente, zomer, **herfst** en winter

Help

- hulp, helpen
- een in de naai- en borduurcomputer geïntegreerd programma, dat bijv. informatie (hulp) over de verschillende steken, functies, enz. geeft

History

- geschiedenis, historie, verhaal
- op de artista 730 worden in de functie «History» de laatste, max. 15 genaaide steken weergegeven

Kalibreren

- vaststellen, controleren, ijken
- kalibreren = afstellen, instellen van het beeldscherm

manueel

- handmatig (manueel)
- handmatig knoopsgat, dat in vier of zes stappen wordt genaaid (afhankelijk van het soort)

Mega Hoop

- Mega = zeer groot, Hoop = borduurraam
- extra groot borduurraam voor het borduren van zeer grote borduurmotieven of lange boorden

Memory

- geheugen, herinnering
- programma's en gegevens worden opgeslagen en voor bewerking gereed gehouden
- in het geheugen van de naai- en borduurcomputer kunnen bijv. motiefcombinaties of borduurmotieven worden opgeslagen

Menu

- overzicht, keuzemogelijkheid

Modem / Ethernet Card

- het modem of de Ethernet Card brengen gegevens via het telefoonnet naar de naai- en borduurcomputer artista 730 over

New

- nieuw
- een nieuw borduurmotief openen

OK

- in orde, ja
- bevestiging van de ingevoerde gegevens / verandering

Opnemen / tellen

- opname
- bij de stekenteller-functie wordt het aantal steken opgenomen, geprogrammeerd
- neemt bij het naaien van knoopsgaten de genaaide lengte op

PC

- personal computer (persoonlijke computer)

Parameter

- variabele of veranderlijke grootheid
- functie in de borduurcomputer voor het veranderen van steekgegevens (bijv. steekdichtheid aanpassen, enz.)

Pop-up

- pop-up-menu (pop-up = opduiken)
- een speciaal beeldscherm dat na het kiezen van een bepaalde functie wordt geopend

Portal

- deur, poort, ingang
- speciaal informatie-platform voor de artista 730
- de portal, die speciaal voor de artista 730 werd geconcipeerd, heet myartista portal
- na het aansluiten van het BERNINA modem of de Ethernet Card en het kiezen van de functie «Portal» wordt de verbinding Myartista portal gemaakt, waar bijv. borduurmotieven kunnen worden gedownload

Provider

- verzorger, leverancier
- aanbieder van communicatiediensten (zoals bijv. een toegang tot internet)
- de provider opent voor de artista 730 de toegang tot de myartista portal; er zijn verschillende provider-aanbieders - u heeft vrije keus
- na invoer van de naam en het nummer van de provider, gebruikersnaam en password kan een verbinding tot stand worden gebracht

Pull Compensation (krimp-nivellering)

- Pull = trekken; Compensation = compensatie, gelijkmaking
- nivelleert het eventuele samentrekken van de stof tijdens het borduren, bijv. als de contourlijn niet correct of het borduurmotief vervormd is

Randapparatuur

- apparatuur dat niet bij de centrale eenheid van een computersysteem hoort
- bij de artista 730 zijn bijv. het modem of de ethernet Card randapparatuur

Ready

- gereed, klaar
- in het borduurmenu (Ready) is het borduurmotief gereed om te worden genaaid

Reset

- terugzetten
- een wijziging wordt in de basisstand teruggezet

Scrollen

- bladeren
- indien een omvangrijk bestand (bijv. borduurmotieven) niet in zijn geheel kan worden weergegeven, worden met de functie «Scrollen» verdere gedeelten op het beeldscherm afgebeeld

Setup

- vastleggen, plaatsen
- opbouw, organisatie
- in het Setup-programma kunnen bijv. de persoonlijke instellingen worden vastgelegd

Software

- «programmatuur»
- algemene term voor (computer-) programma's
- tegenovergestelde van hardware («apparatuur») = term voor alle fysisch «tastbare» componenten van een computer (bijv. ommanteling, motor, enz.)

Spring

- lente
- de borduurmotieven van de artista 730 zijn in de vier jaargetijden onderverdeeld: **lente**, zomer, herfst en winter

Summer

- zomer
- de borduurmotieven van de artista 730 zijn in de vier jaargetijden onderverdeeld: lente, **zomer**, herfst en winter

Touch screen

- aanraakbeeldscherm
- reageert door aanraking (m.b.v. vinger of beeldscherm) van de knop op het beeldscherm

Tutorial

- zelfstudie, leerboek
- programma in de naai-/borduurcomputer, dat de zelfstudie vergemakkelijkt en ondersteunt

Update

- actualisering, geactualiseerde versie
- door een update de software in de naai- en borduurcomputer op een nieuwe of de nieuwste stand brengen

Upgrade

- bijwerken, verbeteren
- door een upgrade kunnen de functies in de naai- en borduurcomputer worden verbeterd of uitgebreid

USB

- Universal Serial Bus
- de naai- en borduurcomputer heeft USB-aansluitingen

Windows CE

- Windows = venster, CE = Consumer Electronic
- besturingssysteem van de naai- en borduurcomputer artista 730

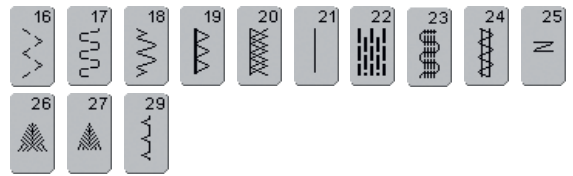
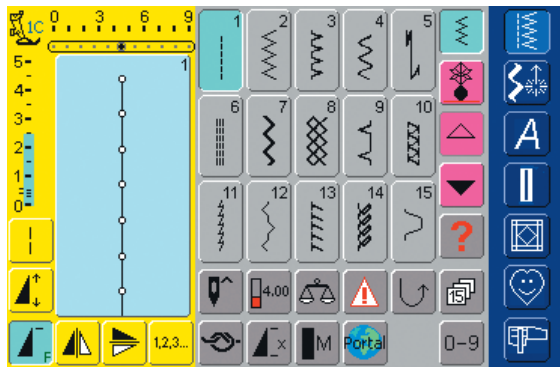
Winter

- winter
- de borduurmotieven van de artista 730 zijn in de vier jaargetijden onderverdeeld: lente, zomer, herfst en **winter**

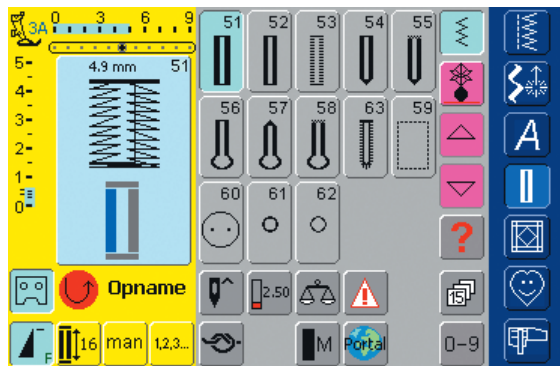
Zoom

- zoomen, een beeld dichterbij halen of op afstand brengen
- in het beeldscherm Edit 1 of Edit 2 kan een borduurmotief worden gezoomd (= vergroot of verkleind)

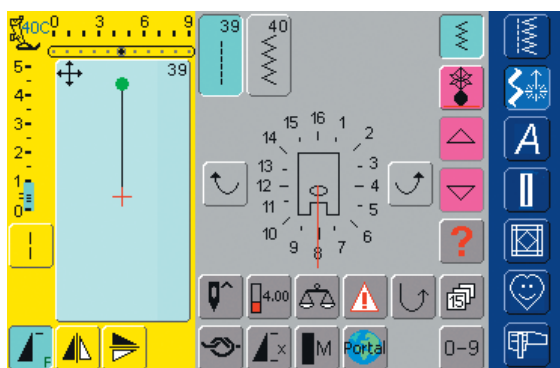
Nuttige steken

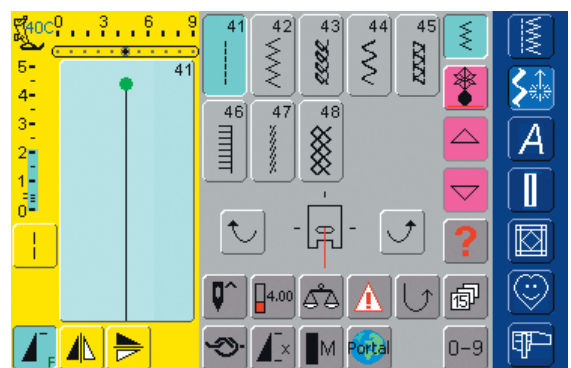
Knoopgaten

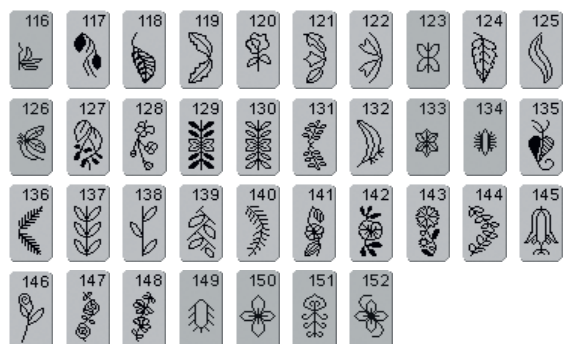
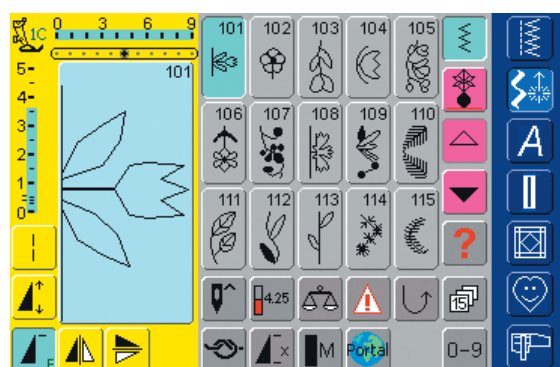
16 richtingen

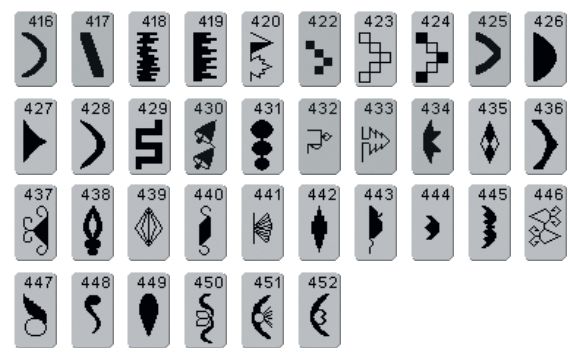
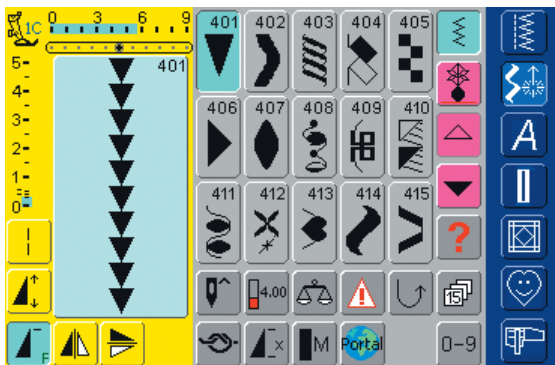
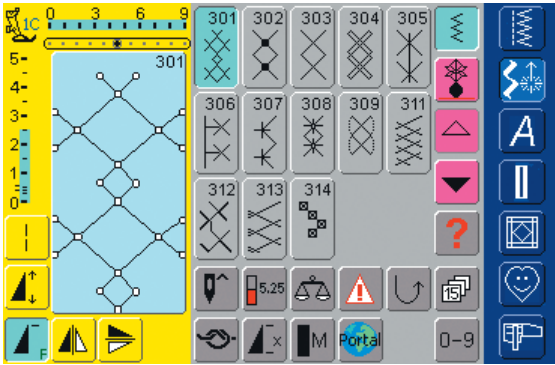
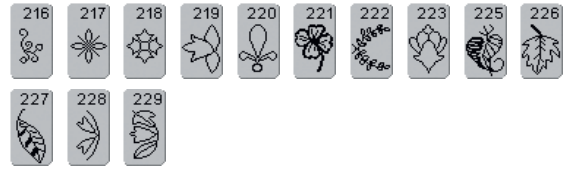
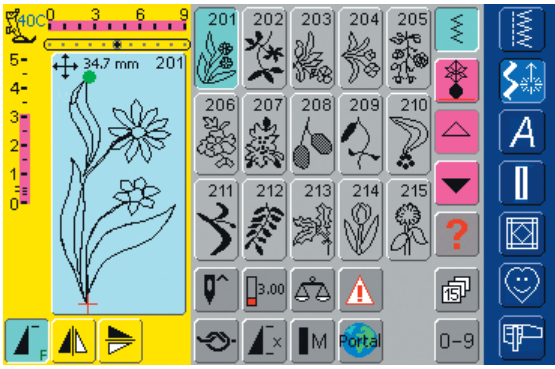

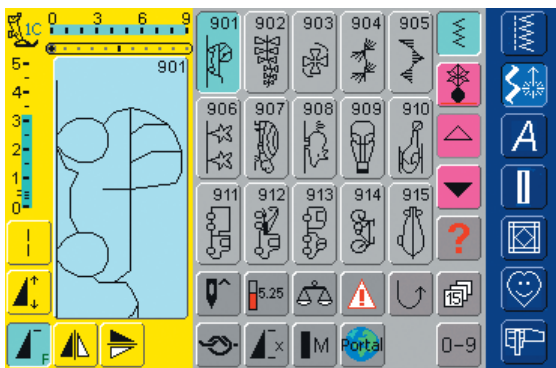
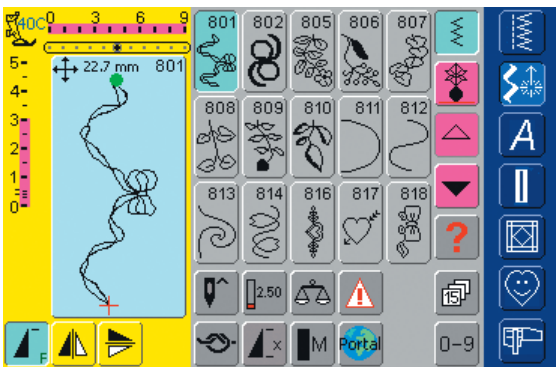
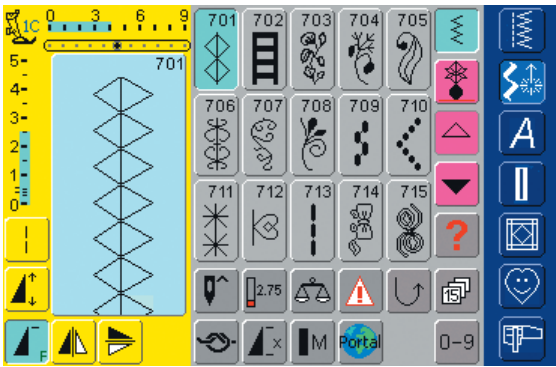
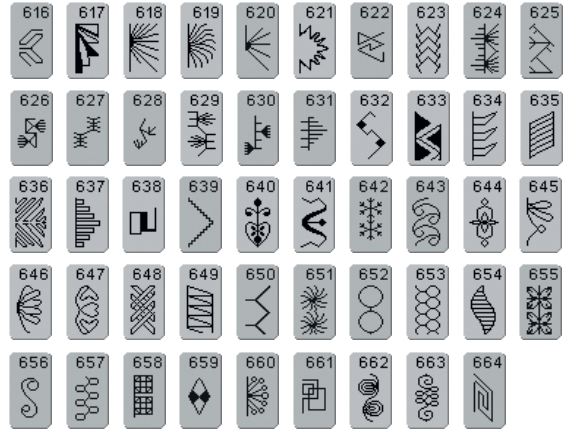
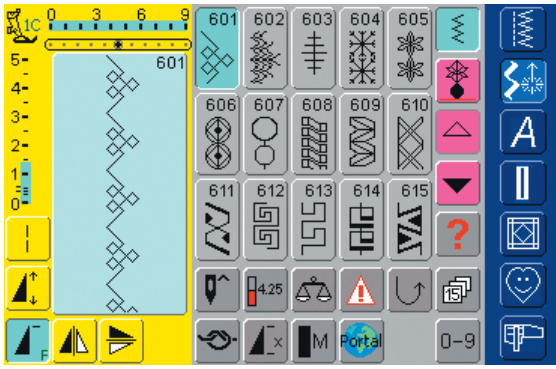
4 richtingen

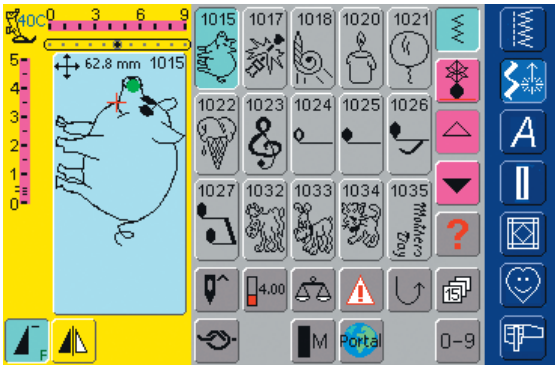

Decoratieve steken 9 mm / 40 mm

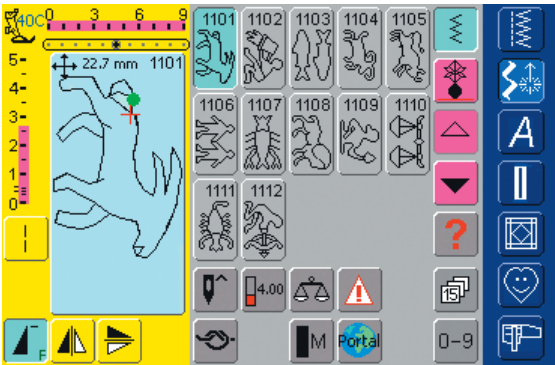

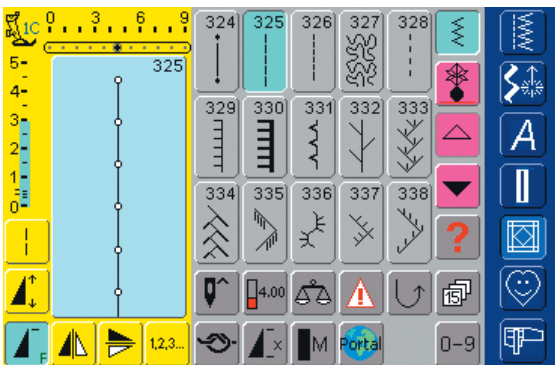

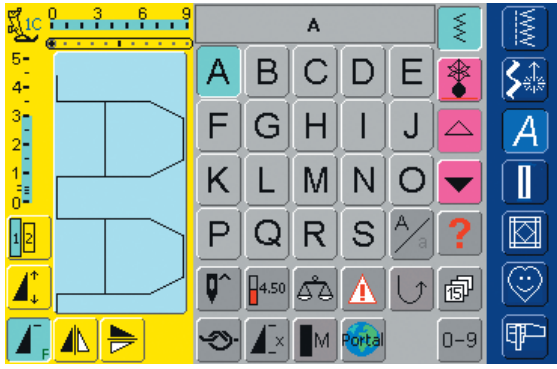
Sterrenbeelden

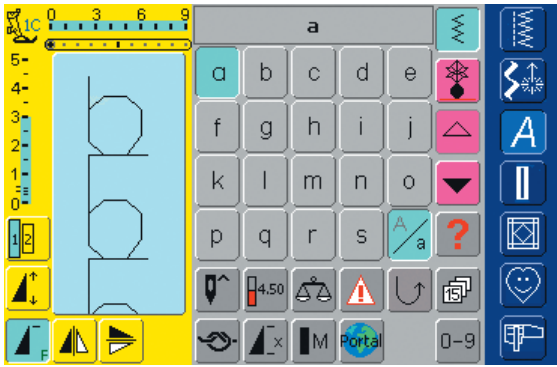
Quiltsteken

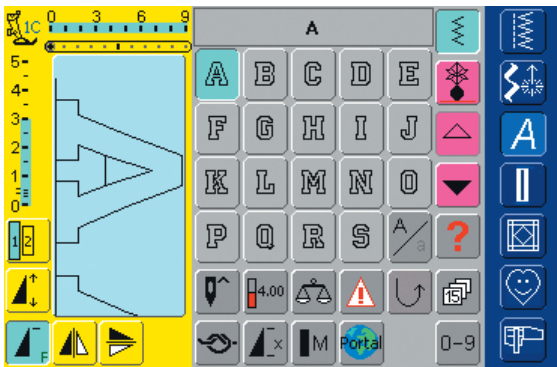
Alphabete

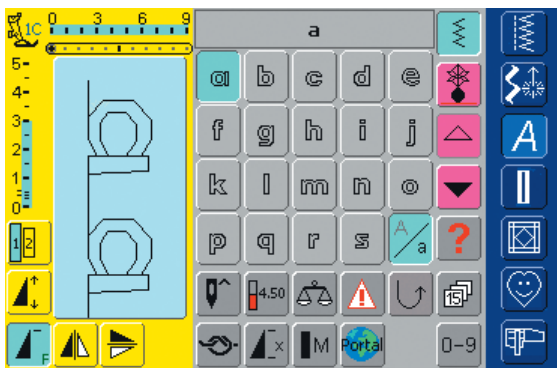
T	U	V	W	X	Y	Z	Ä	Ö	Ü
À	Æ	Œ	Ø	Ñ	È	É	Ê	À	Â
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
-	-	.	.	!	+	=	&	÷	?
%	ç	@	(	)	[	]			

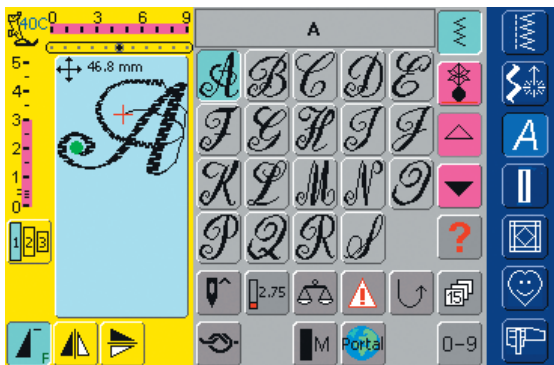
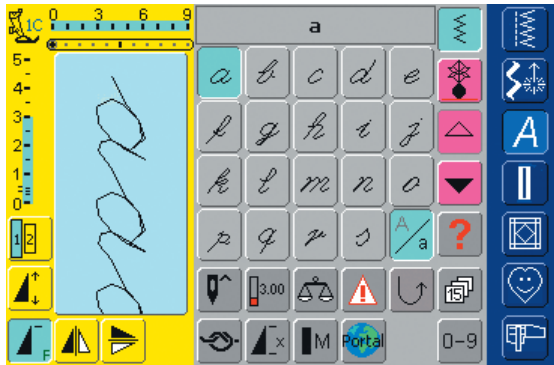
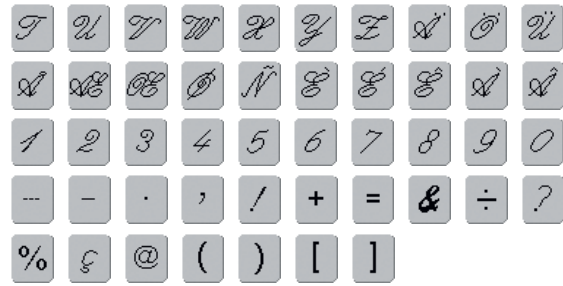
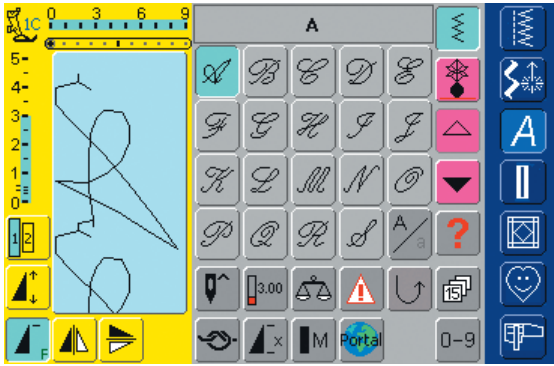
t	u	v	w	x	y	z	ä	ö	ü
à	æ	œ	ø	ñ	è	é	ê	à	â

T	U	V	W	X	Y	Z	Ä	Ö	Ü
À	Æ	Œ	Ø	Ñ	È	É	Ê	À	Â
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
-	-	.	.	!	?	%	ç	@	(
)	[	]							

t	u	v	w	x	y	z	ä	ö	ü
à	æ	œ	ø	ñ	è	é	ê	à	â

Spring

Daffodils

160 137

Iris

171 137

Little pansies

57 37

Floral wreath

96 98

Butterfly

61 94

88

Breedte in mm

127

Hoogte in mm

51

Borduurtijd in minuten

Summer

Little wild rose

62 58

White rose

196 119

Fuchsia

216 134

Flowers with butterfly

61 127

Lace border

52 148

Daisy

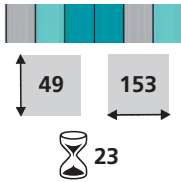
50 36

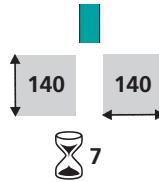
Fall

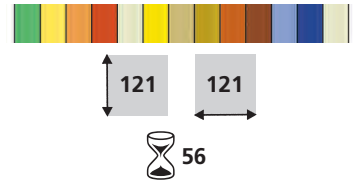
3 Quilts

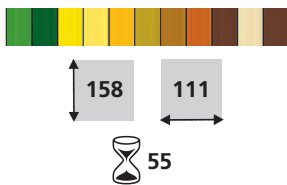
Quiltoutline

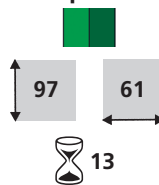
Mushrooms

Sunflower

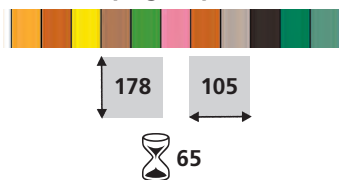
Grape leaf

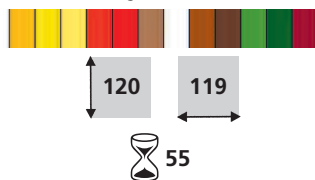
Winter

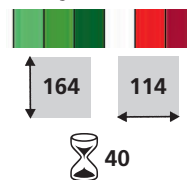
Sprig of pine

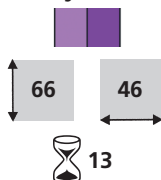
Holly and bird

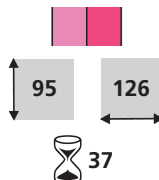
Holly and heart

Royal fdl

Lace heart

Alfabetten

Alice
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Alice

Lettergrootte min. 8 mm / max. 50 mm

Blackboard
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Blackboard

Lettergrootte min. 8 mm / max. 50 mm

Childs Play
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklm
 nopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Childs Play

Lettergrootte min. 13 mm / max. 30 mm

Cursive
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Cursive

Lettergrootte min. 7 mm / max. 60 mm

Drifter
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Drifter

Lettergrootte min. 6 mm / max. 40 mm

King Charles
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

King Charles

Lettergrootte min. 8 mm / max. 50 mm

Lisa
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Lisa

Lettergrootte min. 13 mm / max. 75 mm

London
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890 ./!@#\$%&*()-"'::;:€
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

London

Lettergrootte min. 8 mm / max. 50 mm

Swiss Block
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 1234567890
 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß
 àáâãäåæçèéêëìíîïð
 ñòóôõöøùúûüýþ

Swiss block

Lettergrootte min. 6 mm / max. 60 mm

VARSITY BLOCK
 ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 1234567890
 ./!@#\$%&*()-"'::;:
 ÀÁÂÃÄÅÆÇÈÉÊËÌÍÎÏ
 ÑÒÓÔÕÖØÙÚÛÜÝÞß

Varsity block

Lettergrootte min. 6 mm / max. 35 mm

Index

A

- Aanschuijftafel **11**
- Aansluitingen voor randapparatuur **194, 261**
- Accessoirebox **10**
- Accessoires, algemeen **262-264**
- artista-borduurssoftware **264**
  - borduurkaarten **263**
  - borduurraam Mega-Hoop **263**
  - koffersysteem **262**
  - USB-sticks **264**
- Accessoires borduren **197-198**
- Accessoires naaien **10**
- Adapter voor borduren met de vrije arm aansluiten **200**
- Afhechtprogramma **42**
- Afwerking met wafelsteek **54**
- Alfabetten, schrifttekens voor borduren **234-239**
- schrifttekens combineren **237-238**
  - schrifttekens corrigeren **234**
  - schrifttekens en borduurmotieven combineren **238-239**
  - schrifttekens samenstellen **234**
  - schrifttekens veranderen **235-237**
- Alfabetten, schrifttekens voor naaien **97-108**
- alfabetten kiezen **99**
  - algemene informatie over monogrammen **103**
  - correcties in de combinatie **102, 108**
  - kleine letters kiezen **101**
  - monogramgrootte 1 **104-106**
  - monogramgrootte 2 + 3 **107-108**
  - lettergrootte veranderen **101**
  - overzicht **98**
  - schrifttekens combineren **100**
  - schrifttekens in verbinding met functies **101-102**
- ## B
- Balans
- dwarstransportmotieven **184**
  - knoopsgaten **113**
  - nuttige en decoratieve steken **183**
- Basisinstellingen terughalen **24**
- Beeldscherm **12**
- Belangrijke informatie over garen en naalden **17**
- Berekening nieuwe borduurgegevens **228**
- Blindzoom **52**
- Boordje met overlocknaad **59**
- Borduren met de vrije arm **243**

- Borduren uit de vrije hand **70**
- Borduurbegin **204-205**
- Borduurcomputer voor het borduren voorbereiden **201**
- Borduurdichtheid veranderen **242**
- Borduurgaren **218**
- Borduurmodule aansluiten **199**
- Borduurmotief plaatsen **226-227**
- borduurmotief draaien **226**
  - borduurmotief verschuiven **226**
  - motiefmidden controleren **227**
  - positie van het motief controleren **227**
- Borduurmotief veranderen **227-230**
- borduurmotief in de breedte of lengte veranderen **230**
  - borduurmotief proportio neel verkleinen of vergroten **229**
  - borduurmotief spiegelen **227-228**
- Borduurmotiefkleuren **240-241**
- afzonderlijke kleurgedeelten borduren **241**
  - borduurmotieven in één kleur borduren **241**
  - motiefkleuren opnieuw bepalen **240**
  - schrifttekens in verschillende kleuren borduren **241**
- Borduurmotiefoverzicht **274-278**
- Borduurmotieven **224-225**
- borduurmotieven exacter bekijken (zoom) **225**
  - borduurraamkeuze **224**
  - motiefinformatie **224**
  - motieven borduren **225**
- Borduurmotieven aanpassen **242**
- Borduurmotieven combineren **231-233**
- borduurmotief dupliceren **231**
  - borduurmotief toevoegen **231**
  - correcties en wijzigingen in de motiefcombinatie **233**
  - motiefcombinatie creëren **232**
- Borduurmotieven oproepen **202-203**
- Borduurproeflapje **216**
- Borduurraam bespannen **221-222**
- Borduurraam bevestigen **204**
- Borduurraamkeuze **204, 207**
- Borduurvlies **219-220**
- Bovendraad inrijgen **14, 201**
- tweelingnaald, drielingnaald **16**
- Breed elastiek vastnaaien **65**
- Brei-overlocknaad **55**
- ## C
- Contouren (stiksteken) veranderen **242**

D

- Decoratieve steken **73-96**
- decoratieve steken in de combinatiemodus **79-80**
  - decoratieve steken kiezen **75**
  - decoratieve steken met functies combineren **77-78**
  - overzicht **74**
  - toepassingen **75-76**
- Details van de borduurmodule **196**
- Details van de naaicomputer **8-9**
- Draadafsnijder
- aan de bovenkap **15**
  - automatische draadafsnijder **28, 213**
  - bij de garenwinder **13**
- Draadbreuk **254**
- Draadspanning **34**
- Drievoudige rechte steek **48**
- Dubbele overlocknaad **55**
- Dwarstransportmotieven **89-93**
- algemene informatie **89-90**
  - automatisch met 16 naaierichtingen verbinden **92-93**
  - met sjabloon handmatig combineren **91**
- ## E
- Eenvoudige menukeuze **26-27**
- Ethernet Card **192-193, 260**
- Externe functies **28, 213**
- achteruitnaaitoets **28, 213**
  - automatische draadafsnijder **28, 213**
  - borduurmodus/naaimodus **213**
  - clr (Clear)-toets **28**
  - draaiknoppen steekbreedte en steeklengte **213**
  - F-toets **28**
  - motiefeinde **28**
  - Naaigids **28**
  - naaldstand veranderen **28**
  - Setup-toets **28**
  - Tutorial **28**
- ## F
- Free-Hand-System FHS (kniehevel) **12**
- Functies, algemene
- beeldschermregel achteruitscrollen **29, 206**
  - beeldschermregel vooruitscrollen **29, 206**
  - combinatiemodus **29**
  - draaiende garenklos **206**
  - enkelmodus **29**
  - ESC **29, 206**
  - OK **29**
  - terug naar het keuzemenu **206**
  - Vragen/help («?») **29, 206**

Functies en informatie voor borduren 207-212

- beeldscherm Edit 1 207
- beeldscherm Edit 2 207
- bladeren naar Edit 1 210
- bladeren naar Edit 2 209
- borduureigenschappen veranderen 210
- borduurmenu 208
- borduurmotief draaien 209
- borduurmotief dupliceren 208
- borduurmotief in de breedte of lengte veranderen 209
- borduurmotief toevoegen 209
- borduurmotief verschuiven
- borduurmotiefcontrole 212
- borduurraam verplaatsen 211
- borduurraam verschuiven 212
- borduurraamkeuze 207
- borduurraamweergave 211
- borduursnelheid 212
- borduurtijd 207, 211
- Check 207
- draadspanning 211
- een-/meerkleurig motief 212
- hulplijnen 208
- kleurenaantal 208
- kleureninformatieveld 208, 211
- motiefgrootte 207, 211
- motiefgrootte veranderen 209
- motiefinformatie 207
- motiefmidden 207
- naar beeldscherm Edit 1 211
- nieuw borduurmotief 208
- opslaan 209
- schrifttekens veranderen 210
- spiegelbeeld boven/onder 210
- spiegelbeeld rechts/links 210
- Vragen/help («?») 208, 212
- wisselen in een motiefcombinatie 208
- wissen in een functie 209
- zoom 208

Functies kiezen 24

Functies (speciale) voor naaien 30-33

- afhechtfunctie (4 afhechtsteken) 32
- balans 32
- combinatie-onderbreking 31
- combinatie-onderverdeling 31
- controlefunctie 32
- draadspanning 32
- geheugen 33
- handmatig 4- of 6-fase knoopsgat 31
- History 33
- hoofdletters / kleine letters 32
- invoer knoopsgatlengte via cijfers (in mm) of knoopmeting 31
- knoopsgatlengte programmeren 31
- lettergrootte bij alfabetten 31

- lettergrootte bij monogrammen 31
- myartista portal 33
- motiefbegin 30
- motiefherhaling 1-9x 32
- motiefverlenging 2-5x 30
- motorsnelheid 32
- multifunctionele knop 31
- naaivoet-indicator 30
- naaldstop 31
- opslaan 31
- permanent achteruit naaien 33
- spiegelbeeld in naairichting (boven/onder) 30
- spiegelbeeld rechts-links 30
- steekkeuze m.b.v. cijfers 33
- stekenteller 31
- transporteur onder 33
- weergave van de gewijzigde steekbreedte of steeklengte 30
- wissen 31
- zadelsteek 30

G

Garen, naald, stof 17

Garenkloshouder

- liggend 13, 14, 16, 201
- staand 16

Geheugen «Borduren» 247-252

- alle opgeslagen motieven wissen 252
- een opgeslagen motief wissen 251
- motief vervangen 250-251
- opslaan in het geheugen van de borduurcomputer 248-249
- opslaan op een geheugenkaart 249
- opslaan op een geheugenstick 250

Geheugen «Naaien» 157-162

- algemene informatie 158
- combinatie onderbreken 162
- correcties in een motiefcombinatie 161
- gehele combinatie spiegelen 162
- geheugeninhoud in één oogopslag 160
- inhoud van een geheugenbank wissen 162
- leeg steekbewerkingsveld 159
- lege geheugenbank openen 160
- motiefcombinaties programmeren en opslaan 158-159
- opgeslagen combinatie openen 160

Glossarium 265-267

H

Hoofdschakelaar 11

Hulpprogramma 178

I

Inhoudsoverzicht 5

K

Kabelaansluiting 11

Kant borduren 244

Kniehevel (FHS) 12

Knoop-aanzetprogramma 132

Knoopsgaten 109-133

- algemene informatie 111
  - automatisch knoopsgat met directe lengte-invoer 116
  - automatisch knoopsgat met knoop-meetsysteem 117
  - automatische ajourknoopsgaten, afgeronde knoopsgaten en oogknoopsgaten 121-122
  - automatische standaard- en stretchknoopsgaten 119-120
  - balans voor knoopsgaten 113
  - decoratieve knoopsgaten 131
  - functies in het knoopsgatprogramma 111
  - gepaspelleerd knoopsgat 129-130
  - knoopsgat in het blijvend geheugen 118
  - handmatig 4- of 6-fase knoopsgat 125-126
  - knoopsgat met vuldraad 114-115
  - niveleerplaatjes voor knoopsgaten 115
  - steekoverzicht 110
  - stekentellerknoopsgat 123-124
  - stiksteekknoopsgat 127-128
  - wetenswaardigheden 112
- ### Kruissteken 81

M

Meldingen 188-190, 256-258

Modem 192-193, 260

N

Naaigids 181-182

4 naairichtingen 96

16 naairichtingen 94

- steken / motieven verbinden 95

Naaivoetdruk 21

Naaivoetdruk wijzigen 21

Naaivoeten 20

Naaivoetindicator 24

Naald-draad-verhouding 18

Naald, garen, stof 17

Naald verwisselen 15

Naaldenoverzicht 18-19

Naaldinrijger 15

Naaldstand veranderen 24

Nuttige steken 35-72

- naden met nuttige steken 38
- nuttige steken in de combinatie-modus 79-80
- nuttige steken individueel aanpassen 38
- overzicht 36-37
- rekbaar materiaal naaien 53

O

Onderdraad inrijgen **201**
 Onderdraad omhooghalen **15**
 Onderdraad opspoelen **13**
 Oogprogramma's **133**

P

Pedaal **11**
 Persoonlijk geheugen
 blijvend **24-25**
 Persoonlijk geheugen
 tijdelijk **24, 39**
 Persoonlijk Programma **153-156**
 • programmeren **154**
 • steekkeuze **155**
 • steken veranderen **156**
 • steken wissen **155**
 Platte verbindingsnaad **57**
 Problemen en oplossingen
186-187, 255
 Pull Compensation («krimp»-
 nivellering) **242**

Q

Quiltsteken **135-152**
 • applicatie met omgeslagen
 rand **146-147**
 • decoratieve quiltsteken **142**
 • festonsteken **145**
 • patchworksteek/stiksteek **140**
 • quilten uit de vrije hand **148**
 • Quilters afhechtprogramma **138**
 • quiltsteek/doorpitsteek **141**
 • quiltsteek/rechte steek **139**
 • satijnsteek (kordonnaad) **143-144**
 • overzicht **136**
 • verschillende technieken **137**
 Quilten met BSR **149-152**
 • algemene informatie **149**
 • beeper uit-/inschakelen **151**
 • BSR-functie starten **151**
 • BSR-functie uitschakelen **151**
 • BSR-modus 1 **149**
 • BSR-modus 2 **149**
 • toepassing met rechte steek of zig-
 zagsteek **151**
 • toepassing van de functies in de
 BSR-modus **150**
 • voorbereiding **150**

R

Randafwerking **61**
 Randapparatuur **192-194,**
260-261
 Randen borduren **245**
 Randen doorstikken **43-44**
 Rechte steek **41**
 Reinigen **185**
 Rekbare stoffen naaien **53**
 Rijgsteek **49**
 Rimpelsteek **63**
 Ritssluiting **45-47**

S

Schaduwborduren **246**
 Setup-programma **163-176**
 • aanraakgevoeligheid **169**
 • algemene informatie **164**
 • beeldscherminstellingen **165**
 • borduurinstellingen **167-168**
 • F-toets programmeren **170**
 • hardware **175**
 • informatie **170-171**
 • meldingen en audioinstelling
172-173
 • naai-instellingen **166**
 • portal provider-instellingen **174**
 • tekst op het begroetingsbeeld-
 scherm **165**
 • terug naar de basisinstelling **175**
 Smal elastiek vastnaaien **64**
 Spoelhuls verwijderen/inzetten **13**
 Spoeltje inzetten **14**
 Steekbreedte veranderen **23**
 Steekkeuze **23, 25**
 Steeklengte veranderen **23**
 Steekoverzicht **268-273**
 Steekplaten **17**
 Stof, naald, garen **17**
 Stofrand verstevigen **62**
 Stoppen, handmatig **68**
 Stopprogramma automatisch **67**
 Stretch-overlocknaad **56**
 Super-stretch-/stretchnaad **56**

T

Transporteur
 • naaien van hoeken **22**
 • transporteur en stoftransport **22**
 • transporteur omlaag-/ omhoogzet-
 ten **21**
 • transporteur onder **33**
 Trensprogramma **71**
 Tricotranden met elastiek **66**
 Tutorial **179-180**
 Tutorial USB-stick **193**

V

Vari-overlocknaad **55**
 Veiligheidsvoorschriften **1-2**
 Verstellen (lapjes in tricot
 opzetten) **69**
 Vliegsteken **72**
 Vrije arm-aanschuiftafel **11**
 Verschillende steeksoorten
216-217
 • basissteken **216**
 • bladsteek **216**
 • decoratieve steken **217**
 • contoursteken **217**
 • stiksteek **216**
 • verbindingssteken **217**
 Verstevigde overlocknaad **56**

W

Wit-op-wit werk **82-88**
 • ajoursteken **83**
 • biezen naaien **84-86**
 • festonrand **88**
 • kant naaien **82**
 • luchtfeston **87**
 Wetenswaardigheden over
 borduren **215-222**

Z

Zadelsteek **40**
 Zigzagsteek **50**
 Zoomen (borduurmotief exact
 bekijken) **225**
 Zichtbare zoom met drievoudige
 zigzagsteek **51**
 Zichtbare zoom met tricotsteek **58**
 Zomen met tweelingnaald **60**

BERNINA®

Mettler